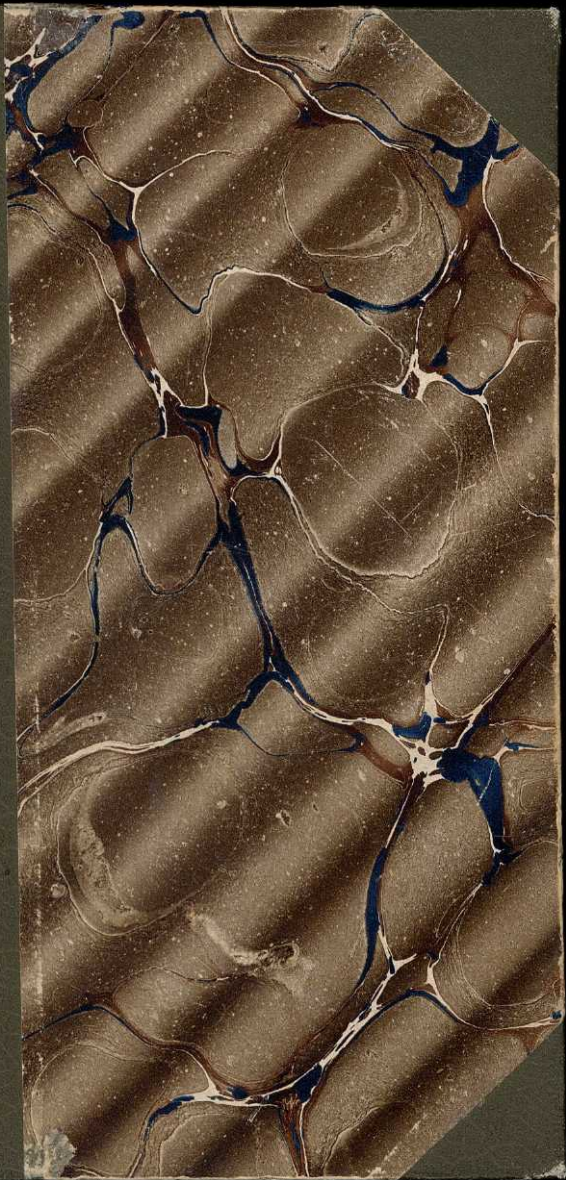

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Litt.
Sv.

TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

NYA
TECKNINGAR

UTUR
HVAR DAGSLIFVET.

[Fia ^{af} Bremer]
ANDRA DELEN.

N I N A.

KOMPLETT I TVÄNNE AFDELNINGAR.

FÖRRA AFDELNINGEN.

STOCKHOLM,
HOS L. J. HJERTA, 1835.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE NOTES

BY
J. J. THORNTON

FÖRORD.

När salig M:lle Rönqvist låg på sitt yttersta i den osaliga choleran emottog jag ifrån henne ett paket, jemte följande ord

”Som du är den bästa vän jag ägt på jorden, öfverlemnar jag till dig några anteckningar, jag gjort öfver en familj, inom hvilken jag framlefvat bästa delen af mina dagar. De kunna med någon utarbetning framställa en fortsättning till min berättelse om ”Presidenten och hans döttrar.” Om du finner dessa papper innehålla något läsvärdt så är jag viss på att du åtar dig att ordna dem och sammansätta dem till något helt. Med de handlande personernas ålder, med tiden för händelsen, med lokala förhållanden, kan du gerna husera efter behag och lika fritt som jag sjelf gjort det. Detta allt är af föga vigt i en liten bok som blott sköter om hjertats historia. Gerna öfverlemnar jag till dig

utförandet af mina svaga utkast. Du skall troligen göra det bättre än jag sjelf, — ty du är äldre, och lifvet är en lära, en skolgång, der hvar år mer, bör medföra flyttning i en högre klass. Äfven jag går nu att flytta högre upp, går att lära — ehuru kanske ej att skriva mer. Farväl tills — en ljusare morgon!

Din

EMMA."

Jag har gjort hvad Emma Rönnqvist önskat; huru? — må du läsare döma! Se här!

Och hvem är "jag?" torde du fråga. Vänlige läsare, jag är — om du är god — isynnerhet om du är olycklig — af hela hjertat

Din

Tjenarinna.

N I N A.

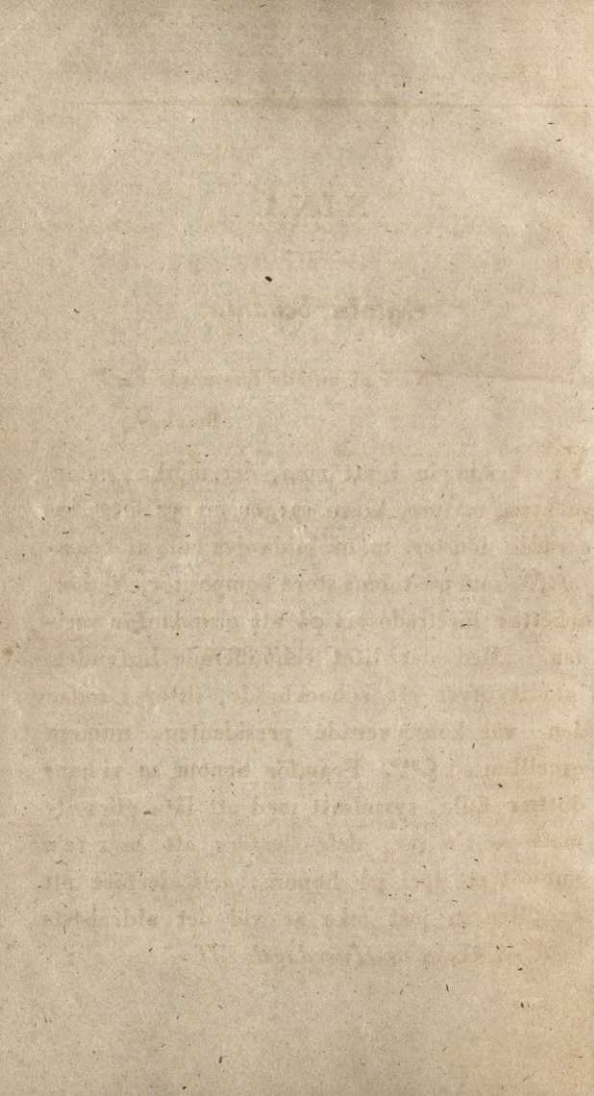
”Fordon voro olyckorna af en grof art; nu äro de af en känslöfull.”

EHRENSVÄRD.

”Lifvet är utvecklingen af ett herrligt drama.”

B.

NINA.

Gamla bekanta.

”Nå ä ni nu alla församlade här?”

BELLMAN.

Vi träda in i ett rum, der mjuka soffor, vackra mattor, klara speglar, pryddigt draperade fönster, m. m. bilda den tafla af ”*comfort*,” som nu-tidens stora kompositör, *Nyttan*, arbetar företrädesvis på att grunda för världen. Med det litet echaufferade hufvudet, lutadt öfver ett schackbräde, sitter i soffan den väl konserverade presidenten, numera excellensen G^{***}. Framför honom se vi hans dotter Edla, sysselsatt med att låta göra sig matt af sin far, dels derföre att hon re'n vunnit ett spel på honom, dels derföre att excellensen just icke är vid det aldrabästa

lynne. Men presidentens spel och lynne ljusna nu på en gång.

"Drottningen, Edla," anmärker han, "är en dyrbar pjäs. Utan henne, intet lif i spelet. Du får nu ursäkta att jag kniper din, för att säga schack och . . . . o . . . ch matt!"

"Matt? Ja, matt ohjelpigt!" uprepade Edla. "Det var i sanning en förträfflig manöver. Hur tafatta mina löpare stå!"

Excellensen rynkade på näsan, fnyste, och kunde ej för sitt lif undertrycka ett hjertinnerligt skratt öfver dotterns tafatthet, hvarefter han mycket vänligt sade:

"Mitt goda barn, om ej du efter detta är alltför schackmatt, så gif mig nu en kopp the."

"Straxt," sade Edla, gladt beredvillig.

Presidenten sträckte sig välbehagligt uti soffan.

På något afstånd ifrån dem se vi, vid fönstret, en annan grupp. Ett ungt och mycket skönt fruntimmer, är sysselsatt med att afteckna några friska blommor, som stå i ett glas framför henne. Ett fruntimmer, ej ungt och ännu mindre skönt, men med ytterst

vårdad toilett, sitter bredvid henne, och syr en herdinna i tapisseri. Framför dem, och med den stora, skarpa blicken oafslåtligt fäst på den yngres madonna-ansigte, står en ståtlig och förnämt utseende man.

Presidenten — jag kan ej komma ifrån vanan att kalla honom så — hade, efter schacket och theet, kommit i en slags ljufvig sinnesstämning; — litet uprörd betraktade han gruppen vid fönstret och sade till Edla:

”Man måste tillstå, att ett skönare par än Nina och grefve Ludvig är knappast tänkbart. Det kan göra själen godt bara att se på dem. När jag tänker på att Nina troligen snart skall lemna mig, och att du äfven, min bästa Edla, snart torde göra en make lycklig, så känner jag...”

”Det är utom all fråga för mig, min goda far. Jag önskar ej att förändra min ställning i lifvet. Jag finner mig lycklig, och skall alldrig lemna min far.”

”Det är,” sade Presidenten, ”hvad jag omöjligen kan tillåta. Jag kan ej medgifva att du så alldeles uppoffrar dig för mig.

Nej mitt barn! så lycklig än din ömhet gjort mig, så lycklig den ännu och alltid skulle göra mig, — så bör jag ej vara ett förhinder för att du skulle följa din kallelse. Och jag, ... och jag skall. ..."

"Min goda, min bästa far," afbröt Edla, ömt rörd, tala ej derom! Jag försäkrar att jag blott följer mitt hjertas kallelse, då jag önskar förblifva i min närvarande lyckliga belägenhet. Jag söker ej, jag kan ej finna en för mitt sinne mer passande lycka, än den jag finner i min fars hem."

"Du är den bästa dotter, — men detta hem kan undergå förändring ... hum ... Nina skall förmodeligen ej länge dröja med att gifta sig, — och jag ... och jag, ... och, mitt bästa barn, ett sådant parti som professor A**, en man, så rik, så lärd, så ansedd ... och som älskar dig, kommer ej alla dagar! I sanning, jag tycker du gör orätt att afslå hans hand."

"Jag värderar innerligen A**," sade Edla, "han blir alltid min vän, min bästa vän; men en närmare förening med honom skul-

le ej göra mig lycklig. A** gör mig ofta ej godt. Hans tvifvelssjuka, ty så kan man väl kalla hans nästan sjelfvilliga tvifvel öfver mensklighetens viktigaste och högsta intressen, har något oändeligt plågsamt. Jag har honom att tacka för så mångt ljus, för mången nyttig lära; men han har äfven väckt mången oro, mångt qual i min själ. Hans grubblande, oroliga och motsägende ande stör min själs ro, och jag har ofta, under hela dagar, haft svårt att öfvervinna det intryck, som en timmas samtal med honom gjort på mitt sinne."

"Men mitt bästa barn, det skall förgå, då du får se och tala vid honom, alla dagar och timmar. Du, med dina kunskaper och din fasta öfvertygelse, skall lätt föra honom från sina förvillade ideer. Du skall omvända honom, du skall göra honom till proselyt."

"Ack min far!" sade Edla, suckande och leende, "det är ett arbete långt öfver mina krafter. Dessutom fruktar jag, att man svårligen skall föra tvifflaren på Gud och odöd-

lighet, till tro, genom argumenter. A** behöfver en hustru som genom sin sköna själ, sin fromhet och sin kärlek, inger honom en lefvande *känsla* af den sanning, hans förstånd vägrar sig att fatta. Hon skall ej disputera med honom, men hennes innerliga tro skall smitta honom. Han skall se himlen genom hennes blick. Jag vet, att jag ej är, att jag ej har, hvad A** behöfver. Jag skulle ej kunna göra honom lycklig."

"Nå väl! om A** måste komma ur fråga, så ha vi ännu att betrakta stats-rådet P., som jag är öfvertygad förklarar sig med det första. Han har redan med mig talat om dig, i så höga ordalag. Han har nyli- gen köpt sig ett hus på Drottninggatan, och han förstår verkligen att värdera dig."

"Jag är tacksam för hans goda tanka om mig, men tror ej att han tänker på mig som maka; och jag kan dessutom ännu mindre tänka på honom i denna egenskap, än på A**."

"Hör, min bästa Edla, mitt goda barn, jag ser huru det är! Du kan ej tänka på dem, emedan du tänker för mycket på mig.

Men jag försäkrar dig, att jag har styrka att umbära, — jag har dessutom tänkt..... Ja mitt barn, för din skuld, för att ge dig fullkomlig frihet, så har jag sjelf..... jag är väl ej ung mer, och grafven.....”

”O! min far, min goda far! tala ej derom!” bad Edla varmt, i det hon tog hans hand emellan sina. ”Min far är ännu i sina bästa år, och skall lefva länge ännu för sina barns sällhet. Hvad mig angår så kan jag blott upprepa, att jag finner mig så lycklig i min nuvarande belägenhet, att jag ej kan önska mig en annan. Vid mina år bryter man ej så lätt gamla kära vanor. Min far, och de stilla sysselsättningar jag nu länge vant mig vid, upfylla allt hvad min själ behöfver. Min bästa far låt mig hoppas,.... säg mig, att det ej är något missnöje med mig, som vållar att min far i dag talar för mitt giftermål!”

”Nej, min Gud, nej! Så du talar! Huru skulle jag kunna vara missnöjd med dig Edla? Nå,..” fortfor han med ett uttryck, der tillfredsställelse och missmod stridde,

”det må då bli som du vill. Jag tycker blott det är synd om de hyggliga karlarne, — och om dig med, ty man må säga hvad man vill, så är människan likväl gjord för att lefva i äktenskap. Emedlertid fruktar jag att du får ledsamt framdeles, då Nina är gift. Jag har tänkt, att du skulle gerna äga ett angenämt sällskap af ditt eget kön, och för din skull.... ville jag gerna....”

Presidenten stannade. Edla blef uppmärksam, men allt vidare meddelande dem emellan afbröts, ty nu anmältes stats-rådet P., och presidenten gick emot honom med stor artighet och välkomnade honom på det allra vänligaste. Stats-rådet var en glad och språksam man. Han talade med presidenten, men tydligen för Edla, på hvars min och blick han som oftast gaf akt. Öfverhufvud gaf han genom sitt sätt att vara med henne verkligen starka anledningar att tro, det han ämnade tillbjuda henne sitt hus och sig sjelf.

Vi vilja nu aflägga ett besök vid fönstret och höra hvad der föregår.

Friherrinnan Alexandrina, något inskränkt, något sjelfklok, något primig, med ett ord, något medelmåttig, gör några medelmåttiga reflexioner öfver tidens tecken, och öfver att man vill så "röra upp allting, och lemna ingenting i ro."

Hennes kusin, gref Ludvig, något hög, och något snäf emot henne, svarar förnämt och bortvisande, eller ock alldeles ej derpå.

"Herrarne," säger Alexandrina, med en söt röst, "vilja alltid bråka och regera, och derunder vända de upp och ned på världen. De upptända blodiga krig, blott för att tillfredsställa deras ambition, och tänka litet på allt det elände de vålla, eller på oss stackars fruntimmer som få sitta emellan."

"När en mächtig vilja banar sig väg," svarade grefve Ludvig, "så måste små konsiderationer vika, och det tillhör ej hjelten, att, under striden för millioners väl, fråga efter om några kattor jama, eller några kvinnor skrika."

"Herre Gud! hur kusin Ludvig talar! Nina, hvad säger du härom?"

"Att jag tror han har rätt!" svarade Nina med blyg melodisk röst, "men...."

"Nå väl! men..."

"Men — att det kunde ha varit bättre sagt!" fortfor Nina, rodnande djupt.

Äfven gref Ludvig rodnade flygtigt, i det han sade: "Fröken Nina är ej ibland de qvinnor, som detta uttryck kan gälla. Hon skulle veta att med lugn underkasta sig det nödvändiga."

"Jag vet ej.... jag fruktar, att jag är så svag som någon; — och krigets nödvändighet synes mig bitter. Hvarföre skall det vara en *nödvändighet*? Hvarföre skall det vara förtryckare och förtryckta?"

"Emedan det är så verdens gång;" svarade gref Ludvig kallt, "och vi ej kunna ändra den."

"Om ni ändå krigade mot Turkarne!" sade Alexandrina. "De äro ett otäckt folk, som borde fördrivas ur Europa. Deras ohyggliga religion tillåter dem ju att dränka fruntimmer som begått ett felsteg! Hu! Nina lä-

ste du anekdoten i sista modejournalen? — den riktigt störde min nattro.”

”Kanske tycker kusin bättre om den humanitet och frihet i seder, som rådde i det högst kristliga Frankrike, under Orleans och Ludvig den femtondes tid?” sade gref Ludvig med bittert ironiskt, leende. ”Jag tillstår att jag håller förr med Turkarne i deras åsigt af saken.”

Nina blef ånyo åkallad af Alexandrina, men afböjde att yttra sig. Tyst frågade hon sig, om ingen medelväg fanns emellan slappheten och grymheten, och gref Ludvigs ord och uttryck ingåfvo henne nu, såsom ofta, en känsla af nedslagenhet.

Mera främmande kom. Man bad Nina att sjunga. Hon gjorde det genast, och hennes röst, svag, men af obeskriflig ljufhet, väckte en ovilkorlig rörelse hos åhörarne och lät en af dem säga: ”Fröken Nina har en tår i sin röst.”

Och i sanning kunde detta uttryck passa för hela hennes väsen, som var ljuft, men vemodigt, och lät tänka på en öfverjordisk men från sitt himmelska hem bannlyst varelse; d.

v. s., de som uti sig hade ett doft poesi, tänkte så, och vi bekänna, att en af herrarne i sällskapet, som hade alltför mycket kropp, fann henne blott — "skral," eller "skrallig," hvarmed han nu välmenande antydde sin tanke öfver hennes hälsa. Likväl då Nina talade med honom några ord, kunde han ej låta bli att se förtjust och lycklig ut. För öfrigt tycktes Nina gerna och lätt foga sig efter allas önskningar; man kunde vara färdig att fråga, om hon hade en egen vilja, om hon lefde för sin egen skull?

Sedan sångens intryck förklingat och sällskapets medlemmar återfått deras vanliga sinnestämning, uppstodo samtal öfver statens angelägenheter och snart äfven disputer. Edla teg som vanligt derunder, men under det hon med interesse lånade sitt öra till de stridande, följde hennes blick med moderlig oro Nina. Då rösterne höjdes och sorlet blef starkt i rummet, såg hon henne hastigt blekna af och luta sitt hufvud mot väggen. Snart var Edla vid hennes sida och hviskade: "du ar trött?"

”Ja!” var Ninas matta svar. Tyst tog Edla hennes arm under sin, och aflägsnade sig med henne. Snart återkom Edla till sällskapet, men blott halfva hennes själ var der, den andra omgaf Nina. Gref Ludvig nalkades henne och frågade missmodig:

”Hvad var det nu åter?”

”En svaghet; — hon är ej van vid att vara med så mycket folk, hon tål ej ännu bullret af många röster.”

”Men tror ni ej att inbillning har en stor del i dessa nervösa åkommor, och att något tvång, för att vänja henne att öfvervinna sig, vore hälsosamt.”

”Nej, — Nina behöfver ej tvingas. Hon är för sann, för enkel, för att inbilla sig något öfver sig och sina känslor, för god att ej vilja öfvervinna dem om hon kunde, då hon dermed skulle göra andra nöje. Tid, tålamod, öm och klok behandling skall verka säkert, om äfven långsamt.”

”Ni förstår bäst,” sade Gref Ludvig, ”men jag fruktar . . .”

”Hvad, hvad?”

”Att ni genom för mycken eftergifvenhet, låter Nina drömma bort sitt lif. Utan ansträngning vinner man ej förmåga att öfvervinna sig. Jag fruktar ni förvekligar Nina.”

Gref Ludvigs ord gingo Edla till hjertat; ingen förebråelse kunde vara mer smärtsam för henne; och intrycket deraf gjorde törhända att någon stränghet blandade sig i den oro hvarmed hon, se'n alla främmande voro bortgångna, åter uppsökte Nina.

Nina hade löst upp sitt rika, ljusa hår, men tycktes glömma att ordna det för natten. Hon hade lutat sitt ansigte i sina händer, och stödde armbågarne mot bordet. Håret flöt i rika vågor öfver de fint rundade och snöhvita armarne. Så satt hon länge, mera drömmande än tänkande, och halfqväfda suckar höjde hennes bröst. Hennes anblick rörde Edla. Strängheten smälte bort i hennes hjerta. Nina märkte ej Edlas inkomst, men en hand som lätt och smekande strök öfver hennes hufvud, lät henne se upp, och hennes öga mötte Edlas vänligt foiskande blick. Det var något ovanligt ömt i Edlas uttryck,

och i Ninas bröst var en sträng, som genljöd vid minsta vänliga beröring. Hon lät sitt hufvud hvila på Edlas arm, och såg upp till henne med sitt englasköna, men bleka ansigte, der förtroende och en slags vemodig glädje voro målade.

”Så tankfull, och hvarföre?” frågade Edla, och hennes lugna röst, hennes klara och bestämda väsen gjorde en märkvärdig kontrast med Ninas i ljufhet och vemod nästan upplösta.”

”Jag vet ej sjelf, . . .” svarade Nina, — ”jag ville att du redde det för mig. Det går såsom moln öfver min själ. De oroa mig.”

”Och dessa moln — ha de någon bestämd skapnad, någon mening?”

”Nej! — ingen klar åtminstone, men de komma ofta; jag ville kunna genomtränga dem, — de skymma någon klarhet som jag anar. Ack Edla! säg mig det, hvad är lifvet? Hvad är att lefva?”

Edla drog sakta bort sin arm undan Ninas hufvud, och satte sig stilla bredvid henne.

"Lifvet mitt goda barn, en kamp. Att lefva, är att utveckla sin kraft, sin godhet."

"Men sällheten Edla, hvad är sällheten?"

"Att äga sig sjelf, — själens frihet och frid."

"Men Edla, hvad är njutning, hvad är glädje? Huru kännes det? hvaraf kommer det? Jag känner ibland såsom en törst derefter, — och vet ej ändå hvad det är. Jag ville känna lifvet lätt, jag ville vara lycklig."

"Blif god, blif klar!" sade Edla med innerlighet.

"Lycklig, lycklig! När jag hör lilla fogeln sjunga, då känner jag att han är glad. Jag har sett människors ansigten ljusa som en salig dag, jag har sett unga flickor fulla af skratt och lek, de äro lyckliga, de känna lifvet lätt. Jag ville känna som de."

"Det är ej svårt Nina, — men det finnes något högre än denna lycka, något som lätt låter umbära den. Ville du ej likna denne?" Edla visade Nina en bild af den frestade Frälsharen, i den stund han med stilla och hög fattning bortvisar jordens fröjder.

Nina såg länge på den herrliga bilden. "Detta är stort," sade hon, — "ja detta är mer än glädjen, än sällheten, — eller kanske är just sällheten för den kraftfulle. Men Edla, kraften är olika, njutningen äfven; finnes icke mången sällhet mindre hög och ändå god, ändå oskyldig?"

"Jag vet ingen, Nina, värdig den bättre människan, utom den som ligger i dygden, i den verksamma kärleken för likar, i sträfvet efter kunskap och godhet."

Nina lutade hufvudet mot handen, och ett moln af vemod lade sig öfver hennes sköna ansigte. "Jag måste vara bra svag, Edla!" sade hon. "Jag känner ej hos mig den kraft, du talar om, och som du äger. Jag beundrar och jag älskar den, — men hvarföre längtar jag hemligt mer till den glada njutningen af lifvet, än till dygd, än till fullkomlighet. Edla! min andra mor! förstår du mig?"

"Ja, — och det var en tid då jag kände såsom du, — men detta är sorglig svaghet. Jag har öfvervunnit den."

"Edla! Du har kunnat känna så — och så

öfvervunnit! Du är så lugn och stark! Huru öfvervinner man sin svaghet, Edla?"

"Genom att innerligt sluta sig till ett starkare, ett högre lif, — till Gud, eller till en kraftfull och klar menniska."

"Edla! håll af mig! Låt mig alltid få blifva med dig. Jag skall då aldrig känna mig olycklig; och jag skall bli starkare; jag skall bli som du vill!"

Edla dolde den rörelse med hvilken Lon hörde dessa ord, och sade: "Jag tror Nina, att du snart skall få ett bättre stöd än mig; ett vid hvars sida du skall verka nyttigare för dina likar. Gref Ludvig älskar dig..."

En lätt rysning gick igenom Nina. Edla märkte det, och sade med oro: "du har väl ingen motbjudighet för honom, Nina?"

"Nej! men han är så sträng, så kall, jag känner något likt fruktan för honom."

"Sträng, kall! upprepade Edla. Min bästa Nina, i vår vekliga tid, synes hvar och en lätt så, som har en enig och kraftfull vilja, som icke böjer sig efter andras nycker. Hvad som jag fruktar, hvad som är mig innerligt

motbudande, är just den svaghet och slapphet som råder i så många sinnen, det är den skymning i själarne som gör att man ej vet hvad man vill, ej verkar, utom för ögonblicket, gör allting halft, svagt, ofullkomligt, ... och som gör hela lifvet till ett skuggspel... Huru annorlunda är ej gref Ludvig — huru fast, huru klar; huru ordningsfullt verksam! Jag känner Ludvig sedan hans barndom och vet ingen bättre, ingen ädlare människa. Men lifvet har varit kärft för honom, och de mest smärtsamma erfarenheter ha sårat hans hjerta och kastat något likt bitterhet i hans lynne. Han förtjenar det väl, att en mild och älskvärd kvinna försonar honom med lifvet och lär honom älska människorna, för hvilkas väl han dock ständigt arbetar. Vill ej min Nina bli hans goda engel?"

"Jag vill hvad du vill Edla," sade Nina, i det hon med sina läppar vidrörde systemens arm. "Tala med mig om honom, säg mig hvad som skall låta mig älska honom. O! om han varit olycklig, om han varit ensam i lifvet, ej älskad af någon och utan någon att

älska, så skall jag känna ömhet för honom, och göra hvad jag kan för att han må bli lycklig."

Edla, rörd, lade sina armar omkring den späda systern, men då hon kände den darrning som så lätt hos Nina följde på ömt upprörda känslor, drog hon sig tillbaka, och sade, i det hon lugnt satte sig ned bredvid henne: "Hvad jag vet om gref Ludvigs lif vill jag säga dig. Han kan ej taga det illa, och han behöfver och förtjenar en vän som bättre än han sjelf, talar hos dig för honom. Du vet att han är äldsta sonen i en af de rikaste och förnämsta familjer i vårt land. Prakt, men ingen glädje, ingen ömhet, omgaf hans vagga. Nästan ifrån sin födelsestund tåltes han ej af sin mor. Hans hem var ett glädjelöst och olyckligt hem. Flärd, sedeslöshet och en nyckfull despotism herrskade der, med all den otrefnad de åstadkomma. Hans föräldrar voro hvarandras plåga, och de hämnades deröfver på barnet Ludvig. Våld och orättvisa var hans första erfarenhet af lifvet. Men midt under dessa exempel af usel slapphet, midt

under detta grymma förtryck, härdades den kostliga gossens hjerta och sinne. Han började tidigt älska sanning och ordning. Han stadgade sig i en riktning, alldeles motsatt till hvad han såg omkring sig; och blef han derunder för sluten och för sträng, så var det för det han stod *ensam* bland förförelserna. Men snart stod han ej mer ensam; han fick en vän, fattig, af ringa stånd, men mot hvilken naturen varit frikostig och som mildare än Ludvig, tyktes älska dygden, starkt och varmt som han. Ludvig såg i honom en öfverlägsen menniska, och hängaf sig till honom med hela sin själ och hela sitt hjerta.”

”Gref Ludvig hade en yngre bror. Denne blef af fadrens hårdhet knuten i växten både till själ och kropp. Han fick en liten syster, och den manlige gossen blef tidigt en beskyddare för det späda, sköna barnet. Han satt bredvid systemens vagga och kysste hennes små fötter och jagade bort flugorna, som störde hennes sömn. Hans hjerta begärte att älska. Då hon växte upp, sökte han att skydda henne mot föräldrarna, hvilkas ömhet och

bårdhet voro lika tyranniska och nyckfulla. Modren dog, och Gref Ludvig måste på sin fars befallning och för att fullborda sin uppfostran, göra en europeisk tour. Förtviflad öfver att lemna systemen i en stund då hon bäst behöfde en stödjande vän, och i afsigt att ge så väl henne som sin olyckliga bror en beskyddare och ett stöd, förde han, i egenkap af lärare för brodern, den vän jag omtalat in i sin fars hus. Det fasta af hans karakter, hans lyckliga umgängesgåfvor och ovanliga älskvärdhet, skulle, hoppades Ludvig, lika lyckligt inverka på hans far och på hans syskon, och han öfverlemnade i sin väns vård det käraste han ägde på jorden."

"Om ett år kom han igen, — och hans enda älskade syster var förförd, bortröfvad ur fadershuset och offer för en ryslig död. Hans far, farligt sårad af en förrädares hand, låg på sjuksängen; och den som hade utöfvat allt detta, förförarn, mördaren, och dertill den nedrige rövvarn af ansenliga penningesummor var — hans vän; — den vän som han hade så ömt älskat, på hvilken han hade trott

mer än på sig sjelf! Ack Nina! Det fordras ingen ringa kraft, ingen ringa dygd, att efter sådana erfarenheter, ännu förbli fast i det goda, ännu arbeta för människornas väl."

"Gref Ludvigs brottslige vän var fångslad, och kunde ej fria sig från de brott för hvilka han beskyldes. Dödsdomen sväfvade öfver hans hufvud, — då försvann han plötsligt ur fängelset. Gref Ludvig förföljde honom ej, — han sökte att glömma honom, — det var hans hämd."

"Systemens död lemnade djupa spår i hans själ. Jag har sett honom mycket, under en tid, då, i följd af denna olycka, en mörk hypokondri hade intagit hela hans själ. Jag såg äfven då huru din anblick verkade på honom, huru han blef lugnare och vänligare nära dig. Du var mycket ung ännu, då Ludvig förlorade sin syster, och jag tror ej att något tal om denna rysliga händelse hann ditt öra. Ludvig har mer än en gång sagt mig att du ifrån denna stund var hans skyddande engel, att genom dig allera kände han ännu vänligt för lifvet och människorna. Ofta har

han yttrat för mig sin innerliga önskan att få kalla dig sin maka, och blott din ännu så svaga hälsa, blott mina böner ha afhållit honom från att förklara sig för dig sjelf och för din far. Men säg mig, Nina, — är ej denne man värd att skattas högt? Är han ej värd att bli lycklig?"

"Han är det, o! han är det. Edla! jag ville vara värdig att göra honom lycklig. Jag skall bli det. Jag skall lära mig att älska honom. Men Edla! låt honom ej nu begära min hand. Jag är så ung ännu. Skilj mig ej ifrån dig på länge, länge. Led mig, öfvergif mig ej. Det ligger som ett töcken öfver mig; jag ser ibland intet tydligt, jag förstår ej lifvet, ej mig sjelf."

"Du skall taga en verksammare del i lifvet Nina. Då skall det bli klart för dig."

"Och skall jag bli lycklig? Ska'l jag känna lifvet lätt, gladt?"

"Nina! Jag önskade att du ej så mycket skulle fråga derefter. Ha de frågat derefter, dessa utmärkta människor, som vi beundra

i samtiden och i historien, som lefva för det goda allena, för jordens bättre dar, för himmelen?"

"Jag är svag," sade Nina, i det hon med fingret söndertryckte en framqvällande tår.

"Du är det!" sade Edla, med ett allvar som liknade stränghet. "Men Nina! vi skulle blygas öfver vår svaghet och använda all vår kraft till att bekämpa den. Blott uselheten qvider öfver sig sjelf, utan att resa sig. Det är grufligt att förtjena sin egen missaktning, men det blir den svagas lott. Hon vet icke hvad det är att beherrska sig, hon känner ej saligheten att kunna säga åt lifvets tillfälligheter: J kunnen ej förvill mig! åt smärtan: du kan ej förkrossa mig! Hon ångrar i dag felet som hon begick i går; hon begår det åter i morgon. - Hon ville resa sig och bli stark, men tiden förgår i lättja, i lama önskingar. Hon vet ej hvad kamp är, hon vet ej heller hvad det är att segra; hon ser afgrunden, men har ej kraft att aflägsna sig.

Huru beklagansvärd... huru föraktlig... Nina!... du bleknar...."

"Det är ingenting! Det går öfver;.... Edla! dina ord.... Edla förakta mig ej!" Och hon såg upp till henne, med ångest och sammanknäppta händer.

"Var stilla, var lugn, mitt goda barn!" sade Edla med ömt allvar, i det hon steg upp. "Du är ej den svaga jag skildrat, och skall aldrig blifva det. Jag ville ej lefva den dag då du skulle likna denna bild. Samla kraft för att afsky den, för att aflägsna den långt, långt ifrån dig."

"Jag vill det, jag skall det!" sade Nina, i det hon räckte armarne till sin syster; men i samma stund föllo de uträckta armarne ned, hennes hufvud föll tillbaka, ögonlocken slötos, hon sof. Hennes panna var klar, ingen smärta vanställde de rena dragen, men dödsblekhet betäckte ansigtet och lemmarne voro orörliga och stela. Det var döden i sin skönaste skepnad. Edla kände denna sömn som tillhörde den sjukdom, hvaraf Nina som barn ofta haft anfall. Sedan många år likväl hade

hon varit fri därför, och så mycket mera förskräckande var denna stund för Edla. Med den besinning som var henne egen, använde Edla genast de medel hon egde, för att upphäfva den hemska sömnen, och hon hade den obeskrifliga glädjen att, efter en timmes förlopp, se Nina uppvakna.

"Hvad var det? frågade Nina med oro. Var jag åter sjuk som förr? Det kom en matthet öfver mig. Edla! Huru mycken oro, huru många bekymmer gör jag dig ej!"

"Detta var ingenting;" svarade Edla lugnt. "Din fysiska svaghet är ej farlig. Med tiden, under ett verksamt lif, under omsorger för andra, skall det förgå, och äfven din själ skall bli starkare derunder. Tro mig."

"Jag tror dig. Huru skulle jag det ej? Var du icke den som för andra gången gaf mig lifvet? Har jag ej sedan lefvat genom dina omsorger, tänkt genom din tanka? O! när jag ren låg i min likkista, och allt var tyst och mörkt omkring mig, och mitt lilla lif var slut på jorden, — när du då kom och värmde mig med dina tårar, och väckte mig

med dina ord, och jag blef varm åter, och jag öppnade ögonen och skådade ljuset och dig, då Edla blef jag din, mitt lif var din gåfva, och jag kände att min framtid låg i din hand. Och det är så Edla; jag kan ej tänka mig att icke följa din vilja, att icke lyda dig i allt!"

"Du är mitt goda barn!" sade Edla, vänligt, "men vi ha upprört hvarann i afton, och det är ej bra. Gå till hvila. Jag är ej sömning och skall sätta mig vid din säng, och läsa högt, tills du somnar." Nina lyd-
de, glad åt löftet.

Och hvad läste väl Edla för Nina? Tvifvelsutan en predikan, för att moraliskt insöfva, eller ock tog hon från bokhyllan *Asarne*, i afsigt att rätt kraftigt stärka den svaga systemen! säger kanske här fröken Qvick.

Var qvickare du qvicka! Edla läste lifligt ur Fru Lenngrens lefvande skrifter, och Nina somnade med leendet på läpparne.

Då tystnade Edla, och hon vände sig till systemen, betraktande med förtjusning hennes engalika ansigte, der oskuld och lugn i det-

ta ögonblick hade förenat sig i att framkalla det mest ljufviga uttryck. Ovilkorligt sammanknäpptes hennes händer, och hon bad med brinnande hjerta:

”O min Gud! vaka öfver henne! styrk hennes svaghet! Bevara henne! Gif mig kraft att leda henne till godt, till det lif som är ditt. Hon är barnet af mitt hjerta, af mina omsorger, — låt mig kufva den svaghet jag känner för henne, — låt mig föra henne till dig, om ock genom lidande.” - -

Här rörde Nina på sina armar som hvilade på täcket, och hviskade bedjande: ”Mina! Mina kom!” Det var något i dessa ord som smärtade Edla; hon fortfor att bedja:

”Gör att hon älskar mig! Om det är möjligt, låt henne känna för mig något af den ömhet jag bär till henne.”

”Mina kom!” bad åter Nina med ängslan.

Edla fortfor: ”Låt mig om möjligt alltid vara nära henne, alltid vaka öfver henne som nu. Lägg o Gud! på mina skullror korsset som hon skulle bära, gif mig om möj-

ligt hennes lidande, — jag är starkare än hon. Bevara henne! välsigna henne!”

”Edla!” sade nu Nina med ett uttryck af ömhet.

”Låt hennes dagar bli klara, hennes väg jemn, o Allgode! gif henne sällhet, om möjligt äfven på jorden! Men ser du att det ej är godt för henne, o! så stärk henne genom pröfning, genom lidande, gör henne till din, Fader! i lust och nöd, i lif och död! Gör henne blott till *din*.”

Ninas sömn var orolig. Edla gick äfven till sängs, men sof ingen blund och tillbragte natten med att tänka på Nina, oroa sig öfver henne, lyssna till hennes andedrägt. Ett par gånger tyckte Edla att den försvagades; sakta steg hon upp och gick till systerns bädd, och då hon vid nattlampans sken såg färgen på Ninas läppar och kände hennes friska, lätta andedrägt som en välsignelse på sin kind, då vände hon åter och tackade Gud.

Låt oss nu med henne helsa morgonen och föra fram något nytt.

Nytt.

Hvad nytt? hvad nytt?

Ennyé.

Morgonen kom, och med den ett bref till Edla, som förvånade henne, ty utanskriften var af presidentens hand. Dess innehåll var ännu mer öfverraskande för Edla. Hennes far underrättade henne om sin förlofning med grefvinnan Natalie M***. Presidenten sade sig vara borta för dagen, och ville helst skriftligen meddela en nyhet, som han fruktade skulle i första ögonblicket förefalla Edla oangenäm. Presidenten yttrade sig för öfrigt med en älskvärd uppriktighet till sin dotter öfver ett steg, som han törhända, inom sig sjelf, ej ansåg fullt öfverensstämmande med den klokhet och konsekvens, han lade så mycken vikt på att i hela sitt lif bibehålla. "Det är mycket," skref presidenten — "som gör sig, man vet knappast huru. Men när det en gång är gjordt, så är det enda kloka parti, att göra det bästa man kan deraf. Jag kan ej hoppas, mitt bästa barn,

att få ett trefligare hem, än det som dina omsorger skänkt mig; — och jag hoppas att du skall fortfara att vårda det som förr; — men den älskvärda Grefvinnan M***s talanger och behag skola ge det en större glans. Hennes rikedom skall sätta mig i stånd att ge min älskade Nina en mera värdig utstyrel. Grefvinnan M*** är förtjust af henne, och är lycklig att få anse henne som en verklig dotter i allt. Slutligen, min bästa Edla, hoppas jag, att du sjelf i grefvinnan M*** skall finna en vän, och ett sällskap, lika glädjande för dig, som din vänskap skall bli för henne; och jag tackar Gud, då jag tänker, att kärlek och vänskap, ännu skönare än hittills, skola lifva min familjkrets, och sprida ett ljusst sken öfver mina gamla dagar. Skulle du, min goda dotter, önska träda i äktenskap, så ser du att du kan vara lugn för mig. Gör du det ej; önskar du blifva mig nära alltid, så kan jag väl säga dig, att det äfven är mitt hjertas önskan, och en verklig glädje för din

tacksamme far.

Edla kysste varmt de sista orden i brefvet, och så liflig var hennes känsla af tillfredsställelse öfver dem, att de i början borttogo en stor del af det oangenäma intryck, som underrättelsen om förlofningen verkade. Detta återkom dock snart, och Edla kunde ej utan djup oro motse denna oväntade och stora förändring. Hon kände grefvinnan M***, hon visste, att tjusande och herrsklysten, förstod grefvinnan att öfverallt bli den rådande, ehuru aldrig den ordnande, den trefnadgifvande, och att det lif, hon spridde, gaf sällhet åt ingen. Edla darrade för sin fars trefnad, för Ninas väl, men längesedan van att mot det oundvikliga endast ställa resignationens stilla kraft, blef hon äfven nu snart lugn, och då presidenten om aftonen kom hem, gick hon emot honom, omfamnade honom ömt och önskade honom lycka. Presidenten kände en tår på sin kind, och detta tecken af en varm känsla, så ovanligt hos Edla, rörde honom djupt. På en gång rörd och brydd, ville han antaga en ton midt emellan känslighet och munterhet,

skämtade och suckade ömsom, och visste en stund ej rätt huru han skulle ställa det. För öfrigt upprepade han ungefär, hvad Edla om morgonen läst i hans bref, samt att han, i anseende till sin höga rang, och för att med värdighet bekläda den, ansåg sig böra se mera folk, böra representera o. s. v. Att dels hans egen inskränkta förmögenhet ej tillät honom det, dels hade han ej velat besvara Edla med ett lif, så långt ifrån hennes smak, så hindrande för hennes älskade sysselsättningar, och derföre - - - och derföre - - - och derföre - - - hade han ansett bäst - - - hade han tyckt det vara sin skyldighet att gifta sig med grefvinnan M***, på hvars karakter och talanger han dessutom satte ett så oändligt högt värde. Edla sade intet, hon förblef stilla och tyst, men då äfven presidenten stannade i en viss förlägen hosta, kände hon behofvet att försona honom med sig sjelf.

”Må hon göra min far lycklig!” sade Edla, ”så skall grefvinnan M*** bli kär för oss alla; och månget behag skall visst till-

komma inom vårt hem. Nu får Nina en helt annan mästare i Italienska språket, och i harp-spelning, än man för penningar kunde förskaffa henne! Grefvinnan M*** lär vara en utmärkt konstnär."

"Åh gudomlig! gudomlig!" utfor presidenten, som nu fick luft, och såg för sin dotter oerhörda förmåner i detta parti. Han utbredde sig deröfver, blef upprymd och lycklig, ja, han var nära på vägen att tro sjelf, att han hade uppoffrat sitt lugn för sin dotters uppfostran.

O! j söta småsaker, som försonen med både små och stora dårskaper, som gifven vigt åt det halthlösa, som försötmen det bittra, som förljufven sjelfva olyckan och sätten oss i godt förstånd med oss sjelfva; — j söta småsaker och små ord! hvad j ären älskvärda, då j stån i tjenst hos ett välvilligt hjerta, som använder dem i rättan tid! J ären Drottning Godhets små pager, och qvicka och sköna ären j som kärleksgudar. När du läser dessa rader, goda H., tänk att de äro dedicerade till dig!

Då presidentens förlofning blef känd i staden, väckte den mycket uppscende och någon förvåning. Man gissade hit och dit, på på hvad som förmått honom till detta giftermål på gamla dar. Somliga sade, att grefvinnan M*** friat själf, och att presidenten både af öfverraskning och af artighet sagt "ja." Somliga sade, att den gamla fröken (Edla) var svår emot honom, glömde sin far för sina böcker, m. m. Andra sade, att presidenten gjorde detta giftermål, för att hjälpa upp sina "derangerade affairer;" (ett uttryck som hör till tiden). Vi som ha' litet kunskap om saken, hviska läsaren i örat det rätta förhållandet: "Presidenten hade verkligen haft en ledsam affär med — — — lilla Cupido. Skälmen hade sårat honom."

Somliga undrade på grefvinnan M***, och huru hon, så rik och så vacker ännu, ville gifta sig med en gammal man. Somliga sade, att hon gjorde detta parti för att få taburetten; somliga sade, att hon gifte sig för att straffa en alltför länge tvekande friare. Fröken Sentiment försäkrade, att det

var en gammal inklinaton, hvilken räckt se'n grefvinnans och excellensens späda barn-domsdagar, som nu slog upp i bröllopslåga. Vi tro — med förlof sagdt — att det icke behöfs så starka skäl för att gifta sig, ja, att det ibland behöfves alls inga skäl; vi tro att man ofta gifter sig, för det man ej har något annat att göra.

I vissa giftermåls-historier, särdeles i de-ras bland folk "comme il faut," är så oändeligen litet att säga om kärleken och frie-riet, så att man ej snart nog kan komma till brölloppet. Detta fall inträffar här. Så-ledes då.

Brölloppet.

"Se bruden, huru grann hon är!

Och brudgummen, — hvad han är kär:

Bröllopsgäst.

Konfekt och ljus och mycket folk, vigsel, prest, vaktmästare, (pest!) rätt förnämt och

något tungt, gratulationer och komplimen-
ter, bålar och skålar, är historien af en mängd
bröllopp, — och äfven af detta.

”Hvad? skola vi åter afspisas i snöplighet
och vanlighet? hör jag från min läsarinna
läppar. Du smickrade oss med att vi nu
skulle få just en god bit, och nu blir det
åter en hvardagsrätt!”

”Du allra dyrbaraste! Jag hafver syndat
emot presidenten och emot dig; men — jag
rår nu en gång ej därför, — lifvets fester,
kröning, bröllopp m. m., ha inga rätt lifli-
ga färger i min själ. En enslig morgonstund
vid solens uppgång; en suck ur liftidsfångens
bröst; två vänners handslag vid lifvets sista
timmer, — det inger tankar, det låter hjer-
tat slå och pennan flyga, men” . . . .

”Men ett bröllopp?! En stund då tvenne
hjertan, tvenne eviga andar, förenas för evigt
i himmelens namn?”

”Amen! Det är visst gudomligt! Bara de
icke i dag säga ”ja” till hvarann, för att se-
dan hela lifvet igenom säga ”nej” Men jag
syndar allt värre, ty nu gäller det sjelfva

den goda menniskonaturen! Till ordnings, till bröllops åter, och hvad detta kan bestå, skall du o! läsarinna få!"

Beundra bruden! Vid sina fem och fyrtio år, (nu begår jag högförräderi, mot henne! Gud vare *alla* mina synder nådig!) är hon ännu beundransvärdt skön. Växten är majestätisk och smidig, hyn af en bländande hvithet, litet upphöjd af en doft äkta karmen. (Aj! aj! jag är ej på god väg i dag)! Hennes hållning är ädel; man ser att hon är gjord för att behaga och befalla. Hennes klädsel är ytterst praktfull, juveler stråla uti håret, juveler stråla på armar och bröst, hvad spetsar, hvad — jag vet ej allt hvad! Med hvilket behag böjer hon ej knä vid vigseln: med hvilket majestät reser hon sig ej åter upp! En stilla värdighet råder i allt hvad hon gör och låter; mot sin äkta man visar hon en viss mild nedlåtenhet. Hennes ögon hvila ofta, med ett uttryck af ömhet och beundran, på Nina, som, klädd i hvitt flor, och sitt ljusa hår ordnad som af fée-hand, låter, omöjligt vid åsynen af sig,

tänka annat än: "Engel!" — Bruden vill jemt att Nina skall sitta nära henne och tyckes nu anse henne som en slags egendom.

Presidenten tar sig ej illa ut. Han är ännu vacker karl, har en förträfflig hållning, och magen, något rundad af fetma, bestämmer honom näppeligen ännu till gubbe. Dessutom gör det blå bandet illusion häröfver. Brillanter lysa i kraschanen, och kärleken lyser i den lycklige brudgummens ögon. Han håller sig nära sin maka, han håller hennes schawl, han håller henne mycket kär, men allt med *hållning*. Han ger intet tag åt satirens ögontänder. Nå nå! han är ej excellens för intet, och hon förnäm, och skön. Edla är äfven högtidsklädd, och det med smak och äfven kostnad. Hon vet att det gör hennes far glädje. Hon är lugn och klar i sitt väsen mot alla, vänlig mot sin styf-mor, som är allt hvad man kan "insinuante" mot henne. Edlas ögon dröja stundom på Nina. Hon söker då förskingra ett uttryck af oro. Professor A** är nära henne, och språkar lifligt, mera *för* henne, än *med* henne.

Det öfriga sällskapet bildar åtskilliga tystlåtna grupper. Vi vilja hålla oss till en mindre tystlåten, och som nu, se'n förra tider, är läsaren bekant.

Baron H. sätter sig så makligt som möjligt, i en ländstol, bredvid fröken Greta, som, ehuru något äldre och något fetare än då vi sist sågo henne, ännu är ett ganska vackert och ganska ståtligt fruntimmer, som under denna verdens vedermödor bibehållit, oanfåktade af tiden, sina vackra tänder, sina hvita händer, och sitt goda humör.

Baron H. söker ännu hustru med penningar eller tvertom, säger han; har fått ännu mera ömhet för sin kropp, ännu skarpare blick för verden och dess "sorter," och ännu mera godhet och munterhet än förr. Sådant händer också! Baron H. och fröken Greta äro ofantligt nöjda att träffa hvarandra.

"Nå min nådigaste fröken! säger baron H. — se'n de första helsningarne äro öfver, — hvilken af oss väntade väl, då vi för 14

år sedan, denna dag, voro tillsammans hos salig hans excellens D***, att vi på samma dag, i samma månad, men fjorton år sednare, skulle vara tillsammans på en högtidlighet sådan som denna? Då var fröken Adelaide — nu grefvinnan Alarik V., — i hela sin blomma. Men min Gud... hvarföre är hon ej här?! Hva befalles? ”förhinder!” Ja så! ha ha! Jag förstår! Nå nå! det är alldeles i sin ordning. Jag gratulerar; Och den lilla beskedliga mamsell Rönqvist, — en liten alltför hygglig människa, som just föll mig på läppen, — hvar är hon? Har hon också förhinder? Herre min Gud... hva befalles? Ja så; hon är hos grefvinnan Alarik, — vårdar henne, och hennes barn; — rätt bra: Jag tycker om att man har karakter, att man är konsequent, och hon höll re'n för fjorton år se'n af grefvinnan Adelaide, som om det varit hennes eget barn. Men à propos om henne, hvad tänker ni om hennes syster, fröken Nina?”

”Jag tillstår, sade fröken Greta, att jag tycker hon är det skönaste som Gud skapat,

— blott allt för mycket luftig, — alltför litet folk. Man tycker, att hon, rätt som det är, kunde försvinna i en sky.”

”Alldeles så, alldeles så: Jag tycker om människor med litet kött och blod. Jag ville ej ha en hustru, som jag kunde frukta skulle gå sönder, blott jag tog uti henne. Men sannt är likväl, att det ligger något förtjusande i fröken Ninas väsen. Ögat följer henne med beundran, och tanken vill ej skiljas vid henne. Det ligger likasom en slöja af vemod öfver henne. Man vill lyfta derpå, och uppdraga denna älskeliga hemlighet, ty så ljuf synes hennes sorgsenhet, att den rör hjertat med ett underligt behag. Man ser att det ej är någon närvarande smärta som vållar den. Den liknar minnet af olyckor, hvars kalk är längesedan tömd, eller en dunkel aning om lidanden som skola komma. Gud bevara henne! Den måste vara en satan som kunde göra henne ondt. Det är skada att hon är så blek, — hon är marmorhvit, — men ibland går det liksom skyar

öfver henne. Se, såsom nu! Skyar som färgas rosenröda af en gryende sol.”

”Nej, sade fröken Greta, skrattande, nu går det för långt! Jag råår baron allvarsamt att icke se så mycket på henne, ty ni blir eljest ganska visst förtrollad. Ni talar re'n så poetiskt, att jag knappast känner igen er. Se snarare på hennes granne.”

”Alltför gerna! Nå min nådigaste! Hvem är det unga frumtimret, så städadt och så tranquil? — alltför hyggligt väsen; . . . någonting särdeles lagom.”

”Ni är särdeles god i afton. Jag tror visst att hon är en rätt beskedlig menniska, men något tung och tråkig förefaller hon mig. Jag sällskapar helst på afstånd med henne. Clara S. är ett slags testamente till min kusin — bruden i afton, — från en af heznes lärda vänner, en man som dog för ett par månader se'n. Flickan har ingenting i verlden, och grefvinnan G*** ämnar söka ett godt parti åt henne, och gifva henne en vac-ker hemgift.”

”Alldeles icke tokigt! En rätt god idé!

Och flickan är min själ rätt bra! Det kunde just vara en hustru för mig, — om hon NB. är så klok och vill ha mig. Hon ser mig ut att kunna bli en rätt god, rätt förståndig hustru och matmor. Och ser man noga på henne, så är det äfven något rätt vackert hos henne, — något som man i förstone förbiser, — något heligt” . . . .

”Nej, nej, baron! Så här går det ej an! Ni blir kär i hvartenda fruntimmer, ni ser på och gör englar och helgon af de vanligaste menniskor. Tag en glace och kom till förnuft baron!”

”Alldeles som ni befaller! Men jag måste ändå beundra den unga damen och hennes makalösa lugn. Hon tycktes lefva i hvad la Bruyere kallar ”den gyllne åldern:” hon gör sig icke till för någon, och begär ej att någon skall göra sig till för henne. Fru W. med sin paradisfågel ser ej hälften så obekymrad ut. Det måtte vara ett rätt behagligt, rätt särdeles tillstånd!”

”Det kan vara allt för bra för den gyllne åldern, då jag förmodar att man hade alla

agremanger, som vi nu ej veta om. Men i vår tid, och i våra sällskaper, värderar jag hvar och en, för det den låter bli att vara stum och tråkig. Jag har varit i sällskap med Clara flera gånger, och aldrig hört af henne annat än "ja," och "nej!" Löjligheter, och alla slags narraktigheter äro tusen gånger älskvärdare än denna dödande enformighet."

"Huru allra käraste roliga, måste ni ej då finna mamsellerna Fr., ty de sitta intet ögonblick stilla, och tala i kors och tvärs om allting."

"Nej! de roa mig ej, — de äro otrefliga, och det plågar mig; då är Clara bättre; — känner ni dem?"

"Något. Deras far hör till de visa fäder, som tycka att döttrar ej böra kosta något och synas förmena att de skola födas såsom lammen, med ylleklädningen på kroppen, — och denna teori har en viss otrefnad med sig, som allt verkar smittande på flickornas lif och väsen. De kunna sällan

vara uti sällskaper, och då de äro det, springa de som yra får.”

Jag beklagar dem rätt uppriktigt och önskar att fadren ville ändra sin teori, eller att döttrarne kunna lära att trifvas hemma.”

”Amen! Men se nu litet, jag ber er, på generalskan P. der . . . i blått sidensars. Hvad säger ni om den hyn, om det utseendet, vid fyllda femtio år? Hon har ändå haft många sorger, många bekymmer i lifvet. Vet ni väl hvad som bibehållit henne vid ungdom och godt lynne under dem alla?”

”Jag är nyfiken!”

”Ja, min nådigaste! när man betänker *hvad* det är, som hjälper en mängd människor igenom denna världen, så får man underliga tankar . . .”

”Till saken, till saken först, se'n kunna vi tänka på tankarne. Jag vill gerna veta generalskan P—s skönhetsvatten.”

”Jag vill först säga er hvad det icke är, se'n får ni gissa. Det är icke religion, det är icke filosofi, — fast hon visst är en fromt och klokt tänkande menniska — det är icke

sällskapslif, — det är icke huslig lycka, — jag har denna bekännelse af henne sjelf, — nå säg mig nu hvad det är?”

”Vore det fråga om en karl, så skulle jag säga — en god mage; men som det är ett fruntimmer, och med denna hy, så säger jag — en god sömn!”

”Alldeles, alldeles rätt! Hvad ni är qvick! Ja hon sofver godt och så tungt, att hon om morgonen knappast mins hvad som bedröfvade henne aftonen förut. En god sömn, — det är hela hennes filosofi. Det är en helt annan sort än fröken Edlas, som, med allt sitt bokdamm, ej gjort henne en smula lifligare eller vackrare... Ja, hennes oändeliga näsa.....”

”Edla,” — sade fröken Greta, med en ton, som förbjöd skämtet öfver henne — ”Edla är en person som jag har en ganska hög tanke om och som jag vet, kan på tu man hand vara rätt hygglig.”

Åh Gud bevars! jag har den allra största kär... vörd... ja, jag har i sanning både vörd-

vördnad och kärlek för henne. Jag är öfvertygad om, att hon är ett ypperligt fruntimmer, — jag blott anmärker att sorterne äro mångahanda.”

”Och vet ni väl, att äfven den sköna Nina lär ha fått en ovanlig uppfostran. Bara studier sen 9 års ålder, matematik säger man, och statshushållning.. och...

”Gud bevare oss! Jag undrar ej på att knoppen är så tunn! Hvem kan bli fet af statshushållning. Jag är viss på att fröken Clara ej läst statshushållning, — desto bättre hushållerska blir hon. Jag slår vad, att hon får flera friare än den sköna fröken Nina.”

”Jag tillstår att jag ej är af dessa friares smak. Jag håller förr med gref Ludvig R., som svänger sig majestätiskt omkring Nina, såsom hök kring dufva.”

”Ej ej! Hök ja! det är ordet. En förb—t duktig och vacker karl är han, men har verkligen något af en roffågels natur. Jag ville ej vara hans hustru, för all hans rikedom och höga rang.”

”Hvad säger ni? Han är ju allmänt ansedd som en utmärkt man. Jag har hört honom omtalas, som ett af dessa fullkomlighets-mönster, som — emellan oss sagt — äro min anthipati, dels derföre att jag ej tror på dem, dels emedan jag alltid funnit dem högst tråkiga. Man säger, att det är en menniska utan fel!”

”Ack min nådigaste! kanske har han inte hvad man kan kalla fel, men deremot så många brister att de kunna utgöra en hel last. Emellan oss sagdt, — han är en man utan hjerta, hans rättvisa har blott svärd. Men hör, hvilken liflig konversation! Och de nya makarne ha ögon och öron blott för hvarandra! — man måste tillstå-att det är uppbyggligt! Äktenskap, min nådiga fröken, är en vörnadsvärd inrättning, och en stor sällhet på jorden. En god hustru är, såsom David säger, kosteligare än guld och äkta perlor.”

”Kanske att David äfven säger så, men hvad jag med visshet vet, är att Salomo säger så;” sade fröken Greta som var väl hemma i sin bibel.

"Alldeles det! Pere et fils säga alldeles det-samma, hvilket vittnar för bådas vishet. Jag försäkrar er min nådiga fröken, att min blifvande hustru ej skall ångra den dag då jag blef hennes man, ingen skall högre värdera henne, ingen vara artigare mot henne än jag."

"Jag tror det; men min bästa baron, — hvarföre bevisar ni ej er lära med ert lif?"

"Min nådiga fröken, hvarföre gaf ni mig korgen, just då jag ville följa ert råd, det är nu tio år sedan?"

Fröken Greta blef litet brydd, men hämtade sig snart, och sade obekymrad:

"Jag skulle vara nyfiken att veta, huru ni ämnar tillbringa er dag som gift man?"

"Ni är allt för god; men jag bekänner uppriktigt att jag ej ännu hos mig stadgat den saken; jag tänker vänta på min hustrus goda råd. Hvad jag har klart för mig, är, att vi skola börja hvar dag med att stiga upp och sluta den med att gå till sängs."

"Nå," sade fröken Greta, "det låter då åtminstone nytt, och icke det minsta trivialt. Jag lyckönskar baron till denna lyckliga,

ovanliga idé. Jag tviflar ej härefter på att ert äktenskap blir ovanligt lyckligt, särdeles" — Fröken Greta stannade.

"Hvad särdeles?" frågade baron H., nyfiken.

"Ganska särdeles för er hustu, då huset ren på förhand är välsignadt med en "*Filius*;" sa de fröken Greta med sarkastisk ton och blick.

Dessa ord hade den sällsynta verkan, att något litet förvirra Baron H., som svarade hastigt:

"Alldeles, alldeles det!" men tillade snart åter helt lugnt, "och blir hon ej nöjd dermed, så blir jag ej nöjd med henne."

Fröken Greta såg något stött ut. Baron H. steg upp, och slöt sig till en gäspande grupp.

Min älskade läsare, jag fruktar vi få litet ledsamt här, men detta är ibland alldeles oundvikligt i detta hvardagliga lifvet. Emellertid kan man någongång vidtaga utomordentliga medel, för att slå sig lös; och för din skull min läsare, — som jag är angelägen hålla vid godt lynne, — vill jag här visa en af mina trollkonster.

Jag upplöser sällskapet, släcker alla ljus, slutar brölloppet och lägger hvar man i sin säng.

Och nu är det natt, och med sin vänliga ving, rör sömnen vid människornas ögonlock, och själarne hvila i drömmarnes dimhöljda land. Juristen glömmet sina processer, arbetskarlen sin mödosamma dag, världsmenniskan sin ledsnadsdiga dag, den olycklige sina tårars orsak — ljufva välsignade sömn, allt genom dig! Men finner du ögon som du ej kan sluta, som sorg eller plågor hålla öppna och stela, tills hjernan stelnar dervid, tills hjertat förblöder, — då gå, milda sömn, bed din blekare broder komma, han är der den rätta läkaren!

Kanske, min läsare, tror du af denna utflygt, så långt ifrån mitt ämne, att jag sjelf går i sömnen. Till prof att det ej är så, vill jag berätta dig om

Edla.

Mången är yngre till hjerta och lefnadslust, vid fyratio år än vid tjugu. Så var Edla. Hennes utseende gaf dock mer tillkännna lugn och fasthet, än hvad man vanligen kallar lefnadslust. Hennes blick var förun-

derligt klar och genomträngande. Icke hvar och en tålte att se deri. Man kände, att själen som talade der hade kämpat sig till frid, att den icke blundande, men forskande, men genomträngande, sökt sig till klarhet med lifvet. Ja! kämpat hade Edla visst; — omisskänneliga drag af lidande i hennes ansigte, en halfqväfd suck, som stundom höjde hennes bröst, vittnade derom. Vare dermed hur det vill, så var allt nu kufvadt, lugnadt, och förklaradt; — allt var godt. Och tyst hade hon lidit och kämpat. Ingen hade att berätta om Edlas lidanden; hon sjelf minst af alla.

Vi lemnade Edla för fjorton år se'n, vid hennes första bekantskap med en grundligare bildning. Eldigt och allvarligt gick hon fram på sin väg. Hon törstade efter kunskap och sanning. Med blicken ömsom höjd till himmelen, ömsom pröfvande sänkt i eget hjertas djup, ömsom rådfrågande de vises läror, lefde hon stilla och lycklig, och hennes själ var full af sköna förhoppningar på en rik framtid; men på en gång stördes hennes ens-

liga lif. Hennes lilla syster Mina dog, och Nina förföll i en frånsjuka, ej ovanlig hos tvillingsbarnet som mister sin syskonsjäl, sin hälft i lifvet. Edla räddade henne från döden, och ett innerligt förbarmande öfver den späda varelsen intog hennes själ. Hon tog barnet till sitt hjerta, och kallade det sitt barn. M:lle Rönqvist hade lemnat presidentens hus för Adelaides. Nina förblef i Edlas vård. Edla blef Ninas mor. Hon delade sitt lif emellan henne, sin far, och sina böcker.

Lefve böckerna! Men hvem blir slug af bara böcker?

Huru gör mannen då kunskapsbegäret fattar honom? Vid unga år reser han till Akademien, hör de lärdas föreläsningar, lägger grund för kommande vetenskap; läser, snusar, och rifver sig i hufvudet; (ingen tror huru mycket dessa sednare operationer underlätta idéernas utveckling). Han disputerar med kamraterne, — förträfflig öfning för både förstånd och lunga, — rörelse, lif, täflan, vänskapsband, visa lärare, lätt tillgängliga

medel till kunskap, ja! sjelfva den akademiska atmosfären inom hvilken han andas, allt detta för fram, hjälper att elda känslan, nära tanken, och promovera till *Magister!* Är lagerkransen vunnin, och kunskapstörsten ännu lika stark, så har han en pokal att dricka ur som heter — *verlden!* På spetsen af Montblanc kan han skåda stjernorna, bryta guld uti Golcondas grufvor, fara med Kapten Ross till Nordpolen, se solen gå ned från Eldslandets kust, läsa runor på Island, och Sanscrit i Indien, se ruiner i Asien, och nya stater i Amerika. Konungarnas palats och förbrytarens mörka boningar äro öppna för honom; i de lärdes arbetsrum har han inträde; den lycklige! Skulle han icke bli upplyst, icke veta hela världen?!

Edla var tjugutvå år innan hon med någon ordning, med något system, började tänka och arbeta. En oersättlig, en tom och bortfuskad tid låg bakom henne. Och dessutom . . . . lefve vår tids philanthropiska grundsatser, äfven i afseende på kvinnornas uppfostran! men, du allrabäste och klarögde lä-

sare! hvem måste ej se huru olika, huru an-
 norlunda det står, med tillfällen och medel
 för att vinna verklig vettenskap?! Jag be-
 höfver ej peka ut skilnaden; den hoppar i
 ögonen; kanske *bör* det vara *någon*, kanske
måste det vara *någon*, — jag vet ej! — Det
 har ofta förefallit mig såsom hade naturen
 sjelf sitt stilla ord med här; — och är det
 så, du goda och visa mor! — visst vilja dina
 döttrar gerna lyda dig, — du skall derföre
 törhända lägga dem närmare ditt bröst. Visst
 är, att Edla djupt kände banden som hade
 fångslat, och ännu fångslade hennes sträfvan-
 de ande. Härtill kom förändringen i hennes
 belägenhet. Hon såg på sin far som nu mer
 än någonsin behöfde henne, hon såg på bar-
 net som hon hade ryckt från döden, — och
 hon gjorde, hvad mången före henne har gjort,
 hvad mången efter henne skall göra, — hon
resignerade sig; och detta offer af sitt vä-
 sendes utveckling, af fullständigare kunskap
 — kanske af alla, det svåraste att frambära
 — det bar hon efter en kort kamp beslutsamt
 fram, och slöt sig stilla inom familjens krets.

Törhända var Edlas uppoffring mindre stor än hon sjelf kände den. Jag sade att man ej blir vis af böcker allena; nej! icke af böcker, icke af resor, icke af vise män, icke af hela världen, om man ej bär inom sig den bildande kraft, som af de spridda delarne skapar den harmoniska gestalten, eller — mera enkelt och lika väl sagdt — om man ej förstår att af ord sätta ihop en förnuftig mening. Men denna förmåga var Edlas sköna Guds gåfva, och skall man förebrå hennes verldsåsigt en viss ensidighet, så må man påminna sig de omständigheter under hvilka hon lärde först känna världen och lifvet. Intrycken af hennes ungdomstid, riktningen af hennes karakter och lynne, förde henne att förälska sig i människoslägtets älstä vishetsläror. De gingo så villigt in i hennes själ, ty de hade nära släktskap med dess djupaste känslor och tankar. Ingenting hade Edla känt så djupt, så förfärligt verkligt, som makten af ett öde af ett obevekligt *skall*, under hvars jernok människan måste böja sig, knotande eller bedjande, — stridande eller

krypande — lika mycket! hon *måste*! Detta intryck förblef, men det blef annorlunda. Hon kände ännu makten af ett yttre *måste*; högre kän dehon dock den inre makt, som, i i trots af den förra, utbildar sitt fria lif, och af den tunga sten som lägges på människans lif, gör ännu ett trappsteg på hvilket det uppstiger till den eviga frihetens himmel. Hon kände att människan kunde, lik Prometheus, fjättrad vid klippan och med sönderfrätt hjerta, ännu bjuda trots till alla världens makter, och från början och till slutet af lifvets skådespel lida och vilja detsamma, stilla, kraftfullt och outtröttligt. Äfven Edla förblef densamma och likväl annorlunda, ty hon hade varit stark i *knot*, nu blef hon stark i *resignation*. Klagan, bitterhet, misströstan, veko för alltid ifrån hennes bröst. Hon böjde sig, kyssande den barmhertigt stränga hand som under stormarne uppkallar dygdens evighetsblomma. *Den* blef för henne mennisko-själens, mensklighetens, ja! hela Universum's blomma. Kring den vände sig all tillvarelse, för dess utveckling spelade alla ödets vindar;

sjelf vände den sig som solblomman mot solen — *Gud*. Starkhet, kraft att försaka, hvilade vid sig sjelf, jemvig och ett lugn som inga tillfälligheter förmådde rubba, hjertats och tankarnes renhet, på det de måtte kunna lyfta sig till Gud, — det sökte, det vann Edla; äfven af kristendomens evangelium införlifvade hon med sig förnämligast hvad som utbildade denna rigtning, och i hennes verldsåskådning bestämdes menniskan framför allt till kamp och sjelfförsakelse. Men denna åskådning var frisk och klar; af lidandet lät den lagern uppgå och törnekronan blef herrlighetens krona. Hon gick med kärlek in i den lott som nödvändigheten bjöd, hon fullgjorde sina pligter af hjertats grund. Om det led, om det tröttades derunder — betydde föga. Det förblef orubbligt vid det *ena*, och slog stilla mot den stora förvandlingens dag, då renadt från synd och befriadt från jordiska bojar; det fick hvila i det eviga, kärleksvarma hjertat, lifvets ursprung och fullhet.

Huru kom det sig att Edla med denna kraft

och denna frid inom sig, dock ej var behaglig för andra?

Andra, ja! om ej andra vore, — så vore man bättre i ro med sig sjelf, — blott att det är svårt att säga, hvad detta sjelf då skulle vara. Edla hade hunnit till de år, då själen vanligen gör sig oberoende af kroppen, då det yttre fula eller vackra är ingen, eller blott en obetydlig orsak till lifvets väl eller ve. För Edla hade detta oberoende bordt vara fullkomligare än för någon, men hennes ungdomstid hade lemnat starka spår i hennes själ, och molnet som låg öfver hennes morgon, kastade en skugga öfver hela hennes lif. Hon bar ett djupt misstroende till sig sjelf, i afseende på den verkan hon gjorde hos andra. Hon var viss på att ej kunna vara omtyckt; hon fruktade att äfven ej kunna vara afhållen; hon trodde sitt yttre, sin blick, sitt väsende, verka alltför motbjudande. Denna tro, någon stolthet, fruktan att besvära, fruktan mer ännu, att förorsaka oangenäma känslor hos goda människor, allt detta verkade att hon var likasom skygg för sina medvarelser. Och Edla

hade orätt deri, ty få voro mera afhållna än hon, af dem som verkligen kände henne; och huru många finnas dessutom ej, äfven i sällskapslifvet, som glömma skalet för kärnan. Men just hennes förbehållsamhet väckte andras; man fruktade henne, då man ej älskade henne. Hon var tyst ute bland människorna, och förblef alltid såsom en främling för deras lif och lekar. Och, vänlige läsare! då det är så med oss, då vi känna det så:

”Är det ej bättre då att blifva ensam?”

Lycklig den som kan vara det med glädje! ja! som i ensamheten just finner sin rikedom! Så gjorde Edla. Hennes sträfvan-
de själ flygtade, för att lefva och njuta, till ett högre hem. Hon hade det bland stjernorna, hvars banor hon visste, hon hade det i filosofiens helgedom. Derifrån såg hon ljus sprida sig öfver verlden, derifrån hemtade hon frid med den och med sig sjelf. Det är sannt, — Edla lefde mer i det öfversinnliga än i det sinnliga lifvet. Hon liknade mera Paradisfågeln som svingar sig öfver jorden, än

näktergalen som bygger der sitt bo och sjunger. Följden blef, att hon bättre kände människan än människorna, att hon öfverhufvud bättre förstod himmelens än jordens lif. Sanning älskade hon öfver allting, förtjensten förstod hon att värdera, hvar helst den framträdde, förseelserne visste hon att förlåta; men från all matthet och slapphet, all egoism och småaktighet, vände hon sig bort med hemligt äckel. Och likväl var Edla mild; jag har ej känt någon — utom en man — så mild som hon. Hon förstod ej svagheten hos sina likar, men hon dömde ingen; hon dömde sak ej person, — blott skydde ovilkorligt den som gjort något lågt. Blott mot sig sjelf var Edla sträng och dessutom blott mot *En*, — och denna var barnet af hennes omsorger, älsklingen af hennes hjerta, — Nina. Nina fick ej vara svag, Nina måste ovilkorligt göra det goda och rätta, och kunde ej förebära den ursäkt som tillhör så mången, — en försummad och svag uppfostran. Nina var uppamnad med "förnuftets mjölk;" Nina fick ej stappla eller tveka på

dygdens väg. Ja! mot Nina var Edla sträng, men också älskade Edla Nina mer än sig sjelf. Och så misstroende Edla var i afseende på andras känslor för sig, så var hon dock viss på att vara älskad af Nina. Kunde det vara annorlunda? Hade icke Edla gifvit henne det bästa hon egde, — sin kunskap, sitt hjerta? Och Ninas barnsliga tillgifvenhet, hennes behof af Edlas närvaro, hennes hvila vid hennes ledning, huru skönt vittnade de ej härom?! Känslan af en innerlig förening, med en varelse så skön och så ljuf, kastade mången jordisk förtjusning i Edlas himlalif. All den idealiska skönhet, som Edla bar i sitt minne och sitt hopp, var liksom förverkligad i Nina. Och detta var till en stor del hennes eget verk. Men när Nina stod fram i lifvet så tjusande och så älskansvärd, då kände Edla böjelsen att förguda sitt verk, då erfor hon all en öm Mors svaghet för sitt barn. Men hon stred mot denna svaghet, och blef den mäktig. Hennes var den kraftfulla djupa kärlek, som ville amma sitt foster med eget blod, ända

till dess sista droppa, och som hellre ville se den dyrt älskade själf förblöda och dö, än att hon skulle sjunka, än att hon skulle förlåga sig.

Så mycket om Edla, ett ord äfven om

N i n a.

Blicka i en ren källa i den stund då dagen skiljer sig från natten; se vid morgonens magiska skymning, himmelen med sina klara stjernor spegla sig der, — och du har en bild af Ninas själ. Så ren var hon, så skimrade i djupet af hennes väsen alla eviga sanningar. Men de strålade genom en skymning. Det var aning om ljus; ej ljus ännu. Hon var menniskan i begynnelsen, menniskan i sin oskuld, i sin första heliga skönhet. Hennes själ syntes ett med den sköna kroppen, de voro så vänligen tillsammans, de tycktes gjutna i hvarandra. Hennes väsen var fullt af den lugna innerlighet, som ej vet af någon representation. Obekymrad men blygsam, var hon stilla fattad inom sig själf. Det hvilade själ och sinne att se henne. Huru vac-

kra och harmoniska voro ej rörelserna af den mjuka armen, af de hvita välbildade händerna! hennes gång huru sväfvande, hennes hållning huru enkel och ädel! Jag skulle ha svårt att ge er en föreställning om skönheten och behaget af hennes ansigte, men om ni hade sett den rena pannans lätta hvälfning under det ljusa silkeslena håret, ögats blick under de långa, mörka ögonhåren, den fina grekiska lilla näsan, den tjusande munnen, ansigtets sköna oval, och till allt detta ett skinn som en snö — då skulle ni ha hållit med fröken Greta, att hon var det skönaste som Gud skapat. Hennes ögon voro till formen lika Adelaides, men hade icke dennas lifliga glans; öfver Ninas mörkblå ögon låg likasom en dimma, en viss fuktig dunkelhet, hvars behag var obeskrifligt. Något vemodigt, något drömmande låg i deras blick; det var ej dager, ej klart lif, men något aningsfullt, något innerligt rörande. Hennes lyssnande till andras ord var fullt af närvaro, och när öfver hennes rosenläppar orden flöto, något långsamt, men så ädla, så

behagliga, samt åtföljda af en röst, som var verklig musik; då lärde man skatta en af människans skönaste — i allmänhet kanske mest vårdslösade — prydnader.

Alla människor tala nu för tiden om uppfostran, hvarföre icke äfven jag? — nemligen om Ninas. Hon hade varit barn, hon hade blifvit ung, och läst få så kallade barnböcker, och nästan inga romaner; — inga madame Genlis', inga la Fontaine's. — Hon lefde således ej i den villa, att i lifvet nödvändigt yttre sällhet följde på inre dygd och godhet; hon hade icke lärt att tänka på, vid den vanligaste gerning af kristlig hjälpsamhet, att en älskare tittade i dörrspringan eller i nyckelhålet och förtjuste sig. Hon tänkte föga på "le qu'en dira-t-on?" ty hon hade ej i roman- och dagligdags-verlden, blifvit invand att lefva för främmande människors tankar och tycken. Hon hade ej studerat Menniskan på sällskapslifvets lilla theater. Deremot såg hon tidigt människan på verlds-scenen. Tidigt gjorde henne Edla bekant med historiens sköna och stora karakterer, med de

vises rena läror. Hon fruktade ej att låta henne se jordelivets verkligheter, — men visade dem vid skenet af ett högre ljus. Hon lät henne se dygden lidande, den vise misskänd, föraktad; — hon lärde henne känna lifvet i all dess storhet och i all dess bitterhet. Hon ville lära henne att älska dygden utan mutor. Och Nina förälskade sig i dygdens skönhet, och blickande på förträfflighet och sanning, blef hon sjelf förträfflig och sann, utan att en gång veta derom. Hon var såsom sin kärlek. Edla tänkte: jag vill göra henne hemma på mensklighetens höjder, och stärka hennes blick vid gudomlighetens klarhet, på det att då hon skall nedstiga i alldagslifvet, hennes öga ej må förbländas af världens glitter, hennes själ ej fångslas af livets småaktighet. Som ett högre och bättre väsen skall hon stå i världen, — icke sänka sig till den, men upplyfta den till sig; hon skall förädla allt omkring sig. Hon skall bli lycklig af den sällhet som tillhör den ädlare menniskan, — den att ega sig sjelf, att, upphöjd öfver alla jordiska skiften, behålla

sin frid och sin frihet, sin kraft att, i lif som i död, verka för det evigt goda allena.

Efter samma åsigt utbildade Edla äfven Ninas skönhetssinne. Hon lät hennes öra tidigt viga sig vid det rena och harmoniska i ljud, vid det sköna i former; och behagen och skönheten som Nina åskådade, afbildade småningom deras lif i hennes eget. Edla sökte att fästa Ninas håg, mera vid den bildande konsten än vid musiken, hvars toner grepo alltför skakande i hennes själ, och Nina var ofta sysselsatt med aftecknandet af en grekisk sångmö eller ett Jupitershufvud, eller försänkt i betraktandet af en helig Maria, af en törnekrönt och tålig Kristus. Ingen Ariadne i tårar, ingen Herkules på bålet, fick bli ett föremål för Ninas pensel. Allt svagt, allt passioneradt, allt som tolkade själens förvirring, människans obestånd med sig sjelf, aflägsnade Edla såsom föremål icke värdiga. Hon ville hos Nina utveckla förnuftet innan fantasien, — just tvertemot hvad som vanligen göres — hon ville uppkalla och stadga kraften, ännu innan känslans skakningar

voro der. Derföre äfven bannlyste hon ur Ninas närhet alla spår till oro, till häftiga lidelser. Hon befallte sin egen panna lugn, och för att söka undanrödja den oändliga vekhet och känslighet, som var ett utmärkande drag i Ninas karakter, tvingade sig Edla att ej visa den ömhet hon kände; ja! hon afböjde äfven barnets oskyldiga smekningar, och besvarade dem nästan aldrig. Törhända hade Edla för detta äfven ett annat skäl. Följande anekdot skall säga oss härom.

Edla var en dag med sin vän professor A. Den då nioåriga Nina smög sig till henne och räckte henne sin lilla förtjusande mun. Edla afböjde stilla smekningen, till den lillas synbara oro. ”Huru — sade professor A ** sakta — kan ni afhålla er från att kyssa denna ros?” — ”Vill ni att jag skall låta den vissan?” svarade Edla, och pekade på sina ständigt spruckna och såriga läppar.

O! hade Edla fått fullborda hvad hon begynt! hade icke andras svaghet, andras brott . . . . . men vi vilja ej vara lösmunta. Ha vi

sagt nog om Nina? ha vi sagt huru genom Edla hon fick kraft att öfvervinna sin naturliga lättja, och lärde flit af Edlas flit, och huru, oaktadt allt det, ett drömmande, vemodigt lif så ofta fattade henne; huru denna benägenhet, jemte hennes kroppsliga svaghet, var en källa till oro för Edla; *Nu* ha vi sagt nog — för närvarande. Ninas själ liknade ett tempel, men der var ännu ingen gudstjenst; den var en verld öfver hvilken ännu ingen sol gått upp. Värmen, det högre lifvet, saknades.

Men hvad — skall man tänka — sade väl presidenten derom, att en af små pullorne fick hvad han kallade "en lärd uppfostran?"

Presidenten

hade blifvit omvänd genom Edla, genom den erfarenhet hon låtit honom röna, att en hög intellektuell bildning blott bidrar att göra qvinnan mera angenäm och mera lycklig i sitt hem. Edla hade gjort det till sitt lifs uppgift, att göra sin far lycklig, och för honom, för att vara ett behagligt sällskap åt

honom, tycktes hon få makt att förvandla sitt naturligen allvarliga och tysta väsen. Med honom var hon glädlig, språksam, och hon lät honom känna en trefnad i sitt hem, som äfven öfverträffade den i salig Fredriques tid. Också fattade presidenten småningom en så sann ömhet, ett så fullkomligt förtroende till sin dotter, att han öfverlemnade i hennes vård hela sitt hus, och gaf henne fullkomlig frihet att uppfostra Nina som hon fann för godt. Presidenten hoppades att derigenom få af den yngre dottern samma glädje som af den äldre, och så gick allting förträffligt, ända till dess presidenten fick sin affair med liten Cupido och började tala om grafven för att komma till bröllop.

Nu lyster mig, (läsare! får jag ej säga oss?) kasta en blick på hvad Adelaide gjort, under loppet af dessa fjorton år. Först och sist åtta barn, alla utmärkt vackra och goda och glada som deras mor. Hon hade ammat dem alla, smekt dem, lekt med dem, lärt dem sjunga och läsa; lärt dem älska solen, glädjen och

Gud,

gud, och tro på pappa Alarik som på ett Evangelium. Gref Alarik lefde blott för sin hustru, som han tillbad, för sina barn, i hvilkas uppfostran han deltog, och för sina underhafvande, som han gjorde lyckliga. Adelaide gaf honom mildhet och glädje; han hade lärt henne historien och mycket annat godt. Mamsell Rönqvist läste med de tre unga döttrarne fransyska och engelska. Ingen af dem kunde jemföras med Nina, men de lofvade att bli goda och lefnadsfriska menniskor, af den sort som godt tar sig fram i verlden. Adelaide egnade mycken tid åt sina barn, men blef dock alltid för hela orten en *sång af glädje*, oumbärlig vid alla lifvets högtider; och hvarhelst hennes goda, sköna anlete sågs, i stuga eller slott, vid dödssäng eller bröllop, helsades hon som ett budskap från himlen, sändt för att trösta eller glädja. Hon var ännu *Svanen*, i hvithet, i friskt mod, i lätthet och behag, och hemmet och kärleken var den friska bölja i hvilken hon badade sina vingar.

Om Alarik och Adelaide kan det vidare heta, såsom Job säger om visst folk:

”The växa till i ägodelar.”

”Theras säd är säker omkring them, och theras afföda är när them.”

”Theras hus hafver frid för räddhåga, och Guds ris är icke öfver them.”

”Theras ko kalfvar och är icke ofruktsam.”

”Theras unga barn gå ut som en hjörd, och theras barn springa.”

”The fröjda sig med trummor och harpor och äro glade med pipande.

”The varda gamla med goda dagar.”

Med ett ord, — de voro bland de lyckliga på jorden. Jag har sett många lika dem, och betraktat med förundran deras verld,

”tå en annan dör med bedröfvad själ och hafver aldrig ätit i glädje.”

Men

”Ho vill lära Gud?”

Och Angelika?!

Så frågade mången, då grefvinnan M*** utan henne återvände efter tvenne års vistande i Rom. "Och Plomgrenskan?" så frågade fröken Greta.

Sälla äro de som på jorden fullt lefva ut deras lif, som så helt utbilda deras kraft, och under allt skönare skapelser uppenbara den rika skatt som ligger i djupet af deras själar. De äro lifsdramats hjeltar, jordens herrliga genier.

Jordelifvet har äfven stumma snillen. De tänka det djupaste, de känna det eldigaste, men finna ej ord för att uttala det gudomliga som deras öra förnimmer. De gå bort oförstådda; de gå bort som tysta skuggor. Låt oss nalkas dem med vördnad. Af jordens barn äro ofta desse de olyckligaste. Men vi veta att en dag skall en engel lösa deras tunga.

Varelser finnas äfven som lefva ett ögonblick, men dem blir gifvet att uttala ett ord som ljuder i oändlighet. Sälla äfven de på

jorden! Deras lif var fullt, om äfven kort, — en dithyramb sjungen i odödlighetens tempel.

Angelika var bland dessa sednare. Hennes eldiga själ förtärde hyddan i hvilken den bodde, och den ansträngda flit hvarmed hon i Rom arbetade, utmattade i förtid hennes krafter. Hon dog med penseln i handen, under det hon sträfvade att ännu lägga några drag till bilden af Engeln som hälsar Maria "Hel! full af nåd!" Se'n gick hon bort, att närmare skåda úrbilderne till den skönhet, hon anat på jorden och att tillbedja med dem.

Hennes sista tafla, hennes sista ord till verlden äges ännu af grefvinnan M. Ingen betraktar den utan innerlig rörelse. Ingen qvinna i synnerhet ser Maria och det i hela hennes väsen uttalade: "Si herrans tjänarinna!" utan att känna det ordet såsom upgiften äfven af sitt lif. Ingen ser denna bild utan att tro på en högre renhet och helighet. Den ger en skymt af himmelen, och lockar själen dit. Angelika har ej lefvat förgäfves.

Hvem har det, — som varmt velat, som redligt arbetat, om ock blott en morgon-

stund?! Han gjorde intet helt, men har kastat ut en gnista som värmande skall glimma i mångens natt; han har beredt verktyg åt andra; äfven detta är godt och glädjande.

Vårt lilla lif! hur snart det förlöper! Låt oss förbinda det med mensklighetens — och det blir odödligt, äfven på jorden!

Och söta Otto och otäcka grefvinnan Augusta och muntra baronessan och excellensen hennes man? De äro allesammans döda i choleran.

Verlds-lif.

”Drick! de förflyga de susande perlorna, Drick!”

FRANZÉN

Vid hvad skall jag likna verlds-lifvet, detta brusande lif af fester och grannlåt, skämt och löjen, hvarifrån allvar, suckar och tårar äro bannlysta; detta lif, som herrskar

alla stora städer, och drar alla in i sin hvirvel, vid hvad skall jag likna det? — vid lifsdryckens skum. Den strömmar oupphörligt ned ur eviga källor; dess fragga skummar ofvanpå; de susande perlorna kretsa, blänka och försvinna; nya hvirfla upp; det fräser oupphörligt i den djupa bågaren. Godt då drycken är champagne, och icke blott svagdricka! Dock måste väl båda delarne finnas på det stora värdshuset. Månet ädelt lif, mången glädje förgår i detta element; men äfven mången suck, mången enstörighet, mången smärtans kramp upplöses och förflyger der. Det har sitt goda; åtminstone för ögonblick.

”Drick! de förflyga de susande perlorna, drick!” Många människor kunna ej rätt lefva utom detta element, ehuru de då och då dra ett andetag utom detsamma och sucka då af allvarligt hjerta: ”Hvad naturen är älsklig! hvad friden är ljuf! Hvad christlig dygd är skön! Utan allvar och enslighet är ingen sann glädje att finna! Man måste lefva för himmelen.” Och så skynda de att omgifva sig

med sällskap och nöjen, med förströelser af alla slag.

Grefvinnan M. — nu mera grefvinnan G*** var en af dessa verldsmenniskor. Hennes tillgifvenhet för Angelika var blott ett djupare andetag utom hennes lifs-element, och redan långt innan Angelikas död, hade hon återvändt dit. Hon älskade verldslifvet uti hvilket hon genom sin skönhet och sin ton var en prydnad, och der hennes förmögenhet gaf henne medel att uppträda med glans. Hon rörde sig der, lätt som fisken i vatten, lätt som tänkaren i sitt element, och simmade på ytan, så nödvändigt, som han i djupet af lifvets flod. Hon skref och tog emot väl tjugu billetter hvar morgon, hon beskyddade artister och tog emot dedicationer af deras arbeten; hon var med i konst- och välgörenhets-föreningar, älskade att intrigera, rekommendera, spela en role, göra sig vigtig, bli beundrad och tillbedd — och lyckades ganska ofta, särdeles hos dem som ej sågo henne på nära håll. Kort efter sitt giftermål, öppnade hon på det mest lysande sätt sitt

hus, samlade omkring sig allt hvad hufvudstaden hade mest utmärkt i talanger, i rang och skönhet, tog emot alla dagar, hade tablåer, societets-spektakel, konserter, deklamationer, lektyrer, spelade öfverallt förnämsta rolen och tillät blygsamt att man kallade henne "Nordens Corinna."

Och nu min älskade läsare, tänker du väl att jag skall föra dig fram i min historia, såsom man på en väl grusad landsväg far rakt fram till herrgården, der man intager sin goda måltid? alldeles icke! Kringstrykandets ande har nu en gång fått makt med mig, och vi fara ånyo af i en episod; sedan.... ja! huru vet jag nu hvad som kommer sedan! följ mig hvem som vill! Jag vänder mig till fröken Greta.

Vid hvad skall jag likna fröken Greta? Jag finner ingen bild som passar henne så väl som den af en hälsokälla. Qvick och originell, frisk och jernhaltig åder, uppfattade hon lifvet och människorna på ett sätt, likaså lustigt som godt, och ett hjertligt leende öfver deras dårskaper låg på hennes fina läppar.

Denna uppfattning och detta leende, som röjde sig i hennes ord och väsen, utan minsta doft af bitterhet, var oemotståndligt vederqvickande, och den menniska måste vara ovanligt trög, eller mycket olycklig, som hon ej kunde — för en stund åtminstone — göra munter och meddelsam. Det harmlösa skratet är visst ett af de verksammaste försoningsmedel med lifvet och människorna, och det var detta som fröken Greta framkallade. Djupt öfvertygad om Guds visa skickelse i allt, var hon äfven öfvertygad, att hvar och en menniskas lefnadsmål var, att på bästa möjliga vis roa sig i verlden; likväl med iakttagande af tio Guds bud och all nödig klokhet för att bibehålla anseende. Rik och oberoende, lefde hon ogift, emedan hon af de många partier som tillbjudits henne, ej ännu funnit något som lofvade henne större lycka, och angenämare lif, än det hon njöt som sjelfrådande fröken och *friherrinna*. Hon lefde mycket i sällskapslifvet, ej derföre att hon älskade det, men derföre att hon der fann föda för sitt granskande lynne; och det be-

stämnda i hennes karakter, det sunda af hennes förstånd, gjorde henne allmänt lika aktad, som hon, genom sitt humoristiska lynne, var omtyckt och sökt. Afsvuren fiende till allt hvad man kallar exaltation, tyckte hon om att stämma ner alla strängar, dem hon tyckte vara öfverspända och dömde lätt för strängt häröfver, ty — med sitt eget goda och varma hjerta, hade hon ej ännu haft tillfälle att göra närmare bekantskap. Hon var förnäm, men ej högfärdig, och bar aktning för hvar sjelfständig menniska, — som likväl ej kom hennes "nåd" för nära. — Ett kraftigt förakt bar hon för all dålighet och nästan ännu mer för all dumhet. Dumdrighet afskydde hon som den onde, och straffade den hvar hon kunde. Sjelf lugn och fast, var det henne en förlustelse att se andras små intriger, bryderier, anspråk, besvär, m. m. och kanhända roade det henne äfven litet, att känna det inflytande som hon öfvade på alla med hvilka hon kom i beröring. Hon var ej alltid mild, såg ej alltid sant, men hon var, såsom jag nyss sade, i hög grad

en hälsokälla, och der hon gick fram, föddes ovilkorligen friskare mod, mera trefnad i det yttre lifvet, mera munterhet i det inre. Jag har ofta tänkt att om man kunde multiplicera fröken Greta 100,000 gånger, så skulle jorden behöfva hälften mindre af dess nuvarande sjukhus, dårhus och hälsobrunnar.

Grefvinnan G**s hus var roligt och lifligt. Fröken Greta var mycket der, emedan hon, utan att älska sin kusin, likväl tyckte mycket om henne, och var likasom fångad af det behag som grefvinnan G*** hade i sitt väsen. Men nu började fröken Greta finna sig mindre väl i hennes hem. Med Edla kom sig fröken Greta ej synnerligen före. De visade hvarann största höflighet, och dermed väl. Äfven drog sig Edla snart tillbaka ur grefvinnans sällskapskretsar. Nina var för fröken Greta — såsom hon sjelf sade — alltför litet "folk." Hon fann henne skön, men var stött öfver den slags adoration som grefvinnan egnade henne, och som tog bort hennes uppmärksamhet äfven från gamla vänner. En liten förtrytelse häröfver verkade, att hon

var mindre böjd att göra rättvisa åt Nina och att se något hos henne värdt beundran, utom hennes skönhet.

En person som ordentligt plågade fröken Greta, var det unga fruntimmer, som grefvinnan hade tagit i sitt beskydd, och som hon gifvit namn af: "den stilla Clara." Och dertill inbjöd hela hennes väsen, ehuru fröken Greta hellre skulle ha sagt: "den tråkiga Clara." Beständigt sysselsatt med sitt syarbete — nästan alltid något utmärkt vackert broderi — tycktes hon ej ha något interesse i verlden, utom det att få arbetet färdigt. Vid de lysande fester som grefvinnan gaf, satt hon lugn och likgiltig, och tycktes ha ledsamt om hon ej sydde. Hon tycktes föga märka på andra, föga fråga efter om andra märkte på henne; hon blott sydde. När andra disputerade och förifrade sig, satt Clara tyst och sydde. När andra sprungo hit och dit, i ifver öfver projekter och nöjen, satt Clara stilla och sydde. När andra af ledsnad jäspade, vändades och grufvade sig, satt Clara lugn och sydde. Talade man till

Clara, då såg hon upp, svarade höfligt, men alltid så kort som möjligt, och såg genast ner igen — och sydde. Detta frestade gruffligt på fröken Gretas tålmod. Härtill kom, att Clara hade gjort sig en katalog af vissa ord och meningar, som tycktes innehålla hela hennes språkförråd, och dem hon nyttjade i tid och, som fröken Greta påstod, äfven i otid. De voro: "det får vara. Hvad gör det? Hvad är det värdt att bråka för? sitt ner! Låt oss vara i ro!" m. m. I synnerhet hördes ofta ett visst liknöjdt "ja så!" som rent af satte fröken Greta i förtviflan. Hon var sjelf ganska lugn, ja! hon prisade sig litet deröfver, under hela verdens oro; men *detta* lugn, *denna* indifferens, var en karikatyr af hennes; det både förvånade och förtretade henne. Och det som ännu mer plågade henne, var att Clara, oaktadt sin eviga söm och sin lakonism, likväl utöfvade en slags dragningskraft på henne, som hon hade svårt att göra sig lös ifrån. Den låg till någon del i en obeskriflig nyfikenhet att veta, huru en menniska skulle vara beskaffad,

som med förnuft, förstånd och alla sinnen, kropp och alla lemmar, dock var interesse-rad af intet som andra menniskor fikade efter, och som tycktes vara känslolös för alla intryck. Men det var äfven hos Clara något — fröken Greta visste ej hvad, men kunde ej hindra sig att komma ihåg baron H***s uttryck "heligt," — något så enkelt, så sannt, så . . . . Fröken Greta kunde ej låta bli att finna behag deri, och kunde ej hindra sig från att uppmärksamt betrakta henne.

Claras ansigte var utan skönhet, dragen voro ej fula, men intet var vackert. Hennes mörka hy lät henne synas ful på afstånd, men, på nära håll, blef man varse dess klarhet, dess genomskinliga finhet, och ådrornes spel på kind, tinning och ögonlock. Då hon blef på något vis ovanligt lifvad, — ett fenomen som fröken Greta ej ännu sett — steg på hennes bleka kind en purpurflamma upp, som gaf henne ett helt eget och främmande behag, och de ljusbruna ögonen som långsamt rörde sig under djupa ögonhvalf, glän-

ste i denna aftonrodnad, med mild, välgörande klarhet.

En vacker dag tog fröken Greta sig för att försöka med Clara, och nogare utransaka huru det stod till med hennes förstånd. Hon gjorde sig riktigt besvär att vara rolig för henne, och bjöd upp allt sitt förråd af vett och skämtfullhet. Clara hörde på hennes infall, med ett stilla leende, — och sydde; svarade på hennes frågor höfligt, men kort, — och sydde; småningom hörde hon blott halft, och svarade med synbar distraktion; slutligen kom ett illa inpassadt "ja så!" Detta kunde fröken Greta ej uthärda: Hon blef ond, steg häftigt upp, och lofvade inom sig, att aldrig åter företaga att upplifva en så liflös och ohöflig menniska.

Men nu började ett slags stridstillstånd emellan fröken Greta och Clara, som ofta gjorde den förra högst missmodig. Det var mycket som fröken Greta fann nödvändigt, som Clara fann onödigt. Liksom till trots för Clara, ställde fröken Greta stundom till en viss rörelse och oro, vid hvilka tillfällen all-

tid kom ifrån Clara den proposition att man skulle "låta vara!" att man skulle "bli i ro!" Så mildt än dessa ord blefvo uttalade, så förtröto de dock starkt fröken Greta, som vid ett sådant tillfälle, en gång med någon hetta sade: "Min kära Clara! jag är något för gammal att bli uppfostrad ånyo; behåll således alla välvisa anmärkningar för egen uppbyggelse!" Dessa små strider förnyades temligen ofta. Det var något i fröken Gretas elaka lynne som gjorde, att Clara var vida mindre skrämmd därför, än för en kall blick af grefvinnan. Och jag vill icke fördölja för eder, o mine läsare! att jag ofta hafver gjort följande välvisa anmärkning:

I mången strid ligger fröet till en innerlig vänskap, i mången frid deremot blott den meningen, att man ingenting har att säga hvarann. Indifferensen vill hvarken bitas eller kyssas.

Den stilla Clara hade tre vilda bröder, kanslisten, löjtnanten till sjöss, och löjtnanten till lands. De tre vilda bröderne älskade den stilla systemen på det ömmaste, och önskade in-

tet så högt, som att snart se henne väl gift. De ville ha åt henne en hederlig karl, och en rik karl, som kunde och ville ta de fattiga svågrarne under armarne. De tre vilda bröderne stormade beständigt in på den stilla systemen, med frågor "om någon friare anmält sig?" med förmaningar att kläda sig väl, att vara artig, m. m. De plågade henne oupphörligt, af luttet välmening.

Grefvinnan var icke mindre mån än de tre vilda bröderne, att skaffa Clara ett godt parti. Hon ansåg det för en samvetspligt och förde dessutom gerna i sin hand trådarne till en liten roman. Clara svarade de tre bröderne lika vänligt som undvikande och lydde ej grefvinnans föreskrifter angående hennes sätt att kläda sig. Fröken Greta önskade af hela sitt hjerta, att grefvinnans och brödernes bemödanden måtte lyckas. Hon hade verkligen börjat fatta ett litet hat till den obegripliga Clara och längtade efter dagen, då denna *känslolösa mur* ej mera skulle skymma hennes utsigt i huset.

Friare syntes äfven snart, och förda som

det syntes af eget hjertas impuls. Baron H. visade Clara en uppmärksamhet som alla märkte och tydde ut, utom den som var dess föremål.

Fröken Greta var missnöjd med baron H:s tankar. Hon hade verklig vänskap för honom, och unnade honom bättre hustru, än den stumma och liflösa Clara. Likväl sade hon intet, men roade sig mycket åt hans fåfänga samtalsförsök med Clara och sparade ej sina pikar, dem han aldrig låtsade märka. Fröken Greta hade dessutom ett litet skäl att vara stött på baron H***.

Baron H. hade nemligen, under de år vi ej sett honom, helt oförmodadt förkofrat sig på ett besynnerligt sätt. Vi ha redan sagt att han ej funnit hustru; deremot hade han funnit — man visste ej huru — en son, ett godt naturligt barn, som han kallade *Filius*. *Leo* var hans kristna namn. Om han hade ett tillnamn, hvem han var, hvarifrån han kom, visste ingen; och det var omöjligt, att få minsta upplysning deröfver af baron H. Han sade blott att *Filius* var ett hittebarn, och för-

stod alltid lätt att afbryta alla samtal öfver hans härkomst. Men just detta mörker, samt vissa halfhöga gissningar som voro i omlopp, lät fröken Greta fatta vissa misstankar, mindre gynnande för baron H. och ett visst miss-hag till den tandlösa något egensinniga *Filius*, hvars vackra ögon och granna färger, — tyckte fröken Greta, — ej berättigade honom, att följa baron H. öfverallt, och att få en uppfostran, som ej kunnat ges utmärktare åt baron H:s egen son. Baron H. hade för gossen en ömhet, som gränsade till svaghet, och lät på intet vis störa sig af fröken Gretas frågor och anmärkningar, utan besvarade dem för det mesta, med det bästa lynne i världen. Emellertid var fröken Greta sårad, både i sin nyfikenhet och i sin känsla af det passande. Hon betraktade *Filius* med oblida ögon, och han var, till tack därför, mer än vanligt tredsakt mot henne. Deremot höll han sig gerna nära Nina, och var villig att lyda minsta vink af henne. Han kallades Ninas lilla tillbedjare, och var ett exempel till för den makt som skönhet öfvar på barnasinnet.

En afton var mycket folk samladt hos presidentens. Grefvinnan tilldrog sig allas ögon, ja, äfven mer än den sköna och behagliga Nina. Klädd i en röd sammetsklädning, med en turban af gullskir på hufvudet, satt hon vid harpan, ur hvilken hon lockade de grannaste toner, under det hon med sällsynt konstfärdighet sjöng en bravur-aria af Meijerbeer. En ring af beundrare slöt sig omkring henne. Presidenten sjelf var ibland dessa, och var nästan utom sig af förtjusning.

Baron H. nalkades Clara, som i sin mörkbruna sidenklädning, och den dubbla tyllpele- rinen, betäckande hennes välbildade hals, syn- tes såsom en skugga i den lysande församlin- gen. Baron H. satte sig beqvämligt i en stol som var ledig bredvid Clara. "En charmant talang!" sade han, med en slags sval förtjus- ning öfver grefvinnans sång. Clara svarade ett lika svalt "ja!"

"Ni spelar och sjunger förmodligen äfven?" frågade baron H., med mycket deltagande.

"Nej!" svarade Clara helt lugnt.

"Då är jag viss på att ni ritar förträffligt!"

"Nej! Jag har inga talanger;" svarade Clara med samma ton.

'Huru! Hvarföre skulle man också hafva? Hela världen har talanger. Alla fruntimmer nu för tiden spela litet och sjunga litet och rita litet, som de kalla det; och förstöra dermed mycken tid, som kunde vara bättre använd. Det vore bättre om de egnade den till de förträffliga matmodersyrkena, . . . om de studerade kokkonsten! Jag är viss på att ni är lärd i denna förträffliga och ädla konst?"

"Nej! Jag är äfven der okunnig!" sade Clara.

"Nå! man lär sig, man lär sig!" tröstade baron H. "Man har en snäll kokerska . . . och då . . . jag är viss på att ni förstår anordna en middag?"

"Nej!" sade Clara, — "jag kan blott äta den!"

"Väl sagdt Clara!" tänkte någon helt nära; och ett hjertligt skratt, som tycktes hota att qväfva, om det ej fick luft, afbröt samtalet, och röjde fröken Greta som dess åhörarinna, hvilket hon ej heller gjorde sig möda att dölja. Baron H. rodnade lätt och gaf fröken

Greta en vredgad blick, som hon bar med stor ståndaktighet, öfvertygad om försoning ännu innan slutet af dagen. Det inträffade äfven. Oaktadt alla tillfälliga misshälligheter, rådde en viss sympati emellan baron H. och fröken Greta, som oupphörligt drog dem till hvarandra. De hade båda stort behof af att roa sig, och funno detta behof aldrig så väl-tillfredsstäldt som i hvarandras sällskap.

Oaktadt alla Claras "nej!" lät dock ej baron H. afskräcka sig; han tycktes, tvertom, fatta, allt mer, ett verkligt och innerligt tycke för det stilla väsendet, och sökte göra *Filius's* små konster och vetenskaper bemärkta af henne. Den förnämsta af dessa bestod i en slags grof teckning, helst med kol och krita, för hvilken fröken Greta gerna skulle ha slagit honom på fingrarne, men i hvilken baron H. såg profetian om en ny Michael Angelo Buonarotti. Nekas kunde det ej, att gossen hade högst ovanliga anlag, och tycktes, med äkta artist-sinne, alltid blott vara betänkt på sin konst och se öfverallt blott ämnen för den. Häraf uppkom likväl den olä-

genheten, att man fick se mången näsa och mångt öga, der man önskade ej få se dem. Fåfångt köpte fröken Greta en bok kökspapper och spridde arken ut i vägen för Filius. Filius sökte det stora, äfven i rymd, och ritade helst på golf och väggar. Claras omsorg hindrade dock för det mesta, alla menliga följder deraf för både väggar och Filius, och baron H., som fruktade mycket att lägga band på den unga artistens fantasi, var oändligt tacksam derföre. Han blef desto uppmärksammare för henne sjelf, och gjorde "sin cour", särdeles på det angenäma viset, att han hemtade henne som oftast utmärkt vackra blommor; en present som Clara ej kunde afslå. Re'n vinkade grefvinnan och såg högtidlig ut, re'n bröstade sig de tre vilda bröderne öfver den blifvande svågern, och fröken Greta sade: "måtte hvad ske skall, ske snart!" Då uppträdde på scenen en annan friare, en ung och rik handlande, som hade lärt känna Clara, då hon lefde i sina föräldrars hus, och då re'n fattat ett allvarligt tycke för henne. Men då var han fattig och kunde ej tillbjuda

henne sin hand. Nu hade han genom flit och skicklighet arbetat sig upp; hade köpt hus och landtgård, och kom nu att tillbjuda den länge älskade, att taga del i hans lycka, såsom hon hade det förut i hans hjerta. Vi kalla honom herr Fredriks. Han lät presentera sig hos grefvinnan G**. Hans väsen var något rått, men hans hjerta var godt, och ett visst friskt och driftigt mod lifvade hans blickar. Baron H** betraktade honom litet "de haut en bas," herr Fredriks deremot såg något sturskt ut på baron H. Båda omgäfvade Clara, men visade henne deras uppmärksamhet på ganska olika sätt. Baron H. satte sig bredvid henne, berömde hennes arbete, hennes flit, lät sin hvita hand, prydd med en vacker brillanterad ring, manövrera under hennes ögon med en gullsnusdosa, ur hvilken han som oftast, med mycket allvar, bjöd henne en pris. Han språkade trefligt och muntert om sällheten af ett lugnt och lyckligt äktenskap; gjorde humoristiska anmärkningar öfver lifvet och menniskorna,

sade

sade en och annan fin artighet åt sin åhörarinna, hvarvid han plirade med sina "rätt hyggliga ögon," som fröken Greta kallade dem. Herr Fredriks åter gaf Clara de duktigaste ögonkast, var nästan beständigt på fötter, och hade ett sätt att trampa och stampa omkring henne, som var obeskrifligt oroande för den stilla Clara. Han talade störtvis, om sina projekter att köpa ekipage, att ha ett briljant hus, och se mycket folk. Han önskade att hans fru skulle kunna mäta sig med hvilken grefvinna som helst. Emedertid tycktes ingendera af friarne lyckas i att göra intryck på Claras hjerta. Hon förblef sig lik i bådas lika behandling. Hon snusade ej ur baron H. . . s dosa, hon såg ej på hans granna ring, hon satt tyst under hans skämtsamma berättelser — — och sydde! Hon svarade ej på herr Fredriks ögonkast, hon såg ej upp då han talade om den nya ljuskrona han beställt, och undföll det henne någon gång en suck, så var det då hennes oroliga älskare alltför länge trampat omkring

henne, och man kunde väl säga att sucken var uppstampad. Otålighet yttrade hon ej heller; hon yttrade ingenting, blott såg ned på sitt arbete, och — sydde! fröken Greta betraktade henne med hemlig förbittring, och önskade henne i Vaninas vaxkabinett.

”Jag har brukat tro på hvad som står i Bibeln,” sade fröken Greta en dag till grefvinnan, ”men der står att ’ingenting nytt finnes under solen,’ och likväl är jag viss på, att solen aldrig förr lyst på ett exemplar af en människa, sådan som Clara.” De tre vilda bröderne stormade med både nordan och sunnan in på den stilla systemen. Nu skulle hon fort besluta sig, nu skulle hon skynda sig att göra sin och deras lycka,

Kanslisten stod för baron H., hvars rang och maner högeligen intagit honom. Löjtnanten till sjöss och Löjtnanten till lands deremot stridde med all ifver för herr Fredriks; ”en rik karl, en vacker karl, och en så bot-tengod pojke!” De förnummo nu med en förvåning och förfärelse, som ej står att beskrifva, att systemen ej ville gifta sig, att hon

tänkte afslå båda friarne, så framt ej hennes köld förmått dem, att innan någon förklaring, draga sig tillbaka, — hvilket Clara hoppades. Clara måste nu utstå svåra strider. Kanslisten som kände sig vara caput familiæ, höll stora föreläsningar för systemn öfver hennes pligter; han målade framtiden i långa drag, vackra eller fula, allt efter som de föreställde henne som gift eller ogift. Löjtnanterne blefvo onda, svuro på att Clara skulle bli en gammal flicka, som ingen skulle bry sig om, och gingo bort i vredesmod.

Ifrån sådana uppträden, kom Clara merändels med tårar i sina milda ögon, och likväl hade hon en ännu svårare tribulation att genomgå. Grefvinnan kallade henne om morgonstunderne upp till sig, och höll tal för henne, som, ehuru kanske rätt värtaliga, voro ingenting mindre än roliga för Clara. Grefvinnan fann mycket att tadla hos Clara; hon gjorde henne på ett skonsamt sätt uppmärksam på den förbindelse i hvilken hon stod till sin välgörarinna och talade moral ur Lehnberg och Bossuet. Hon förberedde

Clara på en stundande förändring i hennes lefnadsställning, talade mycket om hvad hon (grefvinnan) ville göra för Clara. Hon tillsade Clara med eftertryck, att hon borde visa en af sina älskare ett bestämdt företräde, hvilket kunde gifva denne mod att förklara sig; att hon icke borde vara såsom hittills, höfelig och likgiltig för båda, hvilket uppförande fullkomligt liknade en coquetts; och sådant kunde misslyckas, o. s. v.”

Då Clara förklarade att hon ej ville gifva hopp åt någondera, emedan hon af dem ej önskade något annat, än att de ville lemna henne i ro, och ej vidare tänka på henne, — låtsade grefvinnan taga detta som vanliga meningslösa undflykter. Då Clara ännu bestämdare yttrade sig och sade sig vilja lefva ogift, blef grefvinnan uppbragt. Hon talade om *otacksamhet*, hon lät Clara känna att hon lefde af hennes (grefvinnans) välgörningar. Detta gjorde ett djupt och smärtsamt intryck på Clara, och starka måtte de skäl ha varit, som förmodde henne att framhärda vid ett beslut, som man gjorde henne så bittert. Men hon

framhårdade, och förblef stilla som förr, vid sin likgiltighet och sin söm. Dock fann grefvinnan nu för godt att afbryta den, genom åtskilliga ärender och syslor inom huset; — Clara fick allt mer befattning med vind, kök, och källare, och stördes jemt i sitt sittande lugn. Men Clara visade ej tecken till missnöje, hon gjorde allt hvad man fordrade, villigt och väl, och satt om nätterna uppe och sydde. Emedlertid røjde hennes utseende en nedslagenhet, som något litet vederqvickte fröken Greta, ty hon fann åtminstone en skymt af känsla, der hon förut sett blott liflöshet, och hon unnade Clara gerna litet bekymmer, för allt det som Clara hade förorsakat henne sjelf.

Allt mera hotande moln samlade sig omkring den stilla Clara, och hotade snart att fördränka hela hennes jordiska välfärd. Grefvinnan fann hennes uppförande så besynnerligt, att hon började misstänka dertill några hemliga, ja! kanske mindre rena anledningar. Grefvinnan hade länge varit tillgifven ett slags spion-system; — af alla systemer visst det

olyckligaste, särdeles då det användes inom hus, — hon använde det nu på Clara, och sökte förmå äfven fröken Greta, att ingå deri; men denna svarade kort och godt: "att hon aldrig befattade sig med den sorten."

Grefvinnan lät nu genom sin kammarjungfru, vaka öfver och utforska alla Claras handlingar, och fann snart bland dessa, starka anledningar till svåra misstankar. En eller två gånger i veckan, brukade Clara gå ut, helt ensam, och återkom vanligen efter en timmas förlopp, utan att någonsin säga för någon hvar hon varit, eller ens nämna om att hon varit borta. Man märkte äfven, att de små presenter hon tid efter annan erhöll af sin beskyddarinna, snart försvunno. Fåfångt påmintes hon om, att bära sitt halsband, sina armband. Clara förblef oprydd, — och erkände vid tillfrågan, med tårar i ögonen, att hon ej hade dem mera, men vägrade att säga hvart de tagit vägen. På dessa upptäckter började grefvinnan bygga de vidlöftigaste förmodanden, dem hon meddelade fröken

Greta, och hvilka gåfvo henne anledning att lägga en tung hand på Claras lif.

Vi ha sagt att grefvinnan, med en hög esthetisk bildning, likväl saknade hjertats skönhet — godheten; vi måste tillägga att hon kunde vara hård ända till moralisk grymhet, mot personer som ej förstodo att behaga henne, och till hvilka hon fattat agg. Hennes behof att ständigt vara på scenen, att spela en rol, och öfverallt vara den herrskande, gjorde henne ofta plågsam och bråkig, äfven för dem som beundrade hennes många sköna gåfvor, och den person som helt och hållet berodde af henne, och som ej var lycklig nog att fästa hennes tycke, var mycket att beklaga. Clara kände snart hela tyngden af en despotism, som under de mest bildade former, dock förstod att obarmhertigt förtrycka. *Det* var ingenting, att hon blef grefvinnans både kammarjungfru och hushållerska, att hon måste förfärdiga och ändra den ena hufvudbonaden efter den andra, att hon jemt måste springa ur köket och i handkammaren, ur handkammaren och i köket, för att låta

verkställa ombytliga befallningar, det var ännu ingenting; — men det att aldrig få en vänlig blick, att vara utsatt för jemna pikar, öppet misstroende äfven i det minsta, det var plågsamt, det kostade på. Men Clara fördrog likväl allt med makalöst tålamod, och på de stunder hon hade lediga var hon desto ifrigare sysselsatt med sin söm. Fröken Greta visste ej mer om hon skulle harmas öfver henne, eller beundra henne. Verkligt missnöjd var fröken Greta med Claras hemlighetsfulla handlingssätt, och ansåg med skäl att ett sådant troligen dolde ett mindre rent uppförande.

Ransakning.

”Att mig är min fader och moder död,
Må jag beklaga med smärta,
Men Gud som alla hjälper af nöd,
Han känner ock bäst mitt hjerta.”

SVENSK FOLKVISA.

Det var frisk höstmorgon, — en sådan hvars granna sol och klara luft, ger lust till före-

tag, och hopp om framgång. Claras båda älskare erforo dess inflytande, och stego upp med samma tankar, och gingo ut i samma afsigt. Långsam och värdig som Aristokratien, och rädd dessutom att echauffera sig, skred baron H * * * långsamt fram, med ena handen på ryggen och den andra hvilande på kappens guldknapp. Rask och framsträfvande som industrien, och ej ännu besvärad af öfverflödig fetma, for herr Fredriks fram till samma mål, men på en annan väg än baron H., och hann fram förr än han till deras gemensamma älskarinnas boning.

Grefvinnan tog emot honom i sitt hvardagsförmak, der hon genomögnade några nya böcker. Vid fönstret, i samma rum, satt den stilla Clara och — sydde. Till henne styrde herr Fredriks, efter de första hälsningarna, sina steg, och till henne framförde han helt plötsligt sin önskan att få kalla henne sin maka. Med darrande röst, men lika bestämdt som aktningsfullt, afslog Clara denna önskan, och den unga mannen var på vägen att nedslagen dragga sig tillbaka, då grefvinnan steg upp och

bad honom ej förhasta sig, sade att hon var viss om, att Clara ännu skulle betänka sig bättre, — och utbad sig nöjet att få se honom till middagen dagen derpå. Efter en kort tvekan, och ett fåfängt försökande att läsa något i Claras nedslagna ögon, antog herr Fredriks bjudningen, och aflägsnade sig. Grefvinnan kastade en förfärlig blick på Clara, i det hon återgick till sina böcker. Nu kom baron H*** och samma scen som nyss, upprepades, utom att Clara i sitt nekande svar till baron H., lade en viss ömhet, och att baron H. ej syntes särdeles nedslagen, — tvertom; då grefvinnan bad honom ännu ha tålamod med ett ungt fruntimmer som ej visste hvad hon ville, och som väl snart torde komma till förnuftiga tankar, svarade han, att han tänkte ge sig allt tålamod i världen, och ej ta Clara på orden, förr än hon gaf honom "ja!" Grefvinnan bjöd honom till middagen, dagen efter den då herr Fredriks var bjuden. Genom dessa bjudningar ämnade hon tvinga Clara att besluta sig för en af de två friarena. Grefvinnan var, till Claras stora lindring,

borta under större delen af dagen. På aftonen kom hon hem, från en middag på slottet; fröken Greta kom nästan i detsamma för att tillbringa det öfriga af aftonen hos henne, och Clara skickades efter, med anmodan att utan dröjsmål infinna sig i grefvinnans sängkammare. Clara kände vid detta bud en ovanlig nedslagenhet, och hennes knän darade, under det hon gick genom rummen som förde till det der grefvinnan var. Under de långa samtal hon hittills haft med grefvinnan och under hvilka hon merändels spelade en stum rol, hade Clara haft för sed att ständigt föra fram och tillbaka på fingret en liten gullring, som hon bar på högra handens mellanfinger. Fröken Greta hade några gånger, med tyst grämelse, betraktat denna enformiga manöver, och undrade mycket, om hon, under det stundande samtalet, skulle få se en repetition deraf. Hon satte sig beqvämt upp i causeusen, under det hon med en volym af hertiginnan d'Abrantes' (som fröken Greta kallade "Abrantskan") memoirer i handen, beredde sig på, att rigta hela sin upp-

märksamhet på Clara, samt iakttaga hvart ord och hvar rörelse hos detta "träbeläte." Då fröken Greta fann Clara så obeskrifligt ledsam och nästan ohygglig; då hon inom sig kallat henne "en tråkig flicka med en dålig hemlighet," — är det svårt att finna, hvad för stort intresse, hon kunde fästa vid förestående pröfning och förhör. Hon gjorde sig sjelf ej reda härför, men visst är, att hon erfor detta intresse i hög grad, och väntade med otålighet Claras ankomst. Grefvinnan satt vid sin toilett, ännu klädd i den hofdrägt hon haft vid den kungliga middagen. Vi kunna ej låta bli göra reda för de anmärkningar fröken Greta in petto gjorde öfver sin kusin, under det hon tittade öfver "Abrantskans" permar:

"Nå! Der ha vi Natalie som gör sig mäktig! räcker ut högra benet; . . . stöder vänstra armbågen på bordet . . . allt för att ge sig attitude! Perlorna sätter hon på igen; . . . vänder sig till hälften mot dörren; . . . rätar upp sig . . . tänker se ut som Semiramis; — på det den stackars Clara måtte bli förbluffad

och förbländad som Esther, då hon kom in till Ahasverus, och falla i dåningar. Natalie vill förkrossa henne! Det skall bli roligt att se hur det lyckas!"

I sanning var grefvinnans hållning och utseende i hög grad imponerande, men törhända kände Clara i denna stund mindre verkan deraf, än af den genomträngande blick, som fröken Greta fästade på henne. Emellertid dånade hon icke; och ehvad hon kände inom sig, så röjdes ej mycket deraf i det yttre. Hon var något blek, men hennes väsen var lugnt; linonshalsduken med breda fållar satt slät på hennes hals, och bildade sina vanliga regelmässiga hörn. "Den eviga fraisen" var styf och hvit som alltid. Fröken Greta suckade.

Grefvinnan tillsade Clara kallt att sätta sig, och höll nu ett af de vanliga talen. Hon förelade Clara de båda hedrande tillbudena som gjordes henne, utvecklade bådass företräden, sade sin åsigt om Claras ställning, om de pligter hon (grefvinnan) ansåg sig ha att uppfylla emot Clara, skattade sig lycklig att kunna

bidraga till att på så hederligt sätt etablera henne, och gjorde henne till pligt att emottaga ettdera af de tillbudna partierna.

Hon talade väl och med ovanligt allvar och eftertryck. Men på detta värtaliga och temmeligen långa tal, hade Clara blott sitt gamla svar. Hon var tacksam för de båda herrarnes anbud, men kunde ej på annat vis be-tyga sin erkänsla. Hon ville ej gifta sig. Hon önskade lefva ogift.

Fröken Greta tog upp sin lorguett, för att nogare se på Clara vid denna hennes förklaring. Hon fann den idéen, att uthärdande afslå tvenne förmögna anbud, likväl *ganska egen* af en fattig flicka.

Grefvinnan deremot rodnade af förtrytelse och frågade kallt:

”Törs man fråga hvilka äro Claras planer för framtiden?”

”Jag kan ej säga dem nu,” svarade Clara med en suck; ”men snart hoppas jag kunna det.”

”Fröken Clara handlar ganska oberoende! ... Och tyckes räkna mig, mina råd och

mitt bifall för intet. Clara! Jag måste påminna dig om, att det var i *mina* händer, i *min* vård, som din far öfverlemnade dig."

"Jag har ej glömt det!" sade Clara med en röst som hördes darra.

"Jag måste tillägga," fortfor grefvinnan, "att jag i följd häraf anser mig ha rättigheter öfver dig . . . ."

"Jag erkänner dem," sade Clara. "Jag är tacksam för mycken godhet som grefvinnan visat mig. Jag vill vara uppmärksam och lydlig, . . . men ack! tala ej mer om de giftermålen! . . . ."

'Hon är minsann intressant!" tänkte fröken Greta; och Abrantskan föll ur hennes hand.

"Clara!" sade grefvinnan, "ditt uppförande är för besynnerligt att det skulle kunna förbli utan anmärkningar, utan tadel. Du är en fattig flicka, utan ringaste utsigt för din framtid! . . . ."

"Gud ger fåglarne deras föda; — han skall ej glömma mig!"

Fröken Greta tog efter sin näsduk, och såg ej att "Abrantskan" gled ner till golfvat.

”Det är allför godt det,” sade ironiskt grefvinnan; men den gudfruktiga väntan att bli klädd och född, utan att sjelf göra något derför, gör vanligen att man ligger släktingar och vänner till last. Men låt ej den tanken oroa dig Clara; — jag skall aldrig med missnöje se en dotter af min gamla vän, under mitt tak. Jag skulle ej heller nu så ifrigt yrka på ett giftermål, som är dig så mycket emot, om jag ej fruktade att ditt oförståndiga afslag, dolde andra — kanske mindre hederliga planer. Clara! Jag måste säga dig det rent ut, man har bevakat dig, och ditt uppförande ger anledning till allvarliga misstankar!”

Fröken Greta tänkte att Clara skulle säga: ”det får vara!” Men Clara sade ej så. Hon rodnade och bleknade, steg upp, satte sig åter och förblef slutligen stående.

Grefvinnan fortfor med mycken köld och stränghet! ”du har fått åtskilliga saker af värde sedan du kom i mitt hus. De ha försvunnit. Hvert? vet ingen. Du går ofta ut

i skymningen om aftnarne; ... Clara jag begär, jag *fordrar* förklaring häröfver!"

Clara stod stum och blek.

"Din far," fortfor grefvinnan, "har anförtrott dig till min vård, till min uppsigt; — i hans namn fordrar jag räkenskap af dig!"

"Jag kan ej gifva den nu!" svarade Clara med en låg röst, men med något mera fattning.

"Ej nu?" sade skarpt grefvinnan, — "när då?"

"Jag vet ej," svarade Clara beklämd, och såsom visste hon ej rätt hvad hon sade, "jag tror .... jag vet ej ...."

"Du *måste* veta, och *bör* svara, — när?"

Clara kastade en uttrycksfull blick mot himmelen, såsom ville hon säga: "der!"

"Dessa äro undflykter Clara! dem jag ej emottager;" sade grefvinnan med hårdhet. Jag får då förklara att de pligter jag har att iakttaga emot mig sjelf och emot din salige far, tvinga mig att inskränka en frihet som du missbrukar. Ifrån denna dag blir du på ditt rum, ända till dess du emottagit ett af de aktningsvärda tillbud som göras dig, eller

ock, till dess du lemnar full och tillfredsställande förklaring öfver ditt opassande uppförande.”

Fröken Greta tog åter upp sin lorgnett för att betrakta Clara. Clara stod stilla med armarne lagda öfver hvarann, — ej korsade; hon var ovanligt blek; i ögonen skimrade tårar, men ändå var uttrycket i hennes ansigte fullkomligt lugnt, fullkomligt fromt; — fröken Greta kom åter ihåg ordet ”heligt.” Hon kände att hon här måste gå emellan; och hon vände sig till grefvinnan, i det hon med allvar och någon häftighet sade:

”Min kära Natalie! Detta är hvarken mildt eller rättvist. Vi ha inga bevis på att Claras promenader bryta mot något lagbud; och så länge vi ej veta det bestämdt, ha vi ingen rättighet att stänga henne inne för dem. Att beskylla någon som kan vara oskyldig, och straffa någon utan bevis om brott, är något som jag ej kan tåla, och som ej skall ske!”

Man torde förundra sig öfver fröken Gretas imperatoriska ton, i en angelägenhet som egentligen ej angick henne. Men fröken Gre-

ta var sedan länge, van vid, att i sin familj finna sin utsagda vilja gälla lika mycket som i forntiden en lag af Solon eller Moses, och hon fann detta alldeles i sin ordning.

I samma bestämida ton fortfor fröken Greta: "Om Clara för öfrigt skänker bort, eller på annat vis gör sig af med smycken som hon fått till skänks, så ser jag ej heller att hon gör något lagstridigt eller något som förtjenar landsförvisning. Hvad jag tycker att man med rätt kan fordra af Clara, är, att hon inställer sina promenader; åtminstone till dess, hon kan gifva en tillfredsställande förklaring öfver dem. Samtycker Clara härtill?"

Efter en stunds betänkande svarade Clara: "Ja!"

"Nå väl!" fortfor fröken Greta, "då tycker jag äfven att Clara kan slippa spärrning. Vi ha dessutom så nyligen haft cholera och karantäns-anstalter nog, tycker jag, så vi kunna vara mätta på den sorten. Hvad de båda friarena beträffar, — så kan jag ej neka till, att jag finner att Clara handlar, såsom en af de fåvitska jungfrurna. Men, — man är

då ej, i Herrans namn, piskad till att gifta sig; och man kan bli salig ändå — — menar jag att Paulus säger. Det bästa och säkraste är, att Clara ej förhetsar sig i saken, utan tar sig god besinningstid. Min bästa Natalie! skänk Clara en besinningstid af tre månader. De goda herrarne kunna väl vänta litet på en god hustru. Baron H. ser mig ut att kunna tjena för Clara, så länge som fordom Jakob för Rakel. Kort och godt; vi sätta upp fredskontraktet så här: Clara afstår från sina promenader, och slipper deremot, under tre månaders tid, att pinas med giftermål! Vilja parterne underskrifva?"

Clara såg på sin beskyddarinna med en blick . . . . fröken Greta kände härvid något varmt omkring sitt hjerta, som hon aldrig förr känt så.

Med en blandning af missnöje och eftergifvenhet, sade grefvinnan:

"Du är för god emot Clara! Hon förtjenar det ej. Emellertid vill jag, på din begäran, bevilja denna betänketid. Jag tviflar blott

på, att de båda herrarne anse det löna mödan att vänta så länge.

”Det åtager jag mig att persuadera dem till,” sade fröken Greta.

I detta ögonblick anmälte man att visiter voro i salongen. Grefvinnan steg majestätiskt upp, och gick ut, utan att kasta en blick på Clara. Fröken Greta gick till henne, tog hennes hand, och sade med allvar och godhet:

”Min bästa Clara! Oss emellan sagdt, — har Clara handlat på en gång dåraktigt och oförsigtigt; och har Clara — som jag förmodar — en tredje fästman bortom de der promenaderne, så rå’r jag Clara att ta fram honom med det första, och låta de andra herrarne promenera af. Rent spel Clara! och litet sundt förnuft ger godt samvete både inför Gud och menniskor!”

Härvid tryckte hon eftertryckligt Claras hand, och lemnade henne. Clara betäckte sina ögon med handen, ”moder, moder! hvad du kostar mig!” suckade hon i tyst smärta.

Ifrån denna dag hade Clara fått ett vida högre intresse för fröken Greta. Skälen der-

till voro af tre slag. Fröken Greta fann henne *särdeles*; fröken Greta önskade komma till botten af hennes *hemlighet*, och Clara var fröken Gretas *skydds barn*. Hon sökte nu med allvar att närma sig Clara, för att komma underfund med henne, och kunna bli henne nyttig. Hon nalkades Clara med både hjertlighet och munterhet; men ack! den intressanta Clara, hade helt och hållet försvunnit, med den märkvärdiga aftonen! Den dumma, stumma, satt nu åter der — och sydde! eller ock sysselsatte hon sig med hushållsräkningar, eller med grefvinnans toilett-artiklar, allt med en uppmärksamhet och tystlåtenhet, -som kunde väcka förtviflan. Clara hade visst i sitt anlets-uttryck något som visade erkänsamhet för fröken Greta, men hennes tal och svar blefvo lakoniska som förr.

Nu blef fröken Greta på allvar sårad, både till sin känsla och till sitt högmod, — ty vi måste bekänna, att hon äfven hade något litet sådant. Att en obetydlig person som Clara, skulle så litet förstå värdera vänskapsbetygelser af en person af fröken Gretas ka-

rakter och qvickhet, — vänskapsbetygelser som från hennes sida voro ganska sällsynta, — det var ej lätt att fördraga; dessutom, — hade icke fröken Greta talat vid grefvinnan, vid de tre vilda bröderne, och förmått dem till tre månaders ro?! hade icke hon talat vid friarena, och förmått dem till tre månaders tålmod? hade icke hon frälsat Clara från förföljelse och fängelse?! Det gjorde fröken Greta verkligen ondt att se sig vara så litet för den som hon så mycket arbetat för.

Fröken Greta drog sig nu af stolthet ifrån Clara, och beslöt inom sig att ej vidare befatta sig med henne. Men, o plåga! Just nu kunde hon mindre än någonsin låta bli att tänka på Clara, att undra öfver henne, ja! att afundas henne! Ty fröken Greta kunde ej längre undgå att märka, det Clara, oakadt sin stillhet och stumhet, dock bar inom sig ett fullt och rikt lif. Hennes blick i synnerhet bar vittne derom. Fröken Greta undrade öfver denna fullhet i ett så entonigt yttre, i ett så glädjelöst lefverne; då hon

sjelf, begåfvad med allt hvad verd och lycka kan ge, och lefvande i det rörelsefulla sällskapslifvet, ofta — särdeles i sednare tider, — kände en tomhet, som hon ej visste huru den skulle fyllas. Och hvad var det väl inom den fattiga Clara som gjorde att hon hade så nog, att hon så litet tycktes lida af grefvinnans jemna ordres och kontraordres, att hon så lugnt försakade ungdomens vanliga nöjen, och tycktes göra det till sin veckofest att hvar söndag gå i kyrkan? Hvad var det som gjorde henne så mild för alla andra under det hon sjelf lefde ett lif af försakelser? Tvifvel och frågor af allahanda art inställde sig hos fröken Greta och talade så: "Hvad är som ger nöje i lifvet? hvad är egentligen värdt att fika efter, för att lefva i rolighet? Natalie har skönhet, talanger, fullt opp af rikedom och beundran. Denna fattiga och lottlösa flicka har något mera än allt det. Jag sjelf har af denna verdens goda så mycket jag vill; och dessutom hälsa, godt lynne, kropp och alla lemmar, förnuft och

alla

alla sinnen, förmåga att skämta och skratta, — och likväl kan jag tycka på denna fattiga och tystlåtna, att hon ej ville byta med mig. Jag förlåter henne det; — ty med allt hvad jag har af verlden, finner jag dock verlden just ej så rolig. Kanske tycker äfven Clara att jag lefver mera nödtorftigt än hon! Men hon som är så rik af ingenting, — hvad har hon då? hvad är hon då?" Clara var fröken Gretas plåga.

Det är tid att vi ej helt och hållet glömma oss hos fröken Greta, men se oss litet närmare om hos

Presidentens.

"Hur står det till?"

"Hur står det till?"

Bekanta.

Och det är i sanning tid, att vi helsa på
Nya Teckn. ur Hvardagsl. II. 6

den lyckliga, nygifta mannen, och fråga honom: hur står det till?

Excellent! skulle hans excellens ha svarat; men sanningen skulle der bakom ha hviskat: "just icke så alldeles bra!"

Det förhöll sig sålunda: Presidenten var kär i sin fru, men fann sig störd i sina gamla vanor, i sina beqvämligheter, i sitt lefnadsätt, till en grad, som inverkade både på hans hälsa och lynne. Hans sköna grefvinna var en förtjusande värdinna, en ganska artig hustru, men en uppmärksam och vårdande maka var hon ej. *Hon* skulle passas opp, *hon* skulle vårdas, frågas, aktas, roas, fjäsas och följas. Presidenten blef andtruten, men han var kär, han var belevvad; hon kallade honom: "mitt socker! min engel!" strök hans kind med sin hvita hand, — och han var förtjust, om äfven ej lycklig. Ack Cupido, Cupido!

Men denna kärlek, och detta hemliga missmod, samt någon känsla af att han handlat oklokt, gjorde presidenten förstämd inom sig sjelf, och verkade hos honom en viss fruktan för

Edla. Han blygdes inför den höga dottern öfver de känslor som han erfor, han skydde hennes blick, och undvek hennes sällskap, — och undvek det desto sorgfälligare, emedan han kände att han gjorde henne ondt genom en köld och en förbehållsamhet som ingen mindre än hon hade förtjent. Edla såg detta undvikande, och vördade fadrens vilja, ehuru den smärtade henne. Äfven hon sökte ej honom, ty äfven hon var ej lycklig genom den inträffade förändringen i hemmet, — och kunde ej ännu säga sin far ett gladt ord häröfver.

Grefvinnans förnämsta sysselsättning var Nina. Som en fin kännarinna, förstod hon fullt att värdera Ninas fullkomliga och förtjusande skönhet. Hon var helt och hållet intagen deraf, och behöfde hennes anblick som konstnärn behöfver sitt ideal. Hon använde all sin konst, allt det verkligt tju-sande som låg i hennes väsen och snillegåfvor, för att intaga Nina och fästa henne vid sig. Hon gaf henne lektioner på harpa, i sång, i Italienska, smekte och smickrade hen-

ne. Den sköna Nina hade nästan hennes dyrkan då den obegåfvade Clara hade blott hennes kalla blickar och befallningar. Men ej nog dermed att hon sjelf egnade Nina all sin uppmärksamhet, hon ville äfven fästa alla andras vid henne. Det gick lätt. Hvem tjuses ej af skönheten och behaget? hvem betraktar det sköna anletet och anar ej en tanke af Gud? — En krets af beundrare slog sig omkring Nina, men de voro vördnadsfulla. Det var hos Nina något öfverjordiskt som mer befallte tillbedjande än bjöd till kärlek. Snart uppträdde artisterna omkring henne, med penslar och mejslar; dels uppmanade af grefvinnan, dels kallade af eget skönhets-sinne. Södermark skulle göra hennes porträtt i olja, professor Waj måla af henne i miniatur, mamsell Röhl skulle rita af henne i svartkrita, Fågelberg skulle göra hennes byst i marmor, modellera hennes hand; vaxpousserare, siluett-klippare feltes ej heller som skulle återgifva, hvar i sin konst, de sköna dragen, det makalösa hufvudet.

Nina såg sig, ej utan nöje, bli föremålet för all denna ömhet, all denna hyllning; men hennes väsen trädde ej fram ur det moln som omgaf henne med magisk skymning. Hon förblef ljuf och hög, och sväfvade fram i lifvet, mer lik en idealisk varelse, en dröm om bättre dar, än en lefvande individuell menniska. Ninas lif under denna tid liknade den vackra bilden af Galatheas triumf.

På sin char, buren af vågorna, dragen af delfiner, hvilat sorglöst den unga gudinnan. Najader och Tritoner, lekar och löjen, dansa omkring henne på de fradgande böljorna, kärlekens gudar beströ henne med blommor, och sjelfva vindarne tyckas andas blott för att smeka och hylla henne. Hon låter dem dansa, låter dem strö, hon låter vinden leka med sitt hår, låter sig föras af floden, och ser sorglöst framåt, och drömmer, och ler. Men denna ljufva hvila, detta osökta, liksom medfödda gudinne-maner, att emottaga hyllning, och derunder, liksom ur molnen, blicka mildt och likgiltigt öfver den oroliga verlden; det var hos Nina något eget

och förtjusande. Mer förtjusande ännu var hon törhända då ett stilla vemod tycktes helt och hållet rycka henne från medvetandet af sin lysande omgifning, för att föra henne i nattliga nejder, dit ingens tanke följde henne. En blekhet lade sig då öfver hennes ansigte, såsom hade döden i hastig förbifart fläcktat det med sin vinge. Likväl började nu, oftare än vanligt, en mild rodnad lifva hennes kind, och hennes hälsa tycktes stärka sig under det rörliga, vexelrika lif, hon förde.

Gref Ludvig var ofta omkring Nina, men mindre i egenskap af älskare, än såsom den hvilken lugnt bevakar sin tillhörighet.

Fröken Greta var trött öfver det fjäset med Nina, öfver hennes porträtter och lektioner på harpa. Ibland skämtade hon häröfver på sitt vanliga lustiga sätt. Ibland gaf hon luft åt sitt missmod öfver detta väsen, samt öfver Claras enstörighet, och lättade sitt hjerta i samtal med baron H. som nu var den enda person, med hvilken hon tyckte sig kunna tala ett förnuftigt ord. *Filius* mådde bättre häraf.

Edla såg ej med lugn sin älsklings fåfängliga triumf. Hon hade önskat att den blomman hon så länge skyddat och fostrat i tystnadens och milda skuggors hägn, blott småningom och med varsamhet, skulle blifvit förd ut i en annan atmosfär, — och hon såg henne nu plötsligen försatt under middagssolens strålar. Hon gjorde i början föreställningar häröfver, men presidenten, svag för sin hustrus vilja, fordrade uttryckligt, att Nina måtte vara med henne, och följa med henne, så ofta som hon (grefvinnan) önskade det. Det blef *alltid*. För att ej förlora sitt fosterbarn ur sigte, återstod för Edla ej annat än att följa med, och vara i de sällskap der hon var. Men detta blef besvärligt för grefvinnan, och var ej välgörande för Edla. Hon öfvergaf sitt älskade, tysta lif, för sällskap, der hon ej kände sig vara på sitt ställe, och der hon lätt fick utseendet af en mörk Argus öfver Nina. Grefvinnan lät snart Edla känna att hon fann henne till öfverlopps, och gjorde hvad hon kunde, för att genom en mängd små förödmju-

kelser och små obehag, skrämman henne ur sin ljusa salong. Edla var mycket för hög, och för enkel i sin själ, att känna plåga af dessa myrbett; men hon såg sig onyttig för Nina och ibland — tyckte Edla — öfversedd af henne; och det gjorde henne ondt. Äfven i andra afseenden var Edla i sitt lif störd af sin styfemor. Genom manövrer, omärkliga men säkra, förlorade hon småningom allt välde, och all befattning, inom hus och hem. Det gamla trogna tjenstfolket afskedades, eller sattes ur verksamhet. Nya tjenare kommo, som i allt blott följde den nya matmodrens föreskrifter, och Edla fann sig dagligen mer och mer förnollad, både i fadershemmet och i sällskaps-lifvet. Edla såg stunden då hon der blott skulle stå som en skugga, och därförinnan drog hon sig tyst tillbaka inom sitt ensliga rum, och syntes sedan blott i sällskapet vid måltiderne, men då alltid lugn och vänlig. Läsarinna! du hulda! som lätt kan förstå huru ett sådant slags *utgnagande* inom hus kan kännas plågsamt, huru lätt det kan förbittra hjerta och

sinne — o säg! var ej den lära god och hög, som lärde Edla att så stilla, så mildt bära detta?! I sin enslighet, fann Edla en friare sällskapskrets, ett skönare lif, än dem hon lemnat; hon skulle der ha varit lycklig, om hon ej saknat sin älskade lärjunge, och sitt dagliga sällskap. Men hon aktade sig väl att låta märka något derom, då hon såg att det förströdda lif Nina förde, mera stärkte än försvagade hennes hälsa, och då hon tyckte sig finna att detta nya lif skänkte Nina nöje. Edla frågade Nina derom, och denna erkände med sin vanliga sannfärdighet att så var. ”Det är så roligt,” tillade hon — ”att vara omtyckt, att vara älskad!”

Edla gömde dessa ord i sitt bröst; de gjorde ondt der. ”Älskar jag ej henne, tänkte hon, för det jag ej barnsligt smeker henne, för det jag ej smickrar, ej förderfvar henne? Jag som ville ge mitt lif för henne!” Edla trodde sig vara misskänd af Nina. Hon blef mera tyst och mera förbehållsam; — Nina tyckte Edla bra kall. — Mellan de båda systrarne lade sig likasom ett moln.

Hvar och en bar deröfver en förborgad tår uti sin själ. Hvarföre fick den ej flyta? Hvarföre fick den ej röja hvad tungan vägrade sig att uttala? Hvad som ibland — åtminstone för en tid — kan stänga de bästa vänner från hvarandra, liknar ett trolleri, uppkalladt af någon ond ande. Man ser hvarann — men man kan ej råkås, ett oöfverstigligt, osynligt hinder, är der; man känner det, man lider, och undviker hvarann; — ofta tviflar man att den andra verkligen är densamma som förr. Då behöfs det ofta blott en obetydlig orsak, ett litet ord, för att verkställa en slitning, som ingen ömhet, ingen återgång mer kan fullkomligt utplåna. Sår som mistroendet slår, blöda så länge!

Och likväl, — låt mig här göra en utflykt läsare! ty jag behöfver ge mitt hjerta luft i detta ämne. Jag ville nemligen protestera mot hvad jag nyss i blind skriffart antydde. Nej! jag tror det ej! De bästa vänner, de sanna vänner skiljas ej!

Det finnes menniskor, hvilkas ord falla som en frostdagg öfver jorden, och låta allt skönt

och blomstrande förvissna. De tala så här: "Allt är fåfängligt under solen. Det låter stort, det ser grannt ut, men man skall ej lita på människor. Det som är så hett i början svalnar desto hastigare. Det der exalterade blåser väl af; eljest för det till bara galenskaper. Det hvardagliga är det bästa och säkraste;" o. s. v. Och så komma historier och anekdoter, hemtade ur det "verkliga" lifvet, som skola bevisa allt detta; som brännmärka enthusiasm till dårskap, kärlek och vänskap till flygtiga rus eller till egennyttiga associationer, som göra människan till noll och lifvet till diskvatten. Och visst kan det vara så, visst, äfven har lifvet en sådan tjusningslös, torr och tarflig sida; visst uppå lifvets theater äter malen upp mången purpur-mantel, visst i det stora Drama der uppföres, förgår mången låga i rök, och det som syntes vara en juvel bevisas vid närmare pröfning vara blott en slipad glasbit, och mycket som synes vara -levvande är i sjelfva verket dött. Men hvad? För det en vattenpuss torkar in — finnes ingen springkälla?

Derföre att en meteor, en gatlyekta, kan slockna, — finnas inga eviga solar, inga himmelska, heliga stjernor?! Gud vare innerligen lof! de finnas; de lysa oss, de värma oss i all evighet! och vore ej dessa lifvets och hjertats odödliga klarheter, dessa lif i lifvet, — hvad vore det väl värdt att lefva?!

Det finnes bittra erfarenheter — hvem kan säga all deras bitterhet? — då den vän som vi trodde *vår* för evigheten, — synes kallna, synes gå förlorad för oss; men tro det ej, älskande och trogna själ, tro det ej! Förblif blott *dig sjelf*, och stunden skall komma då du återfår din vän, då hans hjerta skall värmas vid ljudet af din röst, vid tryckningen af din hand, och räckte äfven skiljmissan länge,

”skall jag aldrig trycka här din varma hand
bli vi först förenta i ett bättre land?”

så der, *der*, öfver alla moln, öfverallt som skymmer, vid ett högre ljus skola vännerna känna igen hvarann, och gråta af glädje att ha hvarandra åter.

Men jag skall döda dig vänlige läsare med

mina utflygter som aldrig ta slut? Förlåt! och följ mig åter hem — på en liten omväg genom en blomsterliknelse, som jag omöjligt kan gå öfver.

Aftnarne äro dyrbara stunder för vänner som bo tillsammans. Makar veta det väl, syskon känna det äfven. Helt olika med naturens blommor som sluta sina kalkar vid dagens sista timmar, öppnar sig vänskapens skönaste blomma — *förtroendet* — helst om aftonen, och doftar vänligt i lugnets och skymningens vård. Då reder man dagens frågor, då sluter man frid med sitt hjerta, sedan man öppnat det för sin vän och läst äfven i hans, då ler, då ber man sig till försöning med både jord och himmel, ännu innan natten kommer. Man sofver derefter så godt!

Så var det förut för Edla och Nina. Nu var det annorlunda. Huru gerna hade ej Edla blickat in i Ninas själ, om aftonen af de dagar, då Nina lefde långt ifrån henne! Men Nina kom alltid sent från sällskapet, och Edla fruktade att taga någon tid från en sömn som Ninas svaghet så väl behöfde;

och som hennes tröttande lif nu gjorde mer nödvändig än någonsin. Nina sof länge in på morgonen, och hon var sällan ännu klädd, då grefvinnan ren kom för att hemta henne ner till sig. Nina var för svag att motsätta sig denna despotism öfver henne, i synnerhet då den var gillad af hennes far, och äfven tycktes äga Edlas tysta samtycke. Ja, Nina trodde att det kunde vara Edla kärt att o-störd få öfverlemna sig till sina älskade syster-sättningar.

Edla var en dag plågad af häftig migraine. Enligt sin vana led hon utan att klaga, men förblef stilla liggande på sin soffa. Hvar och en som känt denna sjukdom, vet huru plågsamt allt fult, allt obehagligt, verkar på sinnet under det den påstår, och huru välgörande deremot anblicken af något skönt föremål. Nina satt nu vid Edlas sida och läste med låg röst för henne, under det Edla hvilade sina ögon på systemns rena anlete, och kände det så ljust och kärt att ha henne nära sig. Då kom grefvinnan in, med begäran att Nina skulle följa ner med henne.

Några vänner voro der, — man önskade föreställa scener ur Fritiof, men Nina felades, man kunde intet göra utan Nina, Nina, den sköna nya Ingeborg! Men Nina var lycklig nära Edla som såg så hjertligt på henne, lycklig i hoppet att lindra Edlas plågor, och fästad vid sin läsning. Hon kastade på Edla en bedjande blick, och hviskade med en ton som bönföll om ett ja:

”Edla du behöfver mig ju?”

Edla missförstod blicken och orden, en fläckt af bitterhet flög öfver hennes själ, och hon sade, icke utan hårdhet:

”Nej! Gå! Jag behöfver dig ej!”

Nina steg hastigt upp. De kalla orden-gingo som ett stygn igenom hennes hjerta. Hon följde grefvinnan. I dörren stannade hon; det kom öfver henne ett begär att vända om, och trycka en kyss på den älskade handen som förviste henne. Hennes hjerta svälde af ömhet och smärta, men Edla vände sig bort ifrån henne och åt väggen; grefvinnan bad henne ej dröja. Nina tryckte handen mot sitt beklända bröst, och gick.

Edla hade vändt sig bort från Nina. — Hvarföre? För att dölja två stora tårar, som mot hennes vilja gjorde sig väg utför kinden. Huru mången far, huru mången mor, har icke gråtit sådana tårar! — och med mera skäl än Edla. *De* äro bittra tårar! Men Edla kände aldrig någon smärta utan att stärka sitt bröst för att bära den; hon fällde ej en tår som ej mognade ett kraftfullt beslut. Så var det äfven nu. Tankar, som re'n någon tid sväfvat för Edla, togo nu fast rot inom hennes själ, och under det hennes hufvud värkte, och hjertat slog oroligt, lade hon med lugn besinning ut en plan för framtiden. Vilket för möjlig ro i lifvet är att med klarhet bedöma sig sjelf och dem man lefver med, samt det förhållande i hvilket man står till hvarann. Utan denna förmåga — evigt trassel! Med den, ovilkorligt reda och lugn. Först emot midnatten kom Nina åter. Lätt som västanvinden går öfver blommor, smög hon fram till Edlas säng. Edla höll sina ögon tillslutna. Nina trodde att hon sof, och hon böjde sig ner och tryckte sina läppar på

Edlas hand. Men handen rörde sig, lade sig vänligt kring Ninas nacke och förde hennes hufvud intill Edlas. Systrarnas kinder vidrörde hvarann. "God natt!" hviskade de i toner fulla af ömhet. Det gjorde deras hjertan godt. De hade förstått hvarann. Nina somnade med ett englaleende på sina läppar. En mild, men fast tanke, låg med lugnt allvar på Edlas panna. Då morgonens första strålar ljusnade upp natten, var Edlas plåga borta; blott en ljuf mattighet var kvar, och frisk och viss stod hennes fattade plan för hennes själ. Så genomgick hon den i sina tankar:

"Min far behöfver mig ej; hans nya maka är i denna stund allt för honom. Jag ser att han undviker mig, att min åsyn ej gör honom nöje. Nina är tjust af nya vänner och nöjen; jag kan ej och jag vill ej hålla henne ifrån dem. Jag vill ej heller bli kvar som ett tvång för henne, ej förbittra hvad hon njuter, ej stå som en skugga öfver hennes dager. Nina bör ej lära att finna allvaret tungt, ej sin vän tråkig. Kanske äfven är

jag ej nu, hvad jag borde vara för henne. Kanske har något misstänksamt, något tungt, nu insmugit sig i min själ. Kanske kan jag ej i denna stund vara fullt rättvis mot min far, mot hans hustru, mot Nina; — kanske känner jag något bittert öfver att vara så glömd, så öfverflödig, — då jag likväl borde finna det helt naturligt. De njuta af det sköna, det angenäma, af det roliga, af allt som jag ej äger. Skulle de äfven ha någon orätt emot mig, — skulle i synnerhet Nina... Nina ej vara... som hon kunde, som hon borde, mot mig... o! så vill jag ej visa dem det genom obillighet, genom elakt lynne. Jag vill gå bort — på det Nina ej må se sorgen på mitt ansigte, — men jag skall återkomma, — och trycka henne till mitt bröst. Blott för en stund kan Nina ryckas ifrån mig, — hon skall snart bli min åter. Hon är barnet af mitt hjerta, hon kan ej skiljas ifrån mig. Men i denna stund är jag en störande person för alla inom mitt hem. Jag vill aflägsna mig. Min kusin, fru S** behöfver i denna stund en vän, jag vill resa till henne för nå-

gra månader. Jag vill befria de mina från en störande ehuru stum påminnelse. Jag skall ”upppfriska min själ genom en ny verksamhet.” Jag skall återkomma med ett friskare mod, med ett gladare sinne, kanske med en oväldigare blick, för hvad som föregår här. Jag skall bli bättre för mina vänner, och mer för Nina. Nina skall emellertid ostörd få se sig om, i det lif som nu förbländar henne. Hon skall snart se det i en klarare dager. Mina bref skola kanske bättre verka för henne, än min närvaro. Jag är ej orolig för henne. Ett rent ljus, en ädel känsla ligger i djupet af hennes själ. De skola göra sig väg. Då jag återkommer skall jag finna hennes blick klar; hon skall känna igen sin vän, — jag skall få mitt barn igen!”

I den stund som dessa tankar gingo igenom Edlas själ, stod hon vid fönstret, och såg en orolig vind slita bland molnen, som i grå och hvita flockar ilade förbi, och läto skina fram klara stjernor, hvilkas ljus ännu stridde med den gryende dagens. Edla såg med nöje på dessa flygtande skyar, på dessa

stilla, tindrande ljus. Så stå fasta mennisko-
andar i en orolig verld. De irrande molnen
försvinna, de rena ljusen lysa evigt på mensch-
lighetens himmel.

Edla älskade stjernorna. Hon förde med
dem ett eget slags samtal allt ifrån sin ung-
dom. Edla hade under stunder af smärta,
stunder af bön, stunder då hennes själ sökte
höjden för att andas, ofta sett molnen dela
sig, och stjernorna blicka klart och vänligt
öfver hennes hufvud. Denna syn hade alltid
förunderligt stärkt Edla. Hon tänkte sig in-
genting tydligt vid denna *stjernvink*, men hon
kände dess anblick ljuf som deltagandet af
en vän, stärkande som en blick ur den Alls-
mägtiges öga. Sen den tid då Edla på jor-
den icke ägde en vän, var hon van att söka
den i stjernornas blick, och de hade sällan
svikit henne. Dessutom voro de så vackra,
så löftesrika! Deras oändlighet gjorde Skapa-
ren så stor, all mensklig fåfänga så liten.

Frieri, eller gammal visa på en ny ton.

Professor A** till Edla.

”Ni vill ej dela mina öden Edla! Ni afslår min hand, och vill äga blott halfva mitt hjerta! Den andra hälften skänker ni åt någon qvinna, som.... ni menar att jag ännu skall finna. Men skaffa er strängare ord, Edla, och giltigare skäl, om ni vill förmå en man, att afstå från en lycka, som han innerligen erkänt såsom den högsta för honom på jorden. Edla! ni har tillåtit er vän, att tala med er sanningens osminkade språk; — ja Edla! jag har älskat er först, för den kärleks skuld som ni bar till min kärlek — sanningen! Jag har, genom min sanningskärlek, aflägsnat ifrån mig de flesta af dem som kallade sig mina vänner, skrämt bort mina bekanta. Ni ensam, Edla, fruktade aldrig min råa uppriktighet, ni stötte er ej vid mig, ni hörde mig, ni förstod mig. Ni står ännu kvar som min bästa, min verkligaste vän, den enda för hvilken jag utan fruktan kan öppna hela min själ, och jag känner mig lycklig att af-

ven nu, utan fruktan kunna säga er, att ni, i ert svar till mig, ej talar sanning, att ni ej är uppriktig mot mig. Ni svarar mig såsom en vanlig qvinna afspisar en ganska vanlig man. Usla ursäkter! eländiga fasoner! Huru kan Edla sänka sig till att nyttja sådana. "Ni är gammal, ni är ful?" Nå väl Edla, jag medger det, ni är en gammal flicka. Huru gammal? Omkring 40 år. Nå väl! ni är omkring en qvinnas bästa ålder — hvilket man kan säga utan att vara en tok som *Balzac*. Tala ej med mig, jag ber, om era 17 års flickor! De äro sköna blommor, säger man. Alltför gerna! men jag vet i sanning ej, hvad jag skall säga till dem, icke mer än åt blomorne, d. ä. på sin höjd: "J ären alltför söta!" Och kanske äfven: "Har ni dansat mycket i vinter?" — Så mycket för *menniskan*. — Vid 40 år, bär qvinnan på en gång frukt och blommor. Min mor gjorde vid 43 års ålder en man lycklig, och deras son lefde för att se sina föräldrars sällhet under 25 års tid. Man kan vara belåten med mindre."

"Ni är ful," ja, ni är ful, ganska ful. Jag

vet knappt något ansigte så fränstötande vid första anblicken. "Ni har dertill något stelt, något obehagligt," ja, ni har allt det; jag ger er rätt Edla. Innerligt älskade Edla! Oförståndiga, barnsliga, ofilosofiska qvinna! Förstår du då ej att man kan älska dig med allt detta, ja just för detta? Just derföre att ni är ful, Edla, älskar jag er bättre. Vore ni vackrer, hade ni äfven blott de vanligaste qvinliga behag, så skulle jag frukta att någon mindre upphöjd känsla blandade sig i min kärlek. Men ni är ful, obehaglig, — och ändå älskar jag er Edla, älskar er varmt! Det finnes då en skönhet som ej är yttre, som ej bör vissna; — min kärlek för er, låter mig tro på odödlighet! Och derföre att ni ej är skön på ytan, derföre tror ni ej att jag kan älska er! Huru qvinlig, eländig, småherre, gör ni mig ej, då ni ej tror mig kunna tju-sas af annat än det, som tingen och djuren kunna ha, äfvensåväl som menniskan!"

"Ni "är ledsam;" — Gud förlåte er den osanningen Edla, så visst som alla våra bjebbande och tomt pratande fruntimmer skola göra

det! Tro mig Edla! det finnes mera lif i er tysta närvaro, än i de flesta människors konversation. Men allvarsamt; — har ni menat hvad ni sagt? Har ni trott att jag skulle tro det? Nej Edla, ni har det ej! Ni är ej så svag, så barnslig! Ni har således ljugit för er och för mig. Jag anar andra skäl till ert afslag. Men hvarföre då ej säga dem rent ut? Ni älskar mig kanske ej; ni delar ej den känsla jag hyser för er? Godt! — eller snarare — illa. Men ni känner min öfvertygelse härutinnan. Qvinnan behöfver ej hysa *kärlek*, för den man hon förenar sig med. Aktning, förtroende, behöfver hon; — och äktenskapets pligter och nöjen, hemmets behag, verka nödvändigt att hon, med allt högre innerlighet, sluter sig till den vän som hon valt för sitt lif. Alla dagars erfarenhet bevittnar detta. Och Edla! — hvarföre skulle ni ej vilja bli verksam och lycklig i lifvet, på samma vis som många qvinnor, lika och äfven *mera* utmärkta än ni? Skulle ni kunna försmå en makas och en matmoders pligter,

der-

derföre att ni vet om verlden något mer, än de flesta af ert kön? Kasta då er kunskap i Norrström! — den är ej värd min vän H—s sista tragedi. Hör Edla! Hade ni en bestämd productiv förmåga, vore ni danad till konstnär, till författare, — då skulle jag ej säga så många ord, för att söka förmå er till äktenskap. Men ni är det ej. Ni har öra för lifvet, ej tunga till att uttala det. Skall Edla vara nöjd med att vegetera, utan att gagna sina medvarelser, utan att lefva för någons glädje, för någons väl? Edla! tag emot min hand, — blif min maka, mina vänners vän, glädje-gifvarinnan i mitt hem! Gör lycklig en man som hädanefter blott vill lefva för er.”

”Ni tviflar på verkligheten af min kärlek! Väntar ni att jag skall sucka, ropa, ligga för era fötter, vältra mig i sanden, hota att sticka ihjäl mig, — väntar ni att jag skall uppföra någon af de rusiga scener, hvarmed de moderna romanerna öfverströmma vår nyktra verld? Det kan jag ej, Edla! Och ni vill

det visst ej heller? Men tro att jag älskar er! Döm om min kärlek efter dess förnuftiga tecken. Edla! Jag är ej lycklig utom nära er. Allt hvad jag gör, tänker, skrifver — det väntar, det söker er blick och ert gillande; derförutan har det intet värde för mig! Men jag försmår att utbreda mig häröfver, att försäkra, att bedyra.... I fjorton års tid har Edla kallat mig sin vän, och har ej misstrott mina ord. Hvarföre skulle ni misstro dem, just i den stund som de gå ur det innersta af mitt hjerta, och säga: "jag älskar er!" Är detta således äfven en undflykt? döljer den ett annat skäl? Heter den törhända, öfversatt på sanningens språk: "jag fruktar att förena mig med er, ni är en Atheist, som hvarken tror på Gud eller odödlighet. Ni är en förkastad varelse!" Edla kan *ni* tänka så? Kan ni göra mig ett brott af det som ingens vilja har makt öfver? Det är sant: mitt förstånd erkänner ej den lära som gör Er, som gör så mångas sällhet. Men visa mig den fläck i mitt lif som vanhedrar *meniskan*; — då skall ni ha rätt att misstro

mig för min brist på tro. Har någonsin ett ord, eller ett leende af mina läppar bespotat något som varit heligt för andra, — då Edla! sky mig som en ovärdig. Har jag någonsin — sedan jag blifvit man, — med flit sagt en osanning, — då Edla! tro mig ej heller nu, då misstro min kärlek! Jag vill säga ännu mer. Jag har ofta hoppats på möjligheten att, ännu innan min afton går ner, kunna se ett högre ljus, kunna få dela en tro så skön, så välsignande; . . . nu längtar jag derefter, nu behöfver jag det! Äfven jag Edla är gammal, och mina 50 år, om de äfven ej hunnit kyla ut mitt hjerta, så visa de mig dock genom snödoftet på min hjessa att vintern stundar. Edla, min hulda vän! vill du ej göra den varm för mig, ej tända ljuset som kan göra min afton klar, ej lära mig att hoppas och tro som du?! Om detta verk är möjligt för någon menniska, så är det för dig, så förståndig och så mild."

"En annan Qvinna!" Jag ber er Edla, — förskona mig för dessa tröster och dessa förhoppningar och för denna andra qvinna,

som efter hvad jag kan förstå, skulle vara ett slags godt *får!* Blif *min Edla!* Låt mig hoppas att ni ännu vill blifva det, — eller gif mig bättre, sannare skäl för ett ”nej” som tillintetgör min sällhet.

Er

A * * * .”

Edla till Professor A* * *.

”Jag har ej gifvit er falska skäl min vän. Jag har sagt sanningen. Men kanske hade jag bordt uttrycka mig tydligare. Min ålder, bästa A * * *, är mig ett förhinder i ombytande af lefnadsställning, hvilket ingen så väl som jag sjelf kan uppskatta; min fulhet vore mig ej farlig, om jag kunde öfvervinna den slags blyghet den inger mig för andra människors blickar; — och det är ej blott fulheten; — den kunde jag väl bära; men det finnes i mitt väsen, i min blick, något hårdt och fränstötande, som verkar obehagligt på andra, och som derföre plågar mig. Jag fick denna blick tidigt i min barndom. Jag sög den ur min Mors öga, då det kallt och aflägsnande blickade på mig,

— Stränga skugga förlåt! Jag hoppas älska dig en dag, och ser ditt öga vänligt hvila på din dotter. Då skall all ofrivillig hårdhet upplösas och frantagas mitt väsen; då skall äfven jag bli älskvärd! Att den derförinnan skall förgå hoppas jag ej, den är mig liksom vidhäftad af en främmande makt; — men den verkar störande. Jag är ej bra för andra, ej bra ibland andra, A * * *! Jag känner det, och det gör mig beklämd; — jag kan ej öfvervinna denna känsla.”

”För Er, A * *, känner jag innerlig aktning, innerlig vänskap, och jag tror att ingenting i min känsla för er person, skulle hindra mig att räcka er min hand, -- om jag trodde mig dermed göra något verkligt godt. Jag har redan skrivit till er deröfver, och vill ej trötta er med att upprepa hvad jag redan sagt. Några få ord måste jag dock ännu tillägga:”

”Jag värderar innerligen qvinnans kallelse som maka, mor, och matmoder. Huru skulle jag det ej? Jag vet ingen skönare; — men jag känner ej inom mig, hvad som skulle låta mig

väl uppfylla den. Ni talar om "onyttan af mitt lif." Jag kunde svara er: se på Nina! För någon tid sedan hoppades jag kunna säga: se min fars lyckliga ålderdom! men jag vill ej åberopa mig på tillämpningar som *händelserna* ge åt människans kraft. Jag vill säga — o! kalla det ej högmod! — Se in i mitt bröst! Der arbetar oupphörligt kraften att göra ett godt verk, — ej ovärdigt den stora mästaren öfver oss alla. Jag har ofta tänkt, att jag någon dag skulle finna ord för att uttala hvad jag så djupt känt, hvad jag länge tänkt öfver; — törhända äfven bedrar jag mig; törhända kommer denna stund för mig aldrig på jorden. Vare dermed hur det vill, — jag skall dock ej frukta att mitt lif, att mitt arbete är förgäfves. Den är *lycklig*, som på jorden får lefva för mångas väl; — den har ej lefvat fåfängt som tyst inom eget bröst arbetat blott på egen förädling. Skulle då all dygd, all kraft, vara *blott* moralisk, ej ha lif utom i samhällspliktens öfning? Lifstidsfången som skild ifrån hela världen, byggde åt Gud ett tempel i

sitt bröst, — den enslige som genom förvärfvad kunskap, gjorde sig mäktig af att upplysa en verld, tror ni väl min vän, att de lefvat för intet, att de ej skola finna en plats för att utöfva sin gudstjenst, om ock på en annan jord än denna?! Jag vet att detta icke är er tro, — men det är innerligen min. För nyttan af mitt lif är jag lugn.”

”Ni kallar på mig att göra er lefnadsafton ljus! Ack! der har ni vidrört en sträng som låter mitt hjerta ömma! Men kan jag göra, kan jag vara, hvad ni önskar, hvad ni tror? Jag fruktar, nej! Min vän, jag vet att jag ej kan det. Ha vi icke många gånger talat i dessa ämnen öfver hvilka vi tänka olika? Och hvad frukt har det väl burit? Jag har ej gjort er godt, och ni — förlåt! jag måste säga det — ni har ofta gjort mig ondt! Min goda vän! Tro mig! det har aldrig ännu fallit mig in att kalla er Atheist. Om den gud som ni tror på, som bor inom er, vittnar ert lif, och — för att nyttja en stor skriftställares ord: — ”den gudom som ni förnekar, hämnar sig på er genom att på edra

gerningar trycka sin stämpel." Ni är i sjelfva verket en god christen, under det ert förstånd, — eller snarare — den motsägelseande som bor i ert hufvud, nekar att erkänna det. Men denna ande, och dessa oupphörliga tvifvel, oro min själ. Ack! Lifvet har för många moln, för många gåtor, att icke sinnet stundom skulle låta sig fördunklas, att icke det kunde liksom glömma de ljus det förvärfvat, för ett inträngande mörker. Ni har ofta låtit min dag mörkna; — — huru skulle jag kunna göra er ^{en} afton ljus? Ack! ni behöfver en hustru af ett annat lynne; af en skönare kraft än min."

"Känner ni dem, har ni ej sett dem, dessa hulda och enkla qvinnor hvilkas hela varelse är kärlek, och som i deras hjertan finna ord, hvilka utan anspråk att upplysa, dock verka som en förklaring? *Johanneiter* ville jag kalla dem; de hvila nära den gudomlige mästarens bröst, och få der del af hans hemlighet. De hemta ur sjelfva kärlekens källa, derföre är deras vishet så djup, deras blick så välgörande, deras ord så öfvertygande.

De föra ej argumenter öfver själens odödlighet, men deras själ öppnar himlen för er blick, och ni ser den gud som de skåda. På era tvifvel, på era frågor, skall en sådan qvinna svara: "låt oss vara lyckliga! Låt oss älska hvarann! Låt oss ej grubbla! Allt blir nog klart, allt blir nog godt en dag!" Och dessa ord, så fattiga, då alldagsmänniskan nyttjar dem för att skyla sin lättja, bli lika så många uppenbarelser på den fromma, kärleksfulla Johanneitens läppar. Se, A***! det är den maka som ni bör söka. Hon alena kan värma ert hem, lysa er afton; vid hennes bröst skall er själ finna ro. Argumenter skall ni evigt besvara med argumenter, bevis med motbevis; men för en sådan tro, för sådana ord, skall er kämpa-lust lägga sig, och unna er att lyssna till de djupare ingifvelserna af er egen själ."

"Ni talar om er kärlek för mig! Ja, visst hoppas jag att jag är kär för er; denna tro är mig dyrbar, är mig nödvändig; — men kärlek!... kärlek för mig?!... Nej A***, den tror jag ej på. Jag har nämt er *Mot-*

sägelseande. Förlåt, om jag återkommer med den, och erkänner min tro, att det är den, som nu stegrar era känslor. Ni var alltid en stolt och trotsig man A***, och ni älskar att kämpa med svårigheter. Ni söker mig så lifligt, — för det att jag drar mig undan. Den villiga Edla skulle upphöra att vara den så varmt älskade. Tala ej med mig om er kärlek A***. Jag tror ej på att ni, eller någon annan kan hysa denna känsla för mig. Jag är ifrån tider då man tror på Fé-sagor. Låt mig få vara er vän som hittills; förblif min! . . . . Så är det bäst för oss båda. Alltid och för alltid

Er vän
Edla”

Professor A*** till Edla.

”Ni har ganska rätt Edla, att säga att ni sagt förut, hvad ni åter säger. Ert bref består för det mesta, af idel upprepanen af det förras skäl eller oskäl. Det nya som mest frapperade mig, var underrättelsen om en *Motsägelseande*, som lär vara inqvarterad i min hjerna, och har besvär att förestafva

mig både ord och handlingar. Konsequensen blir klarskenligen den, att jag ej vet hvad jag säger, och ej menar hvad jag försäkrar. Tack för notisen härom! Men som det verkligen ligger mig på hjertat, att öfvertyga er om motsatsen, och jag ej finner i ett bref några giltigare skäl än dem jag re'n förkastat, — så förlåter ni mig, bästa Edla, om jag gör mindre afseende på dem, och ingalunda uppger hoppet att kalla er min maka. Den Johanneitiska damen ber jag hälsa. Hon blir aldrig min hustru! Edla eller ingen!

Motsägelseanden."

Edla var på en gång smickrad och förtretad öfver sin väns envishet. Men hon slöt sig desto fastare vid tanken på sin afresa till en aflägsen ort. Hon kände ett älskvärdt fruntimmer, som i tysthet re'n länge älskat professor A * * *. Edla ansåg henne skapad att göra A * * * s sällhet, och hyste det hopp att äfven han en dag skulle erkänna det. Ifrån sitt blifvande hem tänkte Edla skriva till sin vän, och tala med honom om Charlotte D. Edla ordnade allt till resan, som hon

ville företaga straxt på nyåret; och hon talade med sin far härom. Det förstår sig att fru S. och hennes sorgliga belägenhet, fingo bära hela skulden för Edlas afresa. Presidenten hörde tyst, och sade sedan med en osäker röst, — ”att han trodde att hon gjorde rätt; att hon var fri att handla efter godtfinnande;” hvarest han hastigt aflägsnade sig och lemnade Edla allena med ett hjerta så beklämdt!

Vi flytta oss nu — ej till Bender, ehuru till en

Kalabalik.

”Bilålder, svärdsålder,
Stormålder, vargålder
Innan verlden faller.”

”Kring världsträdet rasar
Ångornas heta
Höga lågan leker
Med sjelfva himlen.”

WALAS SÅNG.

Men fröken Greta fick allt mera ondt åt Clara. Hon fann henne interessantare och o-

drägligare dag efter dag. Hon var henne en förtörnelse-sten och en förargelse-klippa. Helt plötsligt fick hon begäret att göra henne något nöje. Hon for ut en förmiddag med grefvinnan, och vände upp och ned i bodarne hos Medberg, hos Fölker, hos Giron. Grefvinnan kom hem med en ofantlig packa af tyger, shawlar, samt andra modeartiklar; fröken Greta med tvenne utsökt vackra garnityrer, en af ametister och en af koraller, emellån hvilka hon ville låta Clara välja. Hennes hjerta glädde sig åt denna gåfva, med hvilken hon ville förbinda Clara. Hon kände nu godt för Clara, och hade i denna stund glömt all hennes likgiltighet och fåordighet.

Vid sin hemkomst, sysselsatte grefvinnan Clara, i tre timmars tid, med de uppköp hon gjort. Detta var för Nina, detta för fröken Greta, detta åt Edla, detta för grefvinnan sjelf; . . . och ej den minsta silkesända var för Clara, på det hon skulle väl känna att hon var i onåd.

Men Clara tycktes ej märka detta straff, och sedan hon samvetsgrannt sagt sin tanke

om tyger och färger, uppgifvit antalet som skulle åtgå, klippt till åtskilligt m. m. gick hon matt och nedslagen att sätta sig vid kachelungselden, hvars sken lyste henne, under det hon sydde på ett af dessa sig jemt förnyande tyllarbeten, som voro fröken Gretas plåga.

Fröken Greta kom in i detta ögonblick. Hon tog en stol, satte sig vänligt bredvid Clara och visade henne de båda halsbanden, frågande om hon ej tyckte att de voro vackra.

En matt blick af Clara och ett likgiltigt "ja!" var allt hyad fröken Greta fick till svar.

"Och hvilket tycker väl Clara, vara det vackraste af dessa två?" frågade vidare fröken Greta, utan att denna gång låta störa sig.

"Jag vet knappt," svarade Clara med en röst som vittnade om ett betryckt sinne; "jag förstår mig så litet på sådana saker."

"Sådana saker!" upprepade fröken Greta för sig, stött öfver Claras ord och sätt. Men hon fortfor ändå:

"Måne ej korall-halsbandet är vackrast; och skulle bättre än ametisterna kläda en person med något mörk hy?"

”Kanske!..” svarade Clara med högsta distraction, i det hon sysselsatte sig att taga upp ett par stygn på sitt arbete. Detta var dock för starkt! Fröken Gretas sinne slog i ljusan låga öfver en sådan ohöflighet.

”Detta är ett ganska vackert arbete,” sade hon, i det hon fattade uti Claras dyrbara söm, ”men som det afhåller Clara från hvad som är ännu vackrare, och vida angelägnare, — neml. litet höflighet, och tid att svara på folks frågor, — så får jag härmed entlediga Clara från detta förhinder.”

Och innan den öfverraskade Clara hann misstänka hennes afsigt, — låg det vackra arbetet i elden. Claras första rörelse var att springa fram, för att rycka det derutur. Men lågorne slogo högt tillsammans, omfamnade det och förtärde det inom få sekunder. Clara stod då stilla, och såg derpå; fröken Greta såg uppmärksamt på Clara. Då det rika arbetet var helt och hållet aska, rullade en stor tår nedför Claras kind, och hon gick ut, utan att säga ett ord, utan att kasta en blick på fröken Greta.

Huru denna var till mods är ej lätt att beskrifva. Hon såg efter Clara; hon såg på den fladdrande askan, och kände stor lust att låta halsbanden följa arbetet. Men hon hejdade sig, och tänkte ut en bättre plan.

Vid middagen hade Clara röda och nedslagna ögon, men derjemte ett uttryck af stilla tålighet, som gick till fröken Gretas hjerta; och då Clara en gång upplyfte sina ögon, och deras blickar möttes, måste fröken Greta ofrivilligt nedslå sina.

På eftermiddagen hade Clara gått in i ett rum bredvid salongen, och stod der böjd öfver några kopparstick som lågo på ett bord, då hon fick känna en hand som vänligt lade sig på hennes axel, under det en annan, uti hvilken låg de båda olycksfulla halsbanden, fördes fram under hennes ögon, och händernas ägarinna, — fröken Greta, sade med en röst full af hjertlighet och allvar:

”Clara förlåt! Förlåt min häftighet; och se ännu en gång för min skuld på dessa halsband, och försök om Clara kan tycka om ”sådana saker!” Jag ämnade be Clara hålla

till godo ett af dessa smycken, nu ber jag Clara taga dem båda två, till tecken att Clara förlåter mig, och till ersättning för den uppbrända tyllkragen, — hvars öde jag hjertligen önskade, kunde afhålla Clara från att börja en ny. Min goda Clara, tag! Skänk mig förlåtelse!”

Clara rodnade djupt; hon såg upp till fröken Greta med en blick — så vacker, att fröken Gretas hjerta ånyo kände den varma behagliga känsla hon en gång förut erfarit, och hon ville nu utan något vidare, sätta halsbanden på Claras hals; men Clara höll hennes hand tillbaka, sägande: ”Nej... nej! Det är för mycket, ... för mycket, ... jag behöver ej...”

”Sådana saker!” tillade fröken Greta; ”godt! men om Clara ej tar dem för behofs skuld, så tag dem för barmhertighets skuld, — på det den der branden ej må bränna mitt samvete längre.”

”Det skall den ej!” sade Clara. ”Allt är glömdt; jag känner blott frökens godhet!”

”Så tag!” sade fröken Greta i imperativus modus.

Clara såg på de vackra smyckena. Efter en stunds tystnad sade hon:

”Tillåter fröken mig att göra hvad jag vill med dessa smycken?”

”I herrans namn ja! Men helst såge jag dem pryda Claras hals.”

”Men om jag får dem, — så får jag äfven rättighet att disponera öfver dem som jag behagar?”

”Ja då, ja! Det förstår sig. Tag dem blott utur min hand!”

Clara tog emot ett af halsbanden; — mer kunde ej fröken Greta med lock eller pock förmå henne att emottaga; och i det hon tog smycket, böjde hon sig och kysste gifvarinnans hand, med en rörelse så liflig och så hjertlig, att den innerligt rörde fröken Greta, och hon omfamnade Clara med ömhet. För sig sjelf tänkte hon:

”Det måtte vara en högst besynnerlig karl, den der fästmannen, som absorberar så mycket tyllkragar och mössor, och nu äfven mitt

dyra halsband! Jag kunde just ha lust att se den personen.”

Fröken Greta hade sett mycket af människorna; hon hade ofta spårat ut den lilla Momus som gerna sitter i bakhåll för själen, och gyklar med människans bättre jag, och låter henne säga osanningar, göra dumheter, eller elakheter, eller vackra gerningar, — allt för att tillfredsställa något högmöd, någon fåfänga, eller annat mindre ädelt anlag. Fröken Greta hade så ofta sett den skälmen, att hon vant sig vid att tänka honom såsom ett inhysesshjon i människonaturen, och hon trodde den i allmänhet förr om små än om upphöjda driffjädrar. Men oaktadt det hemlighetsfulla uppförande som tycktes vittna emot Clara, kunde fröken Greta snart ej mera tänka sig, att derunder låg något ovärdigt; hon kände det nästan omöjligt, att den nyssnämde skälmen kunde drifva sitt spel i Claras själ; och var i tysthet öfvertygad, att den tyllförtärande fästmannen slutligen skulle komma fram, som ganska hederlig karl.

Dagen efter detta uppträde, tilldrog sig ett

af mera tragisk natur, och vi gå här att föreställa läsaren de möjliga följder af

Oljemålning.

”Movitz gör din tafla skön;
Drick och tag din arbetslön.”

BELLMAN.

Filius hade fått vissa genialiska men dunkla ingifvelser öfver målning *al Fresco*, för hvilkas upprinnelse och gestaltande i hans hjerna, vi ej åtage oss att redogöra; vi omtala blott deras resultater. De voro — en stor förvåning hos Clara, då hon, vid det hon ämnade företaga en tillagning af hummersallat, fann den nyss fyllda olje-karaffen helt och hållet tömd; och hade förstugans väggar och trappor haft någon förmåga att känna och raisonnera, så hade de förra med skäl känt någon förtrytelse vid att försummas, då de sednare kunnat erfara någon kall förvåning, att i stället för väggarne bli föremål för *Filius'* Fresko-målning, och finna sig en vacker afton öfverväxta med ett fett landskap,

utförd i rödockra och matolja. Den största och värsta surprisen hade likväl ödet förvarat åt fröken Greta, som då hon skulle gå ned för trappan satte utan att ana det, foten på en landsväg af Filius' fabrik, halkade häftigt, föll, och rulladē länge och väl — illa menar jag — utför det olyckliga landskapet. Då fröken Greta ändtligen stannade på en fast plan och hann sansa sig, fann hon sig beröfvad sina båda armars bruk. Härnäst kastade hon en blick på sina kläder, på sin sidenklädning, på sin dyrbara schawl; — tankar öfver det röda hafvet, öfver Babylons förbistring gingo igenom fröken Greta, under det hon sökte qväfva den klagan, som ville framtvingas af de nästan olidliga plågor hon kände. Folk som i detta ögonblick ankommo, funno henne sittande stilla, dödsblek och tyst; ty tungan nekade sig att uttala ord, och fröken Gretas romar-vilja nekade rösten att upphöja jämmerrop. Man bar henne med stor aktsamhet åter uppför den slippriga trappan. Jag förbigår familjens förskräckelse, baron H***s konsternation, och den allvarliga kor-

reaktion som Filius för första gången fick emottaga af sin fosterfar, efter hvilken man tror att han för hela sitt lif förlorat lusten för all slags fresko-målning.

Läkare voro församlade omkring fröken Grëta till en smärtsam operation. Hennes högra arm var afbruten, straxt ofvanföre armbågen, den vänstra var ur led, och måste hastigt, om ock våldsamt, återställas. En spartansk qvinna, hade ej kunnat vara mera besluten och mera lugn än fröken Greta; men då hon fick se Clara inträda, med dödsbleka kinder, och ett utseende, uttrycksfullt af största förskräckelse och smärta, då glömde hon sig sjelf och alla omkring sig, i den bestörtning och förtjusning hon kände öfver Claras känslofullhet. Hon betraktade henne utan att rätt kunna tro sina ögon, och utan att kunna säga ett ord. Slutligen utbrast hon:

”Lukta på eau de cologne Clara! och gif mig äfven deraf. Vi tyckas behöfva det båda.” Och kort derefter sade hon till läkarna: ”mina herrar jag är färdig!”

Edla och Clara voro de enda fruntimmer

närvarande under operationen, som fröken Greta utihärdade utan att låta höra det minsta klagoljud; men sedan den var öfver, anfölls hon af en häftig nerfskakning. Edla hade under hela tiden bibehållit sin lugna sinnesnärvaro och lemnat ett verksamt biträde. Clara var för häftigt upprörd, att kunna göra något; vid hvarje förnyad diagning för att få armen i led, suckade hon med hopknäppta händer: "min Gud, min Gud!"

Sedan allt var öfver, omfamnade hon sakta den lidande under heta tårar, hviskande: "gjorde det ondt? gjorde det mycket ondt?"

Claras tårar voro mer välgörande för fröken Greta, och af mer stillande verkan för hennes nerfskakning, än alla droppar och luktvatten.

Hon var öfverraskad och rörd öfver dessa bevis af tillgifvenhet. Hon kunde, i detta ögonblick, ej tala, men såg på Clara med en blick full af hjertlighet, och vinkade åt henne sin tillfredsställelse.

Då fröken Greta ej för det första kunde flyttas till sitt eget hem, inreddes Claras rum

till sjukrum åt henne, och Clara sjelf blef hennes trogna och älskvärda sjukvakt.

Nu först lärde dessa båda människor att känna hvarandra, och inom det tysta sjukrummet, uppstod ett lif af verklig hälsa och glädje för dem båda.

Hvar och en människa är omgifven af en andlig atmosfer, som vittnar om hvars andas barn hon är. Den verkar allt derefter, förtryckande eller upplifvande, helgande eller orenande; äfven åt de döda tingen meddelar den något af sitt lif, och de bli trefliga eller otrefliga, allt efter andens egenskap som de tjena. I verldslifvet är för mycket vindfång, för mycket drag — alla fönster och dörrar stå ju öppna! — för att tillåta människorna att känna hvarandras atmosferer; ja verldarna eller planeterna sjelfva — människorna, — hvirfla så hastigt omkring deras sol — *Nöjet*, att de omöjligt, derunder, rätt kunna känna igen hvarandra. Man blir hvarann varse, man hälsar hvarann i förbifarten, med namnen: Venus! Mercurius! Mars! Måna! Komet! Nebulosa!

losa! (the äro legio, Vesta! Pallas! m. m. Men det är också allt. Men på vissa punkter i samhället, t. ex. inom familjelifvet, i sängkammaren, i sjukrummet; — der kännas själarne igen; der verka deras atmosfärer fritt, och vittna om deras väsen.

Om fröken Greta hade sett denna reflexion, så skulle hon troligen gifvit luft åt en hop skämtsamma anmärkningar, öfver "mennisko-planeterne och deras atmosfärer," och kanske förderfvat hela idéen för mig; men emellertid är det visst att hon erfor dess sanning. Hon kände med förvåning det ovanligt välgörande af Claras närhet och stilla verksamhet. Claras alla rörelser, hennes ordnande, voro fulla af ett lugn, ett saktmod, och tillika en säkerhet, som verkade ljusligt för fröken Gretas nerver. Som hon lade kuddarne så lågo de verkligen bra, som hon insläppte ljuset så blef det behagligt, som hon ställde sakerna så stodo de bäst. Och sedan!.. blicken af innerligt deltagande, den osynliga och likväl aldrig hvilande uppmärksamheten

på den sjuka! Densamma person som fröken Greta tyckt vara så tung, så beqvämlig, så omöjlig, gaf sig nu ingen ro, skydde ingen möda, då det var fråga om att lindra plågor. Hon blef snart en skicklig fältskär för fröken Greta; hon var för henne både vakhustru, och det behagligaste sällskap. Om nätterna, då den sjuka ej kunde sofva, förrådde Clara en talang som många tro sig ha, men som i sjelfva verket ganska få äga, — och på hvilken fröken Greta satte stort värde — den att läsa väl. Claras rena uttal och behagliga organ gjorde det angenämt att höra henne, under det det innerliga uttryck, hon lade i ord som voro sköna, trängde till hjertat.

Fröken Greta, hvars hela själ nu var syssel-satt med att betrakta Clara, upptäckte snart hos henne en djup känsla för allt som led, en kärlek som längtade att omfatta och väl-göra hvar plågad varelse; — och ehuru hon, i följd häraf, måste erkänna, att Claras upp-förande emot henne troligen mindre kom af tillgifvenhet för hennes person, än af men-niskokärlek i allmänhet, så måste hon äfven

derföre ännu mer värdera Clara, och hon önskade lifligt — men numera utan alla anspråk — att bli älskad af henne.

Under det fröken Greta blickade skarpt in i Claras själ, uppstego nya känslor och tankar i hennes egen, — och äfven Claras himmel började öppna sig för henne. Lifvet fick en fullhet för henne, som det ännu aldrig haft. Claras rena inre afspeglade sig äfven i hennes yttre väsen. Fröken Greta hade förr funnit henne pedantisk i den noggranna vård hon iakttog af sin person och sina kläder. I sjukrummet kände hon blott dess behag. De kostligaste vällukter hade varit henne mindre angenäma än den rena friska fläkt, som alltid åtföljde Clara, och som var dennas Venusgördel. Hvem som är lycklig nog att lefva nära en Clara vet värdet och ljusligheten af denna högsta qvinnliga skönhet.

Clara, å sin sida, beundrade varmt fröken Gretas hjeltemodiga tålmod, hennes sinnesstyrka, hennes beständigt goda lynne, hennes jemna vänlighet under plågorna. Nu

först lärde hon sig riktigt lyssna till fröken Gretas ord. Den rika skatt af menniskokännedom och verldserfarenhet, det godt humoristiska i lynnet, som gaf något så rikt och så roligt åt fröken Gretas ord, öppnade en ny verld för Clara. Hon såg en sida af lifvet, som hittills hade varit tillsluten för henne; hon hörde en satir utan bitterhet, hon förnam en blick som upplyste verdens löjligheter, med lika mycken klokhet som godhet; och hon blef oemotståndligt förvånad, upplyst, road; och Claras förmåga att höra, förstå, svara, och äfven skratta, förvånade och roade fröken Greta ännu mer, än hennes förmåga att läsa. Ibland tycktes det, såsom fruktade Clara dessa nya intryck, och såsom ville hon undandraga sig den ofrivilliga munterhet, som hon blef likasom smittad med. Då blef hon tyst, då såg man henne sy flitigare än någonsin, och långt inpå nätterne; då såg fröken Greta henne ofta — då hon trodde sig obemärkt — sammanknäppa händerna till bön, — och hon såg då ut såsom hade hon lagt hela sin själ

i Guds sköte. Fröken Greta erfor häraf ett intryck, som hon ej kunde förklara för sig sjelf. Ibland flög det igenom henne en förmodan att Clara vore katolik, och hade gjort något kyskhets- och arbetsamhets-löfte. Ibland åter kom tanken på promenaderna och den tyll-frätande älskaren, med störande kraft tillbaka; och hon plågade sig med tusen slags förklaringar och gissningar.

Men medan Clara syr och fröken Greta gissar, så vilje vi lyfta slöjan af denna stilla verld, så full af bön och tålmod. Vi vilje se Clara i sitt barndoms och ungdoms hem, och kasta blicken öfver en scen, ofta, — alltför ofta, — uppförd på hvardagslivets theater.

Clara.

"Amor mio, non piu del mondo . . ."

ST. CATHERINA.

Hennes far var en lärd, men en torr-lärd; en fullkomlig Encyklopedi, i hvilken hjer-

tat förtorkat till blott en *artikel*. Hennes mor var en skön qvinna, full af hjerta och snillegnistor, hade börd, hade högmod, och mer än allt detta — blind enthusiasm. Det finnes prosaiska oböjligheter, det finnes poetiska omöjligheter; — gift dem tillsammans, och ni har det olyckligaste hushåll på jorden. Det djupa och det sköna kunna förenas såsom rot och blomma, — det är den vackraste lifvets förening; men den förstenede formen och det oregelbundna lifvet stöta bort hvarann som vatten och eld. Så blef förhållandet mellan Claras far och mor. Först älskade han henne, emedan hon var skön, och emedan hon beundrade hans kunskaper. Hon gifte sig med honom, i blind enthusiasm för vetenskapen, och emedan han hyllade henne. Hon väntade sig att få göra en himmelsfärd hvar dag; han att hvar dag göra en god middag. Båda bedrogo sig. Sedan föraktade han hennes okunnighet; hon hans pedantiska former.

”Du förstår det ej! du är utan vett och begrepp!” voro de ord hvarmed han undfåg-

nade henne. "Du är orimlig! du är odräglig!" voro de hvarmed hon tackade honom. Hennes energiska vilja brottades med hans motiverade despotism. Ingen gaf vika, ingen ville ha fördrag med den andra, — och så blef dagen ett rof för tvister, och deras boning ett rof för otrefnad och bitterhet. Han förödmjukade henne med de dubbla krafterne af manvälde och lärdomshögmod; hon, förnämt uppfostrad, högmodig, i hela sin ungdom smekt, smickrad och bortskämd, reste sig upp mot detta förtryck med kraft af den trampade ormen. Han qväste henne; hon stack honom med giftig gadd. Så som älskande äkta makar blott studera på att göra hvarann lyckliga, så studerade dessa snart blott på, hur de bäst skulle plåga hvarann. Han var förströdd och okunnig i affärer som rörde det yttre lifvet; hon var oordentlig inom hus. Fem små barn ropade på bröd och vård. Snart satte sig fattigdomen till bords med dem, och frost och brist och hunger voro de torra ris, hvarmed tvedräkten ökade sin helvetes-brasa. Hur det brann!

hur det sprakade! inom kort tid kunde det sägas om detta hem, som det heter i sagan om Hels boning:

”*Elände* heter hennes sal, *hunger* hennes fat, *svält* hennes knif, *senfärdig* hennes träl och trälinna, *förräderi* och *fall* hennes tröskel, *tvinsot* hennes säng, *bleknande qual* hennes omhänge.”

Finnas äkta par som känna igen sig i denna spegel? O Gud förbarme sig öfver dem!

I detta hem växte Clara opp; en syster jemte Clara. Bröderne försörjdes vid allmänna skolor af släktingar. Döttrarne fingo allena bära hemmets kors. Claras syster fick ett så kalladt förmånligt tillbud, och gifte sig, i tanke att dermed frälsa sig och sin syster. Hon hoppades på en vän, och fann — en tyrann. Men hon var tålig, och hon böjde sig och bar; böjde sig djupare och djupare, till dess hon fann grafven och fick ro.

Clara blef allena. Allena i det hem der hat och klagan rådde, allena efter den martyriserade systemen, allena! . . . . Men nej! . . . . Man har ofta sagt, att då ofrid råder i hem-

met, är mannen den minst olycklige, — han kan gå bort, han kan förströ sig, — han har världen! säger man. Jag tänker ej så. Jag tror att qvinnan är den i sjelfva verket bättre lottade; vet att hon ur det husliga helvetet har närmare till en säker tillflygtsort — — *himlen!* Dit frälste sig Clara, och midt under husliga stormar, midt i en atmosfär af bitterhet, midt under beständiga mödor till kropp och själ, — fick Clara frid. Men om ni visste hur hon har bedt! Bönen är nyckeln till himmelens dörr. Denna går ej lätt upp; det fordras kraft, ihärdig öfning, varm vilja: men är dörren uppe en gång — se! då är ingen förlåt mer emellan dig och den allsmäktige; — och Guds englar fara upp och neder på den vägen, och tjena meniskan! Du som olycklig, likt Clara, vill som hon finna ro, — hör! Läppja ej på andaktens bölja! Drink djupt! drink djupt ur frälsningens källa! Fyll dig af godhet, af tro, af ödmjukhet, — och — haf frid!

Clara hade ett hjerta så vekt, sinnen så varma, begär till sällhet så djupa, som nå-

gonsin en qvinnosjäl; — men allt ordnade, allt öfvervann hon, under bön och arbete. Hennes kind bleknade derunder, hennes ungdom gick bort, hennes friska lefnadslust; men hennes själ blef en helgedom, och hennes ögon fingo deras milda, himmelska blick. Som olja lugnar upprörda böljor, så verkade småningom Claras heliga, milda sinne, på föräldrarnes själar. Efter att ha tröttat ihjäl hvarandra, dogo de försonade. Men på sin dödssäng upptäckte Claras mor för dottern en hemlighet, och fordrade af henne ett löfte, som längre fram hotade att förörka hela hennes lif.

Efter föräldrarnes död, upptogs Clara af grefvinnan Natalie, och försattes i en ny värld och ny lifsluft. Men hennes själ hade tagit sin rigtning; vissa gestalter af lifvet hade djupt intryckt sig i hennes själ. Hela hennes väsen var en suck af förbarmande öfver lidandet på jorden. Hon hade velat lägga ned sitt lif som en balsam på världens sår. Jesus älskade hon öfver all ting. Han var hennes lif, hennes glädje. Han

hade sagt: "kommer till mig j som ären be-
tungade, och j skolen finna ro till edra sjä-
lar!" Och hon gick till honom och fick ro
till sin själ. Honom ville hon följa alltid.

I det yttre rörliga lifvet, i allt hvad man
kallar företag, spekulationer, sätta bo; med
ett ord, i allt hvad man vanligen kallar *lef-
va*, såg Clara för det mesta blott ett förfär-
ligt besvär, ett onödigt bråk. Intet bråk fruk-
tade hon så mycket som det med giftermål.
Clara hade sett det så olyckligt, hade der
lärt förstå helvetet; och hon tyckte detta
lifvet så fullt af sorg och vedermöda, att hon
ej fattade huru man med berådt mod ville
öka det med nya medlemmar. Att vara en
liten hugsvalelse på verdens re'n nog stora
besvär, utan att på något vis öka dem, tyckte
Clara vara ett mål, rikt nog för hennes lif.
Och i sanning! då man tänker på all oro,
all strid, allt elände som finnes i världen,
då man ser människorna trängas, träla, vån-
das, bankruttera; då är det ej underligt om
man känner sitt hjerta sammandragas, om
man får en innerlig lust att göra sig så smal

som möjligt, för att rätt obemärkt kunna smyga genom lifvet, och blott efter förmåga hjälpa de sträfvande, pustande, hungerande.

Så kännande, så tänkande, huru oändligen fåfängt måste ej verldslifvet förefalla Clara?! Blott den himmelska mildheten i hennes själ hindrade henne att förakta det och dem som togo del deri såsom vore det det enda verkliga i lifvet.

Clara förstod ännu föga eller intet huru alla lifvets sferer äro ämnade att försköna och förädla hvarandra. — Sällskapslifvets lifvande lek var en gåta för henne; konstens tempel var tillslutet för henne; och naturéns herrlighet hade hon ännu ej sett. Clara kände, vid tjugusju års ålder, blott lidandet och himlen.

Ensam, som i fädernehemmet, stod hon nu i den nya verlden, ensam med sin verld inom eget bröst. Hon kände sig utan alla de fördelar, alla de gåfvor, som skattas så högt af människorna, och hon visste, att ingen omkring henne förstod hvad hon kände, der-

före förblef hon så tyst, och ett skal af förbehållsamhet slöt sig kring hennes väsen.

Om en känsla af bitterhet någon gång insmög sig i Claras fromma hjerta, så var det då hon såg stora penningesummor slösas på läckerheter i mat och grannlåt i moder. Hon tänkte på de sjuka, på de hungrande; och Clara kände af erfarenhet hvad hunger var.

Hon hade väl hört om statshushållningens principer, om nyttan af att uppmuntra näringarne, om det skadliga af allmosan, men Clara var viss om att den förnuftiga återhållsamheten alltid skulle vara god, att den förståndiga hjälpen aldrig skulle skada, och hon kände alltför skarpt den för handen varande verkligheten, — att människor funnos som ledo sjukdomens och nödens plågor, eller som trälade under tårar för ett nödtorftigt bröd. Dessa olyckliga tillhörde Claras tankar, kärlek, och planen för hennes kommande lif. Ännu en liten tid måste hon underkasta sig det lif hon förde, det lif på nåder, som tryckte henne värre än den hårda-

ste tjenst. Ännu måste hon, för att kunna uppfylla ett dyrt löfte, förfärdiga de prydnader hon tyckte så onödiga, förtjena penningar och dermed utplåna en annans synd, en annans skuld. Se'n ville Clara gå in vid ett hospital, för att der lefva för sin kärlek, — kärlek så sann, så varm, så ren, som den hvilken någonsin brunnit inom människobröst, för kunskap, frihet, eller ära! Här skulle hennes lif flyta bort obemärkt — under mödor, det är sannt, — men dessa mödor skulle lindra plågor. Hon skulle ingen dag lefva förgäfves.

Far till ditt Rom eldiga konstnär! Bygg dina hus medborgare god! Hjelte res dig en ärestod! Flicka god och skön, hör din älskares bön;

Qvinnor och männer,
Giften er vänner!

Sätten bo, hafven ro — men unnen Clara sin väg, gifven henne *sitt* rum! — *Pax vobiscum!*

Om giftermål.

”Ty huru vet tu qvinna, om tu kan göra mannen salig? Eller huru vet tu man om tu kan göra hustrun salig.”

PAULUS.

Fröken Greta var nu så vida återställd att hon kunde mottaga besök och deltaga i samtal. Alla hennes vänner och bekanta skyndade genast att uppsöka henne. En dag fick hon besök af tvenne unga fruntimmer, systrar och fästmör. Eva och Aurora voro behagliga och glada varelser, täcka för ögat, roliga för örat. Friska som rosor, väl klädda, väl skötta, som sädesärlor lätta och goda som guld; — med ett ord, de voro aldrakäraste söta flickor; och voro dertill fulla af lif, af en mängd åsigter och utsigter, — jag säger icke *insigter*. De ville förbättra verlden, de goda unga flickorna, verlden, som de tyckte ej gick på säkra fötter; de ville förbättra och förädla människorna, att börja med deras syndiga fästmän; och ”societeten” och upp-

fostran och staten; och hade, till alla dessa företag, det allra bästa mod i världen. Fröken Greta var obeskrifligt road af deras ifver, och förde dem så småningom till att utveckla deras grundsatser, deras idéer och planer. Här lågo allehanda sällskap till nödlidandes uppmuntran, sällskaps-spektakel, uppfostringssällskap, subskriptioner till medborgarliga företag, men i synnerhet till tapisseriarbeten och bazarer m. m., i en underlig och genialisk röra. Här voro fonder tagna ur luften, der slott byggda på halmkärvar, här en stor rörelse, kommen af en flugas impuls — och *Archimedes* skulle svara för detta sednare, och deras Kongl. högheter Kronprinsen och Kronprinsessan skulle beskydda alltsammans. De unga flickorna ville med all gevalt förbättra och bilda och bli verksamma medborgarinnor och statshushållarinnor. Fröken Greta skrattade hjertligen åt deras stora företag, under det hon på ett lätt och lustigt sätt förstod att vända deras svaga sida utåt; och de glada, ifriga barnen måste själva af hjertat skratta med, utan att dock vi-

ka en tumms bredd ifrån sina *allvarliga planer*. Clara deremot såg betryckt ut, smålog ibland, men suckade oftare.

”Min bästa Clara! sade slutligen fröken Greta, — du bör ej sitta så stum vid våra unga vänners projekter. Äfven du kommer törhända snart att inträda i det heliga äktenskaps-ståndet, och tänker då troligen, som Eva och Aurora, kultivera din man och ditt fädernesland.”

”Ack Gud bevara mig! utbrast Clara, med en suck som kom ur hjertats medelpunkt.

”Huru så? Huru så?!” ropade, med en mun och en förvåning, Eva och Aurora.

”Bästa vänner! sade Clara rodnande men med känsla, ni tycker att ni få roligt, jag tycker blott att ni skaffa er ledsamt; ni tror er göra godt, och jag tror att ni blott stäl- len till ett ofantligt bråk.”

”Huru så? Huru så?” ropade Aurora och Eva. Fröken Greta vände sig i sängen, af fröjd öfver kontrasterne.

”Men säg då! Huru menar du? Hvad vill du?” ropade Eva och Aurora.

”Jag har svårt att rätt uttrycka hvad jag känner, sade Clara, och kanske inser jag ej förhållandet rätt; men jag tviflar på att edra företag kunna tjena till att förbättra världen och göra er lyckligare i edra hem; — och jag tillstår, att jag förskräckes vid blotta tankan på alla dessa anstalter och detta väsende. Det vore bättre tror jag, om man bråkade mindre utom hus, och hvar och en derinom troget och väl skötte sig och de sina. Edra tapisseri-arbeten m. m., för de nödlidande, kosta mer i tillverknings-materialer, än de kunna billigtvis säljas för. Dessa subskriptioner, dessa bazarer, som i prisen, likna — förlåt mig — ett grannt tigge-ri. Kanske har jag orätt; jag kan blott säga hur jag känner det.”

Aurora och Eva voro värtaliga i att bevisa Clara, huru obeskrifligt inskränkta och ensidiga hennes åsichter voro. Härunder steg ett fruntimmer in som helsades med stor fröjd af de unga systrarne, hvilkas kusin hon var, och äfven af fröken Greta som värderade henne.

Eleonora L. var ej ung mer, ej vacker, ej

elegant; men hon var ej heller motsatsen, d. v. s., hon var ej gammal, ej ful, ej illa klädd. Hon var, till det yttre som till det inre, oändeligen *comfortable*; ej missnöjd med sin ställning i lifvet, ej heller precis emot att förändra den. Tillfälle dertill hade hon äfven, ty en ganska aktningsvärd man tilbjud henne för andra gången sin hand. Hon kunde ej säga *nej*. Hon ville ej heller säga *ja*. Hon var full af *om* och *men*, och befann sig, sedan en tid, i den icke sällsynta belägenheten, då människans hela väsen synes uppfattadt eller deladt emellan orden: "Ja, nej, ja! och nej, ja, nej!"

Kusinerna som visste om hennes belägenhet och hennes betänkligheter, började, först lätt och skämtfullt, voltigera omkring det viktiga ämnet; togo så småningom fastare fot, och ville med ens förmå Eleonora att bestämma sig för giftermålet, hvilket de förklarade för det lyckligaste tillstånd på jorden, och utom hvilket man ej kunde bli nyttig för sina medmänniskor.

Eleonora såg i begynnelsen ut som en upp-

jagad hare vid detta ståndskall, men fann sig småningom i att underhandla om frågan; det vill säga i att yppa sina tvifvel och betänkligheter. Men de förkastades med ifver.

"Göra en ädel mans sällhet!" skrek Aurora.

"Men han kunde nog bli lycklig ändå!" sade Eleonora.

"Få en verkningskrets; kunna sprida lif och gagn och glädje omkring sig!" utropade Eva.

"Blott man verkligen kunde uträtta något!" suckade Eleonora.

"Föda medborgare!" utbrast fröken Greta.

"Och uppfostra dem väl!" utropade Aurora.

"Ack!" suckade Eleonora, "det är just det allraversta; blotta tanken derpå gör mig modfälld. Huru kan man vara viss på att göra sina barn lyckliga, att ge dem en verkligt god uppfostran?"

"Hvad säger Clara?" frågade fröken Greta.

"Säg oss huru du skulle afgöra, i detta ganska intrikata fall."

"Ja, säg! säg!" ropade de båda systrarne.

"Jag måste först anhålla om, att få ställa några frågor till fröken Eleonora;" sade Clara.

"Gerna!" svarade Eleonora, "och jag lofvar att svara uppriktigt, och så väl jag kan."

"Nå väl då! Älskar ni af hela ert hjerta den ifrågavarande friaren?"

"Nej... ja.... nej! Jag har ej kärlek för honom, men den allrafullkomligaste aktning, vänskap...."

"Nå väl; min andra fråga: Älskar han er af hela sitt hjerta? Är det nödvändigt för hans lifs lycka att få äga er som maka?"

"Ja... nej.... ja! Visst tror jag att han älskar mig uppriktigt; men jag tror verkligen att han kunde bli lika lycklig med en annan."

"Ännu en tredje fråga, tillåt mig: Är ni missnöjd med er ställning i lifvet? Känner ni er missbelåten med edra omgifningar?"

"Nej, ... ja.... nej! Jag kan ej säga att jag är missnöjd med något omkring mig. Jag finner mig så bra som de flesta människor, hvilka ej äro missnöjda att lefva på jorden så länge Gud behagar."

”Du ger mig qväljningar Eleonora!” utbrast fröken Greta otålig. ”Huru kan man så litet veta hvad man vill, och tycka hvad man tycker?!”

Men Clara sade med stort allvar: ”Nå väl då, fröken Eleonora! mitt råd är detta: Gift er ej!” — och hon tillade innerligt, — ”*Ack det sker så litet ondt dermed att man låter bli?!*”

”Ja! ni har visst rätt deri!” suckade Eleonora; men — — man ville dock i verlden göra någon nytta med sitt lif; man ville dock lefva för någons sällhet! . . . .”

”Och huru kan man vara viss på att göra det genom giftermålet?” sade Clara med en för henne sällsynt ifver, och tårar i ögonen. ”Är icke lifvet fullt af oro, af sorgliga tillfälligheter, af lidanden? Vårt eget lif, vår person, kan ju lätt bli en källa till lidande för den vi förenat oss med. Hvilket fält för olyckan, hvilket spelrum för alla slags lidanden, är ej med äktenskapet öppadt? Och barnen . . . . Ack hvarföre sätta flera varelser in

i en verld, der så många re'n strida med nöden eller ledsnaden?!"

"Man ger dem en god uppfostran, man förskaffar dem talanger, man skaffar dem en god bergning!" ropade Aurora och Eva.

"Vet man väl om man kan det?" sade Clara med en känsla som röjde den mest smärt samma erfarenhet af lifvet. "Det kan finnas i föräldrarnas lif och lynne, hvad som för alltid förstör barnens lycka? O! det är en gruslig, gruslig sak, då barnet i sitt hjerta säger till sin mor: "hvarföre gaf du mig lifvet?" Och huru vet man, då man föder ett barn till verlden, om man kan vaka för dess lycka? Kanske dör man tidigt, och lemnar efter sig blott moderlösa små och ett hem i fattigdom. Ack nej! gift er ej! gift er ej! Det leder till olycka, till elände! Finnes icke nog deraf redan i verlden? Är det ej dåraktigt att arbeta, och dertill arbeta mot sin böjelse för att tillvägabringa mera?!"

"Men man dör ej!" ropade Aurora och Eva,
— "man har rangerade affärer!"

"Nå väl, låt så vara!" sade Clara ifrigt.

”Man lefver, man är rik. Är man dermed viss om sällhet, om lugn? Blir en man sig lik? Är han den som kan göra er lycklig? Vet ni hvad det är — ett olyckligt giftermål?” fortfor Clara, allt mer upprörd. ”Se!” hon pekade åt fönstret, ”se denna grå, snöslaskiga dag, mulen, genomträngande fukt-kall. Så är qvinnans lif i ett olyckligt äktenskap: Solen, blommorna, allt skönt och älskligt i lifvet förvandlas vid tröskeln af hennes hem, — allt öfverdrages med mögel, och så förgrämes själen, så förfryser kroppen, — så vissnar allt hopp och allt lif för en människas isande andedrägt eller stormiga lynne. Ty mannen kan dock inom hemmet strafflöst vara tyrann, och då blir hon mask, orm eller engel! Engel, ja! om hon får dö af sitt lidande, engel, om hon kan allt för.... men nej! det är för svårt, för bittert!... Gud hjelpe henne att få dö! Ack våga ej så rysligt spel! Gift er ej! gift er ej!” Claras tårar runno.

Fröken Greta hade af förvåning öfver Cla-

ras långa och häftiga tal, rest sig upp i sängen och, stödjande sig på sin ena, nu fullkomligt friska arm, betraktade hon henne uppmärksamt i det hon sade: "Är du tokig? Vill du på fullt allvar hindra folk från att gifta sig? Och mitt goda barn! huru skulle då denna världen kunna fortgå på hederligt sätt? Eller kanske tycker du, att det vore bäst, om den verkligen en vacker dag upphörde att vara till?"

Clara såg ut, som om hon ej kunde se något ondt häruti; men hon sade blott: "De som innerligt älska hvarann, kunna få gifta sig!"

"Nå Gud vare lof!" sade fröken Greta, "jag ser då någon utväg! Men alla de andra, — som icke ha den lyckan att vara pinkära i hvarann? —"

"De få hjälpa de förra att sätta bo, hjälpa att uppfostra barn, hjälpa öfverhufvud alla som sucka och sträfva tungt i världen."

"Således ett slags bärare och hjälphustrur!" sade betänkligt fröken Greta; "och efter hvad

jag kan finna; skall detta hederliga folket idkeligen arbeta för andra, och alldeles icke lefva för sig sjelf. Men Clara! hvad glädje tycker du att en sådan stackars "hjelp" skall sjelf ha i verlden? — och att hvar och en der skall ha sitt mått af glädje är dock ganska visst vår Herres vilja!"

"Jag vet ej! Svarade Clara suckande och med fuktiga ögon; — jag tycker, att det då borde finnas mera glädje, och mindre ondt i lifvet. Det är mera likt en jämmerdal än en glädjesal; . . . . men det är en pröfning. Allt blir klart, allt blir godt en gång, när det är öfver. Men sådan jorden nu är, synes mig den ensamma lyckligast der. Hon har blott sig att sörja för; hon kan bära sin börda, sitt lidande, ensam, utan att oroa, utan att tynga andra. Hon kan gå så tyst, så tyst genom lifvet; behöfver ej besvära någon, behöfver ej konversera och representera, behöfver ej växa fast i jordelifvet, genom innerliga fröjder eller djupa bekymmer; hon kan smyga lätt derigenom. Hon behöfver så litet för sig sjelf; hon kan gifva allt hvad

hon har; hon behöfver ej sträfva att behaga någon, utom *Gud*. Ack! hvad gör då om man åldras, om man skrumprar och förlorar alla yttre behag?! Man behöfver ej för sin sällhet hvila på människors nyckfulla kärlek, på sällskapslivets lifsmedel; man väntar ej på deras vink för att aflägsna sig, — man går obemärkt undan; — ett ställe att lägga sitt hufvud på när det blir afton, finner man alltid. Om det är en mjuk kudde eller en halmkärfa, gör ej så mycket; — man är ensam, man har blott sig sjelf att svara för, och söker ej annat än vägen till sin *Gud*!..”

Utan häftighet, men med djup och stilla rörelse, hade Clara talat. Tårar stodo i fröken Gretas ögon, under det hon fortfor att med förvåning betrakta Clara. Några ord af en varm känsla lågo på hennes läppar, men hon qväfde hastigt denna rörelse, lade sig lungt ned, och sade blott:

”Det tyckes således, som du, oakadt din nådiga tillåtelse för ömma älskare att gifta sig, likväl anser denna gerning för en half dårskap, och finner det vara förnämsta vis-

het att lefva ogift, och så litet som möjligt bemänga sig med denna världen.”

”Ja! så är det,” sade Clara, och sydde åter med all ifver.

De tre kusinerna sågo förvånade på Clara, och sedan på hvarann, och alla öppnade munnen till åtskilliga utrop, då fröken Greta gjorde tecken med handen, upphof sin röst och talade så:

”Hörer till unga flickor, och i synnerhet du Clara, hör till! Jag vill berätta er en historia!”

Hon lät Clara ställa kuddarne högre, lade sig i en beqväm, halvesittande ställning, och började sålunda:

*) Dygderna blefvo en vacker dag litet trötta vid att jemnt bo tillsammans med biskopen i Skara, och beslöto att företaga en resa och hemta frisk luft. I samma ögonblick som de

---

*) De som vilja slå upp den snillrike Bullwers ”Pilgrims of the Rhein,” kunna få se uppkomsten till fröken Gretas historia, och dömma öfver imitationen, samt öfver den väsentliga afvikelsen, som hon iakttagit i både mening och utförande.

skulle gå ombord på en liten nätt båt, kom ned på bryggan en fattig kvinna med ett blekt barn på armen, begärande allmosor. *Barmhertigheten* satte genast handen i sin redikyl och tog ut en tolfskilling, men *Spar-samheten* höll hennes hand tillbaka och hvi-skade: "hvad slöseri! Gif henne en billett för fattigsoppa!"

Försigtigheten, som alltid hade sådana i sin kjortelsäck, var — sedan hon inhämtat några närmare underrättelser — färdig att lemna henne en sådan; *Barmhertigheten*, uppmuntrad af en nick från *Ädelmodet*, smög äfven sin tolfskilling i den fattigas hand; *Nitet* presenterade henne ett exemplar af "skillingsmagasin," och ehuru den sista gåfvan emottogs mera kallsinnigt, gick hon lycklig och tacksam bort.

Snart buros dygderna af lekande vågor och smekande vindar, under uppbyggligt tal om biskopens sista predikan: Men ett mörkt moln steg upp, och *Försigtigheten*, som hade en ny mössa på sig, yrkade att man borde sätta i land, och söka skydd för det kom-

mande ovädret; *Modet* var böjd att trotsa faran, men *Klokheden* gick på *Försigtighetens* sida; och man blef då allmänt ense om att styra i land. Då blefvo *Dygderna* varse en båt som kom rakt emot deras, och hvars passagerare höllo ett förfärligt stöj och muntert väsen. Det var ett litet godt sällskap af *Laster*, som hade fått *Godt lynne* om bord med sig, och som voro utsväfvande lustiga. Vid förbifarten gåfvo de — som det tycktes med afsigt — en så häftig stöt till *Dygdernas* farkost, att den var hardt nära att stjelpa omkull. *Mod* brusade upp, tog fatt i *Lasternas* båt, och var i begrepp att komma i handgemäng, men *Ödmjukheten* steg hastigt emellan och emottog på sina båda kinder de örfilar som antagonisterna hade ämnat hvarandra. *Godt lynne* tyckte så mycket om detta, att han hastigt tog ett skutt öfver bord och in i *Dygdernas* båt, hvarvid *Lasternas* farkost fick en sådan knuff att den så när hade gjort hafveri, och måste aflägsna sig, under passagerarnes stora konsternation. *Sannfärdighet* och *Nit* gjorde sig färdiga att ge dem

en salfva ovett med på vägen; men *Ädelme-*
det gjorde dem tecken att vara tysta, ”ty de
 onda voro nog straffade allaredan!” Emeller-
 tid hade det hotande molnet skingrat sig, och
 resan fortsattes, under de behagligaste samtal
 i världen.

Dygdernas sällskap fortforo en lång tid här-
 efter, att tillsammans besöka flera städer.
 Och hvarhelst de dröjde spörjdes snart en stor
 välsignelse. Handeln florerade, sällskaperne
 blefvo muntra, en mängd giftermål slötos,
 och man visste ej rätt hur det kom sig, att
 det kunde vara så trefligt och roligt här på
 jorden.

Dygderna primade sig litet häröfver, en
 vacker afton, då de drucko thé med pep-
 parkakor tillsammans, i den goda staden Jön-
 köping. Under det de ordade hit och dit
 öfver deras lyckliga inflytande på menniskor-
 nas lif, och *Klokheten* gerna skulle hållit ett
 litet ”Thron-tal,” om ej *Ödmjukheten* just då
 sett på henne med en så beveklig min, upp-
 väckte någon den motion: att Dygderna skulle
 kunna verka ännu mycket mera godt på jor-

den, om de icke reste så till sägandes i ett *paket*, utan spridde sig i alla väderstreck och såsom apostlar gingo ut, hvar för sig, att predika dygden i verlden. Till denna proposition samtyckte alla med högljudt bifall. Jag måste dock anmärka att *Klokh*et och *Mått*lighet ej voro tillstädes; de hade, nyss förrän motionen väcktes, gått ut tillsammans för att köpa upp kaffe och socker till hushållet. Då de återkommo voro de ej sena att reservera sig emot beslutet, men *Nit* och *Mod*skreko så högt, att de mildare rösterne knappast hördes, och när *Ädelmodet*, som låtit hetta upp sig af *Nitet*, äfven voterade för Dygdernas spridande, vågade ej en gång *Försigtigheten* mer höja sin turturdufvoröst utan bet på sina naglar, teg, och gick slutligen ut för att beställa sig ett par nya skor.

Dagen derpå skiljdes Dygderna åt, och vandrade, hvar för sig, ut i verlden, efter att ha öfverenskommit om, att ett år derefter träffas åter, på Riddarhustorget i Stockholm, vid Gustaf Wasas staty, och hålla plenum

öfver deras egna samt deras rikes — det godas — ärender och tillstånd.

Mod svärtade sina mústacher med lapis infernalis, och drog åt södern. På vägen träffade han Chevalier Don Quixotte, som uppmanade honom att väcka det så länge förtryckta qvinnökönets ambition och muntra opp det till tappert sjelfförsvär. Detta behagade *Mod* ganska väl. Under det de båda riddarena samtalade öfver denna ärorika förvandling af det, hittills kallade, svaga könet, redo de förbi en kyrka, ur hvilken en brudskara tågade fram. Bruden var en utmärkt skön, ung qvinna, som icke tycktes vara alldeles obekant med *Mod*, ty hon nickade åt honom då hon steg i vagnen; och det tyckte *Mod* så mycket om, att han genast utkorade henne att bli ett mönster för sitt kön, och iakttog första tillfälle att komma in i hennes hem der han snart gjorde sig husvarm.

Hvad som härefter föregick inom det unga hushållet, veta alla kaffesällskaper i staden X. att berätta om. Der säges hurusom bruden, nästan ifrån vigselstunden, var en helt

förändrad menniska, och hurusom brudgummen var alldeles yr i hufvudet deraf. Man hörde mellan de unga tu icke annat än gräl och stora ord och hotelser, som småningom öfvergingo i handgemäng; slutligen manade frun ut sin man på duell, men blef i samma momång, af sin egen slägt, insatt på *dårhuset*; Och det blef stor skandal i staden och orten deromkring.

Försigtighet fick i Stockholms Dagblad läsa en lång paragraf om denna historia; och förskräckt öfver allt det onda, som det ovisa *Mod* hade förorsakat, öfvertänkte hon noga alla denna världens möjliga faror och vedermodor, och beslöt i sin vishet att helt och hållet draga sig undan världen, öfvertygad om att den högsta lycka, man här kunde sträfva efter, var, att blott helskinnad kunna komma härifrån. I följe häraf skaffade hon sig husrum hos ett gammalt ogift fruntimmer, som af fruktan för tjufvar bodde 4 trappor upp, i ett par propra vindsrum. Märk väl denna historia, Clara! Här kunde nu fröken *Försigtighet* haft goda och lugna

dagar, om hon icke varit plågad af tanken på tusen faror; hon vågade ej öppna fönstret, af fruktan att få snufva; hon tordes knappast elda i sin spis, af fruktan för skorstenseld; hon fruktade att bli sjuk, af brist på frisk luft; men på att gå ut var alldeles ej att tänka: hon kunde ju bli öfverkörd af första kärra; — blom-krukor kunde falla ut genom fönstren på hennes hufvud; hon kunde sjelf falla i trapporna och bryta benet af sig! Nej! nej! Gå ut, var rent af omöjligt. Och så rädd var hon därför, att hon, för att ej behöfva köpa en ny klädning, tordes knappast *sitta* i den gamla, som re'n var något utsliten. Slutligen kom det derhän att hon hvarken rörde hand eller fot mer. Med alla sina skrupler hade *Försigtighet* äfven smittat sin värdinna, den gamla fröken, och då, en vacker dag — eller natt, — elden kom lös i huset, vågade de båda vännerna ingenting göra för att frälsa sig, och skulle ofelbart ha brunnit upp, om ej en brandvakt och en sotare tagit dem på sina axlar och satt dem i säkerhet.

Emellertid rände *Nitet* världen omkring, och sveftades och skrek och predikade och ryckte människorna hit och dit. Han tog bonden ifrån plogen, modren ifrån sina barn, embetsmannen ur sitt embetsrum, för att ge dem annat att sköta. Se'n sprang han ifrån dem, och lät dem, bäst de kunde, sköta sig sjelfva. Bäst han sprang öfver Europa för att i China omvända hedningar, kom han i Ryssland alltför nära en mina, i stunden af dess explosion, blef krutsprängd och — ó ve! — äfven *blind*. Ännu en tid rände han omkring i världen; men gjorde endast villervalla, fick affärer med polisen, och måste slutligen skaffa sig en lánbetjent, som, för visst i månaden, åtog sig att leda honom tillbaka dit, hvårifrån han kommen var.

Ödmjukhet blef ej utsatt för så bullersamma äfventyr, men hon såg, lemnad på egen hand, så gunådlig ut, att ingen människa ville ta emot henne, och sedan hon, ömsom nigande, ömsom på knä, släpat sig världen omkring, klappat på alla dörrar och vid alla sagt: "jag är ingenting!" fått snäsor öfver-

allt, och blifvit handterad som ingenting, måste hon återvända hem, och anlände till den utsatta mötesplatsen, alldeles utsliten och nästan tillintetgjord.

Här, vid hjeltestodens fot, såg hon småningom alla sina fordna vänner och kamrater samla sig. Men, store Gud! Huru förändrade voro de ej! Hon kunde knappast känna igen dem: *Nit* hade ej mer sina blixtraude ögon, och hade fått en lamhet i högra benet; *Mod* hade armen i band, och såg i högsta grad "mauvais sujet" ut; *Sannfärdighet* hade blånader öfverallt, bar vresighet på sin förr så himlaklara panna, och hvartannat ord den sade var ovet; *Ädelmod* hade utseende af en komediant, och pratade och skröt förfärligt; *Måttlighet* hade min af en girigbuk; *Försigtighet* vålnad af en hare; *Tålmod* och *Barmhertighet* sågo så magra, skrala och afsigkomna ut, så det var en ynka åt; *Godt lynne* var ingenting mindre än nykter; *Klokheten* stod sig bäst; men jag lofvar er att hon derföre var primig och högmodig: hon mätte sina steg, sina ord, snusade hvar-

annan minut, drog opp sig, såg alla andra öfver axeln, spände ut näsborrarne och var odräglig.

Ni må döma mina unga vänner, om Dygdernas möte var uppbyggligt och muntert! Sanningen att säga, liknade de, i deras nuvarande skick, vida mer Laster än Dygder. Men knappast hade de varit en stund tillsammans, skakat händer, och känt igen hvarandra, förrän deras utseenden begynte förvandlas, och återtogo något af deras förra karakter. *Klokheden* tog, ur sitt resapothek, en salfva, hvarmed hon smorde *Nitets* ögon, hvilka på stunden gingo upp och började blixtra, som förr. *Godt lynne* blef så frapperad öfver *Ödmjukhetens* genomskinlighet och dunstlika väsen, att han blef nykter på stunden, och proponerade att Dygderna allesammans, vid en liten bål punsch, på närmaste restauration skulle stärka sina krafter, omtala deras ömsesidiga äfventyr, samt fatta ett beslut för framtiden. "Bravo!" sade *Mod*, och bjöd *Försigtigheten* handen; *Godt lynne* tog *Ödmjukheten* i sina armar; och skuttade

af med henne, i spetsen för de andra, som enhälligt föjde efter.

Att nu upprepa alla de historier som på restaurationen i Storkyrkobrinken blefvo berättade, skulle väl bli alltför långt. Jag skall således blott göra er bekanta med resultatet af Dygdernas sammankomst, hvilket var: att de hädanefter skulle resa tillsammans och skiljas så sällan och så litet som möjligt, ty de funno, att hvar för sig, lemnad på egen hand, utan råd och stöd af de andra, uträttade bara dumheter. Dygderna allesammans voro ganska nöjda med detta beslut. De slöto sitt kalas med en sång, som *Godt lynne* improviserade, och som kallades *Dygdernas förbund*. Men som jag aldrig rätt kommer ihåg verser utantill, och ej gern vill sätta *Godt lynne* vid elakt lynne genom att stympa hans sång, så slutar jag här min berättelse, och lemnar er omsorgen af tillämpningen.

De unga flickorna voro högst roade af berättelsen, men ville göra frågor, och begära förklaringar; fröken Greta åter ville ej in-

låta sig i något ordande öfver historien, utan bad sina unga vänner "digerera" den, hvar för sig, efter bästa förmåga. Eva och Aurora stego snart derefter upp för att taga afsked; Eleonora följde dem, sedan hon bedt Clara att få återkomma och tala med henne "om giftermål." Fröken Greta förbehöll sig, att dervid få vara närvarande, såsom friarens advokat. Eleonora samtyckte leende och suckande, men under återvägen hem, voro hennes känslor för giftermålet mera nej, ja, nej! än ja, nej, ja! Aurora och Eva tänkte på att skaffa sig dyrbara kostymer till ett societets-spektakel för de brandskadade i W.

Fröken Greta, som nu i sina tankar sammansatte den tyllförtärande älskaren och Claras afsky för giftermålet, sade till henne med mycket allvar:

"Clara! antingen är du en ganska utomordentlig varelse, eller är du stadd på en ganska farlig väg."

Clara teg, och fröken Greta fortfor:

"Din afsky för giftermål är ej naturlig. Jag kan väl förstå att man ej har lust hop-

på dit som på en bal, men din stridighet, och öfverhufvud de åsigter du har öfver lifvet, äro både obibliska och onaturliga. Meniskan är ej skapad för att lefva ensam. Jag kan ej heller säga att jag skulle finna det rätt roligt att bli af dig ansedd för ett dårhushjon, om lusten tog mig en vacker dag att gifta mig — hvilket är ganska möjligt — utan att vara pin-kär i min utkorade make!"

"Och om du också gifter dig, sade Clara, så skall jag ej säga att det är tokigt; ty ingen synes mig så väl kunna betrygga andras välfärd. Det är någon glädje, någon lycka, som går med dig genom lifvet, och som verkar på dem som äro nära dig."

"Jag är glad att du tänker så Clara!" sade fröken Greta, i det hon tryckte hennes hand.

"Men, fortfar Clara, om du kände hvad det är att lida nöd, att hungra; om du visste huru många finnas i verlden som dagligen erfara det; så skulle du ej gifta dig, utan lefva ensam för att hjälpa de behöfvande, för att föda de hungrande."

”Min bästa Clara! sade fröken Greta, med det välbekanta fina löjet på sina läppar, härmed skulle jag troligen förtjena att bli kanoniserad af hans Helighet Påfven, och anropas, som St. Greta, hundra år härefter; men att jag härmed skulle uträtta något verkligt godt, det tror jag ej på, jag skulle troligen skapa några flera lättingar och oduglingar i verlden. Hvad barmhertighetsverk beträffar, så vill jag uppriktigt säga Clara, att jag har min egen tanka derom. Jag anser ledsnaden för verldens svåraste nöd, gäsparne för den värsta slags pest, och den person som förstår att med oskadliga medel förjaga dem, för en af sitt släktes yppersta välgörare. Ett hjertligt skratt är värddt mer än dukater.”

”Det är så, svarade Clara. Men ledsnad är en sjelfförvållad olycka, och de som ha råd att gäspa, kunde äfven ha råd att ha roligt om de vore förståndiga, men . . . .”

”Nå? ’men!’” . . . .

”Men med de lidande jag talar om, är det ej så. Det yttre eländet trycker dem hårdt

till jorden. Äfven om de vilja resa sig, kunna de ofta ej; nöd och sjukdom ligga som en omätlig börda öfver kropp och själ. De olyckliga förmultna lefvande.”

”Sker väl äfvenså med mången rik; — sade fröken Greta. Jag bekänner att det är min tro, att det är människornas eget fel när de komma på obestånd. Hederligt och ordentligt folk bergar sig alltid bra. Dessutom är allmosan svår att ge, och den ovärdige får den troligen oftare än den verkligen behöfvande.”

”Väl kan der vara svårighet, sade Clara, men om man ej skyr möda och ej spar tid, så kan man komma deröfver. Säg ej, att hvar och en kan hjälpa, som vill det. Ack, det finnes olyckor så omöjliga att emotstå, det finnes eländen så oafvändbara! Ja! sjelfva människornas fel och brister får man ibland upptaga som olyckor, dem de ej rå för. Man talar om de fattigas oordningar, om deras nöjen . . . . Ack! om du visste huru torftigt dessa nöjen äro sådda i somliga människors lif. Och om lifvet är dem bra

tungt, och de en stund ej kunna emotstå det lockande nöjet; — om de vilja njuta ett ögonblick... och då förlora deras dagliga bröd..... skola de arma under hela deras lif pligta för denna stund? äro de ej värda att uppresas, att hjälpas? Skall det straffas som brott hos dem, hvad som hos de af lyckan gynnade kallas "förlåtlig svaghet?" O! om du visste huru många sådana brott komma af brist, af brist på bröd och brist på glädje! De behöfva äfven glädje, de arma, de behöfva den lika väl som bröd, — glädje är den friska luft som gör att man andas lätt, att man är glad åt att lefva, att man tror på Guds godhet....."

Claras tårar runno så ymnigt att hon måste stadna. Fröken Greta teg, men Claras ord öppnade för henne en sida af lifvet, åt hvilken hon sällan sett. Hon kastade en lång blick öfver scener dem hennes lefnadsställning och lynne hittills blott flygtigt uppfattat, — och hennes hjerta bekländes.

Hvad som härpå följde säger jag ej; det är för enkelt, för heligt att basuneras ut.

Men om läsarinna gissar att fröken Greta gjorde Clara till sin skattmästarinna, att Clara fällde varma glädjetårar häröfver, så kan jag väl erkänna att hon kommit underfund med det hufvudsakligaste.

Och du, stränge älskare af förtjenster, och hatare af allmosan! runka ej på hufvudet åt detta kompani. Lägg dina penningar i manufakturer, i näringar, — i hvad du vill, — men lemna Clara i ro! Frukta ej! Hon skall ej gifva sin sidenklädning åt arbetarens hustru, ej penningar åt bränvinsälskaren; hon skall ej, likt en viss ung älskvärd grefvinna, skjuta af sig sina turkiska tofflor åt en liten barfotad sotargosse. Hon skall sätta det fattiga barnet i skolan, skaffa arbete åt den arbetslöse, läkemedel åt den sjuke, o. s. v.; hon skall gifva allmosan klokt. Är det ej att sätta ut sitt kapital på ränta? Och skulle det stundom blott producera ett ljusare ögonblick i ett mörkt lif, en liten lindring i ohjelpiga plågor, så.....

Ack! huru än de vise ordna på jorden, huru väl der än må bli tillståndt, — rum blir

der alltid för olyckan, för det oförskylda lidandet; — rum och embete blir der således alltid för den barmhertiga system!

Samtal i skymningen.

”Ett blott gäller en och gäller alla:
 Att det goda sker — om med bedrifter,
 Som dig höja, störta: — lika godt!
 Kan du icke stiga; lär att falla!
 Och en bättre ätt på våra grifter
 Skall en gång då minnas rörd vår lott.”

GEIJER.

Dagen till Edlas afresa var bestämd och var nära. Nina ensam visste det ej. Nina trodde skiljmessans stund ännu vara aflägsen. Edla ville bespara Ninas veka sinne afskedets smärta, och var derföre nöjd med det beslut grefvinnan fattat, att, under de närvarande milda och vackra vinterdagarne, emottaga bjudningen till ett nära staden beläget gods, der man önskade med stor ståt fira

det nya året, den nya bruden, och den sköna Excellens-dottern. Edla såg tydligt grefvinnans afsigt att allt mera skilja Nina ifrån henne, och att, särdeles under dagarne före afresan, hindra detta hjertligare närmande; dessa ofrivilliga utgjutelser af ömhet och förtroende, som gerna vilja förena vänner då stunden att skiljas nalkas. Edla såg väl grefvinnans afsigt, men beslöt att ej sätta sig deremot. Att nu vilja behålla Nina nära sig, att gifva henne tårar i stället för löjen, hade Edla känt såsom egoism af sig. Ej utan en viss behaglig vemodig känsla, tänkte Edla: "Hon skall vara glad, hon skall leka och njuta, under det jag lemnar fadershuset. Hon skall ej se att jag lider. Så mycket lättare skall detta moln gå förbi öfver hennes himmel!"

Grefvinnan var af is emot Edla uti afskedsstunden. "Lycklig resa?" sade hon kallt. "Jag har gifvit befallningar om att allt skall beredas, som du under din resa kan behöfva."

"Jag tackar! Jag skall sjelf besörja derom!"

svarade Edla, äfven kallt. "Farväl min far! Min far!...." Edlas röst darrade.

"Jag skall se dig, innan du reser;" sade presidenten, i det han med ifver och stort buller sköt på sig galoscherne mot väggen, och vände bort ansigtet för att dölja uppstigande tårar.

Nina kom. Hon var skön att se i den praktfulla vinterklädseln; i de furstliga hermelinerna. Edla bekämpade den häftiga rörelse hon kände vid Ninas åsyn, och då hon såg hennes våta ögon, hennes frågande oroliga blick, då hon kände Nina darra i sina armar, under det hon sagta och nästan med ångest sade: "jag ser dig ju snart, rätt snart igen?!" då lyckönskade sig Edla till sin föresats att skona systemens känslighet och låta skiljämässan bli så lindrig för henne som möjligt. Och hon lugnade Nina och sig, och såg med en molnfri panna sin familj afresa.

Under de följande dagarna var Edla ifrigt sysselsatt med uppgörande af egna angelägenheter. Hon skref till Nina ett bref fullt af god-

godhet och vishet. Den sista dagens aftonskymning kom. Edla hade tagit afsked af fröken Greta, som icke var förvillad öfver hvad som föregick inom huset och inom Edla sjelf, och bemötte henne med en hjertlighet full af aktning; hon omfamnade fröken Gretas trogna vårdarinna, och gick ned i förmaket, der hon lät göra en eldbrasa, framför hvilken hon hvilade och afbidade stilla det besök hon väntade af grefve Ludvig.

Skymning och snö ute, eldbrasa och tystnad inne, äro förtrolighetens tjänsteandar. I skymningsstunden springer hemligheten, det ljusrädda barnet, helt oförtänt fram ur sin gömma; tjogtals små läderlappar, med hvar sin fluga i näbben, flaxa hit och dit; mången ugglan flämtar sitt hemska "klä hvitt!" Mången spökrädd uf ropar sitt skrämmande uh! Men äfven ädlare barn af skuggan och ljuset i människans själ komma här fram; — huru gerna tänder ej försoningen, på aftonhimlen sin milda stjärna! huru ljufligt dryper ej tröstens dagg! — jag vill ej tala om kärleksförklarin-

gen! — emellan skymningen och kakelungsel-
dens flammor hoppar den ovilkorligt fram, och
ju lättare, ju mera lyktgubbe den är; dock äf-
ven himlasonen väljer gerna denna stund för
att uppenbara sig. Summa: Det är märk-
värdigt huru mycket kommer i ljuset under
skymningens squallertimma!

Märkvärdigt är äfven, huru litet à propos
hela denna vår lilla impromptu här kommer,
och huru litet den passar till närvarande scen
i skymningen vid eldbrasan. Här sitta, i län-
stolar, Edla och grefve Ludvig, tysta som bild-
stoder, och se med tankfulla ögon på de glö-
dande bränderne, som efter hvarandra falla
ned i kol. Vänlige läsare, ursäkta! och tåk-
kes påminna dig att du förr i världen hört
företal ej passa till eftertal.

Men ändtligen afbryter grefve Ludvig tystna-
den, i det han, med ett uttryck af djupt miss-
nöje, säger till Edla:

”Ni reser! Ni aflägsnar er för en längre
tid, och lemnar mig i en ovisshet som med
hvar dag blir mig mera kvalfull. Ni hindrar
mig att för Nina, för hennes far, yppa en

önskan som ni likväl gillar. Huru länge skall detta tvång vara? huru länge skall jag synas i en tvetydig dager för Ninas föräldrar, för verlden, för Nina sjelf?"

"Ej för Nina!" afbröt Edla. "Hon vet att ni älskar henne; hon vet äfven hvarföre ni ännu dröjer att förklara er."

"Nå väl!"

"Hon är tacksam för er godhet. Tacksam för det ni ej påkallar henne att så ung och så svag ännu besluta för hela hennes lif och lycka. Hon fruktar i denna stund all förändring i sin belägenhet, hon är ej beredd dertill. Ni känner min farhåga för Ninas hälsa, för det svaga i hela hennes väsen. Jag tror ej hon bör gifta sig förrän hon blifvit starkare, förrän någon mera vana vid verlden och lifvet der, gjort henne mera i stånd af att uppfylla sin plats såsom er maka. Hon gör nu sin första bekantskap med sällskapslifvet; lät henne ostörd få se sig om der; — hon är så ung ännu! . . . Dessutom kan ni ju äfven der vara nära henne, och vinna . . ."

"Vinna hvad?" frågade kärft grefve Ludvig.

”Vinna — hvad jag så innerligen önskade er äga — — hennes hjerta! Jag vill ej dölja det för er, ... Nina värderar er högt, men hon älskar er ej!”

”Jag vet det!” svarade grefve Ludvig kallt. Edla såg på honom med någon förvåning och en frågande min.

Med någon rörelse sade grefve Ludvig: ”Undra ej på att den, som ifrån vaggan blef lärd att umbära ömhet, som, den enda gång han trodde sig älskad, fann sig bedragen, undra ej på om hans blick blifvit skarp, och ej lätt gör sig illusion öfver hvad man känner för honom. Jag vet det, — jag är ej älskvärd; — jag skall ej lätt bli älskad, — och jag frågar ej stort derefter! Hvem kan ej bli älskad? Hvem kan ej väcka stora passioner, särdeles hos qvinnor? Edla förlåt! men ni kan, mindre än någon, vara blind för ert köns svagheter. En liten sångare, hvars hela värde ligger i en romans, en snäll valsör, en liten bravur eller bravad, en liten godhet, en liten talang, en vacker yta, behagligt väsen, — allt sådant kan synas älskvärdt, — kan väc-

ka kärlek. Jag kan det ej. Jag har tagit mitt parti deröfver. Äfven af Nina begär jag ej undantag. Ja! jag är beredd på att hon kan känna kärlek för en annan än mig, för en af de små väsen som jag föraktar...."

"Gref Ludvig!" afbröt Edla förvånad och upprörd, — "hör jag rätt?!"

"Ja! men hör mig till slutet! Den tjusning, de ljuftva rörelser som väckas af det behagliga, kan jag ej väcka, ej vänta. Nina kan ej känna dem för mig; hon skall kanske *för ögonblick*, känna dem för andra. Det är naturligt; det gör mig ingenting, och jag skall ingenting förlora derpå. Jag skall förtjena hvad som är bättre, jag skall vinna hvad som är viktigare — Ninas fullkomliga högaktning, hennes fulla förtroende och vänskap. I ordets bästa och egentligaste bemärkelse skall Nina bli min. Hvad jag älskar hos Nina, är ej skönheten, ej behaget, ej blott den rikt begåfvade Edlas lärjunge, det är framför allt qvinnan, — qvinnan par excellence, den goda, ljuftva, ödmjuka. Jag är sträf och hård, jag vet det; blott genom en karakter, ett lynne

som hennes, kan jag bli mildare, kan jag bli lycklig, och äfven göra lyckliga. Nina är Edlas lärjunge, hon skall värdera hvad som är godt hos mig, hon skall genom sitt engalynne böja mig till menskligheten. Hon skall i mig se sin bästa vän, sin ledare, hon skall älska sina barn, sitt hem, sitt inflytande på mig. Tro mig hon skall bli lycklig!"

"Jag fruktar," sade Edla, med en djup suck, "att ni misskänner den sanna kärlekens väsen. Kanske äfven nämner ni samma sak blott med olika namn. Vänskap och förtroende äro visst all kärleks verkligaste kärna. Men om ni känner er ha nog af Ninas innerliga aktning och förtroende, för er egen, för hennes sällhet, så förlåt mig om jag säger, att ni ej bör lita på blott era strängare dygder, för att vinna dem. Förtroendet i synnerhet, är ett blygt barn; det måste vinnas med godhet, med välvilja; — icke lockas blomman upp om ej solen värmer den? Ni måste *vilja* vara kär för Nina, måste vara god, vara öm mot henne; o! ni vet ej huru vek hon är, huru behöfvande på en gång af stöd och ömhet. Var

god mot henne, gref Ludvig, eljest vinner ni henne ej! Var mild, var öm emot henne.....

”Edla! afbröt grefve Ludvig, begär ej af eken att den skall buga sig ner till blomman; höj hellre upp blomman till den fastare stammen.”

”Ej så! Gref Ludvig! sade Edla. Er liknelse är halt, och förhållandet emellan man och qvinna är ej, och bör ej vara så ensidigt. Min blomma måste ömt behandlas, eljest är den ej för er. Var god emot henne, gref Ludvig, ännu en gång säger jag det: var god! och ni skall förmå allt öfver henne. Vårda hvad som är så skönt hos henne, hennes engalika lynne, hennes godhet; vörda dem, missbruka dem ej, var ej för fordrande! Huru lätt är ej Nina nedtryckt, huru lätt vore det ej, för en hård hand, att förkrossa hela hennes lycka! Huru mången gång har jag ej förebrått mig min egen stränghet mot henne, en stränghet som likväl blott ömhet för hennes väl framkallade; huru mången gång har ej engeln i hennes själ gjort mig vek emot min vilja! Mins ni, gref

Ludvig, då hon, ännu barn, led af en smärtsam tandverk, och läkaren rykte ut den friska i stället för den sjuka tanden; mins ni hur hon led de fortfarande plågorna och dolde miss-taget under hela tiden han var närvarande och bad mig äfven sedan ej yppa det för honom "emedan det skulle göra honom så ondt!" Detta är en småsak; men hvilken himmel af fördragsamhet och mildhet tändes sin första stjärna der! så var Nina som barn, så är hon ännu. Säg mig gref Ludvig! förtjenar ej ett sådant hjerta att skonas, att sökas, att vinnas, med omsorg och ömhet?" Tårar stodo uti Edlas ögon. Äfven grefve Ludvig var rörd.

"Gif mig — sade han — denna engel till maka! Låt mig lefva dagligen, stundligen under hennes inflytande; så kan jag kanske bli hvad ni vill, hvad hon behöfver. Ja! kanske skall jag äfven kunna bli älskvärd, — åtminstone för henne;" — tillade han med ett leende som oändligen förskönade honom.

"Och det, fortfor han, skall låta mig så mycket lättare förakta mängdens omdömen. Den skall troligen alltid anse mig som en

obarmhertig egoist, såsom en hård, högfärdig, hjertlös människa. Jag är lätt tröstad deröfver; ja! det nästan smickrar min fåfänga att så utmärkas. Jag skall anse det som en heder, — om blott i en framtid — som jag ej skall lefva att se — mitt fädernesland gläder sig och blomstrar under de förbättrade inrättningar, det säkrare samhällsskick, som jag verkat till, och mitt arbete välsignar dem som ännu då tanklöst förbanna mitt namn. Se der Edla! den ära, den belöning jag söker, och som jag vet mig kunna vinna. Om jag under sträfvandet för det verkliga, för det beståndande, bräcker en och annan ytlighet, sårar någon dufvonatur, förkrossar någon halfmurken byggnad, — ja, om jag verkligen derunder, för strängare, viktigare fordringar, glömde skonsamhetens — icke skall Edla derföre fördömma, icke Nina frukta mig!”

”Grefve Ludvig! sade Edla, jag värderar högt och innerligt det rena i er vilja, det fasta i er karakter, och fruktar blott öfverdriften i era tänkesätt. Mera mildhet, mera

menniskokärlek, mera menniskoaktning, om jag så får säga, skulle göra er verksamhet dubbelt välsignelserik."

"Gif mig Nina till maka! sade grefve Ludvig varmt; låt henne bli min goda engel, och jag skall bli mild för hennes skuld. När hon i lifvet går bredvid min sida, skall jag trampa jorden mindre hårdt. Hon har i sina händer en talisman som förmår mycket öfver min själ, låt henne bruka den; låt mig alla dagar, alla stunder, höra hennes röst, se hennes ansigte, då!.... men dessförinnan Edla, vänta ej mycket af mig, ej en gång för henne! Jag vill våga mitt lif för henne hvilken dag som helst; men vara artig, öm, söt courtiseur, celadon, bland den mängd som tränger sig omkring henne — göra "min cour!" vänta ej, begär det ej af mig Edla! Jag skulle blott göra mig löjlig. Och jag måste upprepa det, jag sätter ej värde på det som behagar, på det så kallade älskvärda, ej ens på hvad man kallar godhet! Det är en tvetydig egenskap som äfven den uslaste svaghet sätter på sin sköld. Jag har för väl

erfarit huru allt detta älskvärda kan förena sig med, kan dölja hjertats djupaste förderf. Ni såg någon gång, tror jag, Eduard D. hos mig, — säg mig, hvad intryck gjorde han på er?"

"Jag vill erkänna det, sade Edla, han syntes mig en ovanligt älskvärd ung man, en hvars hjerta vore långt ifrån det afskyvärda brott han begick."

"Ni såg honom ju! återtog grefve Ludvig med ett bittert leende, men hvad är det, hvad vill det säga, emot att lefva med honom alla dagar såsom jag länge gjort?! — han skulle ha vunnit sin värsta fiende! Jag älskade honom! fortfor grefve Ludvig, med en ovanlig vekhet i röst och uttryck; så har jag aldrig älskat, aldrig så trott på någon! Och han bedrog mig, och förde vanheder och död nära intill mitt bröst. I sanning! Jag hade i denna stund blifvit menniskohatare, jag hade för alltid slutit mitt bröst mot alla vänliga känslor, om icke ni, Edla, varit! Med manlig kraft, med qvinlig mildhet, gaf ni åter fatt-

ning åt min själ, och läkte såret i mitt hjerta." . . . .

Edla vände bort sitt ansigte der den djupaste rörelse arbetade. "Har jag verkligen gjort detta för er, grefve Ludvig?" sade hon med en röst, hvars darrning hon bemödade sig att qväfva.

"Läkte? . . . . återtog grefve Ludvig, mera talande till sig sjelf än till henne, — *läkte*, är för mycket sagdt. Det såret läkes aldrig. Det har varit stunder då jag känt, som om hans blod skulle vara den enda verksamma balsam! . . . . Såret läkes ej — men ni har gjort att det bränner mindre! Edla och Nina ha vunnit mig åter för menskligheten."

Efter en stunds tystnad fortfor han försänkt i bittert-ljufva minnen:

"Som unga gossar kommo vi tillsammans vid Akademien. Han var framför mig i allt. Det plågade mig. Jag ville vara öfver alla. Jag började hata honom. Då slogs han för mig, och blödde, i en ojemn strid som jag ådragit mig. Då vände jag om, och började älska honom. Han gaf mig det igen, åt-

minstone trodde jag så. Han hade fördrag med mig och med mitt lynne. Han gjorde mig bättre. Han var så älskvärd! Han var stolt, äfven med all sin godhet; tålte ej att beskyddas, emottog aldrig mina tillbudna gåfvor. Det förtröt och behagade mig. Han syntes den bästa, den första bland menniskor. Jag trodde på honom mer än på hela den öfriga världen; mer än på mig sjelf. Han hade ett välde öfver mig, som ingen annan haft! . . . .

Grefve Ludvig tystnade en stund; sedan återtog han, i det en hemsk blekhet utbredde sig öfver hans drag:

”Ormen hade äfven en lockande tunga, berättar skriften. Hvad jag föraktar det behagliga, som så lätt kan dölja all last, all nedrighet! Bedragaren! förföraren! Hur jag hatar honom! Jag vet ej hvart han tagit vägen, — men jag ångrar att ej ha’ brännmärkt honom inför världen, på det han ej må bedraga, ej förföra mer! Edla! om någonsin på jorden ni kommer att träffa honom, så tro ej er klokhet; tro ej den afsky ni känner för hans fel; fly honom! fly honom! Hans älsk-

värdhet, hans skenbara förträfflighet, hans mildt strålande öga skulle förleda er! Se honom ej! hör honom ej! Förledande är hans tunga, men falsk. Han kunde förföra den renaste! Fly honom! Har han ej vanhedrat sin väns syster, mördat henne, mördat hans frid?! Och han går fram i världen ostraffad! Kanske älskad, kanske firad, — — för att göra flera offer, flera olyckliga! Hvarföre har jag skonat honom? Men du himmel straffa honom! Rättvise hämnare förbanna . . . .

"Ludvig! stanna!" sade Edla med allvar och värdighet.

Gref Ludvig tystnade tvärt. Han var utom sig; raseri lät hans bleka läppar darra, och hans ögon kastade hatets gnistor. Det varade länge innan han hämtade sig; då drog han en djup suck och sade:

"Förlåt!"

"Sådana utbrott, gref Ludvig, sade Edla, äro ej värdiga er. De skulle förstöra Ninas frid."

"Hon skall ej se dem! Jag skall bli värdigare henne och er!" Grefve Ludvig tryckte

Edlas hand till sina läppar och aflägsnade sig hastigt.

Med upprörda känslor dröjde Edla kvar. Hennes önskan, hennes tanke parade tillsammans Ludvig och Nina, och alltid och återkom ett tvifvel, en smärta, öfver hennes själ, som hviskade: "Skall han göra henne lycklig?" Men Edla förjagade denna fråga såsom ett spöke af inbillningen.

Kanhända synes det mina läsarinor orimligt, att Edla skulle vara så partisk för grefve Ludvig, orimligt att hon ej insåg huru litet en karakter, sådan som hans, passade för den veka och kärlekbehöfvande Nina. Jag ville ej gerna förtjena deras tadel, och derföre — låt oss bese saken närmare!

Det var emellan Edla och grefve Ludvig en likhet som ovilkorligt drog dem till hvarandra. Båda hade de, som barn, som unga, varit förskjutna; båda hade af naturen blifvit nekade de behagliga gåfvor som lätt vinna människors hjertan och göra människan till ett behag för sig sjelf; båda äfven hade starka, rena och rätt-älskande karakterer.

ehuru grefve Ludvigs, i följd både af högmöd och bittra erfarenheter, allt mer närmade sig sträf hårdhet, Edlas deremot allt mera med sig införlifvade vis och förlåtande mildhet. Grefve Ludvigs stränga dygd hade väckt Edlas beundran, det hårda i hans öde hennes innerliga deltagande; beundran och deltagande födde af sig en djup och stark kärlek, — och denna känsla kastade en slöja öfver alla grefve Ludvigs brister. Edla hade lätt gifvit sitt lif för grefve Ludvigs sällhet, men så ödmjukt tänkte Edla om sig sjelf, att intet ögonblick den tanken uppsteg inom henne, att *hon* kunde göra grefve Ludvig lycklig. Men Nina! . . . Grefve Ludvig älskade henne, och den djupa modersömhet som allt mer i Edlas hjerta utvecklade sig för Nina, och som blef starkare äfven än hennes känsla för grefve Ludvig; denna ömhet lät henne finna en oändlig ljufhet vid tanken att öfverlemna till Nina den man hon högst aktade, bäst älskade på jorden. Om stundom hon kände en fruktan att grefve Ludvig ej skulle göra Nina fullt lycklig, kände hon ofta äfven en tvekan om Nina

var grefve Ludvig värdig. Dessa tvifvel försonades dock i en innerlig tro att de båda älskade skulle förädla och fullkomna hvarandra, och Edla såg dervid ej blott till deras egen sällhet; hennes hjerta slog varmt mot hoppet af det vidsträcktare väl, deras förening skulle åstadkomma. Så kände, så tänkte Edla.

”Förstån j än, eller hvad?”

Vi vilja nu uppsöka Edla der vi nyss lemnade henne, — i förmaket framför elden.

De sista kolen hade slocknat och Edla återvände på sitt rum. Då hon der såg allt färdigt till resan, kom en obeskriflig tyngd öfver hennes hjerta. Hon kände sig en främling i sin faders hus; hon viste sig nästan tvungen att lemna det hem der hon varit den stilla, ordnande anden, der hon varit lydd och älskad af alla. Nu var hon der ensam, öfvergifven, skydd; — och likväl hade hon deri ingen skuld. Luften i hennes rum, åsynen af möblerne der, särdeles af allt hvad som tillhörde Nina, en liten schawl som denna vårdslöst kastad öfver en stolkarm, väck-

te ett obeskrifligt vemod i Edlas sinne. En häftig rörelse af bitterhet uppsteg, i hennes väl ordnade själ, emot den som var hela orsaken till den smärftulla förändringen i hennes lif. Men en sådan känsla var olidlig för Edla, och hon bestred den och kufvade den; med hvilka vapen? Den som hade sett Edla sitta på sin reskoffert, så blek, så orörlig och så stum, hade litet tänkt att hon fäktade ut en kamp, och vann en seger svårare än alla Napoleons, — med hvilka vapen? Läsare nämnde himmelska! Du vet dem, så väl som jag.

Edla hade kallt och äfven ovänligt skiljt sig ifrån sin styfemor. Hon beslöt att skrifva till henne några ord, för att ge henne ett vänligt intryck, och lägga omsorgen för Ninas hälsa och väl på hennes hjerta. Då hon gick till sitt skrifbord, föllo hennes ögon på en liten ask af rödt maroquin, som, med en viss pretension att bli bemärkt, stod midt på bordet. Hon öppnade den och fann der ett dyrbart halsband af äkta perlor, samt dessa ord skrifna af hennes fars hand: "Till den bästa dotter af hennes älskande far!"

”I morgon tidigt är jag hos dig.”

Nu först runno tårar, men det var ljufva tårar, utför Edlas kinder. Hon kände att hennes far förstod henne, att han tackade henne; och allt blef ljusst och lätt inom henne. Skiljsmessans pröfning hade förlorat sin bitterhet, och huru lätt följde hon ej nu den Gudomliges föreskrift: att välsigna äfven våra fiender!

Edla afreste, med hjertat varmt af den sista faderliga omfamningen. Det föll ingen in att undra, prata, eller gissa öfver anledningen till hennes resa, så stilla och så klokt beredde hon allt. Djupa och starka själar röra sig sakta, och göra ej tomt buller af deras lif och deras jag. De följa gången af Guds verk. Stilla stiger solen på himlens fält, tyst sjunker natten öfver jorden; hvad är stillare än vårens uppgång, och hvad herrligare?!

Hemligheten

"Tu skalt hyarken säga't för vän eller ovän."

SYRACH.

Två månader hade gått förbi sen dagen af Filius' målning "al fresco," och af fröken Gretas olyckshändelse. Den afbrutna armen kunde redan temmeligen väl göra sin tjänst, och snart kunde fröken Greta helt och hållet ha lemnat sitt sjukrum; men sanningen att säga, var hon föga angelägen derom. Hon hade der erfarit en lycka, som var för henne mer än hela det roliga af hennes förflutna lif. Ack! först när hjertat börjar hålla af, då först blir lifvet fullt och kännas innerligt.

Emellan fröken Greta och Clara hade uppstått ett hjertligt förhållande — de visste ej sjelfva huru — som gjorde dem båda lyckliga. De hade ej meddelat hvarannan något af egna angelägenheter, ingen af dem hade för den andra berättat sitt lifs roman, eller uttömt sitt hjertas ack och o! Och likväl

kände de hvarandra innerligen väl, likväl hyste de till hvarandra ett förtroende, som blott väntade på tillfälle att yppas i ord eller gerningar, för att förtjena namn af *sann vänskap*. Kanske finner någon *öm* vän uttrycket svagt. Jag vet intet starkare.

Fröken Greta hvälfde re'n i sitt hjerta och i sitt hufvud en plan, som var nära nog att komma fram, då grefvinnan en afton hastigt kom in i rummet der fröken Greta då var ensam, och sade med ifver och ett upprördt utseende: "Nå hvad skall du nu säga?"

"Hvad skall jag säga?" återtog fröken Greta med muntert lugn; "jo först god afton! och sedan, som Clara, sitt ner, och låt oss vara tranquila!"

"Men just Clara ger oss anledning att ej vara det! sade grefvinnan med häftigt missnöje. Greta! Din Clara är hycklerska, en ovärdig varelse som ej förtjenar den godhet som du och jag slösat på henne. Det är en orm som jag värmt vid mitt bröst!"

"Åhå! Huru så?" sade fröken Greta allvarligt men utan oro.

”Hon har brutit sitt löfte, — hon har nu åter under tre aftnar varit i hemlighet borta.”

”Nå väl, sade fröken Greta, i det hon sökte dölja sitt missnöje, vi behöfva ej derföre genast ropa mord och brand! Hon har gått ut för att hemta frisk luft. Hon är alltför mycket instängd för min skuld.”

”Ganska bra! Men hon hemtar denna luft hos en ung karl! Jag har låtit följa Clara. Rossalie har skaffat sig underrättelser i huset der Clara gick in. Dessa visiter lära ha skett ganska ofta.”

Fröken Greta bleknade, och den tyllfrätände älskaren var henne nu mera förskräckande än Lucifer. Efter en stunds djup tystnad sade hon: ”Hvem är han, hvad är han, hvar bor han?”

Grefvinnan nämnde huset der han bodde, men kunde, angående honom sjelf, lemna blott orediga uppgifter. ”Man säger, sade hon, att han begått något brott, stulit eller gjort falska sedlar, att han gömmer sig undan po-

lisen, — och lefver i största fattigdom --- med ett ord, det är en ytterst skandalös historia!”

”Fattigdom?” upprepade fröken Greta.

”Ja! fortfor grefvinnan, och det är mer än troligt att Clara födt honom med... — ej att jag vill beskylla henne! — men hennes uppförande är anklagelse nog, och gör äfven det värsta troligt. Claras vägrande, att nämna målet för sina promenader, vittnar nog huru dåligt hennes val är. Jag finner i sanning hela hennes uppförande så ovärdigt, så motbjudande, att jag med det första önskar se henne skiljd ur mitt hus. Då hvarken godhet eller allvar verka på henne, måste hon redan vara en ganska djupt sjunken varelse....”

”Jag tviflar högeligen därpå!” sade fröken Greta torrt.

”Jag önskar att det vore annorlunda, sade grefvinnan, men jag kan ej tro det. Emellertid skall jag ej öfvergifva Clara, men jag måste aflägsna henne ur mitt hem. Mitt tjenstfolk är underrättadt om hennes tillställningar; och

jag kan ej utsätta mig att synas beskyddad den skandal hennes uppförande förorsakar. Clara måste under sträng uppsigt. Jag har tänkt att tills vidare betala för henne hos fru F."

"Ah! Granadörskan! väl valdt! Och när ämnar du låta Clara flytta?"

"Med det första! I morgon, om det låter göra sig. Jag tillstår att den dagliga åsynen af så mycken otacksamhet och fräckhet går mig till hjertat. Dessutom fordras här afgörande och hastiga mesurer; jag har talat vid Claras bröder....."

"Du har gjort det? Afbröt henne fröken Greta häftigt, du har sagt *dem* dina misstankar på systemn?"

"Jag har gjort det, svarade grefvinnan, emedan de äro närmast till att känna hvad som rör systemn, och för att rättfärdiga, inför dem, det förhållande jag nödgas iakttaga med Clara. De kommo på visit i aftons, kort efter Rossalis återkomst från sin upptäcktsresa; jag blef upprörd af hvad hon sade mig, och tänkte att brödernas missnöje skulle bli

le bli ett starkare band på Clara, än mina förmaningar varit. Hon förtjenar ej att skonas mer.”

”Du har handlat förhastadt och oömt, Natalie! sade fröken Greta med stort missnöje. Hvarföre icke tala med mig förut, och låta oss tillsammans öfvertänka hvad som borde göras? Hvem vet om ej ännu Clara kommer klar ur allt detta mörker. Nå hvad sade bröderna?”

”De voro utom sig, de voro förtviflade, stackars gossar; men bådo mig i allt förfarra efter godtfinnande.”

”Det är mer än jag skulle ha gjort i deras ställe! Jag kan ej gilla hvad du gjort, och kan ej ge mitt samtycke till hvad du ämnar göra!”

”Greta! sade grefvinnan något stolt, det var i *min* vård, till *min* uppsigt som Clara lemnades!”

”Jag har intet att säga deremot Natalie, sade fröken Greta något tvärt. Men hvad jag uttryckligen ber dig om, är, att ej tala

med Clara i afton, att förhindra att bröderna få se henne, samt att så fort hon kommer hem, sända henne till mig.”

Grefvinnan *måste* lofva det; och då i det samma bud kom ifrån presidenten, att vagnen re'n väntat en half timma, och att han sjelf väntade på sin fru för att med henne fara på den kungliga fêten, lemnade hon fröken Greta till hennes egna betraktelser.

Och fröken Greta satt länge tyst i mörkret; — *hon grät*. Sedan hon stillat sig och redt sina tankar till klarhet, ringde hon, lät tända lampan, och sittande i soffhörnet afbidade hon Claras återkomst med det lugu som en bestämd föresats inger.

Clara kom. Hennes steg voro lättare, hennes utseende glädigare än vanligt, och blott hennes röst vittnade om någon hast, någon oro, vid det hon gjorde fröken Greta några frågor öfver hennes arm. Häpen öfver de korta svaren och öfver tonen med hvilken de blefvo utsagda, gick Clara till sin vän, såg med trofast blick i hennes ögon, i det

hon ömt frågade: "är du ledsen? Hvad är å färde?"

Denna blick, och denna ton, gjorde fröken Greta ondt. Hon vände sig bort, och sade tvärt och strängt:

"Clara du har brutit ditt löfte! Du har ånyo varit ensam ute, och det om aftnarna!"

Clara teg. Utan att ha mod att se på Clara, fortfor fröken Greta:

"Man har följt dig, — du har varit hos en ung karl . . . . ."

Clara teg. Fröken Greta såg på henne. Hon var mycket blek, och stödde sig med handen mot bordet, med ett uttryck såsom sökte hon fatta sig.

En lång tystnad följde. "Clara! utbrast slutligen fröken Greta, med en röst som röjde hennes själs ångest, Clara! har du ingenting att säga?"

Claras bleka läppar öppnade sig för att låta framgå ett sakta men bestämdt nej!

"Då Clara! sade fröken Greta, med en röst på en gång sorgsen och sträng, då skall jag säga dig hvilket öde väntar dig, och som

ditt uppförande påkallat, som din halsstarrighet förtjent. Grefvinnan, med skäl förtörnad öfver din otacksamhet, har underrettat dina bröder om ditt uppförande och de misstankar det väckt. I morgon skall du lemna detta hus och lemna det med skam, ty tjänstfolket vet om dina vandringar. De skola snart bli talämne för alla som vilja tala om sådant. Ditt rykte är förloradt!”

Mycket blek, men lugn, sade Clara med sakta röst:

”Det har händt mången oskyldig före mig! Gud såg dem, — han skall äfven se till mig!”

”Säg icke så Clara! sade fröken Greta häftigt, och missbruka icke här Guds namn. Jag tål ej höra talas om oskuld som man motsäger i gerningar. Jag tror ej särdeles, Clara, på dessa olyckliga omständigheter, som tvinga menniskor att synas brottsliga inför sina medvarelser; att spinna sig in i hemliga vandringar, och se'n ropa vår Herre till vittne att man går på rätta stigar. Vet Clara att det står i skriften att ”goda ger-

ningar ej frukta ljuset?" Sådana hemligheter och sådana händelser kunna vi finna i romaner . . . . ."

"Blott i romaner?" Afbröt Clara, med ett smärftfullt leende.

"Ja blott i romaner," fortfor fröken Greta med stigande ifver. "Dit höra intriger och hemliga promenader och nekande att upptäcka sig för en välmenande vän. I verkliga verlden, Clara, hjälper man sig till rätta med ärlighet, och litet sundt förnuft. Ännu en gång, Clara, frågar jag dig: vill du förtro dig åt mig? Clara! jag ber dig, jag ber dig . . . förtro dig till mig!"

"Jag kan det ej! Det är omöjligt!" sade Clara, med möda återhållande sina tårar.

"Clara!" sade fröken Greta ifrigt, "jag vill ej höra detta! Det är menskligt att fela, men man skall ej vara dum, ty det är omenskligt, alldenstund menniskan har fått sundt förnuft. Ditt uppförande är nästan fånigt i denna stund, och genom din envishet uppretar du emot dig just den, som kunde, som ville rädda dig."

”Jag kan ej hjälpa det,” sade Clara, ”det får vara.”

”Du är odräglig!” utbrast fröken Greta, men fattade sig hastigt, och återtog med djupt allvar: ”Förhasta dig ej! Tänk på följderna! Det kan vara svårt att bekänna en förvillelse, men det är ej så lätt heller att lefva ett långt lif i fattigdom och missaktning. Betänk dig Clara! Grefvinnan kan ännu bevekas, din framtid kan ännu räddas, — ditt fel kan förlåtas, allt med ett vilkor, — *’bekänn!’*”

”Jag kan ej! jag skall ej!” sade Clara nu med fast ton. Min vandel är ren, men jag kan ej lägga den i dagen.”

”Ett ögonblick ännu!” sade fröken Greta med fruktansvärd bestämdhet, — ”sedan öfverger jag dig. Dina bröder äro underrättade om ditt uppförande, du har att vänta deras förebråelser, deras förföljelser kanske, grefvinnans förtryck . . .”

”Jag skall veta undandraga mig det!” afbröt Clara med någon retlighet, och en rörelse såsom ville hon aflägsna sig. Fröken Greta lade handen på hennes arm, och sade

i det hon skarpt och pröfvande såg på henne:
 ”Rymma kanske? Stryka kring landet med
 älskaren och uppföra trage....”

”Nej! nej! nej!” afbröt Clara häftigt.

”Välj bättre Clara!” fortfor fröken Greta
 med köld och allvar. ”Jag vill frälsa dig,
 jag vill göra mycket för dig. Jag fordrar,
 jag ber blott om ett, — om *förtroende!* Du
 kan välja emellan mitt beskydd och offentlig
 skam. *Välj!*”

”Mitt val är gjordt,” sade åter stilla den
 dödsbleka Clara, ”jag är oskyldig, men kan
 ej, vill ej bevisa det!”

”Så gå!” utbrast fröken Greta häftigt; ”gå!
 jag tror ej på din oskuld, och vill ej mera
 göra något för dig. I morgon är du utvisad
 härifrån med vanheder!”

”Jag skall ej vänta derpå!” sade Clara, men
 så sakta att fröken Gretas fina öra knappast
 förnam orden; och Clara gick mot dörren
 såsom för att lemna rummet, men i det ögon-
 blick hon lade handen på låset, kände hon
 sig omfattad och återhållen af tvenne armar.
 Fröken Greta var det, som nästan med våld

förde henne med sig till soffan, satte sig bredvid henne, och höll henne omfamnad i det hon sade med en ton som man borde höra, för att rätt förstå dess verkan:

”Är du tokig? Tror du jag talar allvarsammt? Tror du att jag kan förskjuta dig, Clara? Hör barn! dessa armar som nu hålla dig, har du skött, har din vård gifvit styrka. Nå väl! de ha slutit sig omkring dig för hela lifvet. Tro ej att jag släpper dig mer, du må göra huru galet som helst. Hör Clara! mitt arma barn; — du har gjort orätt, — varit oförståndig; — var ej rädd, jag skall hjälpa det, om möjligt är, vända det till godt. Jag är rik, jag har ingen att sörja för; du Clara skall vara mitt barn. Stackars barn!”

fortfor hon i det hon tryckte Clara innerligare till sig, ”du har varit oförsigtig, exalterad, ... att du är brottslig, kan och vill jag ej tro. Frukta ej, trygga dig vid mig; vi skola göra allt godt igen. Jag kunde slå mig sjelf, om jag trodde dig i stånd af något dåligt och lågt. Allt annat vill jag tro hellre än det, allt annat kan jag taga på mig,

bära och bota. Och du skall sätta mig i stånd dertill, Clara du *skall!* Hör du?! Ty hädanefter är du i min vård, och jag skall o-barmhertigt öfva mitt tyranni öfver dig. Du skall flytta till mig, dela mitt hem, mitt bord, allt hvad jag äger! Du skall säga mig din önskan, på det jag må uppfylla den, din sorg på det jag må utplåna den. Vill du det Clara, vill du det mitt barn?"

Clara kunde nu ej svara; fröken Greta såg det, och höll den darrande flickan stilla emot sitt bröst. "Hör barn," fortfor hon, för att ge henne tid att lugna sig, "jag begär ej att du nu skall hålla af mig, — gör dig inga qual häröfver! — men jag trotsar dig att låta bli, när du får se och känna huru jag skall ha min hand öfver dig. Jag begär nu ingen vänskap, blott litet förtroende, litet sundt förnuft, eller någon lydnad för mitt. Någon eftergifvenhet, någon afbön och bättring är du mig äfven *skyldig*; ty jag försäkrar dig att jag mått ganska illa af din hemlighet och af den der osynliga älskaren som förtärde halsband och tyllfräser, såsom en naturlig

menniska äter kramsfågel; och värst har jag lidit af att ibland få lof misstänka dig sjelf för ännu värre onaturligheter. Jag är viss på att allt detta gått i min arm, och försvårat mitt tillfrisknande. Emellertid behöfs blott ett ord af dig, för att sätta den i stånd att fäkta för dig, både mot friare och beskyddarinnor, äfvensom emot din egen dårskap. Och jag säger dig, att jag tänker göra det, äfven utan detta ord, ja! antingen du vill eller icke. Jag har satt mig för att icke mer gifva dig fri; att göra allt, hvad som angår dig, till min angelägenhet. Du må göra huru du vill, så blir du alltid mitt oförståndiga älskade-barn."

Clara hade i början varit mållös af öfverraskning, men vid dessa ord, vid dessa toner af den djupaste innerlighet, vid vissheten af att äga en vän, upplöstes hennes själ i en känsla af oändlig glädje, och tillika oändligt vemod. Hon lade stilla sitt hufvud på fröken Gretas axel och gaf sina tårar fritt lopp. Då hon blef något lugnare, sade fröken Greta ömt och glädtigt:

”Gif mig emellertid åtminstone löfte på, att du ej springer ifrån mig, ty jag känner att min lekamliga arm, ej ännu är nog stark att ensam hålla dig fast.”

”Jag lofvar det!” sade Clara leende under tårar.

”Godt! och nu en fråga: hvart ville du gå nyss? Hvad tänkte du göra?”

”Gå bort, långt bort . . . i tjenst . . .”

”I tjenst — hos älskaren — hos *din man!*”

”Nej, nej! Jag har ingen sådan!”

”Hör Clara!” sade fröken Greta förebrående, ”förtjenar jag ännu att afspisas med sådana . . .”

”Och vill du då ej, kan du ej tro mig på mina ord?! Då håller du ej af mig!” sade Clara med ifver, i det hon steg upp.

”Se så! se så! ränn icke straxt på dörren!” sade fröken Greta och fattade i hennes klädning. ”Vi kunna ju tala trankilt om saken. Du har då ingen man, du är icke hemligt gift, . . . den karlen du gått till är således *din bror?*”

”Fråga mig intet! fråga mig intet!” bad

Clara häftigt upprörd. I sanning, i sanning, jag kan ej svara."

"Och du har intet att blygas för? Och du mins väl tio Guds bud? Och du kan lägga handen på hjertat och bedyra att du är oskyldig?" sade fröken Greta, i det hon såg på Clara uppmärksamt.

"Jag kan det! jag är det!" sade Clara och tryckte händerna hårdt mot sitt bröst!

"Nå väl Clara!" sade fröken Greta. "Jag skall ej mer plåga dig med frågor. Jag skall ej heller göra som Thomas, men jag skall tro äfven om jag ej ser. *Jag tror dig min vän!*" Och hon såg på Clara med ett uttryck af fullkomligt lugn och innerlig glädje.

Det finnes kanske ingen känsla så ljuflig som den af det blinda förtroendet. Det kan vara det dåraktigaste, det kan äfven vara det visaste, det gudomligaste hos menniskan.

"Ty ser du, fortfor Clara, i det hon emellan sina båda händer tog fröken Gretas och talade med en blick af någon vildhet och en rörelse som fröken Greta ännu aldrig sett hos henne — "jag har gjort en ed, en dyr

ed, — jag har svurit vid bibeln att tåga! Det var en grufflig ed — i en förfärlig stund. Förbannelse, — död, — gingo deröfver!” Clara ryste.

”Herre Gud!” tänkte fröken Greta, ”här är väl åter något majestätsbrott i fråga! Gud bevare Konungen!”

”Men nu!” fortfor Clara, i det hon höjde sina sammanknäppa händer och sina ögon mot himmelen, i brinnande tacksägelse. ”Nu! ifrån denna dag är jag fri, fri från all medverkan, alla hemliga handlingar. Nu kan jag vandra i renhet och sannfärdighet inför mina medmänniskor! Gud vare lofvad! Gud vare lofvad!”

Purpurflammorne brunno högt på Claras kinder, hennes ögon strålade; fröken Greta tyckte henne *skön*, men förskräcktes öfver hennes ovanliga exaltation och var oroad af hennes ord. Hon lade sakta sin hand på den upprörda flickans arm och sade med eftertryck:

”Clara! Jag *måste* göra dig ännu en fråga, och den *måste* du besvara. Är det ingen

som lider af din hemlighet? Är ingen orätt, ingen fara för någon?"

"Nej! nej!" ropade Clara, "ingen, ingen i världen! Allt är godt! allt är öfverståndet och jag får handla öppet härefter, Gud vare tackad! Gud vare prisad!"

"Så stilla dig, lugna dig!" bad fröken Greta. Men för häftiga och motsatta känslor hade skakat Claras eljest så lugna ehuru djupa själ. Hela hennes varelse var försatt ur sin jenvigt, och hon föll i häftiga spasmer.

Fröken Greta, på en gång förtjust och förskräckt, öfvergöt henne med eau de cologne, gaf henne in prinsens droppar, och önskade att hon vore *mindre känslig, mindre exalterad*.

Småningom blef Clara lugnare, och somnade slutligen stilla, med hufvudet hvilande i sin väns knä.

Men som det var alldeles emot fröken Gretas öde, att någon scen der hon spelade en hufvdrol, icke skulle slutas muntert, så gick äfven denna afton ej till slut innan den hört de båda vännerna hjertligt skratta.

Först lyckades fröken Greta, ehuru ej utan

arbete, att öfvertyga Clara om, att hon i den lefnadsställning som fröken Greta tillbjöd henne, skulle lefva till mera verkligt gagn och glädje för sina likar, än i någon annan; att dessutom hon på detta sätt uppfyllde mot sin vän vår Herres vilja, som var, att människor skulle hålla af hvarandra och göra hvarann lyckliga inbördes. När detta var väl stadgadt och afgjordt, gaf fröken Greta — som i sin egenkap af moderlig vän ansåg sig befogad, att taga närmare del i Claras uppfostran — henne en läxa, halft på skämt och halft på allvar, öfver hennes förflutna uppförande, hennes likgiltighet, hennes söm och hennes ohöflighet, hvilket allt hon målade ut i rysliga drag. Hon varnade Clara allvarligt för framtiden, och hotade att ånyo bränna upp det olyckliga syarbete, som skulle hindra henne att "lyssna till folk." Clara skrattade, lofvade bättring, och fröken Greta lofvade henne deremot, att ingen mer skulle plåga henne med giftermål. Emellertid önskade fröken Greta att Clara skulle *väl* betänka sig i anseende till baron H * *. Men nu hade taflan

vändt sig, och i stället att sätta i fråga om Clara var värdig baron H., var nu frågan blott om baron H. var värdig Clara, om han älskade Clara af hjertat, om han ej hade *hushållsfrun* blott alltförmycket i tankarne? Särdeles måste utrönas hvad ursprung Filius hade, och hvars andas barn han var. Detta allt ämnade fröken Greta hädanefter på lämpligt sätt utransaka och pröfva. Fröken Greta gjorde sedan en jmförelse emellan hvad Clara var för henne förr och nu, och slutade med frågan:

”Men säg mig, huru kunde du vara så döfstum med mig?”

”Jag höll ej af dig då!” var Claras svar.

”Och nu?”

”Nu — och se'n länge redan — af hela hjertat, för hela lifvet!”

Det är täckt då unga flickor sluta sig till hvarann i godhet och glädje, och lefva och leka tillsammans som vågorna vid stranden, som unga löf dem vinden sammanflätar; men skönt är, då qvinnor med ädla och befästa-

de karakterer träffas, pröfva och värdera hvarann, då de skänka hvarann *sann vänskap*. Dessa vänskapsband finnas oftare i lifvet än man i allmänhet tror, och hvarhelst jag ser två qvinliga vänner boende under samma tak, blir det mig godt om hjertat, ty jag vet då att der finses hvad som gör lifvet ljust, och dagarne trefna och lätta.

Och hvad, mina vänner, behöfva vi för att vara lyckliga, mer än lagbunden frihet, dagligt bröd, *en vän*, och sedan — någon tanka, något tal om det högre lif som rör oss alla, något lyssnande till det samtal som de goda och visa genom alla tider föra med hvarandra, någon uppmärksamhet på det stora verlds-dramat och på den goda skaldens mening? — ja, någon sysselsättning härmed, på det våra bröst må vidga sig, på det vi må bli bättre och icke skrympa ihop i vårt lilla sjelf, i det trånga af vårt husbehofs lif!

Vidare.

”Nå väl då: Vidare!”

Gäspande Herre.

Stiltje finnes ej blott på haf, men på land och i lifvet. Historien har perioder af stilltje, menniskan har sådana i sitt lif, det finnes dagar och timmar af stilltje. Då lefva gäspningarna! Stiltje är ej lugn; det är en dyning, en squalpning utan mening. Vinden är borta. Skrifver någon en berättelse ur hvardagslifvet, så får han sätta dit allt, utom blott en trogen målning af en sådan period — ack! månet hvardagslifs qvint-essens! — Den måste han hoppa öfver med hast, eljest läser ingen hvad han skrifver, eller ock är fara värddt att läsaren får sjösjuka åt boken, och far illa med den. Med hemlig skräck skyndar jag derföre undan, ty vinden i min historia faller här för någon tid. Den är qväst af en vinters verldslif i hufvudstaden (d. v. s. säga, en dyning utan vind, ett squalp utan mening), som här förekommer i min

berättelses gång; derföre vidare, vidare framåt, och bort ifrån denna tid; — men medan en liten kåre ännu leker, torde det ej vara näsvist att för mina passagerares behag låta här en slöja lyftas, der en rullgardin gå opp, här glänta på en jalousie, och som hastigast titta in på goda vänner.

Vi kunna ej neka oss det nöjet att se en skymt af grefvinnan Natalies konsternation och de tre vilda brödernas vilda förtjusning, af Rosalies långa ansigte, och af kokerskans (som var Clara hjertligt tillgifven) sol-klara, då fröken Greta med hög hand och ton, tog sig an Clara och hennes sak, på ett sätt som till och med qväste sqvallret, och lät lyckans och renhetens gloria stråla kring Claras oskyldiga hufvud.

Vi kunna ännu mindre neka oss glädjen att titta in i Claras nya hem, och se huru hon i det milda solljuset der, till fröken Gretas stora förtjusning, utvecklar allt mer en sällsynt skicklighet i att måla blommor efter naturen; en talang som hon sjelf lagt grunden till, under ett lif som så föga blom-

mor hade. Fröken Greta läser derunder högt för henne ur "Abrantskans" memoirer, samt flera böcker af samma slägte, hvilka öppna Claras ögon för lifvets granna och skiftande färgspel, som på en gång roar och förvånar henne. Det stör henne dock ej i hennes uppfattning af lifvet, — ty denna uppfattning var sann; fröken Gretas var det äfven; bådas hade hittills varit för uteslutande; nu upplystes de och försonades af hvarandra. Ofta lade fröken Greta bort sin bok för att gå och se på Claras målning, — mer ännu i hennes milda ögon; hon lade då handen på Claras axel, Clara såg upp, och efter denna vänliga ljusblick i hvarandras själar, gick fröken Greta åter till sin bok, målade Clara åter på sina blommor, och lifvet kändes ljust för dem båda. Claras stilla och välgörande verksamhet utomkring vidgade vännernas blick öfver lifvet, gaf det ett skönt allvar och ett mångfaldigt intresse. Claras friare må här-efter få ett ögonkast. Herr Fredriks — tyckte om raska företag, tyckte ej om att vänta, — och efter ännu ett samtal med Clara kyss-

te han aktningsfullt hennes hand, sade hjertligt: Gud välsigne er! Och, innan tre månader voro till ända, hade kyrkan välsignat hans förening med en annan.

Baron H. ”persevererade.” Han fortfor att visa Clara en uppmärksamhet som småningom antog ett uttryck af faderlig innerlighet. Han delade sig emellan henne och fröken Greta, som åter började på fint sätt inleda närmare förfrågningar öfver Filius, dem baron H. på lika fint maner utledde otillfredsställda. Fröken Greta hade — jag vet ej rätt huru — fått i sitt hufvud, att Filius skulle vara son af en dansös vid operan. Fröken Greta, som, vi nödgas bekänna det, hade sina fördomar, bar ett stort förakt för denna existens — ”med benen i luften;” och denna förmodade ”liaison” — dessutom motbudande för hennes rena sedlighets-känsla — satte ett viktigt *men* till baron H:s goda egenskaper. Baron H. antyddes nu, att det var af fröken Greta allena som kan skulle erhålla Claras hand, i fall Clara samtyckte till en förening med honom. Baron H. svarade, att denna älska-

de hand derigenom blef dubbelt kär för honom. Clara fortfor i sitt bestämda svar; baron H. fortfor att ej bry sig derom, och det hjertliga i hans väsen, den faderliga karakteren af hans tillgifvenhet, gjorde att Clara småningom började finna behag i hans uppmärksamhet, och känna vänligt för honom.

Filius ritade hennes porträtt i oändliga drag.

Nina fortfar att vara ett mål för allas ögon och mångas hyllning. Grefve Ludvig är nära henne; förhållandet dem emellan är vänligt, men utan all förtrolighet. Allt är gladt och smickrande kring *Nina*, men hennes blick förråder allt mer ett glädjelöst inre; hon sjunker dag från dag allt mer i ett tillstånd af drömmande lättja, som grefvinnan gör allt för att underhålla. Hvilande på mjuka sidenkuddar ligger hon matt och skön, omgifven af blommor, och läser de nya fransyska romaner dem grefvinnan oupphörligt förser henne med. Den talangfulle men orene Balzac, den skapelserika men chaotiska Victor Hugo,

och svärmen af deras efterföljare, komma ej från hennes sida. Småningom synes hennes väsen undergå en viss förändring. Hennes klädsel blir präktigare och mindre blygsam, hon lyssnar med ett slags nöje till smickret, som vid dessa symtommer blir dristigare, och kommer närmare. Hon förlorar småningom något af sin höga enkelhet, hon blir mera lik vanliga människor. O Nina! Nina! i stället, att, enligt Edlas mening, höja din omgifning till dig, tyckes du allt mer sänka dig till den. Arma Edla!

Men för att ej tänka för strängt om Nina, lät oss se närmare; lät oss kasta en blick in i djupet af hennes själ; och lät oss, om möjligt, alltid göra så med felande likar; vårt tadel skall då oftast mildnas af medlidandet.

Vi vilja betrakta Nina i en af de få stunder, då hon är ensam och söker reda sig genom att sätta sina tankar på papperet, — en alldeles förträfflig öfning och som ej kan nog rekommenderas den unga läsarinna. — Nina skrifver:

”Edla bad mig skrifva, hon ville att jag

inför mig sjelf skulle redogöra för mina intryck af lifvet, mina tankar, mina känslor. Hvarföre gör jag det ej? Hvarföre sätter jag så ogerna pennan på papperet? *Jag har intet att skrifva?* Mina intryck äro svaga, jag kan ej bilda tankar. Allt är så dunkelt inom och utom mig, allt så skugglikt! Lifvet, — menniskorne — hvad äro de väl?"

"Tu låter them gå sin kos såsom en ström och äro såsom en sömn; liksom gräs, thet dock snart förvissnar."

"Vi förlöpa såsom ett vatten i jorden, thet man icke uppehåller."

"Edla har lärt mig en annan, en högre lära. Hvarföre vill den ej bli lefvande i mig? Edla! jag beundrar dig! Jag beundrar den kraft som du älskar, — men jag skall aldrig äga den. Ack! mitt lif är vindfläktens, som andas en stund och rör sig och vet ej hvadan den kommer eller hvart den far. Det är vågens som stiger upp och sjunker åter, utan att lemna ett spår efter sig; det är dimmans som irrar fuktig och glädjelös öf-

ver blomrika ängar och dröjer en natt och försvinner! . . . . .”

”Men, o min Gud! du som skapade mig, du skall ej förskjuta mig för min svaghet skuld! Det vanmäktiga frö, som här ej kunde utveckla sig, skall du en gång, vid en varmare sol, kalla upp till lifvet. Ja! ja! jag tror det.”

”Visst är det stort, visst är det herrligt, att i lifvet vilja blott *ett*; att oafvändbart och stadigt gå fram emot sitt mål; att göra det rätta utan svaghet, utan tvekan! Men skall denna dygd nödvändigt vara känslolös; vara hård? Var han hård, var han kall den gudomlige, som vandrade på jorden, till en eftersyn för människorne? Ludvig är hård. Ludvig gör mig ondt.”

”O godhet! o kärlek!”

”Kärlek! Hvad kände jag nyss? Det var som om en ljustråle genombrutit min själ. Hvilken förunderlig ljuslighet! O! känna *det* fullt en gång, som jag nu anar — och sedan dö!

"Det var en blix, — den är borta. Allt är skumt åter. Min själ är matt."

"Jag låter mig föras af människorna omkring mig. Jag blir vanlig med de vanliga."

"Förmätet sagdt! Kanske äro de som jag kallar vanliga, mer och bättre än jag. Lyckligare äro de visst. Då Edla var mig nära var det mig bättre än nu."

"Ludvig älskar mig ej. Han älskar blott sig. Edla? Edla har öfvergifvit mig. Hon behöfver mig ej! Hvem behöfver mig? Mina! min lilla syster! hvarföre gick du så snart till Guds englar, och lemnade mig ensam? Hade Mina lefvat, — jag hade aldrig blifvit så! Men nu — det der mörkret; den der dödskylan — som en gång tog mig, den — fruktar jag, — lemnar aldrig mitt lif. O! den der natten, — likkistan, — tystnaden, kölden, — dem glömmar jag aldrig, aldrig!"

"Lefva, — hvad är att lefva; att känna lifvet lätt? Jag lefver ej, — och jag fruktar att dö; — grafven är för mig en skräckbild, jag kan ej tänka derpå! Jag vill ibland så oändeligen gerna yakna ur den slummer som

tynger min själ. Jag ser på varelserna omkring mig; de äro glada; jag ville vara så med. Jag söker likna dem, och göra som de göra. Jag ville dock försöka hvad det är att lefva, att njuta.”

Vi vilja ej heller glömma Edla under vår hastiga öfverfart till nya tider, men draga upp ridån för scenen der hon verkar.

Ljuf är kallelsen att trösta den oskyldigt lidande. Hvad himlen har högst, hvad jorden har ädlast, talar med dig till detta ändamål. Äfven smickrets mäktiga tunga kan du här använda. Dess värf är här heligt. Men oändligt tungt deremot är arbetet att resa den som sjunkit genom egen brottslighet! Och detta värf var nu Edlas.

Lättsinne, flärd, grannt lif under några års tid, skulder, bankrutt, nöd och skam, var historien af det äkta parets lif, i hvars hem Edla nu befann sig. Man och hustru hade troget hjälpt hvarann, att förskingra en be-

tydlig förmögenhet. Nu stodo de ensamma, och nöden och barnen växte i deras hem, och föraktet ute i verlden pekade med fingret åt dem, och öfver dem kom den "lifvets oändliga tyngd," som nog är välbekant för oskyldiga som för skyldiga, men som tyngst — och det med rätta — trycker de sednare. Morgonen kommer då frisk och ny, men människans sinne frisknar ej dervid, och dagas ej af den gryende dagen; och våren kommer med sitt sprittande lif, sina rika förtjusningar, men människans själ blir ej ung, blir ej glad. Mulen och tung och sorgfull, hvilat den på sig sjelf som en december-dimma. Då sjuknar hennes öga vid anblicken af en medmänniska, hon flyr dess närhet; då äga alla naturens och konstens sköna föremål intet behag, intet värde mer, och sjelfva den älskeliga solens ljus väcker blott — förbittring. Allt tyngre, allt mera tryckande rulla då åren. Allt mattare, allt likgiltigare, allt uslare går människan igenom dessa. Då talar hon om döden, om grafven, men som man

talar om en lång sömn, om en bädd der man ändtligen får hvila i ro.

Så var det hem, så voro människorna, till hvilka Edla kom. Hon kom, med sin fasta själ, med sitt klara besinnade väsende, och hennes stärkande närvaro frambringade genast en förändring. Hustrun reste sig från den bädd, der hon af lefnadströtthet lagt sig. Mannen blef hemma från de rustande och dåliga sällskap, bland hvilka han börjat söka att glömma sig sjelf. Barnen blefvo mera hyfsade, och ordnade sig nästan instinktliskt i den höga men vänliga främlingens närvaro. Edla lät ej förgå det första intrycket som hon verkade. Hennes släktingar voro bildbara människor, med goda, men vårdslösade, naturliga gåfvor, och de kände sig sjelfva lika litet, som de kände lifvets och tidens värde. Hon öppnade deras ögon för lifvets sanning, för ordning och skönhet, hon väckte hos dem begäret att resa sig, visade dem vägen, och kallade upp hos dem en ädel äregirighet. Icke såsom de Jobska tröstare, tröstade och förmanade Edla; hon talade i likhet med den

Chinesiska Vise: "hvar finnes menniskan utan fel? Men hon måste känna och bättra dem, och denna förvandling föryngrar hennes hjerta. Ångern är Dygdens vår. Ånger och bättring gör menniskan stor. Stora och små fel och skulder måste då bli henne förlåtna. Den som sålunda har renat sitt inre, sprider omkring sig och i allt hvad hon gör, renhetens kostliga glans."

Edlas släktingar hörde henne begärligt och följde den väg hon visade. Men ej blott med ljus, med råd, hjälpte Edla; hon äfven . . .; dock förlåt Edla! jag tycker mig se din förbjudande blick! Du Edla behöfde ej, och ville ej pris af menniskor.

När sommaren kom, och Edla såg mod och arbetsamhet herska i det hem, som nyss var så djupt sjunket, då fattade henne en oändlig längtan till fadershemmet åter och till Nina, föremålet för hennes ömhet, för hennes tankar, hennes hjertas älskling. Nina skref blott sällan, alltid ömt, men kort och obetydligt; se'n hennes barnaår var det henne en plåga att skrifva. Detta drömmande lif saknade

kraft att uttala sig. Då Edla fick kunskap om Ninas resa till Ramlösa brunn, beslöt hon att äfven resa dit, och der öfverraska den älskade systemen.

Att *vi* ej ännu fått officiel kunskap om denna brunnsresa, kommer deraf, att vi glömt aflägga ett formligt besök hos presidentens, och höra efter huru grefvinnan mår. Grefvinnan mådde nervöst — det förstår sig, — och då fröken Greta, hvars hälsa och krafter ej rätt ville återkomma, blifvit förordnad att dricka brunn, ingaf grefvinnan genast sin läkare att föreskrifva samma regime åt presidenten och åt Nina, hvars bleka kind och matta öga började anklaga lifvet under den förflutna vintern. Och så blef en allmän brunnskur besluten för familjen. Äfven *vi*, min läsare, vilja följa med strömmen och förfriska oss vid

Hälso-källor.

”Mensklighet Gutår!”

Fånig.

”O! jag ville hela världen trycka
intill mitt varma kärleksfulla hjerta,
och med dess blod utplåna hvarje smärta
och med dess slag upplifva hvarje fröjd.”

Fr.

Ser du, min läsare, som jag dem ser, dessa långa alléer af höga lindar och lönnar, hvilkas täta löfverk morgonsolen genombryter med gyllne strålar? Ser du till höger, till venster, omgifna af gröna planer och träd, små snygga trähus, ur hvilkas portar flockar af menniskor troppa fram med glas i händerna? Ser du huru de under hälsningar till hvarandra, sakta strömma fram mot brunnsalongen och hälso-källorne? De mötas der, de fattiga, de rika, de höga, de låga, de kropps-sjuka, de själssjuka; de gå alla att suga nytt lif vid naturens bröst. Den goda modren! Hennes källor springa för alla! alla! Hon skiljer ej på sina barn, hon vet ej af styf-

barn, men bjuder sitt lif och sin kraft, åt alla.

Frisk är morgonen och litet kylig. Dagens silfver ligger öfver gräset, dess strån böjas under de klara perlornas tyngd. Luft, djerf och bjert, kallar opp en länge gömd blomma på sjuklingens kind. Svalorna kretsa sorgfria kring de höga trädens toppar, och naturens sångar-choeur af sparfvar, bofinkar, grönsiskor, sjunga för tusen ett "*Vivat!*" ur skogen.

Det G***ska familj-partiet utmärker sig bland mängden, genom smak i klädsel, och den ledigt ädla hållning, som är den höga verldsbildningens vackra kännemärke. Ninas skönhet fäster vid ögat mången lorgnett. De förnämsta Herrarne af brunns-societeten samla sig snart omkring denna grupp. Många äro bekanta, andra vilja bli det. Rikedom, skönhet och rang behålla sin tjusningskraft i verlden, man må ropa hur mycket som helst att de äro stoft och aska. Ingen märker Clara, men Clara njuter mer än någon. Hon har aldrig varit på landet förr, hon har

ej hört fåglarnes sång om morgonen i det gröna, ej sett daggens perla i gräset, ej känt blomverldens doft och luftens friskhet. Nu förstår hon lifvets härlighet, hennes hjerta är fullt, öfverfullt; hon ville tacka sin skapare, och fruktar att utbrista i tårar. Fröken Greta ser hennes rörelse, och mildrar den genom sitt glädtiga skämt.

Fröken Greta och Clara skilja sig vid det öfriga sällskapet och gå ned i alléerna. Men hvem kommer här emot dem, vaggande i gången, stor, fet och ståtelig till figuren, hufvudet något tillbakaböjdt, med det fulla förnöjliga ansigtet grinande i morgonsolen, samt åtföljd af en liten gosse, hvars blonda hufvud nästan försvinner i rock-kragen, som skulle skydda öronen för morgonluften? Och hvem skulle det vara, om icke baron H. och hans Filius? I rät-vågig linea styr han fram mot fröken Greta och Clara, som, ehuru något förvånade att se honom här, emottaga honom mycket vänligt. Filius smekes, äfven af fröken Greta; — hvem blir ej huld uti naturens sällskap? De sätta sig tillsammans

på ett af gungbräden emellan träden. Snart uppfylles alléen af vandrare, som solen loekar ut ur den mörkare brunns-salongen.

Baron H. delar ut hälsningar, nickningar, släng-kyssar, till höger och till venster; han tyckes känna hela världen. Fröken Greta sätter lorgnetten för ögat, och baron H. presenterar de förbigående för sina vänner, på sitt eget muntra sätt:

”Der, min nådigaste, gick en man, som en gång i sitt lif visade sig en stackare, och har varit en bra karl alltsedan. Här bredvid står en annan, som en vacker dag gjorde en gerning à la Titus, och derefter satt sig ned att dricka derpå, på mensklighetens lägsta trappsteg. Af detta kan man finna....”

”Att ’en svala gör ingen sommar!’” afbröt fröken Greta.

”Förträffligt tillämpadt! Så menar jag äfven. Denna åldriga och reputerliga fru, i den brokiga shawlen, är min nådiga tant Q. Jag var mycket i hennes hus, i mina unga år. ’Rann mig nu så bjert i hågen,’ huru hennes barn och jag voro lyckliga, då vi så-

go henne inbegripen i läsningen af någon roman, och huru vi alltid kände en hemlig ångest, då vi sågo henne sysselsatt med en predikan. Lätt lynne, eftergifvenhet för andras nöjen, för att derigenom få aflats-bref för egna, var verkan af romanen. Djupa skrynklor i pannan, stränghet, moraler och förbud, voro frukten af predikan — hvaraf allt man ingen fåkunnigare slutsats kunde draga, än den, att man borde läsa blott romaner och inga predikningar.”

”Se!” sade Clara, med en röst, som vittnade om det djupaste medlidande, ”se denna stackars ofärdiga, som ser så sjuklig ut! Känner ni henne?”

”Ganska väl. Det är Fanny M. En fattig flicka, utan föräldrar, utan släkt, och som ej känner en dags helsa.”

”Gode Gud!” suckade Clara, med tårfulla ögon, ”det är ett sorgligt lif.”

”Icke så sorgligt. Hon har en sysselsättning, som förtar vedermodan af hennes lif; ja, som under plågornas timmar låter henne göra mången himmelsfärd.”

"Och den är?"

"Läsningen af goda och höga skalder. Bestämd att på jorden vara en maskstungen blomma, suger hon lif för en högre verld, genom dess profeter, Poeterna. Hvem vill klandra henne, och hvem vill annat än väl-signa dem? Tala med henne om Kloppstock; och ni skall få se, huru detta gulnade öga kan stråla!!

Claras öga strålade äfven fromt, vid tan-ken på en tröstad olycklig. Fröken Gretas uppmärksamhet var förströdd genom de för-bigående.

"För all del, min bästa baron," började hon, "säg mig något om denna familj, så ut-sökt ful, och så troget sammanlänkad. Far och mor, fem döttrar, tre söner, kan jag se på uggel-tycket? Hvad är det för folk? Jag tycker de skulle ha ledsamt af hvarann!"

"De bästa och lyckligaste menniskor på jor-den! Goda, glada, qvicka, kunniga, och så tillgifna hvarann, att de behöfde föga bry sig om, hvad den öfriga verlden tycker om dem."

"Jag tackar för upplysningen! Hvem — jag ber er — är det, som sitter på gungbrädet midt emot oss? Jag såg er nyss hel-sa på henne. Hon gör på mig ett ängsligt intryck. Hennes ansigte är ädelt, men utan tecken till behag. En hemsk dysterhet för-tar allt lif. Hon är mörk och tyst som en Mumie. Har hon begått något brott? Kan hon vara som andra människor? Kan hon säga ett gladt ord, kan hon skratta?

"Hon kan det ej. Hon kan blott bedja. På dessa ständigt nedslagna ögon, på denna min, som mera tillhör döden än lifvet, ser man, att blott oupphörlig bön kan frälsa henne ifrån galenskap. Man har sagt mig, att hon älskat någon, som ej varit henne vär-dig, och som dött illa, — d. v. s. af egen hand. Hvad jag vet om Sofie T., är, att hon ej är lycklig i sitt hem. Far och mor och syskon ha karakterer och lynnen alldeles motsatta hennes, och lefva dertill i oupphör-lig strid med hvarandra. Högljudla trätor äro musiken i hennes hem, och alla der täfla om att öfverrösta hvarandra."

"De olyck . . . , de olyggliga! vill jag säga, och hon?"

"Hon har tystnat; hon har mörknat, ända till likhet af en skugga, och tyckes dröja på jorden, blott för att be, be för den ovärdige, hon älskat, be för dem som plåga henne och hvarann. Hennes utseende påminner mig om en martyr af Domenichino. Det är ett tyst, men lefvande Miserere *)!"

"Gode Gud! en oupphörlig bön, — och detta hemska uttryck! Det kan låta för tvifla."

"Det skall man aldrig. Hur länge hon ber, tar hon slutligen ner himmelen; — men allt vill ha sin tid. Se ej så mycket på henne. Det gör ej godt, och hjälper henne ej. Efter allt — så får hon väl bära sin börda, som så mången annan."

"Och om hon blir tokig!?"

"Mången har blifvit det före henne, och rum finnas ännu på dårhusen. Det är ej det värsta som kan hända. Dårarnes natt har

---

*) "Förbarma Dig öfver oss!"

väl äfven en morgon. Låt oss nu se på något roligare! Vet ni väl, hvarigenom denna herre, med de långa benen, lefver; hvad som håller honom vid mod och makt? Glömska: Han glömmer allt — utom sin middag; — sorg och glädje, vänskap och fiendskap; öfver natten har han glömt gårdagen, och derföre vaknar han hvar morgon som en ny människa — eller kreatur... allt som ni behagar. Och denne åter, med det stilla väsendet, med den allvarliga pannan, och hvars figur något litet liknar en koffert — vet ni väl, hvad som för honom lugnt genom lifvet, och håller honom verksam och munter? Minne! Hans lifskraft är tacksamheten. Han lefver, tänker och sträfvar, för att samla förmögenhet åt sin välgörares barn.”

”Det är bra!” sade fröken Greta.

”Så säger jag med, och.... Åh, mjukaste tjenare! fru Pre... En alltför hygglig, liten människa. Hon har ett riktigt småtrefligt sätt att prata bort hela timmar; — blott generar det mig litet, att det alltid är om henne sjelf och hennes erfarenheter och

förtjenster, samt grundsatser att man aldrig bör tala om sig sjelf, eller ens tänka på sig sjelf. Att höra henne, skulle man vara färdig att tro, det hon ifrån morgonen till aftonen jemt glömde sig sjelf, för alla andra; att hon räknade sin håg, sin trefnad för intet, blott mannen, blott barnen, blott svägerskan, ha allt sig till nöjes. (NB. jag känner en mängd fruntimmer, som förmena om sig detsamma). Rörd öfver sin egen förträfflighet, tar hon, med ödmjuk tillförsigt, åt sig allt hvad vackert, poeter och artiga författare sagt till qvinnans lof, och anser sig, i from villfarelse, vara en verklig engel. (Se ofvanstående NB.). Men någon har hviskat mig i örat, att hennes äkta man, en vacker dag, vid en af hans vänners ord: 'din engel till hustru!' i hjertats missmod utbrustit: 'Jo visst, en vacker engel!'"

Fröken Greta skrattade hjertligen och sade:

"Således ser ni inga englar bland fruntimmerna?"

"Jag, min nådigaste?! Jag ser flera englar bland dem, än mitt hufvud och mitt

hjerta rätt tåla vid. Men mina englar prisa sig ej sjelfva.”

”Och deri göra de rätt, ty ingenting är förhatligare. Men hvem ha vi här? Den herrn ser ut, som en författare, — men jag tycker ej att jag skulle ha lust att läsa hans böcker.”

”Jag måste beundra er goda smak. Den herrn är verkligen författare, och till en bok öfver qvinnans bestämmelse, hvares innehåll är ungefär så lydande:

”Qvinnan skall uppfostras för mannens skull. Tu skall vara tinom man undergifven. Tu skall behaga tinom man, på thet ena sättet och på thet andra. Har han fel, så skall tu rätta them med stor ödmjukhet, och utan att han theraf vet. Kunna the ej rättas, så skall tu fördölja them för hela verlden, och älska honom thess bättre. Summa: tu skall uppfostra tinom man och vara tinom man undergifven och vara fullkommen alltid. Amen!”

”Vet baron,” sade fröken Greta, ”att jag ofta tänkt, att ni borde ha blifvit författare.

Jag är viss om, att ni skulle ha gifvit oss rätt goda och nyttiga böcker.”

”Vet min nådiga fröken, att jag sjelf har varit lika öfvertygad derom, som ni, och var verkligen en tid i begrepp att beträda denna bana. Jag började skriva en filosofisk roman och var sjelf rörd öfver all den vishet och godhet som jag ur min penna skulle blåsa i människorna. Jag tyckte, att verlden slätt icke skulle hjelpa sig fram utan min bok, och begrep knappt huru den bergat sig hittills. Jag var just i midten af mitt opus, då jag, en vacker dag, tog upp katekesen, för att examinera en liten gosse. Men snart började jag läsa för mig sjelf, och jag har svårt att beskriva för er, hvad intryck den läsningen gjorde på mig. Ja! jag blef både rörd, förtjust och flat, då jag solklart insåg, att verlden, redan här, hade allt hvad den behöfde. Jag gick genast hem och brände upp mitt manuskript, hvars bästa tankar jag fann vara ett extrakt på katekesens kärna. Och sedan den stunden har mitt förstånds röst, hvar gång jag känt mig frestad att återtaga

pennan, för att lära människorna, med tordönsstämma ropat till min fåfånga: "the hafva Mosen och profeterna! Hvad hjälper them, om någon af the döda uppstode?"

"Ganska bra, baron! Men förlåt mig, om jag tror, att er beskedliga lättja varit med om att skrämma er för Mosen och profeterna och från ert arbete. Och jag tillstår, att jag är långt ifrån att dela er tanke om *en* boks all-tillräcklighet. Dessutom behöver jag böcker, äfven för att roa mig."

"Ni vill roa er! Se då min nådigaste, på denna Herre med den tunga gången, och denna frun med den lätta, och som alltid gå tillsammans ungefär som ett koppel hundar hvilka dragas och slitas smått men kunna dock ej åtskiljas. Aldrig har väl himlen låtit så olika människor födas af samma far. Han finner svårigheter vid allt; vid lifvet, vid döden, (och det sednare kan väl ha sin raison,) vid att stå, vid att sitta, vid att gå, vid att ligga, — min sann jag begriper, huru han kommer fram genom verlden! Hon åter hör till dessa välmenande men dunkla Optimister,

som, utan att veta hvarföre, verkligen tro
 och jemt försäkra, att 'allt är för det bästa.'
 Hon säger om Lissabons förstöring, om Fran-
 ska revolutionens grymheter, att de visserli-
 gen voro "goda för något." Är det fullt väder
 i dag, så säger hon att det blir så mycket
 vackrare i morgon; och kommer domedag och
 verldsbrand, så är jag viss på att hon finner
 stunden att försäkra någon brinnande med-
 kristen att "allt är för det bästa!" Och ehuru
 jag visst tycker att på det hela är det både
 kristligt och förståndigt att så tro, så kan jag
 ej neka att hon ofta påminner mig om histo-
 rien med Pappagojan som skrek: "det går
 bra, det går bra!" under det Kalkontuppen
 hackade ut hennes ögon. Jag höll en gång på
 att bli litet kär i henne, ty äfven jag vill gerna
 ta lifvet på dess bästa sida, och jag tyckte att
 lifvet skulle bli bra lätt med en så lätt men-
 niska. Men allt se'n hon tröstade mig med,
 att en förbannad giktverk som plågade mig
 ett helt år, äfven var "för det bästa," så
 slutade vi opp att komma öfverens. Emel-
 lertid kan jag ej annat än lyckönska henne

till hennes sätt att ta världen, och beundra hennes tålmod med brodern som ej kan lefva utan henne, ehuru han jemnt förargar sig öfver henne, såsom öfver allt annat. Den litet underligt klädda frun som följer efter henne, . . .”

”Ah! fru K * *! henne känner jag; aflröt fröken Greta. Denna person har mer än en gång gifvit mig lust att begå dårskaper. Nära henne, och hörande henne, blir jag alltid tanketom eller lättsinnig.”

”Ni förvånar mig, ty just hon är motsatsen af lättsinnig.”

”Just derföre! eller snarare, — derföre att hon gör förståndet så tråkigt. Hon vill vara filosof, tror jag, och resonnerar och afhandlar och benar öfver allting. Tusen gånger har hon låtit mig tänka på Bibelns ord: ”ditt tal skall vara ja, ja! Nej, nej! hvad derutöfver är, är af ondo.” Du ler Clara! — jag ser att jag har medhåll hos dig.”

”Och likväl — invände baron H., kan just detta benande och afhandlande komma af

ett ganska godt sträfvande: af behofvet att reda verlden för sig.”

”Ni låter mig tänka derpå, sade fröken Greta, efter en stunds paus, — men hvad som är visst, är, att jag hvarken kan eller vill hjälpa henne; ej heller tror jag att hon har det rätta maneret. Tusen gånger hellre hör jag på fru N. som oupphörligt, men med sann ifver, talar om sina barn och sitt tjenstfolk.”

”Jag ger er alldeles rätt, och tycker just som ni. Detta samtals-ämne kan vara så godt som något annat för en stund. Och mycket kommer an på andan som...

Här lade fröken Greta sin hand på baron H * * s arm, och ropade sakt och ifrigt: ”För Guds skull — hvem är det, hvad är det, — fruntimret der borta, i svart, som smyger vid syrenhäcken? — hon liknar allt hvad jag kunnat föreställa mig om en lefvande skugga, och fäste nyss på oss en blick så skarp, så besynnerlig! ...

Knappt hade baron H. fått en skymt af det svartklädda fruntimret, som försvann i det samma bakom häcken, förrän han spratt

till som af en elektrisk stöt, och sköt af som en pil i hennes spår.

På det högsta förvånad och nyfiken såg fröken Greta efter honom. Först i brunssalongen råkades de åter, och baron H. svettig, pustande och störd, sade blött, att han trött sig i det nämnda fruntimret se en bekant, men ej kunnat återfinna henne.

Emellertid hade det recenserande sällskapet tystnat, och sysselsatte sig blott med att fylla och räkna sina glas. Men medan de dricka och spåtsera, vill jag ännu ett ögonblick fortsätta deras granskning, och med öga och tanke sväfvande öfver den hvimlande mängden, berätta läsaren hvad jag förnimmer; ty det är ett ämne som ej så lätt tröttar uppmärksamheten, det om människornas olika lif och väsen; att se huru annorlunda verlden speglar sig i dem alla, och att likväl alltid igenkänna människan. Gudablicken och dödskillen ha de alla.

Dödskillen! kan den väl finnas i detta täcka hufvud, som blickar så gladt och lefnadslustigt

nadslustigt ut i verlden? Hvad som är visst är att dess unga ägarinna ej vet stort deraf. Hon älskar dans, musik, glada ord och anleten, sol och blommor. Hennes själ är helt och hållet vänd åt lifvets solsida; hon fruktar den andra såsom synden. Hon dansar igenom lifvet, oskyldigt, sjungande och lekande. Må ingen surmulen runka på hufvudet åt henne! Äfven menniskolifvet behöfver läror:

Drilla drilla,
Snälla lilla,
Uti solklar höjd!
Låt de tunga
Messor sjunga;
Sjung du lifvets fröjd!

Men för yran
Slå ej lyran,
Var de sorgsnas vän!
Gif de trötta,
Lefnadsnötta,
Deras vår igen.

Qvalen lugna,
Hjertan hugna,
Med din himmelston;
Då din tunga
Fröjd skall sjunga
Vid Allfaders thron!

Den lefnadströtte!.... o ja! om du kan det, vederqvick hans sinne. Se huru han med nedböjdt hufvud släpar sig fram till hälsokällorne, och vågar ej hoppas, och vill ej misströsta. Ur det gröna trädet der jag gömt min lyra, vill jag sjunga, äfven för honom, en vers:

Finns ej fröjd för dig på jorden qvar,
Finns ej tro, ej hopp om bättre öden,
Ingen rolig sömn förrän i döden,
På din bön om lindring — intet svar?

O! så finnes dock ett himmelsk mod,
Som det bittraste kan stilla bära,
Som predikar lifvets bästa lära,
Hell dig! ljufva, höga tålamod!

Du är hamnen der hvar stormig våg
Lägger sig, en lydig himmels-spegel
I den blick du gifvit ditt insegel
Engla-friden klart jag stråla såg.

Ingen syn är skön som den du ger,
Du förklarare af jordens smärta!
Alla tvifvel tystna i mitt hjerta
Vid dens bädd som lider och som ler.

Och jag tror på Guden som han ser,
Tror på kraften som hans knot betvingar,
Tror på frihetens och andens vingar,
Och befriarn ödmjukt jag tillber!

Smärtans son! Profet om bättre dar!
Snart förvandlad är din törnekrona,
Strålar snart som herrlighetens krona;
Ur hvar tagg en ros uppspirat har!

Hvar var jag nyss? vid en hälsobrunn. Och nu vid att besjunga glädjen, tålamodet. — Godt! Min vena har sprungit högre, och dess lekande stråle har helsat "det springande vatten till evinnerligt lif" som ur odödliga källor utgjuter sig öfver menskligheten. Jag vill följa det, jag vill se hur det välsignar varelsernas själar, jag vill betrakta människorna omkring mig. — Här de goda, de älskande, de som lefva af hvarandras kärlek: Hvad de göra mitt hjerta godt! Hvad luften är ljuf i deras närhet! — Här de starka: De som med mäktig vilja skapa sina öden; de som andats in stora tankar, och höja sig betraktande öfver lifvet och öfver sig sjelfva. Deras anblick stärker. Deras öga är klart; ej underligt! det har sökt och skymtat Sanningen, den sköna, älskeliga, herrliga!

Och de som naturen ej gaf stora krafter, som lifvet ej skänkte stora fröjder, men som emottaga smulorna från lifvets bord med förnöjsamhet, och ej trötta himlen med rop efter mera; — lifvets små, verdens obemärkta, huru vackert, huru väl, stå ej äfven de i

Guds ordning! Huru många stilla lif som njuta af blommorna, af foglarna, af ett rum åt solsidan, der de, vårdande naturens sorgfria barn, vinna något af dessas lugn och lefnadsfriskhet! Det är ljufligt att estertänka, huru många glädjekällor den allgode fadren beredt sina barn, och huru *Han* i dessa uppenbarar sig sjelf för dem. Vi känna Hans närvaro, ej blott i den religiösa andaktens stunder; den gudomliga elden lefver i alla lemmar af lifvet, och hvart och ett rent människans sträfvande kallar fram dess blixtar. Kärleken, naturen, vetenskapen, konsten, filosofien, — äro de icke alla tankar af Honom, emanationer af Gud? Har han icke i hvart och ett af dessa riken, gifvit hvar människa ett fosterland, uti hvilket hon kan bygga och bo? och samma, himmel, samma kärlekens ena eviga sol strålar öfver och igenom dem alla! Huru ofta under deras väg, i deras arbete, genomträngas ej människorna af en plötslig klarhet, af en obeskriflig ljuflighet; — strålar af ett högre, ett ofattbart lif gå igenom dem, och de måste då säga sig: "Herren äret!"

Och likväl finnas ännu i lifvet enslingar, arme som sakna allt hvad som ger lifvet värde. Det skall ej förblifva så. Profeten har haft sin dag, hjälten sin; *menniskans* är nu inne. Men *menniskan* är legio, och hvar individ af denna massa träder i dag fram med fullmakt af himlen, och begär på jorden rum för sin frihet, sin kärlek, sin verksamhet och sin sällhet. Att det måste bli knuffar och trängsel för det första, är klart. Alla störta fram mot hälsokällorna, alla vilja fylla sina bägere. Några bli tillbakahållna, andra nedtrampade. Men tålamod! Det skall bli bättre! ty folkens ledare har talat till klippan, och dess sköte har öppnat sig, och källorna springa allt högre, allt ymnigare. Det skall en dag bli nog för alla.

En källa är, hvars åder nu först börjar för massan af *menniskorna* perla fram sina silfverdroppar, en källa som skall stilla millioners törst, och skänka ett fullt mått af frid och glädje, åt dem som dricka derur.

Det är drycken ur *Kunskapens*, ur den in-

tellektuella bildningens källa, som gör människans blick så klar, hennes lif så fridfullt och så oberoende af yttre öden. Gå och drick der, du af lyckan vanlottade, och du skall känna dig rik. Och du skall gå ut i den vida verlden och öfverallt vara hemma, och du skall stänga dig in i ditt ensamma rum och ha sällskap nog; ty dina vänner, de som alltid äro med dig, de med hvilka du ledigt samtalar, äro naturen, forntiden och himlen! Myrans rike och människans verk, regnbågen och runan, bjuda lika gästabud åt din själ. Skapelsens herrlighet skådas ej blott af ditt öga, den förklaras i din tanke, den blir ljus för ditt förnuft. O! att så betrakta, förstå och tillbedja, — är det ej nog för jorde-lifvet? Nog? Det är oändligen, outsägeligen mycket!

Men hvarföre är det så nog, så mycket? Oändlige! Ljusets och lifvets källa! Det är, emedan det för oss närmare *Dig*; emedan vi då allt bättre i hvarje droppa af tillvarelsen, kunna skåda *Ditt* ljus; och förnimma *Ditt* lif. Om, — såsom en stor skriftställare sä-

ger, — ”all Hedendomen består i förgätenheten af Skaparen för det skapade” så tillhör det visserligen den sanna kristendomen, att öfverallt i det skapade söka förstå och tillbedja den allvise Skaparen.

Eldprofvet och Vattenprofvet.

”Mina bröder lif och mod!
dansa! hör de spela.”

BELLMAN.

Och visserligen måste vi roa oss; så vill naturen, så vill Skaparen. Dans och musik äro en grundidé i Skapelsens stora opera. Sjungande dansa verldarne deras rond kring solen; sjungande dansa myggorne deras figuré i solskenet; vågen dansar på moderböljans sköte, löfven för vinden, vindarne spela egna fioler till deras vilda slängpolska; barnet dansar uti modrens armar; elden lössläppt, är en evig dans; äfven himlen har sin shawl-dans i det den sveper omkring sig, löser och sammandrar molnens slöjor. (I denna stund gör jag

glissade-assemblé med min penna, — och har du ej re'n länge min läsare benäget följt mig i min gallopad?)

Vilden dansar uti lust och smärta, och, fulländande, genom konsten, naturens försök, sjunger och dansar den utbildade människan i mening och skönhet, så att djuren lyssna och englarne le. Hennes attitud är ett sväfvande på gränsen till en högre värld. Hennes "partner," den hvars hand för henne öfver, är *döden*. Ljufliga måste himlarnas sånger tona i den uppståndnes öron.

På en grön och jemn plan dansar brunns-sällskapet vid Ramlösa. Vänlig och svettig sysselsätter sig baron H. med att till höger och venster presentera danslustiga herrar för danslustiga damer. De dans-olustiga tvingar han i godo att äfven svänga om, ty baron H. älskar att människorna skola vara muntra och sällskapslika. Baron H. hade, genom tyst men nästan samfälld öfverenskommelse, blifvit "maitre de plaisir" för brunns-sällskapet. Han kände hela världen, var omtyckt af hela världen, och tog världen dessutom så klokt och

lätt, att den fann sig väl af att följa honom. Denna post var äfven ganska passande för hans muntra lynne, men tycktes mindre väl öfverensstämma med hans fetma, som, genom hans ansträngningar för andra, led stor smälek. Baron H. tycktes dock ha beslutit att låta den lida, ja, han tycktes med afsigt storma på denna börda. Fröken Greta skämtade med Clara öfver detta prof af hans kärlek, och spådde, att han en vacker dag, smal och nätt som kusin Pasteaureau, skulle knäböja för Clara och vinna hennes hjerta.

Grymma fröken Greta! Under det baron H. svettades och arbetade att göra lifvet lätt för alla, hvälfde hon i sitt hufvud de mest hotande förslag mot hans lugn, och äfven för hans lif. Hon hade nemligen beslutit, att med det första ställa baron H:s kärlek till Clara på några rätt stränga prof. Skulle hon bli öfvertygad om, att icke blott ett slags tarfligt tycke för Clara, icke blott lust att lefva ett makligt och epikureiskt lif, utan deremot sann kärlek utgjorde driffjädarne till hans sökande af Claras hand, så ville fröken

Greta sjelf bli hans förespråkarska hos Clara; i annat fall åtog hon sig, att med allvar och eftertryck göra slut på en "courtis," som nu räckt långt öfver de tre utsatta besinningsmånaderne, och kom folk att prata. Härtill förenade hon den bestämda föresatsen, att i godo eller ondo få veta, hvaraf Filius kommen var. Låt mig säga dig min läsare, att det var en förfärlig sak med fröken Gretas vilja när den en gång satt sig för något!

Hvar voro vi nyss? Jo vid dansen i det gröna! Skön är qvällen. Vinden har slutat att svänga om med blommorna och löfven. Stilla hvilar den nu och sofver i lunden. Men ännu sjunga foglarne ett afsked till den sjunkande solen. Ninas tjusande sylfidiska gestalt sväfvat om i valsen. Den som för henne med sällsynt behag, är en bildskön ungdom, med Apollos drag och Amors leende. Hvad heter han? Vi vilja kalla honom *Don Juan*. Hvad är att märka om Don Juan? Att han är hjälten i Byrons längsta poem, kusin till Richardsons Lovelace, och lik honom berömd för sina segrar hos de *svaga* af könet;

och följaktligen, efter vissa tänkares utsago, en afgjord gunstling hos alla fruntimmer.

Heliga Clarissa! Aurora Raby, du skönaste stjernbild som Byron kallat upp på sin stormiga himmel! I era namn, och i era förebilders, protestera vi mot detta inskränkta omdöme, och förklara, att dessa tänkare ha blott känt qvinnan i stora städer, och re'n förderfvad af verlden, ej sådan hon är i sin sanning, — i sin egentlighet.

Farlig var verkligen Don Juan. Ty hvem kunde ana svek i denna öppna, klara blick, under detta hjertliga skratt, i detta väsen så älskvärdt obetänksamt? Hvem kunde tro att förderfvat bodde i en själ, som syntes så varm för allt godt och skönt, och som i stunder af stilla förtroende lät honom sucka öfver att han i lifvet ej funnit hvad han sökt, ej blifvit hvad han velat.

Nina anade intet, och lät sig hänföras af ett behag och ett lif, som verkade angenämt på henne. Grefvinnan visste alltför väl hvar hon var hemma, och *derföre* var hon högst intresserad af den intressanta främlingen och

af hans utmärkta talanger i musik. Han blef en af de intimaste i hennes krets. Fröken Greta såg alltsammans klart, men teg, och höll Don Juan korrt och kallt. Clara undvek honom af en slags motbjudenhet, hvars orsak hon ej kunde förklara för sig — och som mycket liknade den visa och vissa instinkt med hvilken djuret skyr en skadlig planta — under det han ofta sökte henne, han visste ganska väl hvarföre och besannade härmed den ofta gjorda anmärkningen, att den vällustige söker företrädesvis den rena, dock ej för att höja sig till den, nej! för att draga den ner till sig. Clara syntes likväl blott vara en bitanke hos Don Juan; hans uppmärksamhet och hyllning egnades, dag ifrån dag, allt mera uteslutande åt Nina.

Men åter till dansen. Nej! dansen är slut. Baron H. efter en hambopolska helgad åt en dam som ingen annan bjudit upp, hvilat flämtande på gräset. Fröken Greta, mild i hågen, bjuder honom med egen hand ett glas lemonad. Presidenten passar på sin grefvinna, som ser sig något orolig om efter Nina,

men glömmen sin oro för en högst intressant konversation med en vacker öfverste. Nina har, i sällskap med några bekanta, vandrat inåt parkens mera skuggiga delar. Don Juan följer henne och söker fästa hennes uppmärksamhet. Oförmärkt skiljer han henne vid det öfriga sällskapet, och då de andra sätta sig ned att hvila, väljer han för Nina en hviloplats, nog aflägsen från de öfrigas att hindra ord att höras, och nära nog för att ej väcka någon otrygghet hos Nina. Den varma aftonens tysthet, de lummiga trädens skuggor, allt bidrog att hos Nina höja den vemodiga sinnesstämning som var henne egen. Drömmande lutade hon det sköna hufvudet mot handen, och såg ut i den nattskumma nejden. Juan såg hennes sinnesstämning. Han betjente sig deraf. Med låg, melodisk röst, talade han om det vanliga lifvets tomhet, om dess mörker, dess köld, dess bojer. Han talade om naturens lif, så varmt så kärleksrikt, — *der* uppenbarade sig Guds lif, Guds godhet. Han talade om ett lif enligt med naturens — *der*före skönt och rikt, — likt det som

patriarkerne lefde, likt det, som i skönare länder, badade af solen, ännu var den fria varelsens rättighet. Han prisade kärlekens makt att förljufva allt; *den* var lifvets saliga dröm, den enda förädlande, den enda värd att drömma. Han citerade språk af Johannes Evangelisten. Hans ord voro rena, rösten hänförande ljuf, språket poetiskt skönt; Nina såg ej ormen som smög emellan blommorna. Hon lyssnade nästan tanklöst, men en tjuuning var kommen öfver henne. Underliga, orediga, men behagliga känslor, svällde i hennes bröst, — hon njöt. Naturens sköte likasom upplät sig för henne; hon hade velat sjunka dit, förmänga sig med blomsterångan, med skuggan, med daggdroppan, med hela det underbara lif som omgaf henne. En våg af vällust gick öfver hennes själ; tårar trängde fram i hennes ögon, under det de sänktes för den dunkelt glödande blick, som oafvändt, och med en slags förtrollningsmakt, hvilade på henne.

Det blef rörelse i grupperne omkring dem. Man reste sig för att återvända. Äfven Nina

steg upp; hon lyftade sin blick mot himlen, den möttes af de klart tindrande stjernornas strålar. Nina erfor dervid ett plågsamt intryck. Stjernblicken förekom henne sträng och kall, den påminte om Edlas genomträngande öga. Nina sänkte åter sina, men en ovilkorlig känsla förde henne att aflägsna sig från Juan. Den tündgick ej Juans erfarna blick, och han sade hastigt, men lågt och sorgset: "Tack för denna stund, efter långa år af tomhet! Dess minne skall bli min goda engel, och låta mig lättare bära lifvets ledsnad. Mitt väsen kan synas lättsinnigt, men mitt hjerta har djup af känsla!... Jag har vandrat ensam — oförstådd; — ingen ännu har känt mig sådan jag är,.... och jag — har aldrig ännu varit lycklig!"

Han utsade dessa sista ord med djup känsla, han tystnade och bjöd Nina armen. Hon tog emot den. Han var ju olycklig, oförstådd! De gingo tysta tillbaka genom den lugnade skogen, och sällskapetets sorl var otydligt för dem båda. Nina gick med sänkta ögonlock, stum och obegriplig för sig sjelf, men kände

blicken hvilken han som oftast rigtade på henne.

Vid dansplatsen var ännu sällskapet samladt. Man lyssnade till en flöjtspelare som just vid de vandrandes ankomst slog sin sista drill. Don Juan omringades. Man bad honom allmänt att med sin välkända talang kröna aftonens nöjen. Han lät ej länge be sig, tog emot en guitarre af grefvinnan Natalies händer, satte sig på en mossig sten och preluderade. Han var vacker att se, der han satt, med det sköna hufvudet tankfullt nedböjdt, aftonvinden lyftande sakta på de mörka Byronska lockarne, under det handen, hvit och mjuk, eldigt flög öfver strängarne. Han sjöng, och allt var öra. Skönare hade ingen hört. Det var en vild romans om olycklig kärlek. Der var passion, brott, vild lycksalighet, vasinne, död! Blek blef sångaren af sina egna toner. Bleka voro åhörarne. Rysningar genomilade dem, och sympatetiska darrningar susade äfven i träden. Allt teg i en slags häpenhet, under det de sista afbrutna melankoliska ackorderna, lika dödssuckar, sväfvade

bort. Då fästade Juan en lång, flammande blick på Nina. Tonerna blefvo ljufva, smältande, liksom druckna af tjusning. Juan besjög den lyckliga kärleken, den fria, paradisiska, sådan Albano och Correggio målat den. I Ninas bröst darrade hittills förstummade strängar. Aning och längtan, ett oändligt ve, och ett oändligt väl, fattade henne. Var det afgrunden, var det himmelen som ville öppna sig för henne? — hon visste det ej. Hon hade velat dö i denna stund, och likväl hade hon aldrig, så som nu, annat lifvets rikedom, lifvets fullhet.

Hvad som så mäktigt fattade Ninas själ, förblef ej utan verkan hos andra, och mångens hjerta smälte, vid denna blick in i ett förloradt eden. Tårar steg i månet öga, mången älskarelåga sköt derutur fram, ej att låna, men att tända eld hos grannen. Månet rosigt minne steg upp i gubbens själ, och gumman . . . nej! det här går för långt! Vi kunna ej, min läsare, draga ut på tiden med att göra reda för alla intryck af sången. Stor är sångens makt! större dock sömnens, — åt-

minstone i vår litet tunga Nord. Fröken Greta var den första att göra denna anmärkning, och sade i det hon gäspande vände sig till baron H. "Det här är alltför bra, men ej bra nog för att låta oss sitta här hela natten. Hör baron! låt oss göra hvad som bättre är. Låt oss gå hem!" Baron H. svarade på ett språk, för fröken Greta alldeles obegripligt, och omöjligt för henne att förklara förrän hon blef varse att han — sof! Han låg der i det gröna gräset, med öppet bröst, och det öppna, glada, något Bachus-likas ansigtet vändt emot himmelen i drömmande förnöjlighet.

Fröken Greta vinkade åt Clara och visade henne leende den sofvande. "Han blir kall!" sade Clara med omsorgsfull oro, och tog en shawl och bredde den öfver honom. Var det i fortsättning af någon dröm, eller var den illparige mannen verkligen vaken, eller invärtes clairvoyant; allt nog! då Clara böjde sig för att öfvertäcka honom, räckte han upp sina armar; men Clara reste sig hastigt upp, och han fattade blott hennes händer som han hjertligen kysste. Clara lät det ske trankilt

nog. Fröken Greta såg på. Filius hade i det samma sin sysselsättning för sig. Han hade denna afton fattat en synnerlig kärlek för en viss liten Carolina, femtonårig, täck, och Tyska, och gjorde henne sin cour dermed att han med ett stycke krita ritade arabesker på hennes skor och i kanten af hennes svarta klädning. Förgäfves talade den unga flickan sig trött på: "Sköta Filius lät bli! Sköta gosse lassen sie mig! Nej nu är du för schwår!" fåfångt! artistifvern hade nu en gång fått makt med Filius, och han hvarken svarade eller lydde eller tycktes höra. Fröken Greta som satt bredvid den unga plågade, och en stund betraktat Filius' manövrer, lade nu sitt förbjudande maktspråk till Carolinas böner. Filius teg, vände sig om, och nästan i samma ögonblick såg fröken Greta en lång hvit romersk näsa smycka hennes egen mörkgröna sidenklädning. Detta var för starkt! Och under det fröken Greta med sina ögon iakttog uppträdet emellan baron H. och Clara, sammantrycktes nästan omärkligt hennes fina läppar, en viss bisterhet kom öf-

ver hennes anlete, och hennes hvita fingrar funno vägen ibland Filius' ljusa lockar, och "au! au! au! au! ajj!" skallade vidt omkring ett genomträngande jemmerrop. Baron H. sprang upp, qvick som en ekorre, och skrek "Filius!" Filius gick under häftiga snyftningar fram till sin fosterfar och kunde blott framstamma: "hon lugga . . . lugga . . . lugga mej!"

En viss förundran, en konsternation blandad af munterhet, spridde sig bland de omkringstående. Men baron H. såg på fröken Greta, såsom fordrade han en förklaring. Fröken Greta steg upp med en viss värdighet och sade: "Min bästa baron, jag behöfver väl ej säga, att bestraffningen var väl förtjent. Allt hvad jag här har att förklara, är min önskan att baron ville sjelf öfvertaga omsorgen och äfven något af metoden som jag nyss ådaga-lagt. Gossen blir eljest snart, rent af odräglig!"

Baron H. svarade intet, men tog vid handen sin Filius, hvares sorg re'n Clara lyckats att tysta, och lagade sig till att gå.

Det öfriga sällskapet bröt nu äfven upp. Clara väntade sig att återfå sin shawl; men

deraf blef intet. Baron H. svepte den mycket lugnt omkring sig, utanpå sin rock, och berömde dess mjukhet, dess värma, dess *milda karakter*. Fröken Greta gaf Clara en af sina shawlar, — ty hon hade deraf legio — och gick tyst som muren hem. I ögonblicket att skiljas, gjorde Clara en vänlig inbjudning, för att återfå sin shawl, men baron H. stack den blott i sin ficka, och förklarade, att han aldrig ämnade skiljas vid den.

Nina följdes till sin port af Don Juan. Här fästade han ännu på henne en af sina lågande blickar och lemnade henne. Men, hvilande i sin säng, tjustes Nina ännu af hans toner, de ljödo med oändligt behag, i en vaggande barcarol, ur syrén-häcken, utanför hennes fönster. Månen sken klart. Den sken öfver hennes bädd. Det mörka fönsterkorset kastade sin djupa skugga öfver hennes bröst. Nina såg det. Öfver henne låg försakelsens och smärtans sinnebild, — men hon var äfven begjuten af himmelsglans. Derute lefde sången och kärleken. Oroligt slog hennes hjerta, orediga voro hennes tankar, hennes

tårar runno, och korsande stilla sina hvita armar öfver kors-skuggån på sitt bröst, hängaf hon sig i stilla bön till Fadren, som bättre än hon såg in i hennes själ och bestämde öfver hennes öden.

Ännu samma afton ställde fröken Greta Clara till svars öfver hennes ord, om baron H. "Han blir kall?" och frågade rätt allvarligt, om hon ämnade hålla honom varm, ej blott med sina shawlar, men äfven med sitt hjerta. Clara nekade härtill, först skrattande, sedan med mycket allvar. "Godt!" tänkte fröken Greta.

Clara slet likväl ondt för denna afton med sin vän, som ibland var litet obarmhertig, och ofta frågade henne, om de klädesplagg, som hon "ännu hade qvar?" Äfven förklarade fröken Greta, att hon likväl gerna ville se andra prof på H..s kärlek, än det, att Clara skulle bli utan kläder. Ibland undrade hon, med skälmaktiga blickar, "hvad väl derutaf skulle bli slutligen?" Men Clara tog skämtet godt, förblef trankil, och lät sig ej störas. Deremot var förhållandet emellan frö-

ken Greta och baron H. verkligen litet stördt. En viss spänning, en viss kall höflighet, tog, för några dagar, rummet af den förra muntra vänligheten.

Ser det ej ut, som vi alldeles hade glömt presidenten? Vi ha visst ej glömt honom, men han kommer alltmer i skuggan, bredvid sin lysande fru, öfver hvilken han likväl är ganska stolt och litet jaloux. Han dricker samvetsgrannt sina tolf glas, hvar morgon, och klagar smått öfver sin mage, öfver sitt lynne; men derpå aktar ej grefvinnan Natalie. Hon håller en evärdelig musik med Don Juan och Nina. Ensam med dem, isynnerhet ensam med Nina, utvecklar Don Juan sin beundransvärda talang. Han liksom baddr i sång, och berusar sig i sina egna toner. Nina är liksom förtrollad deraf och sjunker, dag ifrån dag, allt djupare in i ett ljuft och svärmande vemod. Don Juans passion för henne blir med hvar dag tydligare och med hvar dag häftigare. Han omger henne med sin dyrkan, med sin sång, med hela sitt brinnande och poetiska lif, — på

vågor af väljud och vällust, gungar hennes lif.

Såsom starka blomster-ångor verka, så verkade dessa musik-ångor på henne; det var en ljuf men döfvande känsla, ett behagligt rus, ett sött förgift, — af sådant, mina Läsarinnor, kan man dö, — i sednare fallet till själen!

”Men i Guds himlar sjunga ju hans rena englar? Sången är i sig sjelf så gudomlig! huru kan han döda själen?”

”Kommer an på, hvars andas barn han är, min aldradyrbaraste! Det ädlaste verktyg kan, ombrukadt af en ond vilja, bli medel till ondt. Det finnes en eld, som lyser och lifvar, — finnes ock en eld, som förtär.”

”Men.....”

”Men och men, du hulda engel, hvars rena sopran, jag en dag hoppas höra, om ej förr, i himmelens körer — jag har ej tid att ordvexla med dig i dag. Dessutom skal Clara, den klara, fromma, bättre än jag, svara på dina tvifvel.

”Hvar-

”Hvarföre Clara,” — frågade fröken Greta — ”går du nästan alltid ut, då Don Juan sätter sig till pianot och sjunger så, att Nina smälter och Natalie ser alldeles inspirerad ut och vänder ögonen åt alla håll, utom åt presidenten, som likväl gör hvad han kan för att hålla sig uppe i förtjusningen. Säg mig, hvarföre smyger du dig alltid bort?”

Clara rodnade, men svarade leende: ”Emedan jag hvarken vill smälta eller bli inspire-rad af Don Juans toner.” Hon tystnade och tillade, efter en stund, under djupare rodnad: ”jag tycker mycket om musik och har ej hårdare hjerta än Nina, — men det är något i Don Juans sång, som ej gör godt. Den upprör och gör vek, utan att på något sätt vara välgörande. Det är något omkring honom och äfven i hans sång, som säger, att hans själ och hans afsigter ej äro rena.”

”Men ditt hjerta, ditt förstånd äro det!” sade fröken Greta, i det hon slöt sin vän uti sina armar. ”Jag önskade, att den ’sköna

och fullkomliga Nina,' som Natalie kallar henne, hade halfva ditt vett."

"Tala med henne! varna henne!" bad Clara innerligt och ifrigt. "Hon är så ung och så god!"

"Dermed befattar jag mig ej," sade fröken Greta bestämdt. "Jag förstår mig ej rätt på den flickan, och dessutom kommer snart någon, som väl tar reda på henne, och på Don Juan med. Grefve Ludvig R. väntas hit i dessa dagar; och då tänker jag, att han väl svalkar den der hettan med sångöfningarne. Vid Natalie har jag emellertid talat; men det är att predika för döfva öron. Hon har dessutom en talang att göra svart till hvitt, och . . . . Men det ringer till middagen! Tag på dig din tyll-pelerine, Clara, d. v. s. i fall du har den qvar ännu, — det är ju besynnerligt, att baron H. skall . . . ."

Clara stängde de skämtfulla läpparne med en kyss, och skyndade sig att följa sin vän till Table d'hôte.

Fröken Greta satte sig bredvid baron H., vid bordet. Det syntes på båda, att de ville

bli vänner igen. Baron H., hvares mest lysande stund på dagen alltid inträffade vid middagsbordet, der han, sällsynt nog, förenade gåfvorna att äta och tala, med stor smak och liflighet, var denna dag alldeles charmant. Han rådgjorde mycket med fröken Greta öfver barna-uppföstran, och fröken Greta gaf honom häröfver, halft på skämt, halft på allvar, några temmeligen handfasta råd, mera hälsosamma än angenäma för Filius. Fröken Greta talade äfven åtskilligt öfver hans framtid och satte i fråga, om det ej vore lämpligt, att han följde sin mors profession vid teatern? — men anmärkte tillika, att Filius syntes ha mindre fallenhet för dans, — och gick alltid med fötterna inåt.

Baron H. sturade, med någon förvåning, på fröken Greta, hostade, drack ett glas vin, och svarade, att gossen skulle få gå hvad väg han sjelf ville.

Fröken Greta undrade nu vidare, om han skulle bli dekorations-målare, och berättade, ganska muntert, historien om ritningen och luggningen vid dansen i det gröna. Båda

skrattade de häröfver. Baron H. erkände att korrekationen var mer än väl förtjent, ja! baron H. utbad sig äfven fröken Gretas fortfarande råd — han sade ej *handläggning* — vid Filius' uppfostran. Fröken Greta lofvade att göra hvad hon kunde, och drog försorg om att baron H. skulle få det bästa af allt som fanns på bordet. Öfver hufvud kommo de förträffligt öfverens i allt, ja! så att Clara, som satt midt emot dem, smålog deröfver för sig sjelf, men märkte ej, att de för-enat sig så lifligt och varmt, isynnerhet i loftal öfver henne. Baron H...s ögon glänste dervid, som två krystall-kulor dem solen belyser.

Antagonisternas stora vänskap sträckte sig äfven in på eftermiddagan, och då baron H., som, enligt hvad fröken Greta kallade 'hans magrings-system,' var mycket ifrig för spatsergångar, föreslog en temmeligen lång promenad efter maten, var fröken Greta — ehuru för öfrigt ingen särdeles vän af promenader — helt beredvillig att följa med. Clara fagnade sig åt de sköna natur-scener, som

baron H. lofvat henne att få se, och gick lugn och lycklig vid sin väns sida. Filius, som ännu var grå på fröken Greta, och blängde på henne med misstänksamma ögonkast, var likväl för dagen ovanligt "vivace," och plockade, med mycken urskiljning, de täckaste små blommor för Clara och sin far. Fröken Greta anmärkte, att om gossen var tredsk, så var han äfven trogen i sin kärlek för dem som varit goda mot honom. Fröken Greta halft beslöt att försöka den milda metoden, för att få något värde öfver gossen.

Herrn med svårigheterna och frun med lättheterna, voro de enda af det öfriga sällskapet, som medföljde på promenaden; vi veta ej rätt, genom hvilken svårighet, och för hvilken lätthet. Sällskapet hade redan muntert skridit ett godt stycke på vägen, då ett åskmoln, som steg opp bakom de vandrande, lät herrn med svårigheterna göra en förfärlig grimace, och lät fröken Greta hemligen undra, om ett oväder, med åska och regn, torde bli en af de sköna natur-scener, som baron H. ville

undfagna Clara med. Emellertid — vare sig af godhet eller illparighet — så lät hon intet förljuda om sina olyckliga aningar. Baron H. såg sig äfven en gång om på molnet, men gnolade muntert och fortsatte vandringen vid det allrabästa lynne. Icke så herrn med svårigheterna. Han och hans syster dröjde några steg efter de andra, och fröken Greta hörde emellan dem följande samtal.

”Det här ser mig ut att bli en vacker historia! Vi få ett oväder, så Gud sig förbarme! Den galna baron H.! Vi skola bli genomblöta allesammans.”

”Bonaparte lilla! jag försäkrar dig, att det ej är farligt. Det går förbi. Vinden blåser tvärtemot molnet.”

”Blåser, blåser! ... herre Gud! så du alltid fantiserar! Och om molnet går upp emot blåsten, — så undrar jag hvad tjenst din välsignade blåst gör oss, utom den, att fylla våra ögon med förb... t rask, och ta hattarne af oss. Blåst är för otäckt. Jag undrar hvad blåst skall vara till?”

”Den är visst för något godt den äfven.

Blåst tycker jag är rätt muntert. Det gör, att man går friskare. Jag tar mig gerna ett luftbad allt emellanåt. Det är helsosamt."

"Bada dig bäst du vill, i väder eller dam, men jag ber för min del att få slippa. En regndroppe! Se så! der ha vi det! Vi få ett kontinuerligt regn i åtta dagars tid. Min råg kommer att ligga platt och sur, som . . . som . . . och jag känner redan att jag får ett recidiv af frossan, som jag hade för fem år sedan. Se der kommer ju den förb . . . . de vattenmassan efter oss som en syndaflood!"

"Du skall få se, att vi hinna fram innau regnet kommer hit. Dessa små strimmor betyda föga, och äro dessutom långt borta. Snart komma vi under tak, och då har baron H. lofvat oss godt kaffe."

"Kaffe! ja, ja! Kaffe få vi dricka allesammans i en puss af regnvatten, det säger jag."

"Rätt som det är, så äro vi framme!"

"Framme? Vi hinna ej fram, säger jag, förrän vi äro dränkta, och den här promenaden blir min död."

”Vill du att vi skola vända om och gå tillbaka, vi hinna...”

”Vi hinna ej komma tillbaka, innan vi ha regnet öfver oss, och åskan med.”

”Men vi kunde ju våga försöket och hoppas det bästa.”

”Nej, säger jag! Nej, nej, nej, nej, nej!!!”

”Men hvad skola vi då göra? Bättre är visst att gå någonstädes, antingen fram eller tillbaka, än att stå stilla här.”

”Ja, der ha vi det! Hvad skola vi göra, heter det, när man re'n gjort allt hvad toktigt är — och så står man tafatt och gapar. Baron H.! Baron H.! Vi få oväder, vi bli dränkta i störtregn! Baron H.! Jag tror att karlen är döf! Han hör ej mer än om han vore en sten. Baron H.! Baron H.! H.! Baron!”

Baron H. gjorde sig döf, och gick allt friskare framåt. Slutligen rycktes han så häftigt i rockskörtet, så att han måste taga ett par hastiga baksteg, och lät sig falla med hela sin tyngd, i armarne på den förgrym-

made herrn med svårigheterna, som skrek af alla krafter: "Vi få oväder! vi få oväder!"

"Åh! Bah!" svarade baron flegmatiskt och med möda återhållande ett gapskratt.

"Åha mig hit, och baha mig dit! Vi få oväder, säger jag, och bli allesammans blöta och brända, för er envishet skull."

"Vi få ej oväder, säger jag, men om ni är så rädd ... se der står ju en lada. Der är tak att hvila under, och torr-hö att hvila på, tills faran är öfver."

"Det blir ju charmant!"

"Charmant! Hebbla finner allting charmant; — och man vet att alltid åskan brukar slå ner på lador. Dessutom sticks höet; .... charmant?!" ....

Detta var för fröken Greta alldeles oemotståndligt, och det hjertliga skratt i hvilket hon utbrast, förtretade herrn med svårigheterna så, att han tog sin systers arm, vände sig ifrån sällskapet, och styrde rakt på ladan. Sedan fröken Greta stillat sin munterhet, i hvilken baron H. och äfven Clara deltog, sade hon allvarligare:

”Vet baron emedlertid, att af alla naturscener är den som minst retar min nyfikenhet, *ett störtregn*; och om ni tror att vi snart få jouera deraf, så anhåller jag, åtminstone för mig och Clara, att få betrakta det från ladan, oaktadt alla svårigheterna der.”

Men baron H., som var särdeles angelägen om att hinna sitt mål, — såsom vi tro — något för kaffets skuld, — ville ej höra talas om ladan; gick i borgen för att ovädret skulle gå förbi; de få regndropparne hade ju redan upphört, — och med en munter visa, skulle man säkert kalla upp solen; och i det samma stämde baron H., med hvad fröken Greta kallade ”den infamaste röst i verlden” upp en munter vår-visa. Och se! Solen stack verkligen åter upp, molnet sjönk undan, och lustigt gick åter sällskapet fram, efter att förgäfves ha skickat bjudande vinkar och tecken till syskonen i ladan. Endast blåsten, som allt häftigare jagade dam-molnen öfver fälten, och med hvart ögonblick tilltog i styrka, blef för de vandrande allt mer och mer besvärlig. Fröken Greta blef trött och varm,

och litet ur humör, hvilket märktes, dels af hennes tigande, dels af hennes korta förmaningar till Clara, att svepa väl om sig, att hålla i shawlen, i hatten, att låta gräset vara till höbergningen; ty Clara kunde ej motstå att göra Filius sällskap i hans örtsamlande. Baron H. deremot blef allt munttrare, och prisade *sitt* vackra väder, *sitt* solsken. Sällskapet gick nu vid brädden af en forsande å, på hvars höga gräsvallar några bräder voro lagda, såsom bro från ena stranden till den andra. Men dessa syntes så bristfalliga, att man med skäl kunde tvifla på deras förmåga att hjälpa en menniska öfver. En hvirfvelvind kom, ryckte hatt och flor af Claras hufvud, och koefferade dermed en af de låga granarne på andra stranden. Stor var sällskapetets förvåning och förbryllesse.

Nu försäkrar jag dig, min läsare, att jag alls icke vet, hvilken liten otäck D.....I, satte det i fröken Gretas hufvud, att här anställa ett af sina experimenter öfver baron H...s kärlek till Clara.

Baron H. stod och betraktade hatten på

granens topp, med ett uttryck mycket likt *konsternation*, men gjorde ej den minsta lilla min af att våga sig öfver den farliga spången.

Fröken Greta såg på honom: "Nå väl baron?"

"Ja min nådigaste! Det var en rätt fatal händelse!"

"Fatal?! I barons ställe skulle jag kalla den lycklig. Detta är just ett af de få tillfällen i vår uppstädade verld, då det ännu kan tillåtas en älskare, att visa det ridderliga sinne som föraktar faran, vid skymten af hoppet att kunna tjena sin sköna. Ett ädelt sinne! som visserligen tillhör baron H.

"Mjukaste tjenare! Alldeles det! Men... men... låt oss ännu vänta litet med alla möjliga torner-spel; ett vindkast förde hatten bort, ett vindkast kan föra den hit igen.... låt oss vänta litet.... låt oss se!"

"Jag beundrar barons tålmod. Nå! jag ser att vi ha utsigt att få stå här öfver natten! och emedlertid sköflas Claras vackra

hatt, och vinden blåser hufvudverk och tandverk i hennes eget hufvud!"

"Om mamsell Clara ville taga min hatt så länge!"

"Nej, nej, baron! hon tar den ej, lita på det. Bättre vet hon att värdera en medmänniskas hufvud, än att frångå det dess hufvudbonad. Nej! ni måste hitta på en annan utväg om ni vill Clara väl."

Baron H. hade ätit väl, han var varm af gången; — blott en riddare Don Quixotte kunde undra på, att han vid sina åtta och fyratio år, tvekade att utsätta sig för strömkarlens förrädiska sinnelag. Clara åter förklarade ifrigt, att hon alltförväl kunde gå utan hatt, att om någon skulle våga sig öfver den skröpliga bron, så skulle det ingen annan bli än hon sjelf. Huru hon emedlertid skulle bli fri från det tag, som fröken Gretas hand fattat om hennes arm, är mer än hvad hon och hvad vi rätt kunna begripa.

En god stund stod sällskapet stilla i blåsten och såg på den fladdrande hatten och väntade på det lyckliga vindkast, som baron

H. påstod "visst skulle komma." Slutligen förlorade fröken Greta tålamodet, och utbrast: 'Nej! Det här står jag ej längre ut med; och efter baron H. frågar så litet efter Clara, och fruktar så mycket att våga något för henne, så går jag sjelf! Stilla Clara!"

"Det skall ni ej! sade baron H. ganska bestämdt, i det han höll fröken Greta tillbaka, "ty churu jag ej tycker om att fjeska i onödighet, så fruktar jag ej för ett kallt bad, allraminst när det tages för den goda Claras skull!" Och härmed var han, utan något vidare, på vägen öfver ån.

Fröken Greta, som orubbligt höll fast Claras arm, skickade efter baron H. en halfhög kritik öfver hans uttryck "onödigt fjesk," men följde snart med oro — som dock ej blef synbar — hans vandring öfver plankorna, hvilka svigtade mycket mer än fröken Greta väntat. Hvad som i denna stund möjligen föregick i hennes inre, af ånger och af förskräckelse, kunna vi intet säga om, ty hon har aldrig nämt derom för någon menniska. Emedlertid var baron H. nära nog att utan

äfventyr hinna sitt mål, då en händelse, omöjlig att förutse, inträffade. Den märkvärdiga spången bestod af tre plankor, hvaraf den medlersta var synbart murken. Baron H. undvek derföre här "*le juste milieu*" och lät hvar sin fot träda till höger och vänster derom. Häraf uppkom en port, som *Filius* fick en plötslig inspiration att begagna, för att göra sin fosterfar en surpris, och eröfra hatten före honom. Olyckligtvis var baron H. ej lik den rhodiska kolossen, och *Filius* dessutom, ingenting mindre än vig. Gossen sköt af som en pil, och — fastnade emellan benen af sin pater, som förskräckt och förargad, gaf till ett nödrop, nära att förlora jemnvigten, men gaf sig tid att ge *Filius* en stut, i samma ögonblick som fröken Greta satte sin fot på spången för att komma till hjälp, och spången under den tredubbla människotyngden brast, och störtade med förfärlig plums i ån med fröken Greta, baron H., och *Filius*, midt ibland en skock simmande ankor, som under förfärligt

skri och plaskande, slogo vingarne öfver och i deras ansigten.

Baron H. försvann helt och hållet under vågorna, och då han åter höjde hufvudet öfver vattenytan, yttrade han så många underliga ljud, att man väl kunde säga — med Konung David tror jag, — att "han lät som en trana och en svala, och knurlade som en dufva." Men då han litet kommit sig före, se! då simmade han äfven som en svan, och styrde genast sina olyckskamrater till hjälp. Fröken Greta hade emedlertid ej förlorat sin vanliga rådighet. Med ena armen hade hon omfattat ett stycke af den sönderbrutna spången, med den andras hand luggade hon Filius, — ehuru i helt annan akt och mening än förra gången, — och lyckades att draga gossen till sig, allt under rop till Clara "att vara stilla; att hon allt skulle reda sig sjelf!" Vi veta dock ej huru hon skulle ha kommit till rätta dermed, utan baron H., som, med lika mycket skicklighet som förstånd, simmade först med Filius, sedan med henne sjelf till ett ställe der åbräddarne voro mindre

branta, och tilläto en lycklig landstigning. Om de simmande blott derunder hade haft artistiskt sinne nog, att gruppera sig med litet mera behag, så hade de lätt kunnat skänka konstnären en dyrbar åsyn, — om någon konstnär hade varit der. — Baron H., med sitt godroliga uttrycksfulla ansigte, var en makalös Flod-Gud, och fröken Greta, med sin hvita hy, sina regelmässiga anletsdrag, var en ståtelig Naja d. *Filius* var mycket bra för en liten murrig bäck, — men på denna representation tänkte de i vattnet arbetande, aldrig ett ögonblick.

På det gröna, mjuka gräset, hade baron H. nedsatt sina dyrbara bördor, som den bleka och förskräckta Clara, emottog med förtjusning. Han sjelf, som tycktes ha kommit i farten att simma, steg blott i land för att aftaga sin öfverrock, hvarefter han, till allas förvåning, åter gaf sig uti ån, simmade öfver till andra stranden, och återkom i triumf med Claras hatt, som han med ena handen höll högt i vädret, under det han simmade med den andra. Fröken Greta blef förtjust

af denna chevalereska gerning, hennes smak för det komiska hade en oförliknelig näring i det timade äfventyret, och deras ömsesidiga bedröfliga figurer. Hon blef vid det bästa lynne i verlden. Åbräddarne genljudade af ett oupphörligt skratt, och denna lilla olycks-kändelse tjenade blott till, — såsom ofta händer emellan goda menniskor — att göra dem muntrare och hjertligare bekanta.

Det förolyckade sällskapet hade helt trefligt af ödet och baron H. blifvit placeradt i en liten bugt, der det af gräsvallar och alar var skyddadt för blåsten, och soltorkades af himlens eld. Emedlertid kunde man ej der tillbringa hela lifvet, som fröken Greta anmärkte.

—”Hvad skola vi nu göra? var den allmänna frågan. Ställningen var verkligen brydsam. Clara tillbjöd sig att springa till Ramlösa och skaffa en vagn. Fröken Greta förbjöd det uttryckligen, ty hon var viss på — sade hon — att Clara skulle springa sig till lungsot. Skulle de genomblöta samfällt anträda återvägen till fots, i denna blåst, i detta dam?

Fröken Greta fann denna "torknings-method" mer än betänkelig. Sällskapet vid åbrädden vore i stort bryderi; men *vi* äro det i mindre, ty redan höra vi på afstånd slag af hästars hofvar och bullret af en kommande vagn. Snart förnummos äfven våra nödställ- da vänner dessa välkomna ljud, och baron H. sprang fram mot landsvägen under för- färliga rop af: "Hoj! hoj! Hollah! håll! håll!" Den resande var ingenting mindre, än högt- förnäma grefve Ludvig R. i egen person. Huru förvånad han blef, huru artigt han till- bjöd sin präktiga Landau, huru det våta säll- skapet samt Clara inqvarterade sig der, huru förvånade och misslynta skjutshästarne blef- vo, öfver den oförväntade fyrdubblade bör- dan, huru deras ägare tröstade sig med ut- sigten på fyrdubblade drickspenningar, — allt detta bedja vi läsaren föreställa sig ad libitum.

Grefvinnan Natalie hade just en af sina if- rigaste sångöfningar, och Don Juan hänförde både Nina och henne med en af sina vilda ballader, då det förolyckade sällskapet och

deras räddare inträdde i rummet; och stor och underligt blandad var den verkan de här förorsakade. Först undringar, utrop, frågor och allmän confusion, sedan en allmän spänning under grefve Ludvigs hälsningar. Blekhet spridde sig öfver Ninas kinder, då grefve Ludvig med mer än vanlig liflighet nalkades henne. En liten rodnad af förlägenhet färgade grefvinnans, i det hon för grefve Ludvig presenterade Don Juan; blott denne såg alldeles obekymrad ut, i det han något vårdslöst besvarade grefve Ludvigs styfva hälsning, och granskande ögonkast.

Men vi få ej lemna våra våta vänner ur sigte, ty öfver dem hänga ännu underliga öden. Huru de blefvo torra; huru de drucko fläderté och gingo tidigt till sängs; huru Filius det oaktadt fick en häftig snufva; taga vi oss friheten att i korthet förbigå. Deremot måste vi omförmäla, huruledes fröken Greta, dagen efter vattenprofvat, — som lemnade på det hela blott ett dubiöst resultat — erhöll en bjudning från sin tante, enkegrefvinnan Nordstjerna, att hon skulle

tillbringa en dag och en natt hos henne på hennes gård belägen en mil ifrån Ramlösa. Bjudnings-biljetten innehöll äfven förfrågan, om Fröken Greta ville bli emottagen på ett "hyggligt eller ohyggligt sätt?" Fröken Greta svarade genast: "på ett ohyggligt."

Jag är ledsen ej ha tid att låta läsaren göra en närmare bekantskap med grefvinnan Nordstjerna; ty jag är viss på att han — vore han än aldrig så anti-aristokratiskt sinnad — skulle hafva stort nöje deraf. En mera *förnäm* gammal fru, var ej lätt att träffa i Sverige, ehuru jag vet flera som kunna sättas i bredd med henne, — och när jag säger *förnäm*, så menar jag ej så mycket utmärkt i börd, som icke mer i väsen, i vett, i det "je ne sais quoi," som gör människan till motsatsen af allt som är groft, obehagligt, och gement, — utmärkt mer än i allt annat i själens förnämhets, ädel godhet, sedernas renhet. Hvad hon var älskvärd denna gamla! Att ha sett och känt henne är ett majfriskt minne i mitt lif. Älskvärd var hon för höga och låga, — jag begagnar dessa uttryck i van-

liga meningar, ehuru grefvinnan Nordstjärna aldrig med dessa ord betecknade människor efter stånd och vilkor, — älskvärd för gamla och unga, och förtjusande för de sednare isynnerhet genom hennes smak för glada upptåg, hennes sinrikhet i uppfinningar, och den välvilja, och . . . och . . . jag kan ej finna ett Svenskt ord för — "indulgence" för andras nöjen, som gjorde henne så beredvillig att tjena dem med allt hvad hon hade, och förde henne ovilkorligt att sprida lif och munterhet omkring sig. Rik var hon äfven, och derigenom i tillfälle att tillfredsställa sina önsknings, och samla omkring sig hvad som gjorde henne lycklig. Min läsare! Jag ser, att du i andanom re'n ser henne omgifven af artister och konstverk, af en lysande ungdom, af lyxens behagliga föremål. Nej, nej! min läsare! se dig om på annat håll. Hvad som var fulast, fattigast, mest vanlottadt, mest ringaktadt, mest glömdt; . . . .

I Genier, Zefirer, Grazier, Amoriner! Om J hadn fått se grefvinnans sju fula fröknar och tre ofärdiga enkefruar, — värnlösa, lottlösa alla, som hon samlat omkring sig! J

haden J flytt — flytt af förskräckelse utom jordens krets, tror jag. Så gjorde dock ej harmonien och den kristliga kärleken; de befunno sig väl i denna utvalda krets; och de tio planeterne vände efter himmelskt exempel, i ordning och klarhet omkring deras sol, den änglagoda och glada grefvinnan! Främmande såg hon gerna, och främmande kom äfven gerna, i denna krets af ovanlig fulhet och ovanlig treflighet.

Fröken Greta glädde sig åt besöket och reste med Clara på den utsatta dagen vid det bästa lynne i världen. Mellankomna hinder hade likväl afhållit henne att resa förr än på eftermiddagen, och hon känner — äfvensom vi — ett litet bekymmer öfver att grefvinnans kalfstekar och spritsbakelser fått vänta förgäfvos. Baron H. kör för de båda vännerna med stor talang och sjunger på kusk-sätet allt emellanåt en liten romans — utan talang, — hvilket något generar fröken Greta. Men baron H. hade den lilla svagheten, att något litet tycka om sin egen falska sång. Resan gick lyckligt. Man anlände. Man steg

ur vagnen. I den präktiga förstugan emotogs fröken Greta af de nio muserna, som med Medusæ-anleten och koeffurer stodo emellan de korinthiska pelarne, och spelade med eldgafflar och eldskyflar på kopparpannor och kastruller, under det de sjöngo en chör — som läsaren får förlåta vi ej minnas nog för att här afskrifva; — vi kunna blott försäkra att poésien och sången voro fullkomligt värdiga instrumenterna.

Fröken Greta fann musiken tillräckligt *ohygglig*, men tyckte sjelfva upptåget något matt och bristande, både i nyhet och behag. Hon undrade inom sig öfver att hennes qvickant kunnat falla på en så litet qvick idé, och uppsände en suck af medömkan för åldern och aftagande krafter.

Emellertid var värdinnan så glad att se henne, så älskvärd och behaglig för alla, och tycktes sjelf vara så obeskrifligt road af sin tillställning, så det var omöjligt att ej bli munter och vänlig som hon. Några gäster från granngårdarne, unga och gamla voro tillstädes,

städes, och gjorde sällskapet ännu lifligare. Man tillbringade aftonen med att berätta spökhistorier, så ohyggliga som möjligt. Grefvinnan sjelf förtäljde med ifver om de spöksyner som tid efter annan oroade hennes hus. Historien om en skön flicka, som för 200 år tillbaka här blifvit vigd nattetid och i hemlighet, vid borgherrn, och sedan blifvit bragt om lifvet af hans ärelystna och hämndfulla mor, gjorde en hemsk verkan, särdeles vid tillägget att den nattliga vigselscenen ännu ibland upprepades och sågs af innevånarne i slottet. Det tycktes — sade grefvinnan — såsom ville de älskande dermed ännu på jorden förklara deras trots mot den ohyggliga gerning som skiljde dem åt. Baron H. förklarade, att han alltid mycket önskat att få se spöken, och skulle ingenting ha emot att ännu denna natt göra deras bekantskap. Fröken Greta teg.

Vid soupern fortsattes farsen, och då fröken Greta, som till måltiden medförde en förträfflig aptit, stötte på en mängd rätter som icke voro rätter, skrattade hon allt mera

tvunget, och då det ägg som hon med ifver hackade på, befanns vara af hvit marmor, skrattade hon alls icke mer, utan lade bort alltsammans, och antog en temmeligen allvarsam min. Man såg tydligt att hon var stött. Dertmot höllo sig Clara och baron H. vid det aldrabästa lynne och gjorde hvarann tusen små puts med de underliga rätterne, hvilket blott tycktes stämma fröken Greta allvarsammare, under det att värdinnan och de nio muserna sväfvade i oæpphörligt skratt.

Aldrahårdast blef dock fröken Greta pröfvad, då hon om aftonen, vid det hon skulle gå till sängs, satte foten på tre veritabla, helt färska ägg, som lågo förborgade emellan hennes lakan och der åstadkommo den minst behagliga äggöröa. Nu blef fröken Greta rent af ond och höll en häftig filippik öfver sådana gammalmodiga *dumheter*, som hon ej kunde begripa att hennes tant fallit på, och hvars upphof hon lofvade utransaka och lära bättre vett.

Emellertid slogs baron H. på sin sida med tre kräftor och två krabbor som gjort sig

husvarmá i hans säng och nöpo i hans fingrar, under det han svor och kallade dem "kanaljer!" När äntligen han fått det krälände packet sammanknippadt i sin näsduk, var hans första vredgade tanke att vräka det ut på gården. Men vid det han öppnade fönstret, kom en mild vind emot honom och trängde till sjelfva hans hjerta. Den fläktade bort harmen mot de otäcka men oskyldiga kreaturen, och han tyckte det vara hårdt att de skulle dö, krälände i sanden under den vackra sommarnatten, och under det han sjelf sof i mjukbäddad säng. Sakta stängde han fönstret och, så tyst som hade han begått en mörksens gerning, tog han på sig sin öfverrock, smög sig ut genom dörren, utföre trapporna och ned i trädgården. Här, vid en bäck, stannade han med sitt knyte. Derinom var ett väldigt krälände och tumult. Dess invånare anade föga att befrielsens stund var nära. Deras släktens dunkla traditioner hade från urminnes tider sammanlänkat idéen om mennisko-hand och bödelshand. Det var ej utan nöje som baron H. hörde sina sängkamrater plaska

ner i vattnet som ringlade sig öfver dem, och när han såg månans milda, fulla anlete spegla sig i den lugnade böljan, tyckte han sig se bilden af en god mor som kärleksfullt vakar öfver sina barn. I hans goda hjerta uppsteg en varm önskan, att frid måtte råda på jorden och ingen mask en gång plågas der. Hörde en ängel den halfhögt yttrade bönen och gick att bära den till varelsernas fader? Underligt! ty just i detta ögonblick skymtade fram emellan träden en beslöjad qvinnogestalt. Den syntes och försvann. Baron H. ville se den närmare, skyndade i dess spår, såg den ännu en stund skymta framför sig, förlorade den slutligen ur sigte, råkade i något moras, höll på att falla på näsan, och tog visligen det parti att vända åter om till sitt rum. Här befann han sig, inom kort, något upphettad och mera vaken än någonsin. Baron H. tyckte ej illa om månsken ute, men tyckte att det var blott ett torftigt sällskap inom hus. Han sköt därför till sina luckor och tände upp ljus. Baron H. hörde till dessa — i vårt tycke — älskvärda lynnen som ha ett

stort behof af människors sällskap och ej gernat trifvas helt allena. Hans goda och glada karakter behöfde meddelande, och det förtroliga aftonpratet emellan goda vänner var för honom dyrbarare ännu än den goda sömnen. I afton erfor han detta behof af sällskap lifligare än någonsin. Han saknade sin Filius som blifvit qvar vid brunnen, i grefvinnan G:s vård. Fröken Gretas mindre goda lynne under aftonen betryckte honom; han hade velat ge mycket till för att nu få prata med henne en stund och åter få höra hennes hjertliga skratt, hvilket, jemte åsynen af hennes hvita tänder, alltid gjorde honom godt in i själen; han hade känt sig lycklig af att äfven blott en minut få se Claras vackra, lugna blick. Vid tanken på huru omöjligt allt detta nu var, undföll honom två tunga suckar. Ett besynnerligt slags eko straxt bakom honom besvarade dessa. Baron H. vände sig hastigt om, men allt var tomt och tyst i rummet. Baron H. fann saken något underlig, men ej så ledsam, emedan den hade något sällskapslikt. Han började upprepa sina suckar,

men nu mera utan all verkan. Han hostade, nös, — förgäfves! Allt förblef tyst, baron H. blef trött och litet stött. Misslynt lade han sig till sängs och släckte ljuset.

Af alla *tête à tête* torde väl ingen för betraktaren vara så intressant, så rik på omvexlande scener som den emellan människan och dess hufvudkudde. Till den förtror hon sina innersta tankar, sina tystaste önsknin- ningar, sin förborgade kärlek, sin hemliga galenskap. Lycklig den, hvars sista tanka är för en älskad vän och som får somna vid dess trogna bröst; lyckligare den, hvars sista vakna känsla går att tillbedja Gud, — han hvilar trygg i faderlig famn. Vi behöfva ej frukta att för läsaren uppenbara baron H:s tankar under hans *tête à tête* med örongottet; de voro värdiga *den goda* människan. Sedan de en stund höjt sig högt öfver jorden, återvände de dit för att söka, önska, älska det bästa sällskap i lifvet — NB. då det är godt — det som han länge sökt och önskat — en maka. Baron H. tänkte nu så ifrigt på henne, han såg henne så liffligt framför sig att han

ej kunde återhålla en djup suck och utropet: "Ack min älskade, älskade, älskade Gr..." men han blef afbruten af en hemsk röst som ropade: "Gustaf H.! Gustaf H.! Gustaf H.!"

"Hvad behagas?" frågade baron H. litet hemsk, i det han stack upp hufvudet.

"Kom och se!" svarade rösten. En liten rysning gick öfver baron H., i det han, vid en genom luckorne inbrytande månskensstråle, fick se en hvit beslöjad fruntimmersgestalt, på några stegs afstånd från hans säng. Fruk-
tan var emellertid ej baron H:s svaghet, och ett spöke i qvinnoskepnad hade intet förfä-
rande för honom. Han betänkte sig ett ögon-
blick, och då spöket ännu en gång långsamt
upprepat: "kom och se! Följ mig!" svarade
han beslutsamt: "jag skall ha den äran!"
Hastigt sprang han upp ur sängen, klädde sig i
ett ögonblick och följde sin vägviserska, som
tyst och vålnadsligt sväfvade framför honom,
genom ödsliga salar och långa korridorér.
Baron H. började tycka vandringen något lång
och fann sig befogad, på temmeligen djerft, ehuru
artigt vis, göra några förfrågningar öfver pro-

menadens mål. Med dof röst svarade vålnaden blott: "frukta ej! fråga ej!" Vi måste nu på ett ögonblick öfvergifva de vandrande för att titta in hos fröken Greta. Vi lemnade henne stadd i stort vredesmod. Vanligen hände det fröken Greta att derunder säga något åt hvilket hon sjelf måste skratta; men nu äro godt skratt och elakt lynne hufvudfiender, som hvar man vet, och der det förra bröt in hos fröken Greta, flydde alltid hastigt det sednare. Så skedde äfven nu, och genom egen qvickhet temmeligen försonad med verlden och dess dumheter, gick fröken Greta till sängs, i hopp att under en god sömn förglömma den dåliga soupfern, marmoräggen, äggröran, m. m. Clara som låg på andra sidan af rummet, snedt emot fröken Greta, sof re'n en djup sömn, då fröken Gretas ögon igenlycktes; men hastigt öppnade de sig åter, ty ett doft buller, såsom af sopning och fejning, ett sakta tassande helt nära nådde hennes öron. En larmtrumma hade väckt mindre alarm hos fröken Greta. Hastigt satte hon sig upp. Sopningen och fejningen fortforo;

Fröken Greta blef varm. "Clara!" ropade hon med dämpad röst, "hör du något?" Men Clara hörde intet; hon sof djupt, djupt, och hennes ovanligt tunga andedrägt vittnade härom. Fröken Greta var modig mot tjuvar och människor; den verkliga faran hade alltid funnit henne fattad och fast; sällskapslivets mest brydsamma momanger hade aldrig väckt hos henne en känsla af kläckhjerthenhet, — men natten, men mörkret, tystnaden, tomheten och dess osynliga skräckgestalter ... aj! Läsare, — de — vi nödgas bekänna det — hade makt att göra fröken Greta — nästan pultron. Emellertid erfor hon nu, under den besynnerliga sopningen, ännu mera förtrytelse än förskräckelse, och hon sade för sig sjelf: "Det välsignade gamla nästet? Sopa så här dags! Sådant är min afsky. Hit kommer jag aldrig igen!" Hon hade ej talat ut, då något buller i ett hörn af rummet drog hennes ögon dit; o fasa! fröken Greta såg tre små svarta figurer efter hvarann komma upp ur golfvat. Ett svettbad gick öfver fröken Greta. "Clara!"

skrek hon med qväfd röst. Men Clara sof. De små svarta figurerna började buga och hälsa, under det de hoppade fram mot fröken Gretas säng. "God dag! god dag! god dag!" upprepade de svarta, med hesa, gläfsande röster och under djupa bugningar, nästan liknande kullerbyttor. Andtruten och för rädd att icke vara höflig, svarade fröken Greta: "God dag, god dag, godt folk . . . . det vill säga — god natt! Adiö! — Clara!" Clara var hårdsöfd; Clara vaknade ej. Fröken Greta ville förtvifla; hon ringde häftigt. Härvid hoppade de svarta upp, bockade åter och hviskade: "Allt är färdigt! Följ oss!" — "Nej jag tackar!" svarade fröken Greta; "jag har ej tid! . . . ej nu, . . . jag skall komma i morgon . . . . adiö, adiö!" — "Du måste komma!" gläfsade nu de små, och nalkades allt närmare. Hvad vill ni! Gå er väg! Packa er bort i Herrans Guds namn!" sade fröken Greta, på det högsta upprörd och förskräckt. De svarta stodo nu vid sängen och gjorde min af att lyfta upp den.

Les extrêmes se touchent. Djup förskräc-

kelse här troligen mer än en gång födt hjältebragder. Skada att stora generaler ej skrivit bekännelser! Deras *första bataljer* hade visst visat oss mången underlig ting. Förtviflan ger ett förfärligt mod. Fröken Greta gaf vitsord härom. Bragt till det yttersta, och åtminstone lika förtörnad som förskräckt, reste sig plötsligt fröken Gretas dämpade energi. I behof af sjelfförsvär, grep hon omkring sig efter något vapen och fattade i det långa skaftet till en massiv sängvärmare. Ve de Svarta! Så kraftiga örfilar ha väl aldrig förr blifvit útdelade; men också ha väl aldrig förr spöken så skrikit och så hastigt flytt för ett vapen af tenn. Fröken Greta förföljde dem och slog med blind vrede omkring sig. Hastigt församlade sig de svarta till hörnet hvarest de uppstigit och började nu sjunka i jorden. Äfven här följde dem fröken Greta med kraftiga slag, under hvilka de svarta skriande tumlade ner med ett buller alltför litet öfverjordiskt. Fröken Greta skulle, i sin ifver och med sitt fruktansvärda vapen, förföljt dem ända ner i Plutos rike, tror jag,

men hennes steg hämmades plötsligen, ty stället der de svarta sjönko ned, visade sig vara ingenting mer än en öppnad källarlucka, och den smala branta trappan, nedför hvilken de olyckliga spökena tumlade var ingenting mindre än inbjudande. Dessutom uppsteg här, i stället för svafvel och lågor, en så stark lukt af potatis och saltvaror, att fröken Greta dervid förlorade alla tankar på skuggor och tartar. Hennes idéer togo en annan ringning och hon ringde så häftigt att klocksnodden stadnade i hennes hand. Detta, samt den fullkomliga tystnad, som, oaktadt ringningen, nu rådde i huset, ökade blott gäsningen i fröken Gretas sinne. Med sängvärmaren på axeln gick hon till Claras säng, ruskade henne allvarsamt i armen sägande: "Clara är du död? Är du förtrollad? Sofver du till domedag? Clara vakna! Nå Gudskelof! Stig opp jag ber dig, kläd dig fort! Fråga mig intet, blott skynda dig!" Clara lydde hastigt sin väns önskan, och fröken Greta, under det hon klädde sig sjelf, svarade på Claras frågor blott med afbrutna och häftiga yttranden såsom:

”Dumheter! Jag skall minsann ta reda på det. De ska’ slippa oroa mig midt i natten mer! Dumma upptåg! Jag skall lära dem!” . . .

Vännerna voro snart färdiga. De gingo ut, fröken Greta beredd att väcka upp hela huset och att med nya slag af sängvärmaren undfagna ehvad skuggor hon kunde möta.

O öde! huru märkvärdiga äro ej dina skickelser, hur underliga äro ej dina vägar! I din nattliga blindbockslek kastas man blind emellan ovän och vän, känner ingendera, står och går i blindom, och faller slutligen ur faran i snaran, ur Scylla i Charybdis —

— Vittne Oedipus och — följande:

Knappt voro fröken Greta och Clara utkomna i den långa, skumma korridor som stötte till deras rum, då en hvit vålnad sväfvade fram emot dem. Fröken Greta lyfte sitt fruktansvärda vapen. Med ett rop af förskräckelse flydde vålnaden, men nu, — o afgrund! framstod en mörk gigantisk massa, som tycktes upptaga hela korridoren och ohjelpigt stängde vägen för de vandrande. Fröken Greta tänkte på Minotaurus. Tungt föll det upp-

lyftade vapnet ned på vidundret. Det gaf ett doft skall, och ett häftigt: "aj! för t—n! Hvem f-n slår sönder min mage?" röt det med basröst från den förfärlige. Fröken Greta hisnade. I samma ögonblick fann hon sig afväpnad och fången. En kraftig hand omslöt hennes arm och samma röst sade hotande: "Hör på goda vän, det här går öfver raille-ri! Spöken som ge dråpslag på magen med Gud vet hvad för fan till vapen, få hålla till godo att behandlas som krigsfångar! Allons! Marsch i förhör!" Fröken Greta teg, törhända med afsigt att låta det komma till någon "coup d'éclat," men Clara ropade, utom sig: "Baron H.! Baron H.! Det är fröken Greta!"

"Fröken Greta!" upprepade Baron H, med namnlös förvåning i det han långsamt släppte armen, som han höll omfattad, "min nådiga fröken.... jag måtte säga.... hum.... min mage,.... jag tillstår att jag ej väntade att ni skulle vilja slå ihjäl mig! Och Clara.... men huru i herrans namn? förklara mig! Jag bekänner min fröken...."

"Låt oss dröja med våra bekännelser och

förklaringar baron! sade fröken Greta något häftigt, och om ni verkligen är Baron H. och ej ett spöke, så för oss till ljus och människor, eller för ljus och människor hit om sådana finnas i detta förhexade hus!"

"Ett spöke!" upprepade baron H. något stött, ett spöke! Jag vill ha varit ett spöke nyss, så hade jag sluppit få magen massakrerad af detta fördömda ting, hvad? hvad? en sängvärmare tror jag! En sängvärmare! Jag ber er för Guds skuld, hvem har det någonsin fallit in att slåss med en sängvärmare, att öfverfalla folk med en sängvärmare...."

Fröken Gretas skratthåg blef häftigt väckt under denna baron H:s monolog, men förtretad öfver natt-äfventyret, samt ett visst misshag till denna scen i kulisserna, lät henne återhålla sin munterhet och säga allvarligt: "Jag ber er baron, låt oss nu glömma allt detta och för oss till folk. Jag blir sjuk på att stå här längre; jag vill se ljus och människor!" I detsamma gick en dörr i fonden af korridoren sakta upp, och en väg af blåaktigt ljus smög skimrande fram ända till våra vänners

fötter. En obeskrifligt ljuf musik uppsteg och tycktes komma från samma håll. Vackra röster, åtföljda af en skön orgels dämpade ljud, låto höra en högtidlig choral. En förvåning blandad af nöjen bemäktigade sig trion i korridoren. 'Om detta är spökeri, sade fröken Greta, så är det åtminstone ett artigt. Låt oss se på närmare håll.'

Baron H. återfann genast all sin artighet, bjöd damerna hvar sin arm och förde dem åt sidan hvarifrån ljus och musik tycktes komma. Vid utgången från korridoren befunno sig de vandrande helt oförtänt i en liten grillerad löge, hvarifrån de med öfverraskning förnummo följande uppträde. De sågo sig i ett stort, hvälfdt kapell, vackert men svagt eklaireradt med några lampor, hvilka kastade ett dystert sken på de med scharlakansröda draperier behängda väggarne. "Gamla vapen, urgamla taflor och bilder, föreställande dystra scener ur den korsfästes lif, skymtade hemska fram deremellan. Bänkarne ner i kyrkan voro tomma, men framför altaret som var präktigt upplyst af två höga silfverarmstakar, stod

orörlig en åldrig prestman i en gammaldags skrud. Så orörlig stod han att han mera liknade en bild, än en lefvande menniska. Orgeln brusade doft, de osynliga sångarne uppsände deras höga harmoniska "gloria?"

Hela denna scen var underlig, skön, men hemsk; den liknade en skuggornas gudstjenst. Snart lifvades den, utan att dock mera synas vara af denna verlden. Sakta, stumt och vålnadsligt skred ett underligt tåg in i kyrkan. Blek och skön, klädd i den ädla dräkt som tillhörde adelsjungfrur på 1600-talet, sväfvade en ung flicka fram, ledd af en åldrig fru, styf, sminkad och präktig, — såsom vi ännu kunna skåda på månget gammalt porträtt se'n denna tid. — Dem följde två sirliga brudtärnor. På samma gång gingo fram tvenne ståtliga riddare, en yngre och en äldre, båda i praktfulla högtidskläder. Dem följde två vackra ungersvenner. Snart skiljde sig den unge riddaren och den unga tärnan från de öfriga och trädde framför altaret. De andra ställde sig omkring dem, allt ljudlöst, långsamt, och med det bleka allvar på deras

ansigten som vi kunna förmoda hos dem som gjort bekantskap med grafven. Men i brudparets ögon brann ännu den flamma som ej döden kan släcka, ej grafven förkolna. De älskande stodo framför altaret, och den presterliga bildstoden lifvades plötsligt. Sången tystnade, och med låg högtidlig röst förrättade presten vigseln. Nästan andlös af spänd uppmärksamhet, lyssnade fröken Greta för att få höra de kontraherandes namn, men fåfångt; de uttalades så sakta att de ej hunno hennes öra. Likväl ville det tyckas fröken Greta att både brudparets och brudskarans ansigten voro henne bekanta. Efter vigselns slut började den sköna sången ånyo. Baron H. och Clara — båda sanna musikälskare — voro i tredje himmelen. Äfven fröken Greta var rörd och dessutom intagen af det vackra, antika skådespelet, som förekom henne allt mindre och mindre spöklikt. Alla tre voro så upptagna af hvad de hörde och sågo, att de ej ett ögonblick tänkte på att för hvarann förklara scenen i korridoren. Men nu tågade brudskaran ur kyrkan, tyst och långsamt som

den intågat. Musiken dog bort i en ljufilig harmoni. Snart var allt öde och tyst. Lampornas flammor äfven tycktes blekna. En hemskhet kom öfver fröken Greta. "Låt oss ej sitta här, baron, tills ljusen slockna. Jag kan ej säga det vore roligt sitta här i mörkret bland deras gamla riddare...."

"Vi ha vapen!" sade lakoniskt baron H. och drog fram sängvärmaren som han hade emellan sina ben. "Min bästa baron," sade fröken Greta vänligt, i det hon med sin vackra, glada min vände sig till honom — "jag måste...." men fröken Greta måste afbryta, ty plötsligt dånade dansmusik invid hennes öra. "Vassera!" sade lifligt baron H. och sökte öppna dörren till koridoren. Men den var stängd. Fåfänga försök; dörren gick ej upp. "Jag ser ej," sade fröken Greta lungt, "hvarföre vi skola så mycket envisas med denna dörr. Här ha vi en annan!" Och en dörr dold bakom ett rödt sidenförhänge gick i det samma upp för hennes hand. Våra vänner sågo sig hastigt försatta i en präktigt upplyst salong. Här i fonden sutto under en

sammethimmel brud och brudgumme; omkring dem sutto i halfcirkel de öfriga af brudtåget och midt på golfvet lyste i lätta och skimrande dräfter en grupp af herrar och damer som uppförde fackeldansen, ej den af art åt hvilken man stundom gäspar på Stockholms slott, men en äkta, ursprunglig, sådan den, inspirerad af Sivas dyrkan uppsprang i de Indiska offernätterne, full af eld, behag och mångfald *).

Tre länstolar stodo i den mindre upplysta del af rummet, der våra vänner befunno sig. De satte sig i dessa, beskådande det praktfulla uppträdet. Fröken Greta upptäckte snart bland fackeldansarne några af de nio muserna, hvars talang i sång hon förliden afton fått lära sig värdera. Hon tyckte sig äfven igenkänna sin tant i den gamla granna frun som förde bruden till altaret. Snart hade hon ingen tvekan mer öfver sällskapet i hvil-

---

*) Om någon lärd vill strida med oss öfver detta fackeldansens ursprung, så svara vi — aldrig ett ord.

ket hon befann sig. Baron H. blef emeller-
 tid liksom elektriserad af dansen. — Han hade
 i sin ungdom varit en utmärkt dansör. — Snart
 förstod han turerne i denna fackeldans och
 ett obegripligt begär uppsteg hos honom att
 deltaga deri. Hans ben rörde sig ofrivilligt,
 han bugade sig, han reste sig, han sjöng med.
 En oordning uppstod i dansen. Man visste ej
 ut, ej in. En af herrarne förlorade alldeles
 dansens tråd och blef villrådlig stående, med
 facklan i handen. Baron H. kunde här ej
 styra sig längre; han sprang upp, ryckte fack-
 lan ur den förvånade kavaljerens hand och
 började sjelf dansen, i det han med stor if-
 ver och komiskt allvar, visade de öfriga till
 ordning. Men deraf blef intet, ty förvåning
 och snart derefter ett obeskrifligt skratt för-
 tog både ordning och uppmärksamhet. Snart
 kom ordningen att förvånas till baron H., då
 han plötsligen får se fröken Greta med ljus i
 handen, figurera såsom hans motdanserska.
 Båda, vid det de ömsesidigt belysa hvarandras
 kostymer, så kontrasterande med den öfriga
 församlingens, erfara en ousäglig lustighet.

Det hjertliga och omåttliga skrattet omkring dem lifvar dem ännu mera. De blifva såsom besatta af dansvurm; de svänga om, de göra "chaine," de hoppa, de buga, de niga. De öfriga dansande sluta sig till dem; dansen blir allt mer liflig, improviserad och mångfaldig. Brud och brudgum stiga upp och dansa. Gubbe och gumma stiga upp och dansa. Alla dansa, skratta, fackla. Det är en lust, en förtjusning, en förvirring, en yra. Förtrollningen fattar äfven musiken. Den spelar som i raseri. Oberon blåser i sitt horn.

Clara allena delar ej den allmänna fröjden. Ovan vid verldslifvet, ovan vid den ledighet med hvilken dess "habitués" deltaga i dess rörelser och ofta — då de sjelfva känna sig trygga i en bekant krets — brytande konvensans stängsel, genom de originellaste infall skapa en ny natur i förkonstlingens verld, förstår hon ej sina vänners dansvurm och tokroliga allvar. Oaktadt de lugnande ord som fröken Greta tillhviskat henne, i den stund hon steg upp för att förena sig med de dansande, blir Clara af det underliga uppträdet

så betryckt, så upprörd, att hon ej kan hindra tårar från att bryta fram ur sina ögon. Nattens uppträden sväfva fram för henne hemska och förvirrade; hon begriper dem ej, hon begriper ej världen och människorna omkring sig. Hon uthärdar ej att se sin vän i nattmössan svänga om i fackeldansen. Det förekommer henne som en vansinnighet, som en galenskap, och oemotståndligt dragen smyger hon sig ibland de dansande, i tanke att fatta fröken Gretas hand och draga henne ur hvirveln. Men Clara sjelf blir nu fången i denna. Dansvurmen har så fattat alla att äfven hon ej får vara i fred; man tar hennes hand, drar henne med i dansen, hon måste göra chaine, svänga om, m. m. Clara dansar, gråter, skrattar, förlorar hufvudet, tappar sina skor. Facklorna flamma och gnistra för hennes ögon. Äfven baron H. figurerar för henne, och baron H...s rockskört står i ljusan låga. Läsare! se ej på ljuset i fröken Gretas hand! Jag bedyrar att ej vådelden kom derifrån. Vid första känslan af hetta gör baron H. ett språng högt i luften. Hans andra

”mouvemang” är en sats i golfvet som kommer hela rummet att skälva. ”Eld! eld!” ropa några; ”vatten! vatten!” andra. ”Clara!” ropade fröken Greta med stark och klar stämma, ty hon blef nu varse hennes vådliga belägenhet. För sent! baron H...s eld hade meddelat sig och flammade upp i hennes lätta klädning. Den hungriga lågan slänger ut sina eldtungor i alla väderstreck och tänder flor efter flor, klädning efter klädning. Besinningslös sjunker Clara i sin väns armar, hvilka fast och rådigt omsluta henne. Brinnande och skrikande springa danserskorna kring rummet. Facklorna kastas hit och dit. Gardiner och sofftäcken brinna. J furier och hellveten, hvilken syn! hvilka rop! Eld! eld! vatten! vatten! Stund af fasa och af ädel hämnd! Baron H. springer upp, fattar sängvärmaren gömd i vrån och tömmer dess innehåll öfver fröken Greta, som re'n, ehuru med egen fara, lyckats att släcka elden i Claras kläder. Stött öfver den onödiga duschen, kan fröken Greta äfven i denna stund ej afhålla

sig att säga: "innan ni dränker folk, baron, så se efter om det behöfs!" Fröken Greta hade rätt, det behöfdes ej här, men förskräckelse och ädel ifver hade förblindat baron H. Och de andra olyckliga, brinnande, springande, skrikande — skola de ohjelpigt förgås?! Goda försyn! Deux battanger springa upp; en buffet visar sig betäckt af bålar, buteljer och skålar. O! punsch, bischoff, öl och mandelmjök! hårda äro era öden! I stället att njutas och prisas af odlade gommar, måste ni spillas för att släcka en ociviliserad eld! Allt nog: nödvändigheten bjuder och dryckerna strömma, bålarne tömmas, damerna dåna, flammorna slockna; flod af eau de cologne; allmän uppståndelse; man tröstar och man törstar; glacer återstå; de kyla, läska, vederqvicka; man förklarar, man lyckönskar, man skrattar; spökeri och vigselakt upplysas; det förra är fiktion, det sednare verklighet; brud och brudgum presenteras, igenkännas och gratuleras; allmän vänlighet och munterhet. Blott emellan baron H. och frö-

ken Greta har den dubbla scenen med sängvärmaren åstadkommit en atmosfär à la glace, som hotar att emellan dem grundlägga ett i haf.

Våra vänners sömn blef efter nattens uppträde ej den allralugnaste, och i drömmen återljödo jemt ropen: "Eld! eld! Vatten! vatten!"

Sista profvet.

"Efter rus, hufvudvärk; efter studerande, matthet; efter älskarinna, hustru;"

Vaktornet i Koat-vén.

Efter storm, lugn; efter syndafloed, oliveqvist; efter pröfningar, visshet; efter kalas, digestion; efter middag, afton. Vi stadna här. Det är afton. Fröken Greta satt i en löfsal af blommande lind. Hon var ensam och selsatt med att dela och insockra apelsinklyftor till aftonvard åt Clara, som hon väntar tillbaka från en färd till Höganäs. Större

delen af brunnssällskapet är äfven der. Fröken Greta, som tycker att vädret är för varmt, och dessutom ej tycker om att "fäktas" efter nöjen, har blifvit i ro. Solen lutande mot nedgången sänder några gullstrålar, att skimra på de granna frukterna och de vackra hvita händer som regera öfver dem. Fröken Greta njuter häraf, njuter af den sköna aftonen och prisar tyst "vår Herre som gjort allt så väl." Minnen af de nyligen genomgångna profven fara ibland igenom henne. Än låta de ögonbrynen lätt sammandragas, än åter ett leende fullt af skalkaktighet och godhet leka öfver de fina läpparne.

Helt oföväntad inträdde baron H. i löfsalen, men med en så ovanligt allvarsam min, att allt muntert skämt dog på fröken Gretas läppar. Baron H. satte sig på bänken der fröken Greta satt, men så långt ifrån henne som möjligt och teg envist. Fröken Greta blef litet betryckt häraf och började några hastiga och likgiltiga frågor, som kort och likgiltigt besvarades; så uppstod åter tystnad. Slutligen sade baron H.: "Jag reser i morgon."

”Ja så!” sade fröken Greta.

”Jag har,” fortfor baron H., ”för sista gången försökt att förmå Clara till förändrade åsigter af lifvet och äktenskapet. Men det är förgäfves; åtminstone är jag ej den som har makt att förvandla hennes öfvertygelse; och jag tillstår, att jag re'n en längre tid har varit öfvertygad derom.”

”Det har ingen kunnat ana!” tänkte fröken Greta.

”Och nu, se'n jag har fullkomlig visshet häruti, så önskar jag att med det första öfverge ett ställe, der både gamla vänner och elementer tyckas ha försvurit sig, att plåga mig med experimenter, dem jag ej vidare har lust att underkasta mig, och hvilka jag förmodar ha från de förra till afsigt att påskynda min resa?”

Baron H. såg härvid starkt på fröken Greta, som sockrade ifrigt in ett par apelsinklyftor, och bjöd dem åt baron H., som af-slog dem med en böjning på hufvudet, och fortfor:

”Emellertid har jag för Clara fattat en så

verklig vänskap, en — att jag så må säga, faderlig tillgifvenhet, och det är mig omöjligt uppgifva föresatsen, att komma i något närmare förhållande med denna rena och goda varelse.”

”Hvad vill det här komma till?” tänkte fröken Greta. ”Skall han nu fria för Filius?”

”Jag här . . . . jag önskar . . .” fortfor baron H. med en liten blygsam förvirring, ”jag ämnar för Claras räkning placera ett litet kapital, hvars ränta hon ifrån denna dag skall årligen åtnjuta, och som skall gifva henne medel att lefva fullkomligt oberoende. Vid min död skall rättigheten, att disponera öfver kapitalet, såsom hon för godt finner, tillfalla henne. Dittills önskade jag få vara hennes förmyndare, och jag kan lofva henne, att en bättre, en henne mera tillgifven, skall hon ha svårt att finna. Jag ville be er om, att ni öfvertalar henne, att låta mig, på detta sätt åtminstone, tillfredsställa den känsla, jag hyser för henne. Bed henne, att hon välsignar det goda, som Försynen beskärt

mig, genom det att hon tillåter mig dela det med henne. Bed henne att hon tar emot det för *min* skull, eller för *Guds* skull, hvilket som ni tror verkar starkast. Bed henne, att hon blott derföre tänker på mig med litet vänskap, att hon håller litet af mig, — eller nej! — tala ej derom, — det måste bli som det kan och vill, — men bed henne . . . . .”

”Jag kan omöjligt komma ihåg så många böner, baron!” sade fröken Greta, tvärt afbrytande; ”det der är ju längre än *Fader vår!*”

”Nå väl! säg henne blott, att hon ej nekar sig att göra litet godt åt en uppriktig vän; säg henne, att om hon afslår min önskan, min bön, så skall jag tro, att hon hatar mig!” Baron H. tog upp sin näsduk.

Den lilla högröda rand som lyste fuktig omkring fröken Gretas ögon, och uttrycket i dessa kontrasterade besynnerligt med den ton, i hvilken hon sade:

”Säg mig! Är baron allvarsamt rädd att jag skall låta henne svälta ihjäl?”

"Himlen bevare mig!" utropade, mycket förskräckt, baron H. Jag är öfvertygad, att Clara är hos er såsom i sin mors hus, och bättre, — efter hvad jag hört om modern. Men hvem kan förutse alla möjliga händelser af giftermål, af dödsfall? Och då ...."

"Det är *mitt* giftermål, *mitt* dödsfall, som baron menar? Mitt dödsfall?"

"Gud bevare er, och oss alla, ifrån den olyckan! Men ... men ...."

"Godt, baron! Men tilltror ni mig icke nog mycket sundt förnuft, att sjelf ha tänkt derpå och betryggat Claras framtid?"

"Låt så äfven vara, så gör det dock ingenting till att förhindra min afsigt. Två tryggheter äro bättre än *en*."

Fröken Greta teg en stund, och sade sedan vänligt, men allvarsamt: "Baron! Uppriktigt sagdt; — jag tycker, att ert ädelmod är öfverflödigt, och jag tycker bättre om att Clara beror ensamt af mig."

"Detta är egoism, fröken Greta!"

"Kan så vara, baron H.! Men jag känner

nu en gång på det sättet; — och — jag säger baron det öppet, att jag hvarken kommer att be era böner till Clara, eller ens säga henne, att hon gör klokt i att emottaga hvad ni önskar.”

”Detta är litet hårdt och bra besynnerligt!” sade baron H. rodnande och med starkt missnöje. ”Ni har länge kallat mig er vän, och likväl har ni länge, som en verklig ovän, gjort allt för att förhindra min lycka och min tillfredsställelse!”

”Denna beskyllning är sträng, baron H.!” sade fröken Greta allvarsamt upprörd, ”och den skulle gå mig nära, om jag kände den vara sann.”

”Ni har,” — fortfor baron, allt ifrigare, — ”hindrat min förbindelse med det enda fruntimmer jag någonsin verkligt älskat.....”

”Och hon är?” afbröt hastigt fröken Greta.

”Ni sjelf!” sade baron H. med stigande rörelse. ”Ni har — jag är viss derpå — arbetat emot min förening med en ung person som jag innerligt värderar, och hvars hand skulle gjort mig lycklig. Ni sätter er i det-

ta ögonblick emot den tillfredsställelse, jag kunde ha, genom att oegennyttigt verka för hennes väl! Ni har, sedan tio år, vid alla tillfällen, visat er som min verkliga ovän, satt er på allt vis emot mina planer, emot min lycka, och . . . . och ni vill dock visst ej heller nu . . . .”

”Fortfar baron,” och vill dock visst ej heller nu . . . .”

”Vill visst . . . . ej heller nu, sjelf taga omsorgen derom i era händer? . . . .”

”Jo!” svarade fröken Greta lakoniskt, i det hon drog skalet af en ny apelsin.

”Hvad?!”

”Jo! säger jag.”

”Hör jag rätt?”

”Ja!”

”Ni skulle vilja?”

”Ja!”

”Emottaga min hand?”

”Ja!”

”Bli min hustru?!”

”Ja!”

”Är det allvar?!”

”Tvisflar ni nu längre, så börjar jag på att säga nej!”

”Gode Gud!” utbrast baron H., helt blek och med tårar i ögonen, i det han fattade hennes hand med båda sina; — ”är detta ej en dröm? Kan jag verkligen bli så lycklig? Kan ni älska mig?”

”Baron!” sade fröken Greta mildt och äfven vekt, ”jag har hållit af er längre, än . . . . än jag bryr mig om att säga det.”

”Och ni vill bli min hustru!” utropade den förtjuste baron H., i det han sprang upp och tog ett hopp af glädje. ”Ni vill bli min maka, min vän för lifvet, nu snart, . . . om en månad? . . . .”

”Inte så snart, baron. Dessutom är allt ej sagdt ännu. Hör och betänk! Mitt samtycke är förbundet med två vilkor . . . .”

”Säg dem! Säg dem!”

”Att jag får behålla Clara hos mig, såsom nu, alltid; — åtminstone så länge hon själf önskar det!”

”Ja visst! ja visst! Det förstås! Hon

skall bli vårt barn! Jag skall hålla af henne . . . . .”

”Bara lagom hädanefter, jag ber! Godt! Nu mitt andra.”

”Nå väl?”

”Jag vill veta, hvilka äro Filius’ föräldrar?”

Baron H. såg förskräckt och nästan hängfärdig ut. ’Al-l-ldrig!’ stammade han.

”Jag *vill* veta det, baron!”

”Det kan ej vara ert allvar. Ni kan ej fästa sådan vikt vid en så likgiltig sak!”

”Jag vill veta det, baron!”

”Greta!”

”Gösta! *Jag vill* veta det.”

”Aldrig!” skrek baron H. häftigt, och störtade ur löfsal’n. Fröken Greta satt länge tyst, med hufvudet lutadt mot handen, och försänkt i djupa funderingar. Ett lätt sus i löfven, en rörelse såsom af en kall vind, en mörk kropp, som stod emellan fröken Greta och öppningen i löfsaln, lät henne se upp. Hon blef förvånad och äfven hemsk till mods, då hon fick se framför sig det svartklädda,

skugglika fruntimret som en gång förut hade skymtat fram för henne och försvunnit, och som hade fästат hennes, och ännu mer baron H...s uppmärksamhet. Hon stod nu der orörlig och besynnerlig; två stora lungsotsklara ögon lyste i ett utmagradt ansigte, bleka graf-rosor skimrade på infallna kinder, och kring den torra munnen hade långvarigt lidande tecknat sina dystra drag. Hela gestalten syntes färdig att sjunka tillsammans — — i jorden.

Fröken Greta kunde ej låta bli att tänka på *Stamfrun* i Grillpartzners otäcka pjes af det namnet, och var nästan färdig att säga: "hvarför stirrar så din stela blick på mig?" Med den nästan genomskinliga handen på sitt flämtande insjunkna bröst, steg den dystra gestalten närmare fröken Greta, och sade: "Känner ni igen mig?"

"Nej!" svarade den förvånade fröken Greta.

Ni har sett mig förr; ... men för många år tillbaka. Jag är baron H...s systerdotter. Leo är ....., men borde ej vara, min son!"

Fröken Greta betraktade henne stum, och sökte i minnet återkalla hennes drag. Hon fortfor i korta och med möda uttalade meningar.

”Gossens far hvilar i grafven. Jag skall snart gå till honom. Min morbror har gjort allt för att dölja mitt fel, — och han har blifvit en far åt min son. Så är det, som mensklig barmhertighet utplånar menskliga fel! Jag ville se min son, ... min morbror ... ännu före min död. Derföre har jag kommit från främmande land. Jag skall återresa dit, — till det hem, hans omsorger beredt mig, utan att ha tryckt någondera till mitt bröst. Jag förtjenar det ej. Händelsen har låtit mig höra hvad som nyss föregick emellan min morbror och er. Han — den förträfflige, skall ej lida för min skull. Derför står jag nu här och talar om min skam. Farväl! Gör honom lycklig, och tig, ... tig med hvad ni sett, hvad ni hört. Lät honom aldrig ana, att den olyckliga Cecilia varit honom så nära, lät honom aldrig veta, att min hemlighet är känd .... Det skulle

störa hans luga. Farväl för alltid!" Och hon vinkade med handen och drog sig tillbaka. Fröken Greta reste sig hastigt och gick efter henne. "Skall jag ej återse er mer?" frågade hon. "Aldrig här på jorden!" svarade den svartklädda. "Om en timme är jag långt härifrån. Följ mig ej. Farväl!" Ett äldre fruntimmer steg nu fram till henne, och gaf henne armen; båda aflägsnade sig långsamt. Fröken Greta följde dem med ögonen, tills de försvunno bakom träden.

Fröken Greta var till mods; alldeles som om hon hade sett en syn; men det hemska och sorgliga intrycket var starkt bemängdt med ett behagligt, och detta gick att sprida en gloria omkring Baron H...s hufvud. Emellertid fick hon ej länge öfverlemnna sig åt sina betraktelser; hon blef ånyo störd. Det var liten Filius, som frågade efter sin far. Fröken Greta ropade gossen till sig. Filius såg misstänksamt på fröken Greta; men fröken Greta såg så vänlig ut, så att han fattade mod och gick till henne. Hon tog honom emellan sina knän, lekte med

hans ljusa lockar och smekte honom vänligt, under det hon tänkte allehanda förmånliga tankar för både gossen och hans fosterfar. Filius sneglade på apelsinerna. I detsamma kom baron H. åter, förde henne afsides och sade med ett ganska upprördt utseende:

”Det kan omöjligt vara ert allvar! Ni kan ej vilja uppoffra min sällhet — som jag är viss på ej skulle vara skild ifrån er — för en nyck, en fåfång nyfikenhet, en barnslighet . . . .”

”Nyck, nyfikenhet, barnslighet, eller ej, — så säg mig om det är *ert* fulla *allvar*, att försaka giftermålet med mig heldre än att tillfredsställa denna barnslighet, heldre än att säga mig, hvilka äro gossens föräldrar? . . . .”

”Jag kan ej, skall ej säga det, kosta hvad det vill!” sade baron H. nedslagen, men med fasthet.

”Nå väl!” sade fröken Greta, med en värdighet full af hjertlighet, som klädde henne oändligen väl, — ”om ni ej kan säga mig modren, som *varit*, så vill jag visa er mo-

dren, som *blir!*” Här lyfte hon upp Filius, omfamnade och kysste honom med en innerlighet, som gossen omedelbart besvarade. Den af glädje gråtande baron H. lade sina armar omkring de båda älskade.

Ridån faller! heter det vanligen i dramat, då det lyckats att få sina personer ihop i en omfamning; och så heter det nu äfven här; ty människans högsta glädje, äfvensom hennes högsta smärta, äro blott för änglablickar. Men om vi äfven för ett ögonblick fälla ridån, så draga vi upp den snart åter, för en liten efterpjes, som skall heta:

Fröken Gretas beklämmelse.

Scenen är om aftonen samma dag, och företer fröken Gretas sofrum. Fröken Greta är, emot sin vilja och föresats, i stort bryderi. Hon vill bekänna för Clara hvad som förefallit, men vet ej hur hon skall börja, och vet ej hur det skall låta. Redan ordet *bekänna*, såsom tillämpbart på en handling af henne, pinar henne, och vill icke passa

henne. För första gången i sitt lif känner hon sig förlägen och nästan modstulen. Hon putsar jemt ljusen, hostar, lägger saker i oordning, är hastig och oviss i alla sina rörelser. Clara tyckes ingenting märka. En ovanlig glädtighet lifvar hennes väsen. Hon har tagit sig för att oupphörligt tala om baron H., hvilket bringar en gruslig ångest öfver fröken Greta, som tror att Clara börjat omvända sig till honom och till giftermål.

Clara.

”Det är visst — och jag tycker man känner det bättre för hvad dag man lefver, — att oändligt mycken godhet är i verlden!”

Fröken Greta.

”Åh jo .. jo men; Visserligen! Der finnes både godt och ondt Clara;”

Clara.

”Ja, men oändligt öfvervägande godt. Ju mer man lär att känna människorna; ju mer ser man att hvar och en har sin godhet, sin förträfflighet, som gör den aktningsvärd. Hvar och en har verkligen sitt pund af himlagods.

Detta pund, denna människans godhet, förefaller mig som hennes goda ängel, som beständigt lockar henne upp till gud. Baron H. har lärt mig att väl ta mig till vara att dömma efter ytan. Längre trodde jag honom vara elak och begifven endast på att finna fel hos sina likar och skratta åt dem. Nu ser jag blott, att han är qvick och ändå mera god än qvick. Han älskar människorna ehuru han ser deras fel. Han ville, om han kunde, göra godt åt hvarenda en. Dessutom ler han öfver sig sjelf så väl som öfver andra; och mycket skönt allvar är i hans själ."

Fröken Greta.

"Hum!"

Clara.

"Jag är viss på att baron H. med sitt goda lynne förenar de mest aktningsvärda egenskaper. Han synes mig en ibland de få, med hvilka man tryggt kunde våga sig på resan genom lifvet!"

Fröken Greta.

"Hum hum!"

Clara.

”Jag är viss på att han skulle göra den hustru rätt lycklig, som rätt förstod sig på honom.”

Fröken Greta.

”Usch! Uf! Det är grusligt hett här inne!”

Clara.

”Och det borde vara kärt att kunna bidra till en så god och älskvärd människas sällhet.”

Fröken Greta. (Afsides.)

”I herrans namn? Det här är alldeles på tok! (högt) Ja! när kan man vara säker på att göra någon lycklig i denna världen?!”

Clara.

”Ibland likväl kan man hoppas det. Och hade jag en vän som baron H. älskade; och som älskade honom, så skulle jag vara glad deråt, och råda dem att snart hålla bröllopp, och jag skulle vara lycklig af deras lyckæ.

Fröken Greta (utbristande.)

"Clara! . . . . I Guds namn! . . . säg rent ut!
Är du kär i människan?"

Clara.

"Icke jag; men . . . men . . ."

Fröken Greta.

"Nå så hvad, men . . . men . . . kan du ta
la barn?"

Clara (med armarne omkring hennes hals.)

"Men jag är öfvertygad om att du är det
litet, och . . . . ."

Fröken Greta.

"Stryp mig ej derföre! . . . . Clara förlåt
mig! Men jag är retlig; . . . förlåt mig Clara,
men jag är i ångest: och du . . . du leker
dermed! . . ."

Clara.

"Låt mig få sluta min mening, och låt
mig omfamna dig!"

Fröken Greta, (med tårar i ögonen.)

Gör som du vill, Clara!

Clara.

”Nå väl då och — jag slutade med — och jag är öfvertygad om, — eller rättare — jag vet att baron H. älskar dig åter, att han längesedan älskar dig!”

Fröken Greta.

”Det var väl taladt, Clara! Och du är öfvertygad derom, Clara? Och du är glad deråt, Clara?!”

Clara.

”Ja! Uppriktigt glad. Ty han och du äro hvarannan värda och skulle göra hvarann lyckliga. Jag önskade blott att du och baron H. hade sjelfva litet bättre reda på hvad ni känna.”

Fröken Greta.

”Jag kan ej tåla att, vid mina år, höra mig beskyllas för att ej ha reda på mig sjelf, och ej förstå hur jag känner! Och för att bevisa dig motsatsen ... för att låta dig se huru orättvis du är, ... lyckönska mig Clara! Jag är förlofvad med baron H.!!! Jag ber dig; .... se ej så åskslagen ut! Häng ej armarne

såsom vore de af bly! Sätt dem nu omkring min hals, — det passar bättre nu än nyss, — och är det käraste halsband som jag haft, har eller får. ”Se så! Det är rätt, så! Ty ser du min Clara, min elaka flicka, — om det skulle falla dig in att hålla mindre af mig, eller att finna dig mindre väl i mitt hem för detta giftermåls skuld — se! så går det genast upp i rök!”

Clara.

”Nej, nej! Aldrig! Frukta ej! Jag skall vara lycklig af din lycka, af baron H. . . s sällhet. Jag skall hålla af honom. . . .”

Fröken Greta, (afbrytande.)

”Sakta, sakta! Alla de der löftena, att hålla så fasligt af hvarandra, dispenserar jag både dig och baron H. ifrån, till en början. Jag nöjer mig fullkomligt med, att ni komma öfverens, — i att hålla af mig! Jag för min del tänker göra hvad jag kan, för att hålla er till denna skyldighet. Säg mig Clara att du ej finner den tung?”

Clara, (af hjertats fullhet.)

'Det är det bästa, det gladaste i mitt lif.'

Ridån faller.

Tablåer.

"Jungfrun gick sig åt lunden,

I roensskog —

— — — — —

Här sjunger en näktergal för vår Jungfru."

SVENSK FOLKVISA.

Dessa, min läsare, äro ej granna, ej vackra, ej lika dem hvilka, under vintrens lopp, roat stad och hof. Dessutom har jag nu ej lust att skämta; och tro mig, det är med djup motbjudighet, jag tänder min lampa och lyser upp dem för sanningens skuld. Min själ är betryckt.

Så är naturens. Det är het sommardag. Qualm är dess anda, tyngd dess lif. En himmel, mörk af solrök hänger öfver en jord, gul af torka. Så tyst i träden, tyst i sän-

garnes rike, tyst bland vågorna. Allt så matt, så matt! Matt surrar myggan, matt höjer sig blomman i gräset, matt hänga djuren flämtande hufvuden mot jorden. Tyst fräta maskarne på de saftlösa löfven. Glödande och matt blickar solen genom töcknet och bränner ännu vid sin nedgång.

Brunssällskapet äter filbunka vid Pilshult. Nina allena är hemma. Hon har hufvudvärk och har bedt om att få vara ensam. Mot aftonen känner hon sig bättre och går ut, för att söka svalka. En dvala full af vemod ommolnar hennes sinnen, och matt är hennes gång i den qualmuppfyllda nejden. Ljudet af en liten brusande fors leder hennes steg. Instinktlikt går hon efter dess sång för att söka vederqvickelse.

Friskt skumma silfvervågorna. Saftgrön och blomprydd är stranden. Nina lägger sig ned på mjuka sammetsbädden, och hennes hand leker med vågen, och hennes öga följer dess lopp. Hon ser hur den måste fara, rastlöst, nödvändigt, utan att veta hvarifrån den kommer

mer och hvart den far. Dunkla känslor och tankar gå, från naturens lif, öfver i hennes. Hennes själ gungar som en rotlös blomma på böljan (ett vådligt sätt att resa); hon låter den gunga; hon känner sig bättre; luften här har någon friskhet; qualmets slöja är lyftad; tårar af vemodigt nöje darra i Ninas ögon; begäret, det mäktiga, till lif och till sällhet, svallar i hennes bröst.

Då hör hon nära sig en zitttras klang. Sångaren döljs af löfven, men Nina igenkänner Juans melodiska röst. Nina fly! fly! Hvarföre flyr du ej, oförsigtiga?! Ninas första känsla är att resa sig upp och aflägsna sig, men en ovillkorlig tjusning förlamar hennes sinnen, och hennes vilja känner ej kraft att besegra denna vanmakt. Hon dröjer, och han sjunger i ljufva försmältande toner:

”Kärlek är naturens anda,
Kärlek lifvets andedrägt,
Blomster-andarne sig blanda
Älskande i luftens flägt.

”Ser du huru fogeln smeker
Makan uti löfvens bädd,

Nya Teckn. ur Hvardagsl. II.

Ser du huru vågen leker
Kärligt invid strandens brädd?

”Ser du hur sig gräsen linda
Kring hvarann i vindens dans,
Hur de vilja sig förbinda
I en evig kärleks krans?

”Ser du huru solen sluter
Sig mot jorden kärleksvarm
Och med himmelsfröjd begjuter
Bruden salig i hans arm?

”Hör du ej i flodens brusning
Sagan om dess ömma qval?
Hör du ej i skogens susning
Stilla kärleks-suckars tal?

”Hör du ej i rymden röster,
Sakta röster höja sig?
Hör! de ljufva kärleksröster
Hviska ömt: jag älskar dig!

”Ängel hviskar så till Ängel,
Menniska till menniska
Och från stängel och till stängel
Så ock hviska blommorna.

”Tyst och skön sig natten gjuter
Balsamrik till jorden ner,
Hjerta sig till hjerta sluter,
Öga emot öga ler.

”O! när alla väsen dricka
Ur lycksalighetens bål,
Vill du ensam, sköna flicka
Icke dricka lifvets skål?

”Vill örsakande du gråta
Fram din lefnads mulna höst?

Drick och känn hur lifvets gåta
Löses vid ett älskadt bröst!

”Känn ditt lifs, ditt väsens, ljusning
Lifvets högsta skönhet, — känn
Himmelens och jordens tjusning
Lär att känna kärleken!”

Sången tystnar. Hvarföre flyr Nina ej?
Sångaren är vid hennes fötter. Här gjuter
han ut sin kärlek i brännande suckar. Af
hvad känslan har eldigast, af hvad språket
har skönast, lånar han ord. Djupt och våld-
samt fatta de Ninas själ. Hon ser sig till-
bedd, hon tror sig älska; lifvets förtjusnin-
gar omsväfva henne skimrande, bländande,
förtrollande. Men hon fruktar hvad hon kän-
ner; hon vill fly. Juan håller henne kvar.
”Låt oss älska! Låt oss älska! hviskar han i
afbrutna, passionerade, berusade toner, — låt
oss vara lyckliga! Kort är lifvet och mörkt.
Låt oss dö i njutningens armar!”

Han har sagt ordet som låg tyst i djupet
af hennes själ. En oändlig bäfvan, en svag-
het ända till förtviflan fyller hennes hjerta,
gud och himlar försvinna, hon begär att älska
och — dö. Ännu ber inom henne hen-

nes goda engel, — hon anropar en frälsare mot egen svaghet, hennes läppar stamma Edlas namn.

Ser ni detta ansigte så fult, så blekt, så förfärligt, som nemesis-liket höjer sig öfver de två? Med ett skri af på en gång glädje och fasa ropar Nina: "Edla!" Hon sjunker till hennes fötter, hon omfattar hennes knän, och den barmhertiga naturen kastar en slöja öfver hennes själ och sinnen. Hon svimmar. Edla lyfter henne upp i sina armar, kastar en tillintetgörande blick på den liksom åskslagne förförarn och bär den liflösa Nina bort.

Med raseri i sin själ, står Juan der, förbannande sitt öde. Hans fot stampar på jorden, och hans knutna hand lyfts mot skyarne. Han är på vägen att lemna den alltid sjungande forsen, då han hör steg nalkas. Det är Clara, som vid Juans åsyn hastigt stannar och säger blott: "Man har sagt mig att jag skulle träffa Nina här."

Det var något i Claras utseende och hela väsen, som kunde liknas vid en lugn och klar

sommarnatt. Den vällustige Juan har re'n känt behaget deraf. Han känner det med fördubblad styrka i denna stund. Sinnesfebern som ännu räcker, ett hämndbegär som dräbbar hela qvinnokönet inger honom en djefvulsk håg. "Helgon, tänker han, äro lika lätt fångade som verdens barn, blott man väfver nätet af deras eget garn!" Men han döljer sin afsigt med ormlist. På Claras fråga efter Nina svarar han: "Hon återkommer snart. Ack! dröj ett ögonblick! Aftonen är så mild; kan ert hjerta vara det mindre? Vill ni icke ge ett ord, en blick af hugsvalelse åt den, hvars bröst förtärs af oro?"

Clara stod stilla och sade med en röst som röjde deltagande: "Hvad kan jag göra för er? Säg snart! Jag måste gå."

Juan har kommit närmare, och försöker att fatta handen som Clara drar bort. "Säg endast — ber han — att ni ej hatar mig, att ni har någon välvilja för den som ville ge sitt lif för att vara ren och god som ni, och vandra till himlen vid er hand. Dröj! ack dröj! Er närhet helgar sjelfva luften om-

kring mig och fyller mitt hjerta med en ren längtan. Ljufva, heliga! Säg mig att den himmel, som ni känner, ej förkastat mig!”

”Himlen förkastar ingen som söker den med allvar, svarar mildt den stilla Clara! Sök den så, och ni skall finna! Farväl!”

”Stanna! Himmelska Clara, fruktar ni för mig?”

”Hvad skulle jag frukta?” sade Clara i det hon stannade och såg på honom med en förundran, full af enkel värdighet.

”Så dröj, ack dröj hos den som er närvaro skänker lifvet!”

”Jag kan ej! Ni kan, när ni vill, tala med mig hos Grefvinnan G*.*. Adieu.”

”O Clara detta är hårdt! Ni säger att himmelen ej förskjuter; — var ej sjelf strängare. Förkasta ej en irrande! Visa mig salighetens väg, hulda ängel! Fräls en själ! O Clara låt mig fatta, låt mig trycka till mitt hjerta denna hand som. . . .”

Men han fattar blott tomheten. Claras goda ängel har varnat henne och hon har hört dess röst och följt dess vink, ty ingen få-

fänga, hvarken andlig eller verldslig, bor i hennes själ. Lik en skugga har hon försvunnit och gömt sig i skogens natt.

Med en ed af vild harm förföljer henne Juan. Men vänliga stjernor vaka öfver Clara, och hon finner sin väg. Och då hon hör förföljarens steg närmare sig, då ångest och trötthet vilja förlama hennes fötter, då sjunker hon räddad i armarne af sin vän, som gått ut att möta henne.

Juan har hastigt dragit sig tillbaka bakom ett träd. I trädet är ett skatbo; och ungsikatorne skratta öfver honom medan han svär.

Och nu . . . . skola vi flytta oss till den bädd der Nina hvilar, öfver hvilken Edla lutar? Skola vi se den slumrande uppvakna? Vi vilja ej. Vi vända bort vår blick från detta möte.

O, visst är det en bitter, bitter sak, att se ögon, som förr följde oss så mildt, så älskande, nu blicka på oss stränga och missgillande,

eller vända sig bort med smärftfullt kändt förakt, ja kanske fälla tårar af förödmjukelse öfver vår svaghet! Visst är det bittert, visst är det förkrossande, och likväl . . . . välsignade tår, välsignade straffdom i ett älskadt öga! bränn, bränn, i den fallnas själ; — bränn, ty du renar! Kärlek! vänskap! hvem vill ej böja sig för er straffande hand, ej ödmjukt upplåta sitt inre för er pröfvande, er dömande blick? Olycklig den som det ej vill, som här kunde tillsluta sitt inre! Han är för alltid förlorad!

Under tre dygn, efter aftonen af Edla sänkomst, låg Nina i häftig feber. Edla själf ålade henne tystnad, och dröjde nära henne, en trogen vårdarinna; — men ömheten, men förtroligheten var borta. Edla var tyst, men hennes bleka kind vittnade om hennes själs djupa lidande. En afton, då Edla trodde att Nina sof, strök hon sakta undan en lock, som skymde pannan hon så mycket älskade att betrakta. Nina kände det och fattade hastigt om den magra handen, som hon förde till sina läppar. Edla drog ej bort den. Nina tryckte kyss på kyss och badade den med

sina tårar. "Tala till mig!" bad hon, "säg mig ett vänligt ord!" Edla böjde sig öfver henne och sade ömt: "Mitt arma barn! Jag håller af dig alltid!" En het tår föll på Ninas arm; Nina kysste bort den. "Nu skall jag snart bli bra!" sade hon med hugsvaladt hjerta.

Ett par dagar derefter var hon bra nog för att sitta uppe, och Edla hindrade ej längre ett meddelande som båda längtade efter. Nu öppnade Nina för Edla hela sin själ. Edla forskade der fritt, forskade noga, obevekligt men ömt. Nina gaf sig så fullt, så helt som en menskosjäl kan lemna sig åt en annan. Hon kände lisa deraf; ack! hon kände sig behandlad af öma och skickliga händer. Gudomliga förtroende, förfriskande hängifvenhet till en vän! stärkande ödmjukhet! ljufliga bitterhet! rö efter striden! Skönt säger härom Jean Paul:

"När menniskan icke mera är sin egen vän, då går hon till sin broder som ännu är det, på det denne må tala mildt till henne, och återgifva henne lif."

Och ej blott de milda orden, nej de stränga, ja straffdomen tar man gerna af de älskade läppar. Straffdomen? Förvånas du? Nej! du skådar djupare i ditt hjerta; du erkänner att så är. Själens heliga mysterium, — *Gud* bor i ditt innersta!

Edla fann Ninas vilja ren; högt af glädje deröfver slog hennes eget hjerta, men hon förskräcktes öfver det själstillstånd, den svaghet, den slapphet af alla högre krafter, som fört Nina så nära olyckan.

Med hela styrkan af sin klara blick, af sitt öfverlägsna förstånd, talade nu Edla till Nina och visade henne hennes belägenhet, hennes fel, i den genomträngande dager som på en gång förödmjukar och upplyfter. Hon gjorde Nina bekant med sig sjelf. Hon lät henne känna huru djupt hon sjunkit under det sanna qvinnovärdet och väckte hos henne det djupa begäret att återvinna det.

Först en ångertår, så en bön, så en gerning; — detta är omvändelsens ordning.

”Du måste,” sade Edla, ”öfvergifva detta drömmande och lättjefulla lif. Du måste

handla, bli verksam, och du skall lära att känna sällheten genom att göra väl för dina likar. ”Nina! du måste göra en ädel man lycklig, och ge dig sjelf ett stöd och en ledare i lifvet. Kan du höra nu med lugn hvad jag har att säga dig, eller skola vi dröja?”

”Nej! nu, nu, Edla! Då allt är sagdt, blir det bättre. Skona mig ej Edla! Förtjenar jag väl det? . . .”

”Nå väl! Obehagliga rykten öfver förhållandet emellan dig och Juan ha spridt sig här. Blekna ej derföre Nina; blekna derföre att de haft skäl att uppkomma! Ett skämt af Don Juan öfver dig och mig gaf dem styrka; grefve Ludvig *tvang* honom att återtaga det. De ha duellerat. Don Juan har i ett sabelhugg öfver pannan fått sitt välförtjenta straff.”

”Gode Gud! Och jag är skulden till allt detta, olyckliga! Och är väl detta allt? har ingenting ännu svårare händt? Är ingens lif i fara?” frågade Nina utom sig af förskräckelse.

”Nej! var lugn. Juan är rest härifrån. Hans blessyr är ej det ringaste farlig, och skall troligen efterlemna blott ett djupt ärr. För grefve Ludvig har det lyckats, att sjelf, utan skada, bestraffa honom och beskydda dig. Han har iakttagit detta tillfälle, för att öppet förklara de känslor han hyser för dig. Han har hos din far anhållit om din hand.”

”Han är ädel! o han är god!” sade den dödsbleka och djupt upprörda Nina. ”O! huru litet förtjenar jag allt detta! Kunde jag tacka honom rätt! Här är min hand Edla! Tag den i din. Bestäm deröfver som du finner för godt. Jag har nyttjat min frihet, min vilja så illa! Jag öfverlemnar dem till dig. Säg blott, och jag skall lyda och gerna lyda hvad du vill!”

”Din egen önskan, Nina, ditt eget vakna erkännande af det rättaste och bästa skall bestämma oss. Men derom skall du ej döma i denna upprörda stund. I morgon, sedan ännu en natts hvila stärkt dina krafter, skola vi tala vidare härom.”

Och om aftonen denna dag, då Nina såg i Edlas omsorger mera ömhet, då hon i Edlas anletsdrag läste hennes lättade hjerta, då, såsom förr i Ninas barndomsdagar, systemen satt vid hennes säng såsom en vakande och styrkande engel, när hon lekfullt bredde ut på Ninas täcke och prydde hennes hvita armar med de täcka ängsblommor som hon plockat för henne, då kände Nina att Edla skulle bestämma hennes öde, att hon kunde göra allt för att återvinna hennes aktning, hennes förtroende, och ett länge saknadt lugn utbredde sig öfver hennes själ.

Om morgonen då vinden väckte de vänliga blommorna, och en ström af ljus och sång och vällukt flödade in ifrån det öppnade fönstret, då vaknade äfven Nina till ett nytt och starkare lif. Blek men stilla fattad och besluten, steg hon upp. Kanske hade hon aldrig varit skönare än i denna stund, då ödmjukhet och styrka hade liksom helgat hennes väsen, och resignation med himmelsglans begöt den sköna pannan. Emellan de båda systrarne uppstod nu ett samtal, sådant det

ofta egt rum och ofta kommer att förnyas, emellan mor och dotter på jorden.

Dottren skall samtycka till hvad modren önskar; hon skall finna hennes vilja den klo- kaste, den bästa; hon skall blott sakta kla- ga öfver brist på kärlek till friaren; hon skall erkänna aktning, vänskap törhända, men ... men ....

Modren skall tala om tryggheten af en för- bindelse grundad på helleberget *aktning*; om lyckan af ett verksamt och nyttigt lif för dem som äro oss kära; om nödvändigheten af att äga ett intresse, ett mål i lifvet; om fri- den som följer på väl uppfyllda pligter, m. m.

Hvad jag vet, är att Edlas ord voro inga af ett tarfligt förstånd. De gingo ut från den djupa öfvertygelse, att grefve Ludvig var den ädlaste man, att Nina, blott i förbindelsen med honom, kunde utveckla den kraft, det lif, utan hvilka det är blott uselt att lefva.

Ninas ord voro desamma som förra afto- nen. "Döm, beslut för mig Edla," var hen- nes bön. "Jag tror mig sjelf ej mer; jag har blifvit rädd för mig sjelf. Hvad du tror, det

tror jag ock; hvad du vill det vill jag afven. För hvad grefve Ludvig nu gjort för mig, för hans trogna tillgifvenhet, vill jag tacka honom efter min bästa kraft. Jag vill försöka att bli åt honom en värdig maka. Jag vill återvinna allas aktning, göra alla lyckliga, om jag kan det. Då skall äfven jag visst lära känna den verkliga sällheten.”

Edla omfamnade Nina, och så lycklig var denna öfver systemens återskänkta ömhet, att det var med en känsla af sann tillfredsställelse som hon lät sig af Edla föras till deras far, för att öfverlemna till honom att gifva bort dotterns hand, efter hans hjertas önskan.

Men innan vi uppdraga ridån för den syn som mötte systrarna i presidentens rum, måste vi föra läsaren till en annan tablå, som föregående aftonen blef sedd af mera folk än af mig:

Presidenten med blottadt hufvud, som med hatt och med kropp söker att bevara sin fru för en häftig regnskur; presidenten, som tar af sig galoscherna, för att låta grefvian-

nan begagna sig af dem, och trampar se'n vid hennes sida i pussarne på vägen hem.

Detta må förklara, huru det kom sig, att de båda systrarne funno deras far sittande i sin länstol, mållös, med vanstäldt ansigte och utur stånd att röra sig. Presidenten hade ett starkt nerfslag. Grefvinnan Natalie promenerade i brunnssalongen, omgifven af sina bekanta och vänner.

Genom de medel som hastigt och klokt blefvo använda, var presidenten efter en vecka såvida förbättrad, att han kunde tala och något röra sig. Men hans medvetande var svagt, ansigtet ännu vanstäldt och vänstra sidan förlamad. Flera tillkallade läkare yttrade enhälligt, att endast inflytandet af ett varmare klimat kunde fullkomligt återställa presidentens hälsa. Man tillstyrkte en resa till Nizza.

Då fara hotar, då någon stor skakning går igenom människans lif, då upphör väldet af flygtiga tycken, och de känslor som ha rot i människans bättre jag, i hennes innersta väsen, kasta slöjan af, och träda fram i dagen.

Då är de trognas, de sannt älskande vänner-
nas segerstund.

Så med presidenten. Då han kände öfver
sig sjukdomens mäktiga hand, då nödvändig-
heten af en resa ännu i hans sjukliga till-
stånd och af ett längre vistande i främmande
land förkunnades honom; då vände han sig
ifrån sin lysande maka och hennes tillgjorda
ömhet, räckte armarna mot sin dotter och
stammade: "Edla!" Han tycktes ej kunna
lefva utan Edla, och var lugn, blott då han
såg henne nära sig. Edlas beslut att följa
fadren var fattadt i samma stund, hon hörde
resan omtalas; och en verklig ödets gunst var
det för grefvinnan Natalie, att en allvarsam
fot-vrickning hindrade henne "till hennes
verkliga förtviffan," som hon försäkrade alla,
att vara sin man följaktig.

Edla önskade mycket, att se Nina förlof-
vad, innan hon ånyo nödgades lemna henne.
Nina lät sig blindt ledas af Edla. Grefvin-
nan Natalie, som på en gång betydligt kall-
nat för Nina, och rent af styfnat för Edla,
behöll en neutral ställning och nämnde blott

ordet "*bienseance*" oftare än vanligt. Grefve Ludvig yrkade, ej utan anspråk, på uppfyllandet af sin önskan. — — — Hvem, i himlens namn, satte sig då deremot? Jo, just den stackars goda, sjuka, fåkunniga presidenten sjelf! Han tycktes i sitt mindre rediga tillstånd, ha fått i sitt hufvud, att förlofning och giftermål var ett och samma, och då Edla talade med honom om Ninas förlofning, svarade han alltid: "om ett år, när jag kommer igen." Förgäfves sökte Edla att lugnt reda ut saken för honom, han förblef vid sitt svar: "om ett år, när jag kommer igen!" Slutligen blef han ond och sade: "tycker du då att en glad högtid och mitt tillstånd passa väl ihop? Nej! om ett år, &c." Edla försakade då att vidare tala med honom i detta ämne, och med detsamma sin förhoppning att, innan sin afresa, se Nina fäst vid den man hon aktade så högt.

"Tag mig med dig!" bad Nina innerligt; låt mig med dig få dela vården af vår far?" Edla kunde ej samtycka dertill. Hon fruktade för Ninas helsa, för samvaron med en

sjuk, och ville dessutom sjelf vara fri att egna all sin omtanke, alla sina krafter åt fadren. Äfven fruktade hon, att nu åtskilja Nina och grefve Ludvig. Det beslöts att afbida tiden och att, om, sedan ett år var förflutet, presidentens helsa och själskrafter ej voro förbättrade, så skulle dock formlig förlofning äga rum emellan Nina och grefve Ludvig. Till dess skulle Nina qvarblifva hos sin styfmor, som tillkännagaf, att hon, under tiden af presidentens frånvaro, ville helt och hållet draga sig undan verlden och landsförvisa sig på presidentens gods långt upp i Norrland. Der skulle äfven grefve Ludvig, i Ninas sällskap, tillbringa det kommande årets vår och sommar. Edla var viss om att under denna tid, skulle en närmare bekantskap med grefve Ludvig, väcka för honom hos Nina den tillgifvenhet, som han så väl förtjänade.

Tyst inom sig var Nina lycklig öfver detta uppskof i hennes ödes afgörande, men hon vågade knappt tillstå för sig sjelf denna inre strid emot hvad Edla önskade.

Det var afton. Dagen efter denna skulle Edla och presidenten afresa. Nina hade jemte Edla tillbragt flera dagar i sin fars sjukrum, och gick nu, i följd af systemens böner, ut, att hämta litet frisk luft. Fröken Greta, med Clara och baron H., voro denna dag på en lustfärd med det öfriga af brunns-sällskapet, och alléerna vid brunnen voro nästan tomma. Blott en och annan sjukling, som ej förmådde en längre vandring, släpade der fram sina matta steg. Nina stod stilla på gräs-planen utanför det hus, som presidenten bebodde och andades in den rena, ljufva luften. Solen var klar vid sin nedgång, och små gula och röda blommor böjde sig nickande och smekande kring Ninas fötter. Träden stodo lugna och solförgyllda och fulla af sångare. Nina såg sig omkring med njutning; — det var en älsklig tafla: hon sjelf den skönaste bilden der; — men den såg hon icke. Hon blickade kärleksfullt mot solen, lekfullt kyss-te hon dess stråle, der den föll på hennes marmorhvita händer, och solen bestrålade den sköna dottern med faderlig kärleks-blick.

Snart såg Nina, huru en familj, till utseendet af handtverks-klassen, sakta skred fram under trädens skuggor och slutligen satte sig på en bänk, ej långt ifrån henne. Man och hustru hade goda, redliga ansigten, men som bekymren fårat. Barnen voro bleka och stilla. Man såg, att de voro barn af fattigdomen. En betjent, i livré, gick förbi dem, bärande en korg, rågad med de mest utsökta frukter, och tillfrågades, med någon förlägenhet, af mannen, om ej han kunde få köpa "ett par af dessa frukter?" Betjenten svarade, att det ej gick an, att de voro skickade i present till fröken Nina G..., excellensen G...s sköna dotter. Han blef i det samma varse Nina, gick till henne och öfverlemnade till henne, djupt bugande, den saftrika korgen. Sedan Nina med budet åter-sändt sina tacksägelser till grefvinnan Nordstjerna, sedan hon lagt af några sköna drufklasar för sin fars och för Edlas räkning, tog hon korgen, gick rodnande fram till handtverkar-familjen och bad, på det förbindligaste sätt, att man med henne skulle

dela den sköna gåfvan. Ninas obeskrifliga behag, den rörande godhet och välvilja, som voro målade i hennes ansigte, gjorde kanske ett ännu behagligare intryck, än tillbudet af frukterna, på den bleka familjen. Det synbara nöje, som hennes bjudning verkade, gladdde Nina. Hon tog sjelf det yngsta barnet på sina knän, och gaf det af frukterna, som hon utbredt på bordet, under förnyade hjertliga uppmaningar till alla, att taga för sig. Och då hon såg alla glada omkring sig och kände den lilla på hennes knän sprattla af nöje öfver måltiden, erfor hon en känsla af rent välbehag, sällan så fullt af henne njuten. De goda människorna blefvo snart meddelande, och Nina hörde med deltagande, — hvad som för jordens väl-lottade alltid är så godt att höra, — berättelsen om lidanden, som förnämligast drabba hyddornas innevånare. Dock var här ingen klagan, ingen misströstan, men fromt hopp slog re'n ut sina friska blad öfver det lif, som nød och sjukdom blekt. Nina fann sig väl i denna lilla krets, der inbördes kärlek tydligen var

hemma; hon kände sig hemma bland dessa människor, och hon smekte med hjertlighet den lilla, som hon hade på sina knän. På en gång fick hon se framför sig grefve Ludvig, som med ett starkt uttryck af missgillande i sitt stränga ansigte, betraktade uppträdet. Ninas behagliga känsla försvann genast, och ett visst tvång spridde sig inom handtverkar-familjen. Barnen slöto sig närmare till föräldrarne, och föräldrarne upphörde att njuta af frukterna. Grefve Ludvig nalkades Nina, i det han *sade* med tonvigt: "Skulle det ej *passa* fröken G... *bättre*, att spatsera några hvarf i alléerna, än att sitta *här*? Aftonen börjar bli kylig!" Nina hade ej känt det hittills, men nu kände hon verkligen *kyla*. Hon efterföljde likväl grefve Ludvigs önskan och steg upp, sedan hon ännu en gång kysst den lilla fula ungen, som blott ogerna ville skiljas vid henne. Handtverks-folket steg äfven upp och vände sig till Nina med varma tacksägelser. Grefve Ludvig tillät henne knappt, att med sitt vanliga behag emottaga och besvara dem; han nästan drog henne

ifrån stället, i det han vårdslöst sade: "Det är bra, godt folk! Ungarne kunna taga det öfriga med sig."

"Känner ni folket, med hvilket ni var *'en famille?'*" frågade grefve Ludvig Nina, i det de aflägsnade sig.

"Nej!" svarade Nina, i det hon med någon oro såg på grefve Ludvig.

"Icke jag heller!" sade han vårdslöst. "Kanske hederligt folk, kanske galgfåglar!"

"Låt oss då tro det bästa," sade Nina mildt. "Och jag ej blott tror, jag är öfvertygad, genom dessa människors utseende och samtal, att de äro redliga och goda."

"Alltid är det dock rådligast, att undvika så hastigt intima bekantskaper med folk, — särdeles af denna klass. Vi befinna oss bäst deraf och de äfven."

Nina lät ej oroas sig af det tvära i grefve Ludvigs uttryck, utan berättade enkelt och vänligt, huru bekantskaper gått till. Grefve Ludvig drog sarkastiskt på munnen och sade:

"Jag

”Jag medger, att det var något mera *romantiskt* i saken, såsom den nu utfördes, — ja! ni kan äfven ha hopp att framdeles se den paradera i någon roman!”

”Tro mig! derpå tänkte jag ej!” sade Nina litet upprörd.

”Helt annorlunda, och förmodligen helt matt,” fortfor grefve Ludvig, ”skulle det förefallit, om ni behandlat saken enkelt och förståndigt, d. v. s., om ni låtit tillstålla handtverks-folket frukterna genom er betjent. De hade smakat dem lika bra, det svarar jag för.”

”Jag är icke viss derpå!” sade Nina med en liten ifver, ”och huru lätt kunde ej här en ädel grannlagenhet ha blifvit sårad Dessutom — hvarföre skulle icke mitt sätt att handla ha varit det *enklaste*, serdeles nu, i anseende till ort och omständigheter? Är det ej just det onaturliga att människan skall, i det hvardagliga lifvet, lefva i ett slags försvarstillstånd med sina medmänniskor? I himmelen, då allt är i sin ordning, komma men-

niskorna visst att mötas på ett helt annat och hjertligare vis, än som vanligen här sker.”

”Låt oss vänta till dess med sådana möten,” sade grefve Ludvig tvärt. ”Nu lefva vi på jorden, och hvilka obehagliga följder der kunna uppkomma af oförsigtiga bekantskåper, ha vi ofta tillfälle att se.’

O, min unga läsarinna! jag ser i andanom huru här ditt öga blixtrar, och huru du i Ninas ställe skulle ha lytt ditt hufvud stolt, och svarat:

”Om grefven anser mina obetänksamheter kunna medföra obehagliga följder för honom — så vill jag ej utsätta grefven därför — och det är bäst att vi nu skiljas för alltid.”

Huru jag tycker om detta lynne hos dig, och ditt svar, du goda! ty att du så kan tänka och svara, är mig ett visst tecken, att ditt hjerta och din vandel äro rena, att du ingenting har att förebrå dig.

Men så var ej med Nina. Hon hade att förebrå sig stor svaghet, stor oförsigtighet, och därför svarade hon ej på detta vis. Ni-

na *teg*, ehuru hårdheten af grefve Ludvigs allusion lät hennes hjerta svälla och hennes ögon fyllas af tårar; men hennes naturliga ödmjukhet, känslan af att ha felat, minnet af grefve Ludvigs uppförande under den nys förflutna tiden, allt detta förbjöd äfven skymten af harm att uppkomma; hon blott *teg*, djupt nedslagen, under det hon vid grefve Ludvigs armt gick fram under de lummiga träden. Grefve Ludvig bröt tystnaden, i det han sade; 'Har jag talat för ifrigt, eller för hårdt i detta ämne, så — var ej ledsen! Naturen har nekat mig en smidig och smekande tunga, och jag vet att jag har svårt att behaga fruntimmer. Det är min olycka! — men tro mig, jag menar väl!'

'Jag tror det, jag vet det!' sade Nina varmt, rörd af den ton, med hvilken han uttalade de sista orden. Och hon tryckte lätt hans hand, då han förde hennes till sina läppar. De vandrade åter tyst, och Nina kände såsom ofta i grefve Ludvigs närhet, en viss stumhets-ande intaga henne. Hon fann ej ett ord att säga, och äfven hennes känslor

och tankar voro liksom bundna. Två ganska olika känslor kunna frambringa detta tillstånd, — kärlek, — och fruktan. Ninas känsla var ej kärlek.

Då de vände åter, hade det blifvit skumt. Luften var fuktig, och kyliga dimmor stodo emellan dem och hemmet. En rysning genomfor Ninas späda gestalt. "Mår ni illa?" frågade grefve Ludvig med deltagande. "Nej!" svarade hon, "men jag fryser!" De gingo hastigare. Denna vandring vid grefve Ludvigs sida, tryckte Nina. Den förekom henne som en bild af hennes tillkommande lif. Allt så stumt, så kyligt och dunkelt. De gingo förbi bordet, vid hvilket handtverkar-familjen sutit. Det var i samma stånd som förr, och frukterna voro kvarlemnade. Grefve Ludvig sade mellan tänderna något, om "dum högfärd." Nina tänkte ett annat ord, men hon sade intet. Hon skyndade sig att vid Edlas sida, i hennes sällskap, glömma det ovänliga intryck hon emottagit. Det var en egen och olycklig sak, att Edla nästan aldrig, Nina deremot ofta, fick se hos grefve Ludvig

dessa karaktersdrag och lynnen, som säga
 hvad menniskan är i sitt hem, i sitt hvar-
 dagslif och för sina omgifningar. Törhända
 äfven såg Edla alltför uteslutande till hvad
 som utmärker statsmannen och medborgaren,
 i vidsträcktare mening. Nina åter var mest
 känslig för de dygder, som göra familjelifvets
 lycka. Likväl hade hon nu så kufvat all e-
 gen vilja, att hon ej tillät sin tanke att dröja
 vid det som hos grefve Ludvig sårade och kyl-
 de henne. Hon rättade sig efter hans önsk-
 ningar, hon tänkte på, hon aktade på hans
 utmärkta egenskaper, hon försökte på fullt
 allvar att älska honom. Försöka att älska, —
 — Sisyphs arbete!

Edla afreste med sin far, som likt ett barn
 lemnade sig till hennes ledning, och djupt
 skakande var denna skiljsmessa för den redan
 genom sinnesrörelser mycket försvagade Nina.
 Hvad Edla beträffar, syntes hon lugn, och
 blott den darrning som skakade hennes kropp,
 förrådde den smärtsamma strid som föregick
 i hennes inre. Längre höll hon Nina tryckt
 till sitt bröst, såsom hade hon velat meddela

henne den kraft som bodde der; sedan lade hon hennes hand i grefve Ludvigs, betraktade dem båda med en obeskriflig blick, men tala kunde hon inte.

Omöjligen kunna vi tala om allt det talande, alla de berättelser, de utrop och historier, som händelserna inom G...ska familjen satte i rörelse ibland brunnssällskapet. De voro en outtömlig källa för samtal, hviskningar och gissningar. Qvintessensen deraf kondenserade sig för det mesta i detta utrop:

"Den stackars grefvinnan! o, det har grufligt kostat på henne!"

samt denna moraliska slutföljd:

"Hvad äro vi väl, arma menniskor? I dag friska, i morgon nära grafven! Bäst är att hålla sig beredd!"

Efter Edlas afresa, tycktes småningom den förra bleka liknöjdheten vilja intaga Ninas väsen, men hon stred synbart deremot. Ett stilla och mildt allvar; en obeskriflig ljuflig älskvärdhet emot alla, spred en slags förtjusning öfver henne och öfver hennes omgifningar. Äfven grefve Ludvig kände hennes in-

flytande alltmer och blef mildare nära henne. Han kände såsom vore hon den *enda* *qvinna* för honom; han fäste sig dag för dag djupare vid henne; hon blef honom allt nödvändigare, och han kände det nästan som en olycka, då, genom en likgiltig slägtinges död, ett stort arf tillföll honom i Frankrike, hvars bevakande fordrade hans personliga närvaro.

En kort tid efter Edlas afresa, måste äfven han skiljas vid Nina. Han gjorde det med uppriktig och djup saknad, utan att kunna med visshet bestämma när han skulle återse henne. Huru mycket lättare Nina efter hans afresa kände lifvet, och till och med luften omkring sig, hade grefve Ludvig ingen föreställning om. Han trodde att hon hade fäst sig vid honom, såsom vid hennes blifvande stöd i lifvet, — och vi vilja ej neka, att blott denna tanke af *stöd*, är nog för månget vekt qvinnoväsen, att låta det med hängifvenhet låta sig — mot en hård, — ja! äfven till en gråstensnatur. Men så var det dock ej med Nina; — hvad hon behöfde, var en inifrån upplifvande kraft, var — *Sol*. Grefve Lud-

vig trodde, att hon såg upp till honom såsom till ett högre slags väsen; och det var verkligen den art af tillgifvenhet, som hans hersklystna själ helst önskade.

Kort efter Edlas afresa, erhöll Nina från henne dessa rader:

”Då vi äro långt ifrån dem vi hålla af, händer det ofta att något ord, någon handling af oss, återkommer i vårt minne, åtföljd af den tysta förebråelsen: ”du var ej mild, ej skonsam nog!” Äfven jag, Nina, har sådana minnen och ville så gerna utplåna intrycket hos dig af månet ögonblick under vår sista sammanvaro.”

”Jag är långt ifrån dig, och kan ej få tala vid dig; jag måste då skrifva. Min goda syster, göm i ditt hjerta denna min innerliga bön:

”Var ej för sträng emot dig sjelf; döm dig sjelf ej för hårdt, och låt framför allt ej den händelse, som kastat en skugga på ditt rykte, nedsätta dig allt för djupt i din egen tanke. Den manifesterade gerningen är hvad

som sänker oss i samhällets ögon, men det är ej i denna som det egentliga fallet sker. Det har långt derförinnan föregått inom oss sjelfva. Den *första* tanken, Nina! den *första* orena känslan, dessa böra fruktas, dessa böra bekämpas. Vaka öfver rörelserna i din själ, min syster; det äro de, som ordnade, som helgade, småningom skapa din varelses värde; det äro de, som oordnade, småningom draga din själ ned i det låga, i det föraktliga, och det äfven om aldrig någon gerning för människors blickar röjde din svaghet. Vårt ordnade samhällsskick, våra förhållanden i sällskapslifvet, den verldsliga klokhetens föreskrifter, förhindra mången yttre oordning. Men huru få människor äro dygdiga, för det de älska dygden, huru få bemöda sig att vara rena äfven inför Skaparens blick. Och likväl är detta den enda sanna dygd, den enda rena renhet. När kärleken, när sträfvandet dertill slocknar i människans själ, då är den sjunken. Då de återlifvas, då reser sig människan och kommer närmare Gud, äfven om

hon har sjunkit djupt i medvarelsers ögon. Men förbundet med den Helige för merändels äfven till försoning med samhället, och vunen på denna väg bör den vara oss dyrbar. Men, Nina! ingen förvandling sker på en gång. Äfven i puppan arbeta oafslåtligt krafterna, som sednare utveckla fjärilns strålande vingar. Våra dagliga sysselsättningar, vårt sällskap, samtal, läsning, våra tankar, våra känslor, de äro trådarne, som i omärkligt men innerligt sammanhang bilda väfven af vårt lif. Ögonblicken bereda evigheten. Vi slösa bort de förra, huru kunna vi vinna det senares fullhet. Minuten går hafvande med timman, timman med dagen, dagen med månaden, månaden med året, året med menniskans hela lif; tänkte vi ofta härfpå — huru mycket bättre skulle vi ej tänka!”

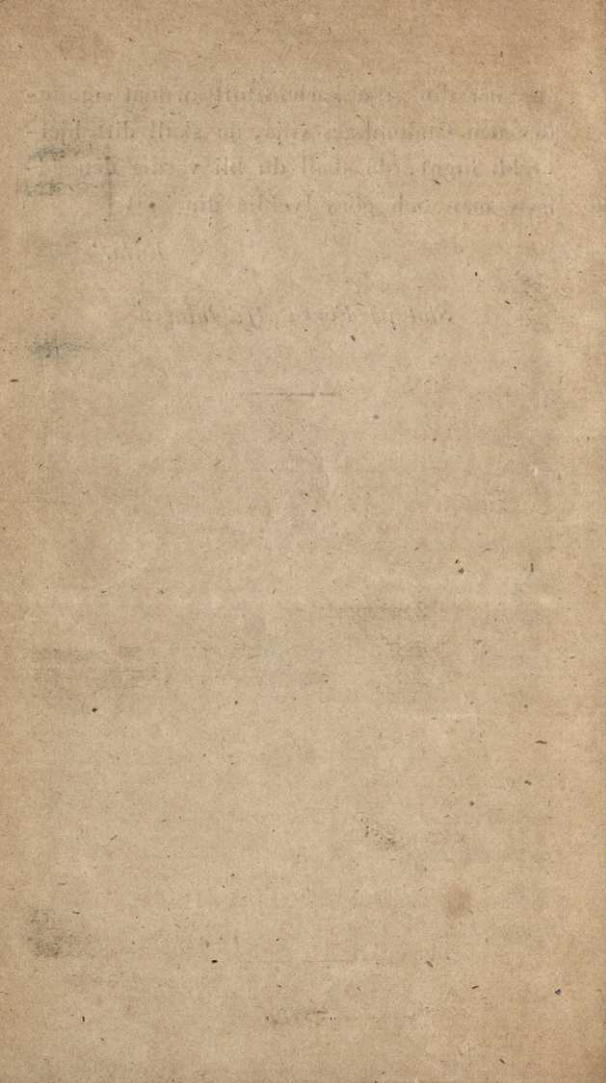
”Mitt goda barn! känn framför allt hvad du nu har att göra; tänk på den förflutna tiden, förnämligast för att hämta ljus för den tillkommande; tänk på den väg *uppåt*, som du har att vandra; och när din själ renat

sig, när din vilja kärleksfullt ordnat sig under den Gudomliges vilja, då skall ditt hjerta bli lugnt, då skall du bli värdig den ädlaste man och göra lycklig din

Edla."

Slut på Förra Afdelningen.

6000070584

Göteborgs universitetsbibliotek

